Disputationes De Voluntate Dei ad q.m 19. 1.ae p.tis D. T. per R. P. Antonium Perez in Amb. Coll.o Societatis Jesu Theologiae Professorem. anno 1633.

M-119

Art. 1. Utrum in Deo sit Voluntas.

Disp.o 1.a de exist.a Divinae Voluntatis

Cap. 1.m

De fide est in Deo ee voluntatem. * Vel de repugnantia vel ~~n repugnantia fidei cum evidentia~~.

Patet assertio q.a passim in Script.a sit mentio Div.ae Voluntis. Imo Prov.b in ea e' vella pag.a in qua Deo n' tribuat. aut Voluntas in gne, aut aliqua Dei actus, cuius nulla e' melior probatio q. Script.a certa. Sed et ipsa oppositis sacrae Script.ae dicta ut ei credat. propt. auctorit.em Divinam, id est propt. Sapientiam, intellect.m et bonit.em intellig.ae Voluntis id ipsum clare ostendit.

Ad rationes 1.o evident. demonstrari Deum habere Voluntat.em q. n' credit. fide. R.o ut minimum in istum sensum libenter dum n' e' percepta demonstratio potest fide credi quia q.d potest demonstrari.

Objicies 2.o ee per se notum Deum habere Voluntat.em q. n potest fide credi magis q. distinct ei debet etc. R.o de ante annotis ee infra dicendum, et ex dictis potest eam veritatem ee per se notam attente et acute considerantibus, quin sit per se nota mihi attentis, qui poterunt eam fide credere. -

R.o 3.o eam veritatem ee per se notam si forte sit? Sicut 1.a prima Sm infallibilitatis et certitudinem luminis nalis, et sumptam pure ab omixtione alicuius obscuri, ita ee per se notam Sm infallibilitatis et certitudinem maiorem, et ut admixtam alicui obscuro ut si quis diceret lucem ee tenebris oppositis sicut peccatum inimicae Xpi; aut sicut

dixit Deus, n' ea veritas esset per se nota ut ei obsum indelle propositionis oppositę lucis et tenebrarum diungentis et opparantis ad aliud obscurum. Deinde ipsa veritas ostendet ei veluti ei, e' evidens ut ei assentiamur certitudine luminis nalis; nec ei evidens ut ei assentiamur certitudine fidei, aut eo gradu certitudinis, nec ei tam infallibilis luminis nali q esset fidei N. revelanti: licet eo certitudo evidentię et claritatis inclinantis et determinantis intellectum sit certior illa 1m primum; certitudo tn adhęsionis certior ei veritas fidei, imo et infallibilior; hanc en ita adhęremus ob cum qq veritas fidei actu motivum nectit non solum inexione evidenti, qua apparet per illatas evidentes (qua etiam rone adhęremus primis principiis) sed etiam his qq nectit inexione credibili credibilitate fidei infallibilitasq. Motivum ipsi ad veritates hoc modo inexas extendit: qua rone p[ro]e infallibile bellum 1m primum ut a nobis lumine nali cognoscibile, neq. ei adhęremus per ipsius nalem adhęsionem respondentem tantę infallibilitati nec en talis infallibilitas e lumini nali nostro, sed obscuritas et difficilis. Posset q ipsa 3a pria ut infallibilia tanta infallibilitate obscura ee et credi.

Objicies 2° Visio beatifica opponit fidei q et evidentia veritatis per se notę. Nego Osam. Q[uo]a videnti Deum n' poste ee obscura illa magnitudo infallibilitatis veritatis fidei et eius motivi: imo nulla veritas cognoscenda q beato poste ee illi obscura. Rem cognoscendo e' ab ipso pertinet ad eius statum, et beatus videre deset in deo ob veritates ad sum spectantes statu.

Objicies 4°. opinio n' poste' videri cu evidentia eiusdem veritatis saltem per se notę: neq. fides. R[espondeo] vrum discrimis ee' aperta q[uo]a opinio includit formidinem et dubitationem expulsa illa orta fortalis e' verum oppositum meę opinionis, quę dubitatio n' solum in uno actu, sed neq. in eodem intellectu cum evidentia coharet, neq. cum fide firma. At fides catholica n' includit hanc dubitationis formidinis, sed magis excludit dubitationem q ipsa evidentia nalis. — Advertendo hic posse et opinionem cadere supra veritatem sibi se evidentem, si iungatur in eadem propositione indelibili cu alia veritate opinabili, sed hanc dubitationis formidinis n' caderet supra veritatem evidentem sed supra divinem. oppositum accidit in fide, cuius certitudo auget ipsam evidentis veritatis certitudinem. Sed de his alibi fusius.

objicies 5 ad quem libet articulum fidei supponi Deum velle voluntate q[uo] supponit velle authoritate 6° voluntas fidei n' credit. R[espondeo] 1° n' supponi ab his tribus, sed ut plurimum quatenus supponit Deum ee fidelem indicii, cui dicenti se velle voluntate vera credi potest. R[espondeo] 2° (posset en de hac ipsa veritate Deus ee fidelis sciri dubitative an fide credat.) neg. ad actum fidei supponi Deum ee fidelem

Ad 5tum hoc prud^a inditiu credibile é eum qui mihi dicit seu in in script^a dixit se esse fidelé veracem, bonum^te p̄fitum, aut aliud eiusmodi ex summa veritate in dicendo cui veritati credibili unico alteri fidei sine Syllog^o. Sed in perante bonum^te assensum p̄bere possum.

Obicies 6 qui negat Deum here bonum^te n' est hereticum: 7° id n' é de fide. Ps. ans q^a ois hereticus saltem int. p̄fatiue, et tribute Deum credit eé mendacem: id autem postea explicite negat qui bonum^te Dei negat; nullu enim é nec ocipi potest in voluntariu mendaciu. R^o 1° satis eé ut quis sit hereticus negare Deum eé fidelé in dicendo, q^d facit qui negat here Deum bonum^te. R^o 2° hereticus qui negat here Deu bonum^te. Dub aliis tris scripturis credere Deum eé mendacem: fatet enim autorem script^a, de quo credere debet eé Deum, mentiri.

Obicies 8°. in script^a Dei tribui penitia et iram et alios affus dei, quos n' é opus Deo proprie tribuere. Ad sufficit si metaphorice tribuant: 8° quamuis Dei tribuat bonum^tas potest defendi metaphorice tribui. Nego Ssam: q^a ex ipsis locis qq Deo metaphorice tribuunt affus aliqui datur ibidé aliquem affum bonum^tis proprie tribui.

Caput 1^m

Vtrum D. Tho. recte ponat in hoc art. Deum here bonum^tatem

Ratio D. Tho, a cuius intellig^a pendet status q^is, é huiusmodi. Deus here intellig^m here bonum^te. Probat Ssam q^a bonum^tes intellig^m sequunt. Quam opposite cum possitel oculos his verbis: Unde in quolibet ente intellectum é bonum^tas. Sicut in quolibet ente sensum é appetibles alis, et sic oportet in Deo eé bonum^te cum sit in eo intellig^a q^d autem bonum^tas intellig^m sequatur probat hac ratione: quelibet res nalis ad suam p̄priam naturam habet habitudinem ut q^d in here ipsam tendat in eam, et q^d here ipsam quiescat in ea, et idem é de quolibet perfecte nali: qua habitudo in rebus carentibus cognie vocat appetibles nalis: 8° nata intellectualis ad bonum apprehensum per suam intelligibilem similitudinem habitudi^m here, ut sic cum here ipsum quiescat in illo, cum ois n' here quietat ipsum q^d utrumq. ad bonum^te spectat. Ssam probat q^a sicut res nalis hit é in actu perfectionis suam, ita intellig intelligit actu per suam p̄priam intelligibile. Hactenus D. Tho. et nihil amplius. Circa hanc rem querimus utrum res positas assumpta ad D. Tho. sint vera, et utrum recte ex illis rectis posito concludat

P. Irrire trac. 2. disp. 11. c. 1. existimat ita que

D. Ths. assumit bene eé et recte colligere propositum, Supposito quod D. Ths. assumit. Supponere tñ D. Tho. in hac rõe allegata q̃d in ipsam gñat. Sc̃ē intellectivum eé voluntatē dictum. Dñ si obijcias hoc ipsum colligere D. Ths ex proprie appetitu nãli ad appetitum nãlem et gñā intelligibilis ad gñam nãlem, et rei actu intelligibilis ad rem naturalem actu gñantem gñam distinctam: negat illa hoc posse D. Ths. et Cajetanus, Ad supposita inexione gradus intellectivi cum voluntate ordinem proportionis recte gñari et dari.

Non dissentit Cajet. qui in argument. huius art. docet D. Ths n̄ voluisse demonstrare inexionem intellectivi cum voluntate, sed solũ declarare certam appetitus nãlis per proprietatẽ ad nãlem. Mouet Cajet. ipsa rõe dubitandi quam excitauit Caiet. quæ é huiusmodi. Ex eo q̃d res nãlis per gñam distinct. in actu, et intelligens intellectũ, seu gñā intelligibilē expressa, et res nãlis motu tendat in gñam n̄ obtentam, aut quiescat in obtenta. Solum colligit intelligens vel moueri in gñam intelligibilē, vel quiescere in ipsa iam obtenta. Nõ n̄ solũ hoc colligendum fuerat, sed ptẽa intellectũ moueri ad bonum ipsum apprehensum aut in eo quiescere.

Rñ Caiet. ipsum bonum apprehensum eé ens gñam intelligibilē propriã illã dentitatẽ intelligibilẽ seu intentionalẽ, quam Phus int. obtum et gñam intelligibilē viderant. Sed replicat Cajet. id n̄ ee satis certum, et quamuis esset, solum colligi in intellectũ ut intellectũ dari appetitum ad gñam intelligibilem ut rem ipsa includit, id est dari appetitum ad rem intelligibilem. Nõ appetitus nãlis et elicitus, qui postulandus fuerat, n̄ é ad intelligibilẽ tantũ, sed etiã ad bonum ipsum intellectum ut illud in se possideamus.

Alia rõ dubitandi excitata a Caiet. é, D. Tho. debere concludere appetitum qui exercetur per actum aliquem elicitum et voluntarium. Cum. a. nãlis Substantialis per se ipsam sine vllo actu elicito appetat perfectionẽ propriã, et in gñā habita per ipsam quiescat, n̄ apparet quam vim habeat rõ D. Thomæ ad concludendum actum voluntarium circa bonum apprehensum ex proprietate ad appetitum nãlem: esto sequeretur D. Tho. concludere appetitum ad bonum apprehensum.

Ad hanc obiectionẽ Rñt Gran. tract. 1. de voluntate disp. 2. ex naam substantiã gñi actu in suas perfectiones per actum distinctum ab ipsa nãa aliud est é lapis aliud moueri in centrum motu nãli et ab intrinseco. Sed dãtur q̃d saltem quiescere in centro n̄ é aliud apperire existendi in centro. Dã 2º, q̃ res nãlis ad gñam n̄dum habitã, vg. nãa disposita dãtur aliquos n̄ tendit motu actuo in ipsam gñam. Dã 3. q̃d nãa suas perfectiones appetit ex antequam ad illas mo...

ueat. Aliam adhibet responsione, quam omitto, q^a posti o^r defensis. Nunc a
tali responsione adhibere debemus, qua n^r solu se tueat, sed aduersa p^te offligat:
aliqui n^r probabimus rem D. Tho iuuicere.

Caiet. quem Seguit. Val^r tom. 1. disp. 1. q. 19
p^to 1. Et obseruatis dictis, quas ibi numerat appetitus alis et talis a appositu
pulli int. quas hanc distinxit, q^d appetitus innatus Seguit. ad finem n^r elicitam:
appetitu talis Seguit. finem elicitum, et totalis sc^l intellectu: quare appetitu innatu
n^r eè opus ut sit elicitus a fine statuente rem natam. Sicut e appetitus alis, ut ex
proportis seruet, appetitus elicitus debet respondere fini elicito. Sed hac respon-
sio ita proposita n^r iuuincit ita aperte ut bim inferat, p^sertim cum dici posset ipsu
appetitu innatu quem het fin intelligibilis, seu intellectis ad bum, ee indistinctum
ab ipsa, ac proinde in eodem sensu quo fin intelligibilis e elicita, n autem in
alis appetitum eè elicitum. Ad D. Tho in Sendu magis proprie appetitum eli-
citum scribit.

Nichilomin^o cors et uera sentia e rem D. Tho.
ee optima: ita cotra uer Thom^te. Ardeant. Albel. Salmaticenses discalciati et Tu-
riel in hac art. Nostri et Mol. Suar. Gran. uer Sup. Arriaga Vasq^z et alij.
Huius sentie nulla e melior probatio q exposithio rois D. Tho. Si em exposita uin-
cat e bona, si n^r uincit, sed ea bene stri poste, n e bona. Exposite c. Seq^s
dabo.

Cap. 3^m

D. Tho efficacit probasse in hac art. omne intellectiuum esse uolitiuum

Ratio em D. Tho in forma reducta e hac. oīs nia aut et res nalis carens cogne
cui nia sit alq^d bonu, het appetitu nalem, quo in bonum, si ipsum n^r het, ten-
dat, quiescat u^r si het. Omne intelligens het Voluntate. Ans e euidens. Deg^a
aperta ex rone D. Tho. ro D. Tho e optima. Dem ans sit euidens e persua-
cuum, q^a bonum e q^d oia appetunt, seu id q^d e appetibile ab eo cui e bonum
uel sit alq^d desiderium e id q^d e ueniens alicui forte inclinatiue in illi electam seu
inditam in ipso. Hac aute definitio in idem recidit, de quo em e inclinatio rei
appetitus. Manifestum et e ipsam rem ueniencia referri ad inclinatiue, que sit
appetitus. Ans e in dubium reuocari n^r poste, cum ex ipsis tris sit notum.

Deg^a probat quodam syllo, quem D. Tho n ex-
posuit, d, clare indicauit. Sicut nia carens cogne tendit in se suum bonum, aut quietit

appetitu aliquo si nata ita sit nata intelligens quiescit aut tendit in id sc suum bonum appetitu aliquo. At ni tenderet neq. quiesceret. Si ni haeret voluntas voluntas Hic Sylla ne accipiendo ut nemus addito rei de Iho, sed ut mihi fiat expositus, et ab ipso merito indicatus tanto. Vitium enim Gualteri obscuritatis summam ita fiat exprimere. Fuit a. clare indicatus q.a percipiens e' a nullo cogi potuisse illa stam firmari nisi subintellecto hoc Sylla. Maior huius Sylla e' evidens ante paritate q.a sicut ro boni ut sic includit in se nata appetibile ad suum bonum, ita eadem ratio includit appetitum in nata intellect.e ad suum bonum: alioqui non esset ipsum bonum, q.a bonum se e' appetibile. Minor pte. Si nata intelligens non haeret voluntas, non haeret appetitus, quo tenderet aut quiesceret in bono apprehenso et intellecto, id est in bono per media apprehensione, et apparentia sui e' bonum nata intelligentis. At ita nata intelligens haet bonum per media apprehensione sui et apparentia sua conitatis bene aut fide e' bonum nata intelligentis. 5.o Si nata intelligens non haeret voluntas, non haeret appetitus quo per tendentia aut quietem suum bonum respiceret. Nihil e' in hoc Sylla q.d brevius ut in summa sed satis clare non fuerit ad Iho dictum. Video mones ut intelligat. nos sola ne de Iho vbi.

Minore non probavit hic D. Iho. Sed supposuit ex alijs suis locis, et ex ei rerum sapte tang clarissima. Bonum enim apprehensum e' bonum apparens, et bonum apparens e' bonum apud eum cui apparet ee' bonum. apparentia enim conitatis speciale rem boni distituit, et fieri non potest ut aliquid appareat ee' bonum quin ex ipso aliquo modo sit bonum, et verisimile inclinationi illius cui apparet ee' bonum. Ad plurimis rebus ostendi potest. Ego brevitatis causa paucas seligam. 1.a Si enim qui apprehendit aliquid ee' bonum statim inferre vult formalem quia iudicat illud ee' prosequendum amore q.d ro boni apparentis in suo sapte includit saltem implicite duenientia ad apprehendente, atque appetibilitate. alioqui male inferret. ea neg.a. Sit enim ita cuius ans n' includit connexionem cum dente e' mala, et ita proditio, ut ex lege notum patet, non posset ee' bona nisi virtute huius pri.e: omne q.d iudicat. ee' bonum e' diligendum. Confirmat. impossibile e' intelligere et iudicare optimum existere in rerum nata, deest summum bonum carens omni defectu conitatis, quin statim excipiatur te optimi apparentis non iudicat is, cui apparet illud, ade ee' appetendum summe. Unde infert. evidenter optimum ee' appetibile ad intellect.e ee' optimum. At eadem sua proprie e' ratio de quolibet bono apparenti nisi q.d aliqua ratione, q.d, incunde tanto sit appetenda.

2.a ratio e' q.a mala apprehensa ut bona amantur amore, quippe sint imitatrica bona, et econtra bona apprehensa ut mala odio sint imitatrica

ma

mala fugiunt; fugimus en, et sequimur umbras si existimemus ee corpora, quæ fugeremus aut sequeremur. Est a. bonum apparens ee malu, umbra mali existimata ee malum ipsum, qd fugeremus; et malu apparens ee bonum e umbra boni existimata ee bonum, qd sequeremur. Signum hoc e apparentia, tribuere obi rem aliquam eventibus aut disveniens. Nam omne qd fugis disveniens, aliqua ret, et ee qd sequitur veniens. At in his eventibus tota rō veniens et disveniens e apparentia. Simules e hui rei 3a ducta ab eo qd magna mala et bona sepe contemnunt: qa apparent parua, et econtra parua bona et mala magni faciunt qd apparent magna. Ubag. n solum apparentia bonitis et malitia tribuit speciale rem boni et mali, sed magnitudo bonitatis apparentis, et malitia eam rem auget, et parvitas minuit. Quorum ultimum rō apriori e qa bonum apparens, etiā si cum e falsu, n tñ totum bonum, tm, etiā qd e falsu, necess indui aliqua rem boni saltem diminuta, et bonitas quamvis diminuta tñ bonitas e: quare necess veniens, licet cum aliquo appetitu.

4a ratio e. E a tota ratio diffa quare Deus Christus e bonum beatificans videnti, n aute beatificans n videnti e apparentia bonitatis Diuina; videnti en apparet bonitas Diua ibi e vide, alteri n apparet; et hoc sufficit ad tam immensa diffa. Est ratio aprioi e, qa cognō ois e tentio quadam veritatis, et bitis perfecta tentio; tenere a summu bonu, quale e Deus n potē, n ee magnum bonum. Atque hinc infert 5a ratio. ois cognō e tentio obiecti: q cognō boni ut boni e quedā possessio boni. At tenere bonum, bonum e tenenti; quid en evidentis, q bonum apparens multu bonu, bonum e multu, n quidq fugit, cepe en n existit, n materialit et corporalit utile loquar, sed apparent inventionalit, immaterialit et spiritualit.

6 ratio e fundata in eo qd bonum et malu morale attribuit per estimatiu retributivum. Cuius rei gra nota sicut aliis brutis quadam agere e bonu nali bonitate, et quadam agere e malu nali malitia, quorum disveniens et veniens videnat independent a videnate liberi arbitrij et dictamine rōis bruforu (nullu en hent) sic apibus et formicis bonum est vivere sm illa sua reipub fam, sic oibus aliis tueri vitam, propagare prolem et illa curare bonum, et horum oppositu malum. Eadem rō quedam agere malu e, aut bonu nale houm, quorum bonitas et malitia nalis videnat independenter a dictamine rōis, et ordine ad liberum arbitrium. Ue en ipsum occidere, aut filios patremue, sine ulla utilitate alia, sue id fiat ex scia sue ex ignoa malum e nale queri a vita, et filijs prospicere, bonu, sue id fiat libere vel necessario

ipsaq. vita politica fra externa, quamuis sine bella libertate exerceret, imo sine scia, sed instinctu, non mirq esset bona natur. horis, q sua opibq. et diuina vita malum esset ipsi. Nota noe nales mala nos hic intelligere, q ita e malum ut sibi pensatis et malis et circumstantijs que eis contrarijs comitant. perseueret mala, nala simplicit.

His suppositis ita argumentor. Malum nale nae malum e ipsam ante iudicium rois; sed post iudicium rois de malitia nata actionis externa et peius, q e malum morale, q apprensio malitie tribuit malam. confirmat. actis externa natis hoc bona vg. occisio fera, si quis putat eam feram ee hostem, et suum patrem, reddit statim digna que phibeat. a lege et diuinitus nata, que lex ea solum phibet, que st mala, tantaq. e vis apparentia malie in ea actione, ut sit quasi parricidiu ea actis, et heat malam. parricidis similem apparentia q bonitatis et malitia tribuit bonitate, et malam. Est rō videt ee manifesta q a nō pōte ni ee bonu aliqus saltem modo effiere quod iudicat. ee bonu et n ee malum q iudicat. ee malu; het en speciale iuuentia, et assimilitudinem cu operante fauere q iudicat ee bonum, et disuentia fauere q iudicat malum

Ad 1a ratio, ha ipsa res quas apicio velut bona, et mihi et tibi placent, et habeo intentu. Vel st mala, et tu mihi vident bona, et placent, cum tibi videant mala et displiceant, mihi q st bona, et tibi mala ob diuersa quam de illis hemq opinionē: et en mihi n essent bona aliqua res, n placerent; si tibi n essent mala, n displicerent. Diuersa q de eadem re opinio illam reddit opinantibus mala et bona. Tribuit q apparentia rem speciale boni et mali; quomodo a. tribuat an sicut fra bonitatis, an sicut bonu et iunctis intentionalis bonitatis cu subo, cui attribuit bonu, n e hic disserendum, quamuis meus in hoc ut propendeat.

Omitto alia argumta brevitatis causa. Nam hec sufficiunt ut intelligat in intelligente omni dari debere appetitum prosecutiuum boni apparentis, cum sit proprius boni intellecti, bonum apparens, cui n potest respondere nisi appetitus prosecutiuus talis boni.

Nunc probanda e illa maior in 2q Sc q si nata intelligens n haeret voluntē, n haeret appetitus quo tenderet aut quiesceret in bono apprenso et intellecto. Appetitus en prosecutiuus boni apprensi e appetitus prosecutiuus boni apparentis. At talis appetitus e voluntas q. probat minor; nam talis appetitus dicit innatus tanti et n voluntarius, vel voluntarius. Ut dicit non potest q a appetitus innatus non potest appetere omnem propter appa

rentiam. aliogui possit appetitus innatus appetere bonum falsum apparens esse bonum: quod est absurdum. Solus enim appetitus voluntarius potest appetere bonum falsum.

Dices appetitum innatum posse ferri in bonum apparens qd sit verum bonum, n' a. in apparens, si sit falsum. Contra qa bonum apparens ut tale n' e bonum appetibile, qm solum sit innatus. Potest fortasse dem appetitus ee innatus et voluntarius simul, alter elicitus: et hic n' potest ferri nisi in bonum apparens simul et verum sit qz sit innatus tantu et tantu ferat in bonum apparens ut tale ferri n' potest. Eodem enim modo fert appetitus innatus in bonum apparens, qz e verum bonum, et in bonum apparens qz e falsum bonum. Bonum enim apparens movet ut finis cognitus et proprie cognoscentis eodem modo qz e verum et qz e falsum. Ridiculum enim esset asserere omne bonum apparens qz e falsum ita movere appetitum ut vim habeat exercendi causalitatem aut motionem finalem finis cogniti: n' a. qz e verum. Bonum enim falsum n' habet vim hanc ex eo qz sit falsum, sed ex eo qz sit apparens bonum; quia ro valet in vero. aliogui frustra abe cur in rerum natura reperiatur. Nullum ad nec nullum cognoscens cui appareat aliquid tang bonum et cui illud n' inferat aliquem amorem exercendo causalitatem finalem sive bonum sit verum sive falsum. Jam sic argumentor. Motio finalis finis cogniti solum dat respectu appetitus voluntarij ut e manifestum. Appetere enim aliq qa cognoscis ee bonum per se aut alteri utile e proprius actus voluntatis: proprius enim modus apprehendendi voluntarie e appetere propter eum, seu qa tale bonum e cognitum, qz e evidentissimum, et apparet clare in appetitu boni falsi.

Atque ex his deducit. p clara totius argumenti confirmatio. omne intelligens habet bonum apparens movens intellectum vel apparentia, et ex apprehensa apparentia adeui appetitus (sicut e justa recepta, movet ad visum appetibile; si apprehensum, ad apprensum; si falsum, ad appetibile innatum). At bonum motivum vel apparentia adeui appetibile e fortissimum bonum amabile amore voluntatis ect. Omnia sit liquida ex dictis. Jure qz optime dixit S. Ths. Inesse hanc habitudinem ad bonum apprehensum sicut intelligibile ut intelligens tendat in ipsum qz habet, quiescat qz habet, pertinere ad voluntatem. Qua propter propter rem rationabiliter e eundem, et sine causa e sperare nostra, si recte percipiant. Vale.

In Summa qm rem S. Ths colligit dicimus hanc esse. omne intelligens habet appetitum prosecutivum boni apprehensi intellecti quo se appetat bonum propter finem rem, qa habet ee bonum. Potest vel appetitum innatum vel elicitum seu voluntarium prosecutivum boni apprehensi. At n' potest inesse appetitum innatum, qm se ut sit innatus tantu sit prosecutivus talis boni qz habet appetibile

Voluntarium, prosecutivum boni apparentis intellectu. Sed hic appetitus e' voluntas, tale bonum volunte. Hic st eam probata.

Notandum e' ex dictis apparere proportionem intelligibilis adrem naturalem distributam per gradum naturalem substantialem; nam sicut haec in altum distribuit per gradum naturalem ita intelligens per gradum intelligibilem seu intellectum. Deinde sicut gradus naturalis tribuit rei inclinationem ad ulteriores gradus accidentales si et ad perfectiones naturales, quia st bonum naturale respectus gradus ita gradus intelligibilis tribuit inclinationem ad ulteriorem e' bonum intelligibile respectu ipsius intellectionis: ad.a. e' dictum q' apparet bonum. Et mirandum e' D. Tha ingenium qui bona et eadem opera rem subtilem non solum egregia proportione explicuit, sed proportione aperte demonstravit.

Caput 4m

Utrum absolute sit verum omne intellectivum esse volitivum

Movemur hanc q.m q.a RR nri omnes eam movent occasione rois D. Tha. Et quamvis a nobis ea sit satis declarata, cum demonstraverimus rem D. Tha ee efficacem, ut tn alias examinemus et adversarijs respondeamus, ut potuimus hanc q.m pertractare Pte negativa quidem RR st secuti, quorum fundamentum ratio e' ni' obstendi repugnantiam. Alias infra asseremus. Cae

Cois tn et vera sententia e' repugnare naturam intellectivam volunte ni' privatam. Ad st fere ded intentum D. Tha. Hoc probat 1o rois D. Tha c. sup. a nobis exposita. Pto 2o q.d si esset possibilis natura intellectiva ni' volitiva aut et cognoscitiva ni' appetitiva aggressu saltem alte, ea existeret in rerum natura. At nulla talis natura existit q.o e' impossibile. Simile rois probat Ch. Suar. ni' ee' possibilem substantiam immaterialem ni' intellectivam, q.a de facto ni' dat. Ad Rnt huic rois ni' ita fecisse Deum qua potuit. Sed Da q.d Deus fecit ad gradum rerum possibilium naturalem, quorum existentia melior e' ad splendorem Universi q ni' existentia, nisi forte excessus existentiae ad ni' existentiam sit talis, ut ni' possit debitum naturale eam destruendi inducere propensionem aliquem processum qui sequeretur: ut si aliquis diceret melius e' existere duos mundos q Unum q.a Universum ex duobus e' melius, ex eadem rone sequeretur deberi existentiam trium mundorum, et ita quatuor etiam infinitum; cui tn in natura sit debitum destruendi aliquem finem. Et hinc e' ratio quare ni' sit debita existentia perfectioris Angeli q Supremi existentis, quamvis admittatur illa ee possibilis, q.a ro excessus ni' sufficiet ad inducendum debitum

Deb. cogeremur abire in infinitu, propt. identē rōnē. Quam doctrina, explicui in 4tō de gra. Xpi. Sic 2° argumentor. Existēa intellectiua n' bolitiua e' ex.a aduersarios possibilis et n' e' vlla natis impediens debitu existendi, cu, tn excedat eius nōnēa sua n' existēa. g.a debet: 2° existit, aut si n' existit, n' debet, nec e' possibilis. 3.a nichil impediat debitu eiz existēa probat. g.a eius existēa e' melior q n' existēa ppt. speculare rodem n' cogente, abire in infinitu; e' en, vtilis eiz existēa et necess.a ut maneat distus in rerum nata grad3 intellectiui a gradu bolitiuo

Sicut en, in rerū nāa, ut sit distus et insigniter notatus grad3 substē creata a gradu viuentis, necess.a e' existēa substē inanimatē; et ut grad3 viuentis sit distus a gradu sensibilis, necess.a e' existēa plantarū viuentiū sine sensu; et ut grad3 alis distingueret a gradu talis, necess.a fuit existēa brutorum; et inter ipsa bruta ut apparerent distinctis grad3 propinqui tū, qui e' iij Elephantes vg., necess.a e' existēa aliorū ignobiliorū aliam: ita ut sit natē distus, et insigniter discriminatus grad3 intellectiui a bolitiuo, necess.a e' existēa intellectiui n' bolitiui. Cur 2° Deus tanta cura debuit distinguere et notare ceteros grad3, et n' debuit notare distōs intellectiui a bolitiuo inter natā intellectiua n' bolitiua. Est re ignobilior grad3 intellectiui bolitiui q brutū Elephanti, ut hic notari debuerit, n' q.s ille.

Confirmat. argum.tū: quilibet nāa substalis, cui possibilis e' supra altas eminentia, appetit eminentia actualē; et propt. hanc causa docet D. Tho. 3. 2ae gen. Diuisse nāas inferiores ut apparerent superiorū eminentia. Quam doctrina est D. Aug.° sumpsit eam mille locis tradente. Est rō doctrina e' g.a malū e' cuilibet nāa substali ee' vltā et infima, si potuit ee' n' vltā. Cur rō author nāe mouit ut n' altū res substantiales, ad minores, et minutiores etū deret. Si en, has n' diuisset, substantiē essent infima, q e' malū etiam nāe repugnat vg. si nulla essent bruta neq. inanata, his nulla nobilitate in nata esset, ad est infima substa: quo nichil potē ab inanatum excellē appetitum humanū magis esse. Hac igit fuit natis quare debuerint natura irrales condi; ut se eminerent tuta., nec esset ignobilissa eidem: et hac rōe Deum imitarent. participando eius eminentia.

Fix his ad rem apposita, sic argumentor. Si hac rō eminentia quidē valet, probat etiā naam huam here appetitu inanatu, ne sit vltā intellectualis nāa si hac e possibilis: quare si hac e possibilis debet. nāa huc existēa inferioris nāe intellectualis: 2° si e' possibilis nata intellectiua n' vo-

liti-

actiua, et exists e debita. pro hanc etam, q. naa intellectiua n. volitiua, si
e possibilis, necesse e inferior naa sua. Q. n. tanti probabilit., sed evidenter demon-
strari potest. Na illa naa natt. esset alieni iuris, n. sui; sui en iuris sola e
naa libera, quae se pote libero arbitrio regere et alijs dominari, caetera natt. ser-
uiunt et alieno dominio parent, cum aggum talem n. habent quo se regant. Perspi-
cuum a. e si referant int. se duae naa, quarum alteri sue esse debet dom-
inium et libertas, alteri seruitus et parendi necessitas ei qua e domina, hanc e
substantiore. Homo igit. nobilior e, quippe natt. dominq et sui iuris, qua naa intelle-
ctiua n. volitiua. Adde naam volitiua ex sua naa e capacem honoris et iniuriae
et digna quae magni fiat, neq. contemnatur. Nihil horum naa irrationalis habet. N. en
curat iniurias aut honores q. voluntate n. e. dictum ut e perspicuum. At euidens e
id q. ex sua naa e honorabilis, et contempta indignia ee substantia q. id q. e min. ho-
norabile. q. multo magis q. id q. nullo modo e honorabile. Ut igit. apparet emi-
nentia naae sue, quae volitiua e supra illa, innolitiua, debuit distinguere gradq. in-
tellectiui a volitiuo, dicta naa intellectiua n. volitiua, si haec e possibilis. Et n. debuit
aliaqui iam existere q. n. e possibilis.

Ex his inferemq. q. ex alijs principijs alibi probatis
nullu gradum substae ipsiae ee possibile infra Supmum Ens: qui gradq. xa naa
custum n. sit producq. aut producendq. Universu en ita condi debuit ut distinguerent. ses
gradq. substales, et apparaeret eminentia superiorum supra inferiores gradq. quin esset vl.
mi vllo pnto ea naa quae posuit ee n. vl. inillo. Hoc en debuisse authore naa face-
re ex suppositis decreti creandi Universu videt prorsus notum. Constituit exercq.
ces quantum possit appetunt eminentia, et fugiunt ab infimo gradu. et ets esse
q. hinc redditi egregia q. quare Deq debuerit producere naas quasdq Universi. quae de-
bito suppositio demonstrat aperte summa cum laude eas produxisse, et optime in Uni-
uersi creasse se gessisse. optime en agit qui facit id q. debet fieri xa naas rerum
ce Deum nemo reprehendere potest qui eum n. reprehendat quia fecit q. debet

Ita igit. argumentor. Si esset vllus gradus substae
possibilis infra Supmum Ens neq. producus neq. producendus, Deus fecisset, aut similiter
facere q. debitum dictum. Fingamq en ee possibles substas inferiores infimo corp.
existente, iam hoc corpus esset infimum cui posuerit ee n. infimum. Fingamq etiam
dari Supmum Ens existens et horum ee possibile alia substa, iam ingens naa
excedens tale Supmum Ens, hoc esset infimum cui posuerit ee n. infimum.

Atque ex his obseruare licet n. ee eamdq rem

ut debuerit prodrecí quamuis sit possibles Ang9 perfectior illo qui de facto ē supremo
Nā ee' supmum, qui potuit eé n supmo n ē nā straria, sicut ee infimu, qui potuit
ee' n' infimo.

Ad obiicies priuonem inferioritatis ee 2a nām rei
que potuit ee' n' suprema: aliosqué potuisset ita creari Deum ut nā irralis esset supma
R° neg. Sequela, q.a ex eo q.d nā irralis esset supma n' solu sequeret q.d esset pri-
uata inferioritate sibi debita, sed etiā sequeret Deum ita creari ut careret fine p.cipue ipsi
debito; n' en seruiret laudib9 Diuinis, neq. manifestaret potam Sapientia, et bonitatem crea-
toris, sola en nā rals Deum laudat, et eiq attributa intelligit. Adde nām irralem
n' posse creari gn sui nulla alia vtilitate ppposita. Nulli ptera frueret modis Dei: n'
quidem Deo cui ōes creat.a st inutiles; n' nāe creatæ rales, q.a n' existerent; n' ipsa irralis
q.a proprie nec vtunt nec fruunt: certe n' perfecte suum possident bonum, neq. satis digne
tandem ipsa nā irralis indiget ad sui administrat.m nā rali. In Ang9 qui de facto est
Supm9 nulla ē nalis indig.a superioris, neg. ex eo q.d sit supm9 sequit aliud modum
q ee' supmu, qu potuerit ee' n' supm9: que rō n' ē agta ad inducendum debitum, cum in infi-
nitum progrediat. et nā rerum exigat finē aliquem tandem statui.

Ad hoc obiicies ēt inter hoem et supmum brutum
ee' possibles infinitas nāe int.medias; sicut int. Deum et supmum Ang.m. Sed R°
n' ea eandem rationem; q.a hois distantia a supmo bruto n' ē ita infinita sicut Dei a su-
pmo Ang.o: Si aliquis intendat ee' tn infinitas possibles int.medias se ipsas quasi
trinue excedentes ea rō qua int. circulu maiorem et minorem cadunt propt infinitam di-
uisibilitatē trinui infiniti circuli int.medij. R.dm ē hoc admisso aduersariu nedere
debere n' ee' infinitas possibles int.medias notabilit distantes ut ēt statuendu ē in ipsis
circulis int.medijs. Dicim9 q.d nām rerum debuisse ut minimu producere spēs nota-
bilit. et perceptibilit distantes (ad q.d gen9 reuocanda ē nā intellectiua n' volitiua; hec
en a ceteris notabilit differt) de ceteris v.s n' distantibus perceptibilit. et notabilit.
dicendum ē vel heri anāa pro indiuis eiusdē spēi, neq. rerum multiplicat.e aliter ee'
debitam q indiuorum, vel eas successiue in ēternitate temporis ex.a nām cursum reru
debere produci. Absolute tn censeo verum eam distantia, hois a supmo bruto non
statim possibilit. aliaru substaru int.mediaru, d; possibilit accidum utriusq. et indiuiu
bruti. Cui ōia q.a excedunt hō dicit heri quodam modo infinita distantia, a supmo bruto
hoc en cum ois accidibus et indiuis producendis in tota ēternitate si mundus esset perpetuus
n' equat bruto hoi. Sed quicq tandem de hoc sit, sēcum sit possibilē naaru int.-
mediaru notabilit distantiu n' progredi in infinitum: ac proinde eas ēductas ee' aut pro-
ducendas: q.d nobis sufficit

Sed ex dictis ostendimus, 2° deberem existe nata intellectiua n' uolitiua, si ea esset possibilis. Ostendi n' potuit sistere in nata n' uolitiua ita ut haec esset suprema (n' en, e' apta ad laudandu Deum, et ei prestandum obsequia) debet 3° ipsi existe nata intellectiua uolitiua ostentis ipsa. Multo 4° magis gradui uolitiui debet existe intellectiui n' uolitiui: n' en, deberet haec subiectis exp^te nata n' uolitiua, si uolitiua n' esset digna haec subiectis et dominio. At nta Author n' poste' nalit. negare alicui nata id cuius e' digna, ut e' perspicuu. et haec sint dicta aduersus argum^to satis.

3° probat. q^a ex dictis aliis a nobis ostendi nata intellectiua, ee' perfectior n' solum ex gne suo, sed etiam ex toto gne nata substali n' intellectiua idest quilibet intellectiua e' abs^e et simplicit melior qualibet nata substali n' intellectiua. Dicit etiam naam uolitiua, et liberam ex toto gne ee' prestantiore nata n' uolitiua. Ex quo prio proportione quadam infert naam substali cognoscitiua, ee prestantiorem ex toto gne nata substali n' cognoscitiua. Sicut en, si esset brutum adrale, ita non cognoscitiuu, uidet se here ad cognoscitiuu, et ex his patet naam cognoscitiua, here maiorem cognatem cum intellectiua q esset nata n' cognoscitiua. Eadem proporte infert 2dam naam appetitiua, appetitu elicito seu uolantario et spontaneo ex cgne ee' meliorem ex toto gne nata substali n' appetitiua eo appetitu; siquidem en, apparet eadem proportio et maior cognatio appetitiui spontanee cum uolitiuo. Ex his eiudem infert repugnare naam intellectiua n' appetitiua appu elicito, q^a en, esset intellectiua esset absolute perfectior bruto, et q^a brutum e' appetitiua spontanee, seu appu elicito, bruto esset absolute perfectio illa nata. Q^d manifeste implicat stradictio. Concesto a. 2° intellectiuo inesse necessario appum elicitum nullo tandem negabit uoluntas.

4° probat. q^a adhuc e' a nobis ostensum, et etiam ex proxime dictis, naam hanc esse ultima, inter res intellectuales possibles; nulla en, possibilis esset maioris cognatio cum nata corporea irrationali; esset en, eandem natam cum illis, et ut recte dicit ipsa e' ultimum rationale et irrationale. Ostensum etiu est 2dam natam uolitiua, et liberam, ee' meliorem ex toto gne nata n' uolitiua. Si q^a existeret nata intellectiua n' uolitiua, cum esset diuersa speciei ab hac sub gne intellectuali esset prestantior q illa; et q^a n' esset uolitiua, esset deterior: q^d e' absurdum.

Ad obiecta 2^a huc huic argum^to gram habitualem ee' perfectiore hac, et tm n' ee' uolitiua neq. intellectiua. q^d p^ti neq^t nata intellectiua et uolitiua ex toto gne ee' meliore nata n' uolitiua, aut n' intellectiua. Rnt quidam neg^do assumptum qui asserunt quamlibet substa^a spiritu ee prestantiorem physice q gram. Sed 2^a. g^tis gratus n' e' amabilior a Deo q angelus sm suam

naã. Nam sñ naã huãc ẽ multo inferior: excedꝫ vr grã ẽ valde exiguus xa hanc sententiam; qa illa excedꝫ ẽ inferior quantitate perfectionis arena maris. Rº 1º naam intellectiua, ee perfectiore, n' intellectiua nalit Bꝫ et xa nalem rem et qa nulla naa substalis potẽ ee' supernalis: quomodo en naa erit supra naam. Hinc fit rem naam intellectiua, ee' perfectiore, qualibet naa substalis n' intellectiua Rº 2º hoc saltem in pota ee perfectiore grã: qa ipse hõ gratꝫ ẽ melior q grã cu grã exclusa naã sit propt. hoc gratum et n' contra. Rº 3. q̃ dicim, intellectiua et Bolibus, ee' meliora aliis oppositis, sparatꝫ instituit inter naas substantiales et suppositia: stare vr aperte in grẽ suppositi melꝫ ee' intellectiua, q n' intellectiua. Cur en oẽs ẽ euidens hoc esse melius, bruto, asino &c., nisi qa hic ẽ substa irralis.

Rº vlº, et ad solutꝫ nota substa perse subsistentem n' potẽ ee' melior, alia substa perse subsistente nisi eam excedat in grẽ recti primarij finis cui, atq. subꝫ susceptiui (susceptꝫ rois vel realꝫ) actus perficientis seu perfectionis et amabilitatis. Na ut vulgo dicit quale ẽ esse entis simplicit. dicti (esse) substa perse subsistentis ẽ eius britas, et qualis ẽ britas ẽ operatio. Clarum vr ẽ qualis ẽ operatio alicuius naã perse subsistentis ee' ex eius bonitate et perfect. 2. 3tio q. de 1º ad 2um excessus substa ad substa. Si perse subsistant, reducit. ad excessum cñ esse. Esse autem simplicit. ẽ apprime rei que ẽ hoc aliquid pronoẽ demonstrabile xa nalem significandi rem tang primarium rectum, sublime et finis cui cæterarꝫ perfect. et rõ apriori huiꝰ doctrinæ ẽ, qa cum primaria et propria ratio suppositi seu entis perse subsistentis sit ee' suppositum aut perse subsistens, si suppositꝫ excedit a supposito absolute debere excedi in grẽ suppositi. Clarum ex ẽ inter duo suppositꝫ cu rõ suppositi sit prima rõ vtriusq., ed q excedit in grẽ suppositi ee' absolute perfectiꝫ, ed ẽ q excedit in grẽ recti et finis cui et subꝫ susceptiui. At perspicuum ẽ in grẽ suppositi et finis cui atque subꝫ susceptiui intellectiua excedere. Nam suppositum intellectiuum percipiat rem finis, et dignum ẽ cuiꝰ grã cætera sint: ipsum a. ẽ grã sui; pollet en libero arbitrio, et liber ẽ qui ẽ grã sui; rit en dominium. At suppositum n' intellectiua, n' rit perfecta rem finis, sed valde diminutam; n en, ẽ digna ut vlꝰ grã sui fiat, et nalit. seruit intellectiuo, et subiacet eius dominio: naã en intellectiua nalit. imperat irrali tang eius finis et domina. Excedit q suppta intellectiua suppositꝫ n' intellectiua in grẽ suppti. Patet qº euident. suppta intellectiuum ee' substantiꝫ absa suppto n' intellectiuo: pstertim cu suppta intellectiua sit

persona, et altera n̄ sit persona q̄d ē falsū. q̄a in Supp.to n̄ ē persona ē quasi nihil ēē
Ex his ēt. sit Supp.to intellectivum, here ēssam perfectiorē q̄ Supp.tū n̄ intellectivum
Clarum en ē Supp.tū perfectioris ēssa ēē perfectius Suppositum

Hac vō nihil ḡbat, quasi dicta ad accidens supernāle
Supposiū; quamvis en dicam, ēssam grā ēē perfectiorē ēssa hois, n̄ cogimur asserere
ēē perfectiorē in gnē finis cui et subi suscipitivi acty noti: posto en gra ē propt. quam
gratia, tang propt finē cui et illa perficiat, Sed solum cogimur dicere ēē perfectiorē
in gnē actis perficientis, et reddentis Supp.tū amabile et operativum, q̄ nullū ē absurdū
melior ē enim hō grā q̄ his hoi. Plus etiā confert grā ad operandū intelligēdi et volendi
et amandū etc., et amicum hois (n̄ vō grā qua n̄ erat amicus Dei. ut amicus) cū Deo, q̄
nāā ipsa sua, qua sine se valde ē inepta ad intelligēdū perfecte Deum nisi grā iuuet
et sponte etc. poste nalit. cum inimicis Dei.

2 q̄ argum.to: grā ē perfectior hoē in gnē subi
Supposiū, Susceptivi et finis cui nego. Vel gnē perfectionis seu actis perficientis Sicdo:
Nullū vō ēt absurdum in hoc gnē intellectivum, actis excedi ab aliquo n̄ intellectivo
q̄a Verō Si oriatur aut Supp.tū n̄ volitivum, esset hoc perfectiō Sm Sua, ēssam seu
absolute, eo ipso esset perfectiō in gnē finis, q̄d ē absurdū, Ideo dicam hoc repugnare

Probat. 5. ois cognō ē prium alicuius affus q̄ oē
intellectivum ē necess.o volitivum. Vna ē evidens. Ans probat. ois cognō vel ē vera vel
ē falsa. Sed ois falsa ē causativa affus, et etiā ois vera q̄ etc. Pt.a pars mi-
noris. ois cognō et opinio falsa ē aliquo modo bona eam sentēti; quilibet en am-
plectit sua opinionē, eamq. defendit tang veram, dest tang bonam, et tanqua
propriū bonum, et contrarie opinantes censet hoi ēē aduersarios, et nullo ē ceu sua
opinio n̄ placeat quasi esset vera. Exigit opinio ois identanea appetitiua eam
sentēti. At bonitas opinionis falsa n̄ ē vera bonitas, d, falsa: bonitas en opinio-
nis ē ipsius veritas quam reuera n̄ het opinio falsa, Sed opinans existimat
eam here, et ideo opinanti quadrat. Bonitatē q̄ opinionis falsa n̄ poste opinans
appetere innato appetitu, Sed voluntario tantū; hic en solus ē prosecutiuus bonī fal-
si, et hoc solo possumus velle aliquid q̄a videt. ēē bonum cum n̄ sit apt.e rei. -
2a pars minoris pt. ex 1a; q̄a si ois cognō falsa ē prium affus q̄ apparet vera
cum n̄ sit, multo f magis cognō vera; hoc en ēt apparet, et ē vera. Decognō vō
qua ē evidens et ad multō evidentius; hoc en n̄ solum ē vera, Sed multo magis
apparet vera q̄ apparere esset opinio falsa

Atque hinc subdit 6 phatis. ois intellus vel
e deceptibilis, vel indeceptibilis & semper verus. At vo intellectivus deceptibile e'
volitivus; licet en aggum quo poté prosequi bonu falsu & opiniones falsas intella-
tas ut veras. multo g magis e' volitivus intellectivus indeceptibile

J phatis sd. omne intellectivus potte videre
Deum: & poté Deum amare. aliquis esset beatus et n esset beatus; beatus qa possideret
summu bonu; n esset beatus qa illud possideret sine bella estimatiõe; iudicaret en
n posse ask amari, ac proinde n eè dignu suo amore. esset igit apud ipsum bonum
detestabile Deus. n g Deus bearet ille. Dices fortasse beatitudo videre in affectu
ac proinde n segui ex illa hypothesi illu videntes Deu fore beatos. Sed Da qa
negari n poté visione beatifica efficere ut obum sit ps̃ens respu intelligis g saltem
radicaliter poté beatificare actu. Nam quodcuq poté here bonu infinitum ps̃ens re-
cte poté ee beatum, quo nescio quid evidentius dici possit Cum g bonum infinitum
obum sit bonu infinitu ps̃ens aut eo ipso beatificat, aut poté beatificare inferen-
do beatificat actuale, quia si n e' ipsa visio, e' amor aut delectatio de summo bono
ps̃enti

Da phatis e', qa tota ratio quare aliq bonum
non poté amari ab aliquo, e' qa illud perfecte n cognoscit; videm en in vita nata
ea que n cognoscunt, n amare, et ea que minus cognoscunt, minus amare: bruta
en minus amant q hões, et hões minus q Angeli, neq e' hac in re in vita nata
exceptis ulla. Preterea nullus horum dubitat si videat ad sensitivum illud ele
appetere. Signu igit e' manifestum in nata q adequata rõ possibilis amandi seu
appetendi e cognitio g rõ cognoscitivus e' appetitivus. Dices hoc aggum obare
rõi cognoscitiua huius vsus here aggum prosecutivum boni cogniti. Sed Da qa hões
excedunt bruta q ad sit sensitivus, et ex eo pcedit q aliquid sit magis cognoscitivum infe-
rius appetere et magis cognoscitivum magis appetere. Neq ad hanc vam et eius
evidentia videnti: alio pacto q rõe cognoscitivi. Nam si semel videat: posse cognos-
citivum n appetitivum elicite n appareat quid referat ad vam evidentem aggus illud
pertinere ad hoc visum aut n pertinere

Qa et vla phatis sit fundata in eo q nullus
motus ab intrinseco siue physicus siue intentionalis e frustra: intellectio a. e' motus ab
intrinseco g n e' frustra saltem essentialiter. Nam per accidens pt repugnat motus frustrari
et hoc idem dicendum in ordine operis e' certum. Sit intellectio esset frustra essentialiter, si
obum cognitu n esset amabile; illa en opus et motus e frustra quo mobile moveatur

ut fiat aliquid, seu assequat. eé, quin obtineat bonum intente, talis esset intellectis essalit. si res intellecta n esset amabilis. intellecte en, intelligens fruitur intentionalit cum ipso obo, et fit ipsum 2a quantitate entitatis quæ intellecti apparet. Inde recte dicit. intellecti natum eé fieri siâ; hoc en é proprium et soliq cognoscentis hoé intra se presentes perfectes physce ipsi n intrarentes: imo etn existentes in se in rerum natâ. Sic antea quidq esset, sita erat in Deo; ab æterno en hoc é ab æterno, eguus ad inhibile est, n quidem in se, sed in deo. Itaq. in hoc conveniunt exista physcâ et intentionalis æterna hois, qd per utramq. hoc é ab æterno, et hoc sua integram essam: sed hoc differunt qd per intentionale hoc est intra Deu, cui existentiunt et st presentia siâ: per physcam o. hoc é extra Deum et in se ab æterno, nec é ala fra per quam res sint, aq sciunt, immatalit: dest etq antequa n existant, si forte sint n existendi capaces, nisi cogno. Unde Phyli ex Ale 6. meth. duplex dant, ee agnoscunt aliud veritatis, aliud realis exista, et illud dicunt res roé intelligi vere affirmantis, qui sepe eas anticipat.

Ista igit. argumentor. Unica bonum qd intelligens intendere potest, dum ipse fit aliq intentionalit, é qd ipse fiat bonum cum bono quoda amabili ab ipso. Sicut en nichil licet esse apud intelligtem, pt id qd representat. hoc esse ita nichil apud intelligtem bruti, licet ut é intelligens nisi qd é amabile. Na si representet. ut penitus dibile sicut deo malia peccati, n potest quidq hoc bonitatis apud ipsum. Si a. representet. ut paru amabile quantumcus in se bonum sit obum, paruum e bonu respu intelligtis ut intelligtis; parui en illud facil et æstimat si o. ut valde amabile magnu e bonum. Ista q quantitas bonitatis obiecti intellecti ut intellecti pensat. 2a quantitate amabilitatis. Qe intelligens intentionalit n assequit bonu, nisi quatenu cognoscit bonu amabile ab ipso si cognos. Si q intelligeret entitatem alicuja nullo modo amabile ab ipso moveret. ab intrinseco ut fieret intentionalit. ipsa entitas quin bonitate aliqua intentionalit assequi posset. do v e operem et motum adesse essalit ee frustra, qd é absurdum

Confirmat. argumtu. Si repetamq in memoria, argumtu de visione beatifica. Videns Deum quodammodo fit ipse Deus, et hoc intra se perfectu Deu: sicut intra Deum est, sita ab æterno. Indubitatum é illam actu quæ beata fit quodammodo Deus ee penitus frustra si n haberet deitate intra se ut bona, sed n fieret ut bona, nisi fieret ut amabile. q si n fit ut amabile, frustra Deum videt. Quid a. absurdi q asserere Deum videri frustra. Hæc rō é evidens applicata visioni beatifice. Applicata visioni cæterarum rerum n é ita perspicua

si quis tm eam attentiõ inspexerit videbit vbiq. eandem rem fieri tm. Non addoplura argumta q hãc subsituunt, et ne sim nimiũ prolixi. La Cde apud D. Thom lib. 1. 2a gen. c.

Caput 5m

De tuunt. obiect. 2a nexione intellectiui cũ uolitiuo

Obgies 1o Quõ intellectiuũ ex se ẽ persam aut pcindibile a uolitiuo et ab ord ad volit. q poss separari a gradu volitiuo. R.o 1s distinq. ans: intellectiuũ ẽ pcindibile ab ord ad volit ex modo recipiendi inadequato et imperfecto, transeat ans: ex spte obi. aut ex modo recipiendi adequato et perfecto: neg ans. Sicut etn hs intellectiuus 2a aduersarios ẽ pcindibilis ab hac volitiuo ex modo inadequato recipiendi, et tm ẽ impossibilis ho n' volitiuus ut ẽ perspicuũ, hi etn ens ẽ ex modo recipiendi pcindibile a rõe boni; et tm nullũ ẽ ens n bonũ. Deus etn ẽ a Trinitt pcindibilis, et tm n' potest n' ee trinq. Q si aduersarij velit in his exemplis n' fieri pcisionẽ rõis renate dem intelligat de intellectiuo et volitiuo. Sed obserua aliam ee pcisionẽ gradus superioris ab inferiori, aliam trig rõis ab altera cũ ipsa inseparabili, que poss optime fieri; cũ una eadem res ad diuersa mstata refert: poss enq latere unum mstatum cognito altero; quin tm sit possibile reperire aliquid hens respũ inclusum in una rõe ad unũ mstatum, et carens altera rõe includente respũ ad alterum. Exg. q.d Videram numerũ centum aureorũ, illũ n' referim ad numerũ viginti horum tang minorem; et tm impossibile ẽ inuenire centum aureos quorum numerus n' sit maior numero viginti horum.

R.o 2o intellectiuũ in nra Anima n' poss pcindi ratõe ab ord ad volit. etn cm' mstatus ordinis: intellectiuũ enq ex sua rõe ẽ iudicium cognoscitiuũ: quare poss cognoscere bene se esse volitiuũ, et hoc ipsum includit in hoc q sua possit cognoscere. Nt in hac rõe q possit cognoscere bene se habẽ volunt. includit ordo ad volit. Sed q.a hui modo inclusionis volitiui in intellectiuo ẽ valde obscurus

R.o 3o n' poss pcindi intellectiuũ a receptu volitiui aliqualit. expsso saltem inobliquo. omne enq intellectiuũ ex receptu intellectiui ẽ perceptiuũ veri, id ẽ boni intelligibilis ut intelligibilis. Veritas enq ex sua rõe quadrat necessõ intelligti: imo ex sua rõe scipit quadrare; scipit enq tang id cui assentit intelligi, et q ipse amplectit tang sibi conueniens. Nt bonitas qua ẽ bonitas q apparet ẽ fortasse bonitas amabilis amore elicito seu voluntario, ut ẽ a nobis dictum. q intellectiuũ n' poss pcindi a volitiuo.

Sed replicabis q idem ẽ posse intelligere et posse

velle; na, posse velle includit ordem ad volitum et actu intellectum. Na velle é appetere bonum intellectum. Nos etz scallimus posse intelligere includere ordinem ad volitum et manifeste includit ordinem ad intellectum. Q.n differunt. R.o 1.o per instantiam. Na in nobis é posse intelligere bonum amabile a nobis, in qua re includit necessario ordinem ad intellectum et volitum. Et etz in nobis posse velle bonum intelligibile a nobis: et tn hinc n sequit posse intelligere bonum, et posse velle bonum ee idem. R.o 2.o posse intelligere diuerso modo includere ordinem ad volitum, atque posse velle: posse en velle includit ordinem ad volitum tanq primarium et attributiue potentis velle. At posse intelligere ordinem ad intellectum includit ut primarium: ordinem vero ad volitum sine potentia velitiua, ut obiectum obi intelligibile simul et amabile: ut patet in ipsa instantia a nobis adducta. Pari ro posse velle includit ordinem ad intellectum tanq obiectum boni, ad quod immediate refertur voluntas.

Obijcies 2.o possibilem ee intellectum, que n sit prius affectu simultate possibile ee intellectum n volitum. Antecedens probat ex possibile cuiusdam actus fidei producti a deo in hoc euentu. Decernat Deus quod possibile nullam producere volitam creatam, reuelet hoc decretum Petro qui per actum fidei credat. Hic actus fidei n possibilis ee prius volitus; n en possibile ee prius actu quia si existeret redderet falsum eundem actum fidei.

Hoc argumentum cum ego tunc Deum esset Theologie auditor illud obiectum turbauit n paucos, quod ego minor qui e vanissimus et futilissimus atque apertus sophisma. Q. tn Zyrine disp. 11. c. 3. de voluntate Dei illi attribuit responsionem meo iuditio aperte absurdam. Docet en euentum ee possibilem et actum illum fidei n quidem proximo, sed remote et quantum ex se productiuum ee affectus. Sed quia ille actus ne remote quidem e productiuus affectus, qui si ab ipso fieret, implicaret obtrectationem, que possibilis e perse nota. Vnde en causa intelligit ee productiua alicuius illius effectus, qui potest a libera produci, idest qui potest sine implicatione obtrectationis actu haberi. At si affectus ad illa cognitio fieret, implicaret obtrectationem, quia redderet falsum illum actum fidei. Reddi a. falsum actum fidei implicat obtrectationem. Nec en audiendus putandus est qui docuerunt posse actum fidei deposita absoluta ee falsum, quam sententiam alibi euidenter refutabo.

Ad obiicies ex ipsis Zyrine. Ad veritatem illius actus n requiritur ut habeat impostam remotam producendi actum, sed solum ut n producat neque habeat paratum Dei decursum, quod e petere earum posse proxime. At eatenus haberet eam impostam remotam producendi actus, quatenus ea imposta esset ad veritatem illius actus necessaria etc. Maior probat quia ille actus affirmat Deum habere decretum negationis potentiam remotam, sed solum negationem decursum ad actum huius potentiae: sicut etz decernit negare aliis actibus fidei. Et ad eius veritatem solum e necessaria carentia productionis actus et potentia proxima, n a remota. Ad 2.am 1.o quia illi actui repugnat potentia proxima

p̄ remota. Si en̄ repugnat proxima n̄ stat potam ad proxima. Atq̄ id ē aliud potā remota q̄ potā aliquā ad potam proximā. Da

Da 2ō et R.ō ad obiect.: Veritatem illi⁹ alt⁹ n̄ cē qualecumq. id ē veritatē certitūdinē affirmatā. Ad veritē a. certitūdinē affirmatā n̄ solū ē necessa causa oppositi obiecti, sed ēt impossibilitas illi⁹ ex suppositē affirmationis certē: hoc en̄ differt affirmatio probabilis a certa q̄ illa n̄ dicit obiectum aliter se posse habere, sed potius implicite affirmat posse aliter se habere. Affirmatio v.ō certa dicit et veritūdinē dicit nullo modo se posse habere aliter obiectum ex suppositē existētiā ipsius affirmationis. quare necessō affirmat saltem implicite aut virtute se habere impotam ad oppositum obiectum. Actus igit⁹ fidei propositus implicite affirmat se n̄ habere potam ad producendum actum; productio en̄ actus ē opposita veritati affirmatā certitūdinē ab illo actu fidei.

R.t aliter ipse Arriz n̄ ē da rem D. Tha admittere illū actum ēē possibilem et ēē n̄ causatiuū actus. Nam ad rem D. Tha sufficit intellectiuum meriti aut volitiuum. Ēē a. qualiter intellectio ēt supernaturalis possibilis n̄ectat cum actu n̄ ē ad illā rem necessāriā. Hanc solutē alij aude arripiunt et illustrant 1ō q.a sufficit ad nram sentiam si dicam⁹ dem cognēm representatiuam boni ēē motiuā actus, quales multa cognes n̄ sūt, ut qua dicit naā boni ē cōis multis bres et quatuor sūt septem. mata ē pura potia. Quia cognes nihil mali aut boni representant. Itis a. esset similis illa cognō fidei. 2ō q.a sufficit ad nram sentiam si dicam⁹ dem cognēm representatiuā boni ēē motiuā actus, dum tn̄ n̄ ita proponat bonum ut ex intrinseco modo tendendi in suum obiectum fugat amorem ut fugat p̄dictus actus fidei. 3 q.a ea admissa cognē fidei, adhuc seruat nullam cognem repugnare amori quo n̄ supponat suum subiectum ēē intellectiuum, affectiue. Nā ipse actus fidei ipsorum in actum. supponit suum subiectum per accidens ab amore fuisse impeditum et a cognibus mouentibus efficaciter amorem. 4ō q.a licet ille actus fidei absolute propter suam inducta ēē talem ut n̄ producitiuus amoris, tn̄ sit suam esse suo subiecto possibilem ēē productiuus, esset alij eiusdem speciei, seu habentes eandem rem motiuam ex p.te authoritatis Diuē et eidem subiecto inhærentes possunt mouere actum. Unde sit admisso eo actu fidei nihil aduersus nram sentiam concludi, et satis D. Tha defendi.

Ita omnes solutes quam sūt acute, tam sūt falsē

1a; q.a eis cognō p̄sertim iudicatiua ē representatiua boni, ut minimum en̄ representat se ēē veram ideā bonā, omnē valde amabilē ab intelligente; quid en̄ magis intelli

gens amat q̄ beritē, vi ea ent, tande sua collocat beatitud̄, sed de hac re paulo latius infra. 2ª etc é falsa, qª patet ex dictis n̄ posse existere cognēm p̄sertim iudicatiuā, vel cui⁹ n̄ obiectual. bonū apparens; q̄ tam essalit. é motiuū affus, aut q̄ idem é terminatiuū q̄ hō talis. Qª dicere ee motiuam affus eem cognem, si n̄ repugnet amori ex modo intrico respiciendi obiū, perinde é atque dicere eem hoēm ee talem, aut nilem radicalit., nisi repugnet ratiocinationi aut risui ex modo intrico respiciendi suas operes, idest nisi repugnet ex p̄dicato essali euertente essam hois. Adde hic solute patere viam ad asserendū n̄ eem visionē beatificam ee motiuam affus, si videlicet repugnet amori ex modo intrico respiciendi obiū, videlicet si videret in deo decretum nung parandi cursum ad affum obiū. Neg. 3ª solutis placet qª spēs actus fidei n̄ supponit subiū ee intellectiuū, efficiue vi rois D. Tha quam defendim; qª tota illa ro huic spei innitit., q̄ bonū vel intellectū é motiuum affus, sicut bonū n̄ ~~intellectum~~ ~~repugnat~~ é motiuū appus innati. 4ª vo solute asserre perinde é alq. si diceres posse ee hoēm irralem dum modo n̄ sit irralis sm̄ ipsum, sed sm̄ indiuum. Nam ro D. Tha probat n̄ ee nung essale cognē ee motiuū affus q̄ hō ee talem.

Ad 3. illi RR quorum solutes modo impugnauimus actum fidei n̄ posse ee falsum ex suppositē reuelationis, posse tn̄ fortassis de posta absoluta q̄ui n̄ existente reuelante, et tunc ee falsum. Sed 2ª 1º qª hoc é dicere actum fidei posse ee reuelatē falsam a demone, et n̄ a deo, q̄ vel 2ª etiam actus fidei, qui essalit. é illuminatio spūs sti. 2º qª sequeret actus fidei n̄ ee diuinū certum; actus en qui ita obiecto assentit. ut possit ee falsus, n̄ é diuinū certū. Unde posset fidelis quilibet ee ad negdā fidem catholicā, si forte Angelus delexerit decepte, quam cum⁹ facili in credenda reuelatione; qd é absurdissimū. 3º qª actus inducitiua actus fidei é actus quidam miraculosa, sed supernatis instituta a deo ut firmiter credat. ipsi tang certi q̄ n̄ posse ee falsum fieri en, n̄ posse ut deus miraculū efficiat, utego firmiter credam aliquid falsum. Dices n̄ posse ex nuda rei deum efficere miraculū utego aliquid firmiter credam si illud é falsum; posse tn̄ de posta absoluta. Sed 2ª qª id é dicere deum n̄ posse parum miraculo deijcere seu inducere ad credendum firmiter falsum; posse tn̄ magno miraculo. Magnitudo q̄ miraculorum n̄ auget credibilit. misteriorū, sed minuit, qd é absurdum. Adde cum deus in quolibet miraculo stat. sua posta absoluta, semper nos posse timere vtrum sua posta absoluta stet ad nos decipiendū. Accidet itaq. q̄ dū solet de his q̄ semel

mentiunt. hoc suo mendacio obtinere, ut nunq eis firma fides adhibeat. Eadem ſ. vre Deus per hanc potam absolutam hoc obtinebit ut dum stat. pota absoluta nemo ei fidem firmã adhibeat.

4° impugnat. q[a] actus fidei essentialit. pendet (ut docui multa de Scia Xpi) a tanta credibilit. existẽ revelatis ut si Deus eam credibilẽ permitteret n existente revelatẽ esset mendax. Unde ipsum accipere revelatẽ ut dei e signare q[d] Deus benax e xta ipsã dixit Ioan. Bay. 3. Ioan. 5° refutat. ea solutio; q[a] hic admittit actu, qd e falsus, posse movere assum; multo & magis q[d] e verus. Quam iam supra probavimus. 6° refutat. q[a] n soluit argumtũ, poste en fieri replicatio, q[d] Deus poste revelare peractu evidenter.

Ego igit. breviter R° argumto casum proposito, implicare stricte. Esset en illa actus fidei productivus et n productivus assus. Et utrumq e arnobius probatum. Neg. argumtũ, quidq sit hanc implicatã probat. Nã revelare illud decretu certissime credendu, perinde e actus producere actum fidei qui de se ipso et veritate certissime affirmet se n posse producere assum (ut iam probavi) q e producere actum qui n possit producere assum. Utq. arguens id assumit, et n probat: perinde atque si quis ut probaret n repugnare actum fidei qui n possit hiere durare aut obscurari aut adeo destrui, assumeret posse existere actu fidei, qui de se certissime affirmet se nihil horu posse. Arguens igit petit prorsus manifeste, de hoc en e q. actum possit eã actus intellectus n productivus assus, q[d] ego nego. et sicut et nego possibile sibi reflexionẽ cognitionis supra se, qq hoc predicatu essentiale cognitionis evertat. Dices ee perse notum decretum illud posse revelari. Sed sit ego interrogo unde id sit perse notum, an ex eo q[d] de decretum sit revelabile? At id e agere falsum perspicuum en e Deum n posse revelare decretu n producendi vllã cognitionem creatam posterit & quadam revelare quadã n posterit: illa se que implicant stricte revelari, quale e decretum proponitur peractu fidei revelandi. Unde ex propria vre actus fidei casum illius implicare stricte. Quid en e, inquit Hugo. tam bruntam rem q credere. Qe essentialit. aut ex nãa rei ois actus fidei dependet ab imperio Coelestis, et hiere actu fidei e fieri credente ipsum sui Coti. Natalis & sequent. delectatis. Sed hec de hoc argumto sufficiant, q[d] breviter ee patet.

Obicies 2° actus sensus externorum n producere assum: alioqui in oculis et auribus esset appetitus. R° 1°, quidquid alii dicant mihi fere certum ee, esse in organis sensuum externorum appetitum, n quidem prosecutivum,

futurum omni, id, p̄sentis per delectat.ē, aut mali per tristitiā. Ego en certissime mihi videor videre q.do manu orient. dolere manu, et palatum suā linguā delectari dulcibus cibis, et ab amaris molestiam pati: imo hāc videt ee rōnem cōs respōio, qa tam e' euidens gustatum delectari cibis et potu q e' euidens palatum sentire sapores. R.o 2.o obiū bonum et auditum mouere aut ut minimum, aliquam voluntariā tristitiā Suppō. q.d n' e' mirū si aīa e' indies. Si a. e' dilis saltem in bonis imperfectis, nō uebit media ęstimatiua.

Caput 6.m

Alia ꝓbat.es existentiæ Voluntatis Diuinæ

D. Tha ꝓbatio fuit egregia, qa n solum probauit Deum hre voluntē, id, et innitat̄ ꝓram demonstrationi ꝓtissima, q.e vtit medio ꝓprio donis, haben medium est q.d reciprocat. cum ꝓdicato donis, et est causa Suæ re Suæ ex modo dicendi quare ꝓdicatum inest subiecto. Cum a. sē Voluntium sit intellectium, et ꝓbatis sit omne intellectium ee' Voluntium, et rō intellectiui sit rō rationalis nā causa et rō agendi Voluntiui habet medium assumptum ad D. Tha facile accommodatū demonstrationi ꝓtissimæ. Nos tn Scotistæ aliorum morem alias ꝓbationes afferemus. In qq n' erit necesse leges ꝓtissimæ demonstrationis seruare.

1.a sit. Perfectio Voluntiui ee' perfectio simplicit. simpliciem; talem en loco sem perfectio, cuius ratio affert necessario imperfectio. Certum ee' rem entis n' Voluntiui includere imperfectio, qua omni Deus summe perfecto caret. Est vr hoc argumtum plurimorum rōnis. Potest en quis recensere innumeras et manifestas imperfectiones cuiuslibet nātæ n' Voluntiuæ, et tot reciere argumta, quot sit istæ imperfectiones ex. gr. qui caret Voluntate n' e' Domino, q.d e' imperfectio, n' licet liberum arbitrium, Virtutes, n' e' digno honore, obsequijs, sacrificijs, votis, precibus, caret Voluptate, beatitudine, n' de amat in finite etc. Cuncta hæc dicunt imperfectiones.

2.a ꝓbatio ad ꝓced. reuocari potest. Sed ut studiosis eius methodus e' elegantior, et subtilior, et ma et eadem opera ꝓbat excitare Deum et hre Voluntē. Est a. huiusmodi. Aliquis ens e' Voluntium, aliquod Voluntium e' a se idest ab alio n' licet suum esse, ac proinde e' ens a se idest Deus, Deus q.d Voluntatem habet. 1.a pars antis nota e' experientia, sed in illa methe ex ratione ipsius entis ita demonstrabimus. Ens e' in voluntium, vel n. Si vr habeo intentum. Si 1m q.d inuoluntium n' e' differentis oppositum alteri differentiæ sc Voluntio: qua re oppositio entis in

volitivi ad volitivum erit oppositio n. tanq. diffa ad diffam collatam sub eodem entis
gne, sed tanq entis ad chimeram. At hoc fieri n. potè, qa ee ens involitivum
i. ee ens ignobile, imperfectum in gne entis, vo g. ipsa involitivi diminuit vem entis
in gne entis. Hoc en. tam perspicuum, e. g. vem ignorantis, aut stulti, aut bruti esse
imperfecte, ignobiliter et diminute in gne entis. Cum g. imperfectio entis involitivi
consistat in cara gradu volitivi sicut imperfectio bruti in cara rationis, stulti imper-
fectio in cara sapientiæ. Si gradus volitivi e chimera, sequit omne ens, ee imperfec-
tum in gne entis per caram chimeræ, et ipsam oppositam ad chimeram constituere ignobi-
litatem et auferre diminutè in gne entis. q. d. absurdum. Perinde ac si diceres homine
ee imperfectum in gne hois qa caret vee bruti. Sicut en. gne hois opponit brutum
ita gne entis opponit chimeram. Deinde qa n. ee chimera, e. forsan ee
ens. q. nihil diminuit vem entis n. ee chimeræ. Tande qa n. intelligit aliquid esse
imperfectum in gne entis nisi quatenus intelligit carere aliqua perfectione entitativa sibi oppo-
sita. Unde infert. Si quid intelligit ee imperfectum ex eo p. esse q. aliqua vee careat
eam vem ee perfectæ entitativæ. At involitivum intelligit ee imperfectum p. esse ex cara
volitivi q. ee volitivum, e. perfectio entitativa et n. chimerica.

Nunc eadem methodo probatur aliq. ens volitivum,
ee ase, na. omne ens volitivum, vel e volitivum ab alio, vel n. Si 2m causam obtineri
si 1m q. volitivum ab alio n. opponit volitivo ase tanqua vera diffa volitivi, q. tan-
quam fictia et chimerica diffa. At id fieri n. potè, qa sicut scire ab alio, et a
magistro discere e. imperfecte in gne scientis et sapientis, ita velle et dependere ab
alio in volendo e. manifesta imperfectio in gne volitivi voluntarii, et liberi a ne-
cessitate extrica. Et ratio a priori e. qa tam intelligere qua velle e. motus ab in-
trico, qui in hac vee minuit per dependa ab extrico: perfectio q. opposita imperfe-
ctioni volitivi ab alio e. vera diffa entis. At hæc perfectio e. esse volitivum, a se

Sed adversarius illi imperfectioni n. opponi
ens volitivum, a se, qa hoc e. chimericum; sed ens quoddam n. volitivum, q. bn. e. ens
a se: sicut ens imperfectio e. equi n. ee a se, cui imperfectioni n. opponit equus a se
hoc en. e chimera, q. opponit ens a se. Ob qa n. e. imperfectio propria generis
equi n. esse a se, q. e. imperfectio in gne entis. Unde sit equum n. ee imperfectum equum
qa n. e. equus a se, q. qa n. e. ens a se. Unde plane infert. n. quibe, possibilem ee
equum a se, q. possibile ee ens a se. At volitivum ab alio sorte e. imperfectum, qa n. e.
volitivum a se: q. evidenter demonstrat. Na volitivum ab alio e. imperfectum: e. ergo,
imperfectum omne ens n. volitivum. omne igit. ens carens vee volitivi a se e. imperfectum,

ga tale ens vel e' volitivu, aballo vel nullo modo volitivu, gd vtrumq. e' imperfectu. At imperfectis carentis rõe volitivi ase, n' poste opponi nisi rõ volitivi ase ut e' manifestu. g rõ volitivi ase n' e' chimera: alioqui omne ens esset imperfectum, ga omne ens caret rõe volitivi ase chimerica. gd e' absurdu.

Eadem methodo ostendet existere naam volitivu, qua sit domina suprema brõis, et in administrate rerũ ab aliis independens; qm in gne volitivu carere hoc dominio perfectõe e' imperfectio. Unde si here hoc dominium esset ratio chimerica ora volitiua et ni volitiua essent imperfecta, idest oia entia essent imperfecta ex oppositõe ad rem chimericã volitivi hentis perfectissimu dominium gd e' absurdum. Tertiuma gde dicim carere dominio ee' imperfectõe n' loqui nr de relõe actuale dominij, qua deo n' inest ab eterno, et e' extrinsica; sed de dominio radicali, gd esset vere poste.

Ostendu, e' valde hoc argumentandi genus gd in d' thu reperies in aliis rebus, et e' meo iudicio scitu cõe in schola perigat. g qa ex una pte est acre et baldu, et ex alia e' aptum ad inferenda plurima, qua vix alij magno labore inferunt. Atque ut specimen alicuius utilitatis modi huius argumentandi ponamus ex Moneo ex hoc modo argumentandi breuissa et euidente rõe inferri existere aliq ens ase; na alioqui omne ens esset ab alio. At dependere aballo, et ipso indigere ad existendum e' imperfectio. g omne ens e' imperfectum qa n' e' ens ase, gd ex hypothesi e' ens chimericu. Cuius sequela e' absurda.

Ex hoc eo modo argumentandi infert breuissa ee' ens singulare hens in se oẽs perfectiones simplices: alioqui singula entia carent aliqua perfectione simplici simplici. At carere aliqua perfectione simplici simplici e' imperfectio. Dexim, ens perfectum simplici simplice ee' illam, cuius cara subo effert imperfectio. oia ig et singula entia essent imperfecta, qa nullu illorũ esset ens hens oẽs perfectiones simplices simplices. Et ex hypothesi e' chimera. oia g st imperfecta qa n st chimera, gd e' absurdum. Non esset difficile alia plurima colligere, sed, brevitatis cã ea omittim. Non tn e' prætereundu, qd breuissa suum scilicet et e' suum vitium. Sed dari vtrum ens n' imperfectu. Alioqui si e' chimera oia st imperfecta qa n st chimera, deret qa n st n' imperfecta.

3a pbatio, qua Author est Anselmus et Alexander Alen. e' suum, quas vnquam viderim, acutissa. Cuius rõis acumen laudauit aliud quod Doct. S. t. a. huius modi. Existit aliq ens optimu, et nullu hens bonitatis defectum, g existit ens summe appetibile ase. At n' esset tale si n' esset amabile a se amore

elicito. Den. n' ita amat. imperfecte appetitur; appetens en. sine amore elicito proinde e' acty. is qui dormiens appetit innate, et fruit. sui esse. Pt. and. inquis e' tota argum. tri Deitas. et g bandu. e' ex ipsa rõe optimi hac rõe. Ens optimu. n' e' chimera g existit actu: alioqui esset possibile n' dum existens inde, d, in suis causis melioribus ipso optimo g e' absurdum; optimu. est n' fiet aliqua de melio. Pt. and. nulla chimera e' bonu. optimu. e' bonu. g optimu. non e' chimera. Maior patet. q bonum e' g e' bonum ad existendu. At chimera n' e' ad existendum bona: alioqui esset ad existendu. apta, et n' esset inconveniens eam existere. g chimera n' e' bonu. Minor e' ex tris perspicua; q optimu. ex sua rõe e' summu bonu, et nullam habens bonitatis defectu. At summu. bonu. et nullu. habens bonit. et g stantia defectu. e' bonum. g ex tris ipsis optimu. e' bonum.

Dices summu. bonum et optimu. ee bonum sub hypothesi q sit possibile, n' tn absolute. Sicut optima creata et g stantissa int. possibilia e' optima sub hypothesi q sit possibilia absolute tn nullo modo e' bona. Sed 2a q optima creata ides dicit ee optima sub hypothesi q esset optima q a e' lumine nad notum de rõe optimi ee' q sit optimu, deest q excellenter sit bonu; g de rõe optimi et summi boni e' esse bonu. et optimu. absolute sicut ides si asinus esset intellectivus. Sequit. fore talem, q a de rõe intellectui e' ee absolute tale. Da ides creata optima n' e' absolute optima q a rõ creata minuit et euertit rõem optimi ac proinde econuerso rõ optimi euertit rõem creata. At rõ summi et optimi addita bono, n' minuit, d auget rõem boni; ut e' manifestu; idem en. e' dicere optimu. et summum atque dicere nullu. habens bonitatis et g stantia defectu. At perspicuum e' hãre defectum bonitatis et g stantia minuere rõem boni, qua nullo modo minuit hoc q g e' eo defectu carere.

imo hinc argum. tur euidenter confirmat. Bona n' habent defectu. bonitatis ex eo q n' sint n' bona, ac proinde neq. ex eo q n' sint chimere; chimere en. sũt n' bona. At habent defectum bonitatis ex eo q n' sint optima g ee' optimu. e' absolute ee bonum n' chimericu.

2o pt. eadem minor. optimu. e' melio absolute q n' optimu. Ad quod n' optima sũt absolute bona: alioqui nullu. n' optimu. esset bonum, et cu. aliq sit bonu. existeret optimu. et cum optimu. At g stantio minori bono esset aliq bonu. n' optimu. eo ipso q nullu. esset bonu. n' optimu. Utrq. si negaret aliquis subtilius min. cogeret. videre maiore et minore. Pt. maior ultra e' me lius absolute q e' absolutissime amabile et optabilius. At optimu. est tale

ga illud e' absc amabile, q̄d media cognē sui posse mouere ad maiorē sui amorem. At optimus cognitus posse mouere ad maiorē sui amore, q̄ n' optimus; nullus en' e' adeo stultus, qui recipiens hoc q̄d e' here defectu, et hoc q̄d e' n' here defectu, omnitatis et pfectiōis n' iudicet hoc ēm pferendu ee' 2° et longe ee' optabile. Dicere ēr optimū ee' amabile quamuis n' possit existere in se, d, in sola cogitatē profecto e' ridiculum. Sequerēt en' prudentiam et recta, rem iudicare amabile ee' bonū, falsum q̄ bonū quam absurditatē acute obseruauit Anselm.

Quamuis hac sufficiant doctrina causa aliam eandem pbandi ꝓponā, utendo modo argumentandi, quem Ans. appellant modum argumentandi mirabile. Est en' valdē ad magna Phyl.ae ꝑ.tes et etiā Theologiā illū recte percipisse. Uta ig̃ argumentor. Existit alig̃ ens singulare optimū carens omni defectu bonitatis. ꝰ existit optimū. Probo ans, q.a si illud e' falsum vera erūt hac ꝓpositio, nullū singulare existens e' optimū. ꝰ existit optimū singulare. Pro hanc Vam, q̄a Ans. merito vocant minorē, q.a colligit cōem ex ante oppositū cōni. Si singula huiꝰ Vrsi st' n' optima q̄ singula st' minora bona q̄ totum ipsum Vrsum, Vniuersu, q̄ e' optimū, int. sua exist.a altu. mo et int. ipsa possibilia n' dum exist.a. Nam possibilia n' possūt existere nisi virtute q̄ductiua existentium actu; a quo en' fierent? Het q̄ Vrsum existens virtutem q̄ducendi sua possibilia n' dum exist.a. Amet q̄ actu rem perfectiōra possibilium actu inquam exist.a Vel eminent.; nihil en' dat q̄d n' het. Atque hac e' rō q̄ d'icit agens quod dari sm' q̄d e' in actu, na, perfectu, et adequatu agens n' potē carere saltē eminenter perfectis effectis: aliōqui daret q̄d n' het. Quamuis ꝰ q̄ducat aliquid de nouo, ꝑ augeat extensiue Vrsum, n' potē fieri melius; quis en' eam perfectē daret, et melioratē, utūta loquar, nisi causa habiens actu saltē eminenter eandem melioratiōne. ꝰ Vrsum existens e' optimū int. existens et possibilia et habiens Vel formaliter Vel eminenter omnes perfectiones possibiles; nullū igit het defectu, q̄ existit alig̃ optimum nullū hens defectu bonitatis. Qua via tandē collecta e' exceg̃ aduersarius effectus fuerit nullū singulare existens ee' optimū. Nunc ē ꝓbem oppositum huiꝰ. Hoc singulare optimū Vel e' ipsum Vrsum Vel alig̃ singulare; si en' n' e' singulare collig̃t ee' ipsum Vrsum. Sed hoc optimū n' potē ee' ipsum Vrsum. Si' nullum singulare e' optimū; si' en' nullū singulare e' optimū defectu carens ꝰ singula ꝑ.tes Vrsi st' imperfecta et defectuosa. At impossibile ē carere defectu totum alig̃, cuiꝰ singula ꝑ.tes hent defectum, et st' imperfecta. Quomodo en' potē' intelligi

orbem vallisoletana carere defectu. Si nulla e' dom^{a} qua $\overline{n}$ careat defectu, Si nullus
e' civis qui $\overline{n}$ sit stultus aut egrotus: q^{d} Si nulla e' singulare carens defectu q^{d} ortu
n' caret defectu. Sed ex eodem prio colligit existere aliq^{d}ens carens defectu. illud q^{d}
e' singulare. Qua e' egregia gradus ad probandu Deum existere: capit en argute aduer-
sarium. Non e' hic modus argumentandi novus; eo en e' usus Alles ad probandu exist.^{am} cae
1^{e}, seu 1^{i} motoris hoc modo. Si nulla e' causa 1^{a} ut aduersarij fatendit q^{a} existit cau-
sa 1^{a} aliqui omnes causa rei qua fit essent media, id est causantes causata; fieret
q^{d} effus mediate per omnes causas sues medias a aliquo operante mediate per omnes cau-
sas medias. Qua vla e' manifesta, sicut hac ho percutit mediante baculo q^{a} abali-
quo percutiente cu baculo seu medio baculo. At causa operans mediate per omnes
causas medias, et per ista actu mediata, e' 1^{a}, n' media; causa en media n' poste opera-
ri mediate per oes causas medias, ut e' extra notum. q^{d} ex esq n' existat causa 1^{a} se-
quit existere causa 1^{a}.

4^{a} et vla Ratio sumit ab effectibus: q^{a} vrsa
nata mobilis suis motibus et operibus natis querit sua bona, et tendit ad fine tam
ordinato motu et tam pulchro ut si scirat arte fieri necess^{o} fatendum sit requiri
artem et sapientia summa, q^{d} n' casu fit, aut impetu ceco nata, q, a sapiente inten-
dente fine. Vridiculu en e' dicere ordine motuu qq vficit calceus accomodatus ad fine
tegendi pedem, requirere artem, et eam arguere et motus nates qq ipse pes vficitur
n' requirere artem. R^{o} aliqui hoc argum^{tu} n' vincere, q^{d} nata rerum naturaliter
citra nata necessitate mouent ad fines suarum operum natus: artefacta vo n' mo-
ueri natus, id est nata necessit^{e}, et vtare clare ea qua nata necessit^{e} n' mouent
q, stringent ad aliquem fine $\overline{n}$ indigere arte mouente.

Ego vehement. miror hanc solutu a vrio
doctiss^{o} fuisse adhibita. Potius en ego dicerem ordine string^{te} et n' natem ipsis fieri
casu et sine arte q ordo natam. Ratio en naturalitatis n' minuit, q, potius auget
substantia, et pulchritudo ordinis motuum, et bonit^{as} eius fines atque mediorum: pulchri-
tudo quidem q^{a} ordo natus rerum e' qualis e' int. lumen et illuminare, int. calore,
et calefacere etc. Rogo q^{d} ate quid admirabilis q totum mundu vta anaa administ-
rari ut semper inter motus antecedentes et ventes sit ea vsonantia qua inter
lumen et illuminare. Dixi etia bonit^{as} augeri finis et mediorum, Si en finis e' natus
eo ipso debet intendi, Si media st nata eo ipso st qualia debent fini etiam
nato. Perspicuum a. e' rocem debiti augere bonit^{as}. Fit q^{d} ut opus nate tu ordine motuu

qq fit, tra eh bonitē et opportē agentis mediorum et finis excidat opera mere artificialia Licet q ejus sapiente dignis et ni excludens indigā artifex ex natalitate, sed potius eam indigā magis augens. Huc spectant cetera argumta desumpta ex providā Dei, et ex peculiaribus effectibus: presertim ex his que libere stringunt. Sed brevitatis causa ea omittam.

Caput 7m

esse perse notum quoad nos existere voluntē quandam suppremā et causa 1a here intellū et voluntē

Pt. prior pars 1°: qa vigo horlogy noē otentibus e perse notum nung ee peccandum et leuiter. Ee multo magis perse notum e nung ee peccandū graviter, et eo gne peccī qd Theologi mortale appellam. omnes a. hoēs appellant Zelus, flagitiū, aut quid eiusmodi cuiq malia gravitate cognoscentes et ipsi ethnici et barbari si illa eligant peccant mortalit: quamuis nihil audierint de hac noē Theologico peccum mortale. Igit: per se notum e vigo horlogy existere legislatore, supremum, quem offendere e summu, cellus aliaq malia peccī mortalis n sumeret: adeo ut phibente, et instinctatē sue malitiā aliande haberet q a bonitate infinita, cui summus honor debet. qd e absurdum ut ex malia de peccīs suppono, et ostendi in malia de incarnatē.

Pt. 2°, et ad qdtē suppono maliam moralem ex sceptu suo ee alicui bonum capax iniuria et honoris, aut certe ex sceptu suo ee ad eum qui curat utrum scienter et voluntarie, aut insciente et involuntarie qd ei aliquid ad ipsum; peccum en n ee peccum si n e voluntarium. 2° Supponendum est eum cui malum e aliquid qa e voluntarium et scienter factum necessē esse voluntē et intellū additum, nec posse cipi n here voluntē et rem; na cui libet e manifestum ex suppositō qd aqua sit inanimata quidā, nihil illi interesse qd calefiat ab aliquo sciente qd facit aut nesciente, ita enim est aqua calefactis involuntarie et n scientes facta q calefactis scienter et voluntarie facta. id a. e perse notum cuncti ex ipso qd intelligat aqua voluntē et intellū carere; eo en ipso n dotat iniurias neq. estimat honores. Igit perse notum e id cui opponit malia moralis nemo ei nam nolem, et voluntē additam. id. cuiquam, cui opponit perse 1°: nam eh dicit malia opponi legi scripte sed id perinde e atque opponi legislatori. na sane Scriptura legis sint se sumpte nihil interest utrum scient an insciente legam tibles.; na tam e inanimata q ipsa aqua.

Hoc suppositō itao argumentor. Perse notum e vo-

existere aliq^d ℔ternu, cui malia moralis opponit. 2° perse notum ē existere aliquid ℔ternum rē et voluntē ꝑditum. Arg. ꝓbat. Ha ꝓpositis 1° perse nota et tm̄ ℔terna beatitudo nunquam ē peccandu, fugiendum ē honeste. 2° perse notum ē existere aliquid ℔ternum q. debitum esse debitum saltem remotum fugiendi honeste et n' agendi turpe et 3ª hoc debitum ē malia moralis, seu potius 3ª eum, in quo ē ius nō fiat 3ª hoc debitum. 3° perse notum ē existere aliquid ℔ternum, cui opponit malia moralis, quatenus malia moralis ē; idest quatenus ē voluntaria et scient. facta, et cui n' opponeret scienter n' fieret. Ad hoc ipsum ē affirmare saltem indirecte existere naam ℔terna, voluntē et rē ꝑditam. 4° etc. Deinde perse notum ē debitum nunq peccandi ē summu debitum; q^a ho cognoscit 3ª cetera debita esse alicui^s bene aliquid fieri, et 3ª hoc nunq. Cognoscit 4° naam talem, in qua ē ius ad hoc debitum ē honorabilissimu et cui maxime ē parendum.

Ad 3ª ꝓbat. Suppono rem appetum ad rem n dum existentem in se dicere ordē ad cognem, qua illa res fit ꝑdens, eligibilis appetenti, vel alteri diligenti appetentē, ut sagittarius dirigit sagittā in scopu. Na appetus ē elicitus, et tunc res ē perspicua, idest ē actus quilibet: qui cum. sit, nihil potē appetere rem futuram, nisi attingat rem ipsam appetitione. Sed res nulla attingi potē, nec intelligo attingi, nisi intellizat hanc aliqua ꝑsentia, ē exist^a. 2° appetus circa rem n dum existentem necess^o instat ꝑsentia rei, quā ea res n dum in se existat. At ꝑsentia rei n dum existentis in se, ē ꝑsentia n physica sed intentionalis. ois a. ꝑsentia intentionalis ē cogno. Nam receptum ē apud ōes Thylos cognem ē unicam fm̄ quam res fieri potē ꝑdens independent. ab exist^a rei in se. Sed de hoc infra fusius agemus.

Suppono 2°, perse notum ē causam 1ª, a qua procedunt oia qua fiunt, hanc inclinat^a insitam, et appetere sm̄ sua, naam coicat^a bonorum, qua ab ipsa coicari possunt; idem ē perse notum de quolibet agente, multo ꝑ magis de causa 1ª, qua potē oia bona habere, et se intrinsece perfect^e coicare. Unde fit perse notum ē oia bona, qua ab ipsa procedere possunt, hanc ꝑsentia aliqua, antecedentem existat in se ipsis, ꝑ deinde ē atque dicere ē cognita antecedentia existant. 3° perse notum ē causa 1ª appetere bona qua sunt cognita; si tm̄ recte explicet vocabulum cognita, definiendo cognitum ē ꝑ ē ꝑdens intentionalis, et ꝑdens intentionalis ē ꝑ dari talem ꝑsentia, cui ex dictis nō repugnat ꝑcedere exist^a rei in se; na si recte hoc ē definitū cognitū, et ut hoc sensu accipiat vox cognitum ea ꝓpositis nullo negari potē, nec indiget ad ostendum Thylos.

Supponendu e' ℣. cē perse nostrum bona producibilia acqu
1ª n' cē ꝑsentia ipsi ℣ cognita aliena, seu ℣ ꝑsentia ꝑcedentis ab alia causa. neg. caus
1ª here suum appetitum innatu, idemtificatu, seum dependent. acq̄re, qua sit operatis ab
rius; ex trib⁹ em, patet n' cē causa 1ª qua ita absolu pendet.

Ex his iam globalim 2ª ꝑte nrā clonis. Sc esse pu
se nostrum causam 1ª here intellectum et voluntē. Dico em perse nostrum ut patet ex dictis
ipsam here bona cognita cognē n' aliena; id est, cē perse nostrum appetere bona ℣ alicuius
ꝑsentiā, qua ipsa bona existunt intentionalit existē n' aliunde accepta; ꝙ ꝑinde e
absque dubio causam 1ª appetere bona q̄ cognoscit: appetere a. q̄ cognoscit bonu, e
exercere appetitum voluntarium. Video quidem hanc ꝓpositē multis n' cē perse nostram
q̄ indiget longa exposite trōrum, nec oēs ita st acuti, et perspicaces ut ℣ momento
possint cum multis intendere; n' tn dubito quin sit ea ꝓpositio perse nota his qui
possint eam recte intelligere et ℣ momento here percepta exposite trōrum, exqq
ꝓpositio exhibit. Nec propterea n' cē ꝓpositio perse nota q̄ indigeat tam longa exp
sitione: nam apud ipsos mathem. reperies axiomata, qua illi n' grant, d, suppo
nunt, et tn indigent longiori exposite, ut axioma 13m. 1i lib. elementorum

Cēterum q̄ posset aliquis dubitare, an hec ꝓpositio
perse nota solu ex hypothesi ꝙ causa 1ª existat, an vo etiā sit perse notum existere ab
lute causam 1ª. Rō etiā mihi videri posse trum acutum sine sylloꝝ. assentiri exis
absolute cause 1ª; sumant. em mente ea qua fiunt et facta st, id est ℣itas re
rum factarum, et vent. sumat mente totum fieri rerum ℣itatis facte. Hoc hypo
sito dico hanc ꝓpositē cē perse nostram, totum fieri rerum (tam mediatum se q̄mm
fieri) qua facta st in ℣to e' aliqua causa et posita ante totum fieri rerum; ꝙ
vende e' atque dicere cē aliqua causa 1ª n' facta, de qua tn n' dubitavit an sit s
plex an ꝓposita ex aggregate plurium.

4ª ꝓbatio e'; q̄ perse nostrum e' sit bona et mal
existere in statu quidā eterno; e' em ꝓpositio sempiterna bonitatis bonu e' bonum, mal
e' malum. Ex qua ꝓpositē 2ª methodu dicta argumtis ꝙcedēdi colliget ꝑsentia intentiona
lis et appetitus. De tota hac q̄ fusius alibi.

Disputatio 2a de natura voluntatis et volitionis necessariae Dei

Pertinet hac disp.e ad hunc 1m art. q.a D. Thas n solum in eo ostendit Deo inesse voluntatem, sed in fine corp. art. colligit velle Dei n distingui ab esse Dei. Quo uno vbo nacam Dei voluntatis et volitionis mire explicuit. Na, ves difficultates que circa eam occurrunt tandem ad hanc vnicam recidunt. Vtrum velle Dei identificet cum esse et ipsa Divina, et quemadmodum identificet. Voluia. in hac disp.e solum agere de volitione necessaria, n de libera, que speculare difficultates attinet seqti disp.e a nobis accurate tractanda.

Cap. 1m

Suppositis quibusdam de distinctione et produs de virtuali intrinseca

De Otreg. fuse egi in disp.e de scia Dei atque de trine. Sed tm propter Tyrones, et eos qui earum disp.es copiam n habuerint, operae pretium duxi ea que ibi tradidi hic in summa offerre, ne ignorato locum, qq in tota disp.e e a nobis tendum ea obscurior q alias fiat.

Distinctio realis provt sphendit modalis, et coeteras ves que n sit res tantum, et in summa provt e distinctio ex natura rei opposita perfecta identitati: e quadam habitudo rei cui possumus negare vnum de alio dicendo absolute hoc n e illud. Identitas huic opposita e quadam habitudo rei cui possumus affirmare vnum de alio dicendo hoc e illud. Dices ibi e identitas perfecta n e vnum et aliud. Quomodo q.o dicimus vnum de alio propter identitatem, que inter ipsa intercedit, affirmari. R.o q.a in defte n intelligimus aliud alietatis genus inter illa q.a videramus intercedere et predicatum et suppositum, que alietas sepe reperitur inter ipsam deitatem et deitatum qq nulla res sit magis idem.

Fundamtm identitatis perfecta et summe est summa vnitas vnius rei cum; et fundamtm distinctionis pcipue e cara ois summe vnitatis, q.a recte notavit Scotus in 1. dist. quamvis ea doctrina postea recte non fuerint vsi. Fundamtm de summa vnitatis e coacervatio vnius entitatis ad aliam summa vt supponit gne illius entitatis. Est en duplex coacervatio summa, alia in ord genere

que in Deo reperiri potè; alia in ppris cuiusdam fortitis gne, et scilicet vires quod quaedam fortitas aut res ita coicet alicui, ut nulli alteri possit magis coicari. Unde fit quantumus intrica alicui suo subo coiceat, aut ei ra mata: imo verum D. huitati eam coicata in suprema summa bntate que ad idemtia perfectam. At satis et ratio e' qa verum D multo melio sibi coicat g huitati, huitati en in ita suam perfeta tribuit, ut eam reddat infinita in oi genere perfecta, cum tn se reddat infinite perfectum in oi gne. dia ei ratis multo magis perfuit a sua ella g mata 1a ab ipsa

Nota hic duo quamus noe coicatis significari in

dat distinctio int gram coicata et subum coicatis. Non tn eo noe hic intelligere hanc intrica ore cuius unum e alicui interdum tribuendo ipsi fortiti per locionem aut per aliquis mais unione ee perfectum aut imperfectu, aut quale het res coicata. Deo pabo n solum res potest alteri realit dista coicari, d, et sibi ipsi, eo en sensu quo dicitur rem aliqua sperte ipsam a perfecta fortit, ac proinde perfui a seipsa dicit ipsa sibi coicari. Im e' ex 1o sequit, ad estimandu magnitud coicatis n solu ee attendenda magnitud perfetis coicata, d, et magnitud imperfetis, si fortitas coicata sit imperfecta

Ex his infert 1o res fortes, que int se ita comparant ut in oibus predicatis videantur, nec possint contradictoria recipere circa int se idemtitate perfecta. Nam in aliqua fortia n potè excogitari maior coicatio ipsius q illa qua sua predicata nullo excepto coicat. Hac idemtitas videtur et vocatur in oibus predicatis vocat a nobis idemtitas virtus intrica. Alij eam vocant formam, et res objectiua, et et logica. Ad iam 1m nomen e ab oibus RR receptu, et meritò: quare eos sequemur.

Infert 2o res fortes quarum una het cu altera coicata infinita, in oi gne, deest libera, ab oi imperfecta in gne coicatis ee int se idem perfecte. Ratio e' qa coicatio summa in oi gne e' et summa in ppris gne. At summa coicatio in ppris gne e' idemtitas perfecta ute a nobis dictum. Francesco.

idemtitate appellare soles idemtit infinite coicatis

3o infert tres tanta, ee' idemtis perfecte spes. 1a e' virtus intrica tanta, quale het qualibet creata secum et cu sua defoe. 2a e' infinita coicatis tanta, qualem het ella Diua cum personalit Diua, int quas n dat virtus intrica idemtitas. 3a e virtus intrica et infinite coicatis simul, qualem het ella Diua secum; hae en et secum het idemtis infinita coicatis; cum a se ipsa reddat infinite in oi gne perfecta; et idemtis virtutem intricam, cum nullu

p'dicatu, ne ese possit essᵉ Diuᵉ, q̃ eidem esse n' inuit.

Dices 1ma, forte creata posse alteri n' henti cum ipsa identᵗᵉ Virtem intricam creare Summe in propria gne, licet n' possit infinite: 2° solunda e' 4ª spes idemtis qua neg. sit Virtus intrica neg. infinita creatis. R° neg. ans; qª qualibet creatura habet secum maiorẽ Virtute et creatᵃ q cum alia n' hente eã ipsa idemtate Virtem intricam; qualibet ergo creatura habet secum Virtute creatis finita, proportionata sua perfectioni finita, qua Virtute maiorem cum alia creatᵃ creata, ut e' perspicuum, here n' pose, nec ergo habebo creatu. deus possit sibi aliquid amplius q ipsa habet, id e' quam sibi tribuit creatu. Preterea qualibet creatura creata habet secu, seu cum sua deitate idemtᵉ Virtem intricam, quam nullus mod. pote here cu altera. Habet qª secu creatᵃ finita, n' minore q cumalis quilibet, et supra hunc gradum finite Virtutis addit alterũ Virtutis gradum sc ipsam idemtᵉ Virtem intricam. Nat vº Virtute finita addit alterũ gradu Virtutis necessᵒ crescere: sicut qualibet perfectio finita addit alteri crescit n' solu extensiue, q̃ intensiue idest estimatiue, qᵗ per ea q dᵒ 6ta. iungit in 6to, ut hic stingit. Qualibet qª creatura creata habet secu maiorẽ et perfectiorẽ Virtute q cum alia qualibet n' hente cum ipsa identᵗᵉ Virtem intricam. Summa qª secum habet n' cum altera qª secum tantum e' perfecte idem

Dices 2° ea Diuina habet secum Virtute infinite creationis, et Virtute identitatis Virtis intrice cum personalte vª sola illa, n' hanc qª n' habet cum personalte Summa in suo gne, q̃ maiorẽ secum: qª secum tantum e' perfecte idem. Contra hanc Deus 1ª habet secum maiorẽ qualit. extensiue ergo: habet secum maiorẽ intensiue et estimatiue, nego: et nego 2ª. Nam. Ad 1ª solutionis e', qª cum infinita creatis, idest illa qua ea Diuª reddit aliquid ab omni imperfect. Ceterum sit Summa creatis in suo gne, n' pote' intensiue et estimatiue ultra dᵒ alia maior, seu potentior excogitari, quantumuis intelligant. Licet additiones quada, hoc em e' prius infinite perfectis, ut addite n' habet potentiã, q̃, solum addat nouus potentiã titulis, ut si aliquis ex duplicia tde habet diuitias non propterea erit ditior, si nouus titus pecuniã n' augeat: aliqui si infinita perfectis addite crescerent, et estimabiliora redderet. Deus simul cum creaturis esset estimabilis bonum q Deus solus, qt e' 2ª ipsam natam rem admirandum. Adde ee aliqd minꝰ estimabile q aliud ee manifestu imperfect. Dicere 3° reminiscendam idest ita

perfectæ, ut omni imperfectè careat addit. fieri æstimabiliorē, et dicere ex hypothesi ipsam eē imperfectā. Quamuis igit. supra Deitatē infinitā cōcat. quæ sola inter paternit. et eſſam intricat. fabricat ella reſpu Sui idemt. Deitatem intricam, hinc locum seqnt. excellus extensiuus Deitatis, n' intensiuus, seu potius multiplicatis ejus gradibus n' gressu viuentis Deitatis. Sic multiplicatis actibus Xpi n' augent. valor meritorū, d, multiplicant. titulū, ita Deitas actus eē ōi p'mio digno. Potest etiā dici ella Diuina, Idam eē tam perfectam q coetera ētia simul sūpta ipsa: quare de Idam concare sine imperfect. tam bonū, ē' q concare Te et coetera p'dicata idemtificata in ipsa q' in creatis accidere n' potē: in qq bnū, ē' minus et pars mali. Adde xta nram Elentam Eſſam Diuē ase sola Deitas perfecta, n' a personalitatibus concando q' se paternitati cōcat quidq ipsam Deitas perficit, i'dest q'dq Sui concat tanquam perficiens ipsam Deitat. Quamuis q' paternitati n' concat filiata idemtificatam cū ella, concatis erit omne perfectū in q' concat. eē, i'dest in q' concatis perfectionis Deitat perficientis eē.

Explicata idemtitate reali et virtuali n' erit difficile dictē Deitatem explicare. Distinctio Deitas utpote ē' idemtitas perfecta duarum formalitatum equiualens distinctioni reali alicuius fortitum simplicis. Sicut en intellectualitas Angeli et animalitas Bruti dicta aſſte rei realit. p'bent fundamtm q' de intellectualitate Angeli et animalitate Bruti dictos duplices formemus, ita intellectualitas Dei, et eius animalitas quæ aſſte rei st perfecte idem p'bent fundamtm ad eas rōe distinguamq formando duplices dictos: quare hæc idemtitas ad fundandos dictos duplices equipollet illi distinctioni reali. Merito q' distinctio Deitas appellatur. Ex his colliges oem dictē Deitatem absolute loq' ee extricam in rōe distinctionis; onstat en dictē realem fortitum simulacrum, et dictē rōis, qua Deitas ē' extrica indictati rei quæ dicit hæc fortites distinctas Deitat.

Dicebit. fr, distinctio Deitas definita indictē Deitatem pure extricam, seu extricam peramtonomasiā, et ni Deitatem intricam. Hac reperit. fortites carentes idemtē Deitat intricta, ut sit. eſſam et paternitatē. Illa inter eas quæ hent illam idemtē. Distinctio Deitas intricta propria ē' Dei: extricta vō n' ē' propria Dei d, cū Deo et creaturis ē' in quada Deitas extricā propria Dei ella se qua a fortitum exigentibus infinitā perfectē impossint eē idem; licet en nata subsistat Dei, et intellectus increati sentio n' distinguant. Deitat intricā sicc.

tm negari n̄ potē ceptum nāe subtalis et intellectionis n̄ potte nisi in sto Deo. R. ante infinito idemtificari. Q. potest ēt distinctio virtus utrāe diuidi in eam qua requirit infinitate, et eam quā n̄ requirit; R. illa rursus subdiuidi in intrinsecam et extrinsecam q̄ d. valde nstandū; q. n̄ nulla RR utramq. immerito defundunt.

Distinctio virtus extrinseca requirens infinitate potest variē diuidi 2a varietate rerum creatarū, qq respondet. Unde alia erit distinctio formalium, qua in creatis semper 2o accidit; qua subdiuidi potē 2a varietate accidentium, qq respondent formis Diuinis. Alia e distinctio rerum, quae semper in creatis 2o subsistēs alia erit distinctio formarum, quarum altera similis in creatis subsistēs 2a; altera n̄ similis accidens, et pariter potē ea formarum, cui similes in creatis semper e causa et alia cui similes in creatis semper e effectus aut operatio: et hoc modo post subtilissimas diuisiones institui; de qq graues et difficiles exoriunt qs. In his tria potissimum Theologo debet sufficere, primum debet in creatis nung ee idem ea predicata, et distinguī inter se vel tanquam actus, vel alia rē 2a qualitē qis et diuisionis. 2o debet potare in Deo ea predicata reperiri. 3o tandē redire debet rem discernimus quare infinitas potius eas virtutes in unum actuare, et finitas eas necessario diuidat. Patet q. has qs ee subtilissimas, et Theologo dignissimas, cui ad obtendendā eminentia infinita perfectis referant.

De prioritate virtuali intrinseca

Prioritas virtus intrinseca e habitudo unius formalis ad aliam virtualiter intrinsecā distinctā similis prioritati reali unius rei ad aliā, ex nāa rei distinctae. Haec a. similitudo in eo consistit q. prioritati virtus intrinseca nihil aliud deest ut sit prioritas realis, nisi distinctio realis, seu ex nāa rei. Exempla rem ipsam ob oculos ponent. Est quadam prioritas realis, quae vocat in subsistendo 2a, qualis e int. gram. et rem: valet en hic e gram. q. vis, n̄ econtra similit. valet Deus potest creare mundū, q. Deus existit et n̄ valet econtra. Ca int gram. differt realit. ab re, et vellē dei n̄ differt realiter ades, d, solum virtualit. intrinsecā, int rem et gram. dat. prioritas realis in subsistendo 2a: int. Deum 2o et ipsius velle create mundū, solum dat prioritas virtus intrinseca. Huic prioritati e affinis prioritas essa ad paternitatē et singulas personalitates; valet en haec entitas e paternitas q. e essa, n̄ econtra; q. Filius e essa et n paternitas dixi ee affinem n̄ esse similē; q. prioritas essa ad paternitatē e in predicando, n̄ in exis

tendo.

Tertia alia prioritas quæ dicitur in maiore propinquitate ad 1m; sicut personalitates Diuinæ sunt realiter priores q creatæ, q propinquiores Diuinæ essentiæ quæ est diuersum primum reale et virtuosa fœcundia ipsarum identificata cum personis. Sicut 5.q essentia Diuina propinquior est Patri æterno q filio Diuino licet hoc gerat prioritatis, ñ tñ erit realis prioritas, d, solum virtualis intrinseca vel solum denominationis extrinseca rei.

Tertia alia prioritas attributiua alterius attributi, seu inclusi ad includens, ut pris ad totum, totum enim includit partes, n' econtra. 2a Pater æternus includit essentiam, et paternitatem virtute intrinseca: essentia autem n' includit Patrem, neq. paternitas, in quo vbiq. est similes pris realiter attributi totum, dicemus tam paternitatem ex ma pte q essentiam ex alia ee priores Patre æterno, n' tñ realiter ut pars, quia realiter inadæquate distinguit a toto, d, virtute intrinseca vel rem discriminis sepe repetita.

Tertia alia prioritas fundans oppositæ causalem. Exemplum Petrus Ides currit qa licet potam motuam, ideo dicit qa est disciplina capax n' econtra: similiter est verum ideo Deus libere vult creare mundu, qa licet liberum aternum, n' econtra: ideo similiter voluit incarnari qa est bonus, n' econtra: pariter ideo existit primus Diuinus qa existit essentia Diuina; ideo enim fuit primatis, qa et existit in se qa existit Pater: existere a Patrem est existere paternitate et essentiam. Est tñ discrimen q int potam motuam et cursum est prioritas realis, cuius motiua rō est qa habitudo potæ motuæ fundat oppositæ causalem cum dist realis extremorum ad vñ init liberum arbitrium et velle Diuinum est solum prioritas virtus intrinseca; qa licet aptæ rei ideo existat velle qa existit liberum arbitrium, tñ n' intercedit inter vtrumq distinctio realis, d, virtualis tantu intrinseca; et eadem est rō de filiatione separate essentia Diuina.

Sed rogas an ea prioritas vocanda sit rōis tantu? Rō affirmative; qa licet liberum arbitrium Diuinum ee rem quare existat velitq et n' econtra n' sit quid factum aree rei, distinctio tñ inter illa est quid factum. Verum est int velitq et liberu arbitriu ee dist virtualem intrinsecam, et fundamentalem et in hoc gnē multo maiore q int potentes solum virtute existentie distas; talem tñ ee absolute dist actualem et secundas mentis noe ceptus. Cum pro eadem sit de

prioritate rō, dicendū ē' prioritatē ee' quid rōis. Na prioritas ē' spēs quadam distantiæ, et oppositionis, aut certe vltrang. Supponit. Eodem modo dicimꝰ n'ee' quid ⁊ rerum ideo existere paternitatē, q^a existit ē̄ssa Diuina, quamuis quid ⁊ rerum sit ideo existere paternitatem tang distam, q^a existit ē̄ssa tang aliud quid.

Eodem modo ⁊stituendæ sūt aliæ prioritates, quæ sint spēs prioritatis fundantis ꝓpositæ causalē, qualis ē prioritas actiua, exemplaris et finalis. Quare qui dixerit ē̄ssam Diuinā, ee' priorem prioritate actiua virtuali qua, paternitatem debet ꝓbare in ea prioritate intercedere omnes dītes requisitas ad prioritatē actiuā realem vna excepta dist^e reali: et eadem ē' rō de prioritate finali.

Posset etiā ꝓpositæ seruata explicari prioritates virtes existēs int' varias Diuinas pentes identē virtem intricam, ut int' Diu^a ē̄ssam, quatenus ē' id aqua ē Deitas, et int' ipsam Deitatē, quatenꝰ ē' id qd ē' a Diuina ē̄ssa: quæ habitudo similis ē' habitudini int' causam efficientē et effm. Vt explicatē harum prioritatū, scitu illud ē' obseruandū, ut intelligamꝰ ad singulas spēs ipsarum requiri omnes dītes necessās ad prioritatē realē ꝓportionalē, et ad prioritatē virtem intricam excepta dist^e reali et virtuali intrica. In hoc sensu intelligⁿdus ē' illud axioma Philosophorū, ē̄ssam Diu^a se ipsam et pariter ipsam perfectē mouere: qd peinde ē' atque si dicas omnes perfectiones repertas in motu ab intrico excepta dist^e actus et potentiæ reperiri in ipsa Deitate ut infra explicabimꝰ.

Caput 1^m

Vtrum Voluntas necessāria Dei sit formalitas distincta virtualiter ab ē̄ssa Diu^a n fluens virtualiter ab ipsa

Quidam ex ingeniosi nouam sentam in Scholas paucis abhinc annis inuexere S^ti omabi. Docent enim 1^m ē̄ssam Diuinā distingui virtualiter intrice a bonitate Diuina et tm aiunt hanc n fluere virtualiter intrice ab ipsa, q ee' ate ea virtualiter intrice. Cuius sentæ fundam^tum infra ꝓponam, et diluam. Q^a mihi hæc senta placere n potē, eam impugno 1° a nouitate. Nouum enim ē' in Theologia distinguere voluntatē a bonitate Diuina et ea, a intellectu utilli distinguunt; et tm affirmare voluntatē n ee' rem aliam, in se q, primariam, sicut ē' ipsa ē̄ssa, cum ꝓpterea rō ad distinguendū virtualiter eo fundam^tum nitatis q̄ intellectus ad primum volitionis; hoc a. nimis nulla apparet dist^is necessitas. Adde ee' valde nouum dicere aliquam rem primā^m Dei n ⁊stituere ē̄ssam Diu^a;

40

Fuerunt qui dicerent eti ipsas varias absolutas voluntates esse. Alt qui dicerent primo ni voluntate, fuit nemo. Tert confirmat efficacia argumti q. essa Diua e essa ipsam quia si in deo q erit essa volitionis Diuine, dista ab ipsa essa dna haru sentia; cuius tn volitionis 1a ro e ipsa volitio, cum sit ase, et varia quelibet alia; prius en e rem ei q e inse q here quida aliud. Si excipias causam essale a qua pendet, aut rem a priori. Prima pro volitionis Diuine n erit ipsi essales, et varia erit essalis, q e plane absurdum. Nec dicas dependere anaa ut tribuat suum effum scilem volenti; hic en dependet abintellcte. Natam do ut sit intelligens n dependere absolute, et hoc sufficere ut sit prior volitio q volitio sine ulla emanate volti. Sed Da q in nro naa ipsa indiget ad effum scilem volentis volate q ipsa volitio indiget naa. Cum volitio e posterior. Recurret fortalis ad rem finis quasi finis naa n sit ille effus volis; sit tn finis ipsius volitionis. Sed Da q si volitio e ase nullu hbt finem dictum ase ut infra ostendemo.

1o reputat ea sentia q a volitio e in anaa volente tang motus ipsius, et tang nalis operatio, q si e dicta volitio anaa fluit ab ipsa. Ista patet ex testimoniis Synodi 6. Constantinop. Sub Agatone act 4. allatis a nobis in mata de scia Xpi disp. 4. c. 1.

3ga ex ea sentia sequit volitem Dei n ei voluntaria esse en ase sola, qua n e roe sui primum intrinsecum cognoscens. Dices volitem n ut e in se d, ut unita naa ei voluntaria. Sed Da 1o, q quamuis darem posse de ipsa absoluta volitem ei n voluntaria existente voluntaria unione, nemo n videt talem absolutam velle n fore perfecte voluntarium. Da 2o q in tali unione nichil includit ipsa volitem qua e ase n cognoscente roem sui, ac proinde qua e ase n voluntarie et ipsam naam ipsam Diuina, qua quidem e ase cognoscente, n tn voluntarie: aliunde si existeret ase voluntarie includeret volitem roem sui. Confirmat impugnatio. Si nichil obstitutum alicuius effus sortis e tabernum d, necessa, n e liber effus sortis, idem n e voluntarius libere q stat. Si nichil obstitutum effus sortis e voluntarium effus sortis n poste ei voluntarius.

Impugnat 4. q ex illis duabus volitatibus, quarum alteram dq. A vocas naturam, alteram dq. B vocas volitem n e ulla ro quare possit una sine altera, imo utrag. necessa e nata, et utrag. e volitis; q a impugnatio utrag que e volitiua, utrag. en poste ei Deus volens; et neutra roe sui e volens actu q utrag. cum sit volitiua, et n volens roe sui ex diuinis ad alteram sit volens q quamis illa

illarū e' bolibile aut en aduersarij dicit ~~forlitē~~ B ee' bolitē, nisi q. ~~forlitas~~ A rē sui e' bolibilia, bolens .a. n rōe sui, d, ut hēns ~~forlitē~~ B. Et eadem e' de ~~forlitē~~ B ratis.

5° q. bolitis Diuina si' e' ase necess. e' bolens rōe sui: sīs en bolitis bitalit. excerita ab aliquo, illi denominat hoc ipse bolentem: sed bolitis existens ase exerc̄pcie q. si ase e' excerita bitalit. abipsa; hēt en suam perfell. et n ab alio: id v. maxime e' biuere; Deus en D. Thas q. 18. 1. p.tis post Deum maxime biuere q. maxime se mouet ad intrin: q. patet q. a nullo alio dependet

6 q. ipsa bolitis Diuina sibi e' ratis quare si bolitis, et quare hēas necessitatē hendi sem perfell. simplicit. simplicē, et eadem e' ratis nata, qua sibi e' causa necessitatis hendi sem perfell. simplicit. simplem. operatis q. illa qua nāa e' ase e' p̄stantissa operatis efficacit. executiua summi boni ut scientis summi ordinē, seu potius radicem ois ordinis: q. illa operatis qua nāa et ase e' a sapiente intendente finē, seu intendente summū bonum. q. nāa Diuina ut sibi tribuens ee includi bolitē. Et eadem rē ostendens bolitē ase includere ribellē. Dicere v. bolitē bi propria sine bi sapientia tribuisse sibi necessitatem ad q.di summi boni et optimi modo multi plane videt absurdū; nam si operatis executiua boni, q.d e' ut artificis calcei requirit artem dirigentē, et absurdum e' dicere calceum medio crit. elaboratū sine arte fieri, quis n videat ei euidentis absurdū, dicere operem efficacit. executiua boni infinit. n exerceri bi cognis dirigentis. Hēc de bi huius argum.t plura infra

7° ea sentia refutat: q. totum illud bitalit. intrinc statuta ex nāa et bolitē esset imperfecte statuta, n en esset perse intentum ut finis statuentis, aut saltem bnis statuentis: aliquo bolitionis aut nāe causa finalis bitalit. intrinc esset ipsum totum, q.d e' absurdum; q. ~~forlitas~~ existens ase sicut n' ret bitalit. intrinc causam efficientē ita neg. finale, nec, causa en finalis aliter e' mostria metaphā causa efficientis.

8. refutat. q. bolitis Diua e' actus bitalis nāe Diuine q. e' abipsa. R.nt bolitē Diuina, ee' bitam intentionalē; n' v. bitam physicam nāe Diue, qua bita physica biuere n' pōte; ad hanc en, aiunt, requirit motus ab intrinc ad perfectē aduenientē nāe eam statuta in suo nāe et integro statu, idest hentī iam omnes dispositiones nales et perfectiles nāe debitas tang proprietates aut statuitiuas nāe. Nec en sufficit solum motus abintrinc: aliquo ignis per sui calefactē, et lapis per nalem decursum biuerent, qui tri dicunt n' viuere q. n' se mouent nisi ut extra dispositē nalem sue nāe ad eam ipse suos motus accidentes teste D. Tha

q. 18. a. 1. Deus igit. cui ds perfectis e' natãe debita n' viuit vita phyca, d. solum intentionali, ad qua, satis e' here vnita cogne, aut volãs qua nãa velit aut cognoscat, siue eam real ab intrico, siue n' real.

Refutatur solutio

D. argumti et ostenditr Deum viuere vita physica

Hac solutio mihi displicet, qa falsam de vita in cõi obtinet doctrina, et qa e' inutilis ad soluendu argumtu. Nam admissa dist. vita intentionalis a vita physica et posse aliquem viuere intentionalit de vita absoluta sine motu ab intrico quis n' videat ad n.e' onale vita intentionali, ad cuius nãa perfectiõ spectat ee' motum ab intrico aliosqui aut sua viuentia intentionalit qua cognoscimus ad sua, vitam intentionalem, ipsis motu se agunt. Vnde id ipsum dicendum ee' de alijs viuentibus post vitibus aliosqui de facto existeret viuens intentionalit sine motu intrico ad sua vitam intentionalem; cuius oppõ bis stat ex dictis qua probauimus in 1a disp. Si esset possibile nata intellectiua n' habitua facturum facile ut actu existeret. Cum qo nata Dui vniuenda ad perfectã vita intentionalis vniuenda e' ipsi cui motu ab intrico et vnita cui vita physica. Presertim cui vita physica quatenus vita physica e' ad imitatiõ Dei in roe viuentis.

Deinde tota doctrina solutionis e' falsa. Deum enim viuere vita physica, qua existit in roe semouentis ab intrico, cõi e' sententia ex D. Tha 1a pte tota qe 18, presertim a. 3. ubi probat D. Thas Deo maxime conuenire vitam qa ei maxime conuenit motus ab intrico. Tum qt. Deo conuenire vitam physicam qa licet D. Thas ea q. a. 1. cui cõi sententia dixerit idem lapidem n' viuere per decensum nãalem qa per illum motum n' se mouet nisi ut e' extra statum nãalem ad eum accedendo; tñ RR n' recte intulerunt repugnare roi vitã motum ee' nãalem et ad perfectã nãlt. debitam. imo ipse D. Thas a. 3. expendens gradus vitã ab infimo usq. ad sup'mu incipiendo a plantis concludit Deum maxe viuere his verbis: illud igit. cuius nãa e' ipsum intelligere, et cui qua id qd nãlt. licet n' determinat. ab alio hoc e' qd obtinet summum gradum vitã: tale autem e' Deus. Ecce D. Thas exagerat perfectiõ Dui vita ex duplici capite 1o exceo qd ea n' accipiat ab alio, d, ase; deinde exceo qd ipsum spectat ad eius nãam. Fateor quidem colligi ex D. Tha nulla, nãam viuere nostu pure nãli: motum a. pure nãlem appello actum siu motum ab intrico nãa existentis extra statu nãlem, aut certe in statu imperfecto nãlt. et querentis perfectum motum perfectã nãlt. debitam, adde actiua, forte statum nãlt. perfectã. Vnde qt nulla, nãam creatam eo motu viuere

quo se movet ad sua nata proprietates; q^a cum ipsa esse sit imperfecta, nec in se obtineat perfectionem vel perfectas natas sibi debitas n^q potest motus ille, quo se movet ad suam proprietatem natam, n^i ee pure natus. Alia e' ro nata Diu^a, quia nemo e' in statu imperfecto, quare motus ipsius, non est pure naturalis, observa nomen motus et operatis ing^a debita latitudinis, extendi ad quemlibet modum habitus perfectus immanentis, deest eam, qua n^q fiet causam activa, adequata externa, seu ad nata ditatam, quo sensu Diu^a edita sibi max^e e' perfectio immanens, q^a nullo modo e' actualis) istaq. motus nata Diu^a dr, n^q sit ad proprietatem suam ad sua edam n^q potest ee pure natus: posterit q^o ee bitalis, q^a fuit e' motus arbitrio n^i pure natus, ide' e' actus perfecti aut certe e' actus motusq. ab intrinseco n^q splens forsitan statum naturalit. debitu nata bi sua imperfectiones et indig^a illu quarentis. Dixi forsitan splens, q^a q^s ab dolore percitum et appu elicito querit sanitatem, qua caret, que vit ex indig^a suum statu natam; tn q^a illu statu natam forsit. ipse dolor n^i obtinuit ne partialit. quidem deo ille dolor e' bitalis, motus en pure natus, seu potius huiusmodi obtinuit forsit. saltim ex p^te ipsum statum natam.

3° q^a in lib. de ala ostendi hanc ee optimam bita physica desoem. bita actualis physica e' perfectio immanens n^q accepta ex determinate generantis: e' a. perfectio immanens, qua n^q fiet causa activa adequatam dotem a nata, cuius dicit. ee perfectio immanens. Perfectio 2° immanens accepta ex det. minate generantis e' que debet nata producta tang nata: debet a. perfectio tang nata q^s nata ita debet ut n^q heat potam activa ad actu oppositum aut cessationem ab actu habiti eam perfectio. ita debent vel natas proprietates, et etiam augmentu; ita en se auget ut ipse ab intrinseco, seu bi sua activa n^q possit impedire suum augmentu ut possit vegetabilia. Ex hac explicate sit bitam physicam ex^a hanc posteriore desoem decurrere cu bita physica ex^a priore.

Ex his infert Deum vivere per sua nata in ea physica actuali q^a perfecte sua n^q fiet a causa activa externa adequata, cum sit posterius ade. Deinde cum nata Diu^a n^q sit producta n^q ste' suam perfectio essentialem accipere ex det. minate generantis nam Diu^a.

Ex his infert. Deum vivere per sua nata in ea physica actuali q^a perfecte sua n^q fiet a causa activa externa adequata, cum sit posterius ade. Deinde cum nata Diu^a n^q sit producta n^q ste' suam perfectio essentialem accipere ex det. minate generantis nam Diu^a.

Hinc orit. Estimatio argumenti vivi, q^a vo vita physica ab nobis explicata in quovis actu bitali e' perfectio simplicit. simplex &c.

4° refutat. ea solutio; q^a in lib. de ala, et in mata descia Dei fuse ostendi nulla, ee bitam intentionalem, qua n^q sit motus arbitrio et bita physica ex^a desoem adsignatam. ibi vide quatenus

2a probatio tenta sit, qua ex dictis infert. Deum
naã perfectiss.e entis, qualis e' naã Divina, e' perfecta sufficientia ad eem actum
vitæ, cuius naã e' capax; nam hæc sufficientia talem rem sui n' potest ee imperfectio
naã entis. Cuius ea magis pertinentia. Perspicuum a e' naam Div.ae includere in
se ota predicata, quorum inclusio virtus intrinsica n' affert naã imperfect.e. includit q.
sufficientia illam. At sufficientia perfecta ad eem actum vitæ e' illa, qua in se
hæt sufficientes vires ut existat eis actus vitæ. a naã igit. Div.ae tang a posita sufficientia e' eis actus vitæ Divinæ.

Alia probatio

Ducta ab eo q' repugnat esse duas formalitates in Deo virtualiter intrinsice distinctas et primas, seu quarum singula existant a se virtualiter intrinsice

1a ratio e'; q.a Sicut n' e' imperfectio in naã entis ee formalitatem simplicem ex virtualiter intrinsice, qua rem sui sit cognoscibilem, ita n' e' imperfectio ee formalitatem virtualiter intrinsice simplicem, qua rem sui sit posita tam illimitata ut sit sufficientia perfecta ad ota tam creata q increata: imo quid possibilius in mente nram venire potest q talis sufficientia et virtus. Est igit. in Deo talis quædam formalitas, aqua possint ee omnia. Qua n' potest esse nisi una ex virtualiter intrinsice: Si ea essent duæ, qualibet illarum
posset alteram, et ab invicem sua 1as existentias acquirerent. Qd e' evident. absurdum.

Ut 2am rem ponam, nota de rem formalitatis existentis a se esse ut a se ipsa adæquate hæat totum suum esse a principium ipsius: aliunde existeret virtualiter ab alia formalitate. De ea ex rem e' ut a se hæat necessitatem existendi et incapacitatem eis imperfectionis, ac proinde 1am rem exclusivam eis imperfectionis. Qua ita se habent, ut liquida, et ipsaro entis necessarij ipsum evident. demonstrat. Nam si ens
+ Auctius c' necessm nullum hæt nemum, id est nullum hæt displicendi meritum, quid ea +~~Auctius~~ q
dixi q nullo eventu possit evitari, et sine quo nihil boni existere potest nullum evitabile malum; nihil ea sine ente ab necesso existere potest. At eis imperfectio meritum ut talis displicere potest, quare nullum malum, nullum ens imperfectum e' necessario existens. Ee
Stulti fuerunt Manichæi qui finxerunt Deum malum malia ea, et defectus ex sua rem e' imbecillis, et n' hæt existendi necessitatem. Cum q formalitas Div.ae existens a se virtualiter hæat a se esse ens necessm patet a se hæc exclusione eis imperfectionis. Ita igit. argumentor. Eis perfectio tradequata exclusiva imperfectionis a ente e' necessm

vis adequata ponendi perfectè oppositam; vis enim adequata et perfecta expellendi tenebras ab aere è vrè sui vis illuminandi perfecta, q̃d negari nequit. 5ª Simulatq: vis perfecta depellendi abinitella ignorantiæ, è vis perfecta illuminandi per sapientiæ seu ponendi sapientiæ, et eadem è vrè de qualibet perfectione, q̃ vis perfecta et adequata depellendi absente eõm imperfectõe erit vis adequata et perfecta ponendi eõm perfectõe. Cum ig̃r qualibet forlitas a se existens sit vis adequata et perfecta depellendi ~~a~~ ab ipsa ideò est ab aliquo ente ac proinde absente eõm imperfectõe sui sapientiæ &c, earum amoris Divini, mortalitatis finitudinis secum et aliarũ genus, patet quamlibet forlitatem a se existentem è vim adequatam ponendi eõm perfectõe simplicit: simplem hac enim sola directe opponit imperfectioni. At perfectio simplicit: simplex è quæuis perfectio absoluta Dei q̃ qualibet fortitas quã a se existens habet vim ponendi omnes perfectiones absolutas Dei. q̃ Unica ergo, è 1ª seu existens a se. Si enim essent duæ, neutra haberet vim ponendi alteram ac proinde neq: ponendi eõm perfectõe simplicit: simplem.

Confirmat: argumtũ id q̃d habet Virtutem adequatam tribuendi perfectõe excludentem eõm imperfectõe formalit: aut eminent: è eius perfectio: ergo q̃ 1ª absq: q̃ 2ª formalit: existente a se.

2ª ratio Sit q̃ quæuis fortitas existens a se includit in sua rõe eõm perfectõe simplicit: simplem: q̃ è unica in se eminens fortitudo, sapientia, misericordia, et in Summa quamlibet fortitudo absoluta Dei. Et ans. Perfectio simplicit: simplex è illa perfectio quæ excludit seu directe opponit imperfectioni entis: sicut lux in aere opponit tenebris aeris. imperfectio enim nihil è aliud q̃ carẽa perfectionis simplicit: simplem, nam rõe imperfectionis est melius, eè in quolibet ente illa carere q̃ illa here, ideò melius è here eius oppositum et oppositum. At id q̃d in quolibet ente melius è here è perfectio simplicit: simplex; Ita enim ab Anselmo definit unde recte dixeris perfectio simplicit: simplem eè talem, cuius cãra è q̃ imperfectio, et defectus, et eõm defectum et imperfectõe eè directe oppositam perfectioni simplicit: simplem. Quare recte diximus perfectõe simplicit: simplem eè illam quæ directe opponitur imperfectioni. At formalitas a se existens includit eminem rationem directe oppositam imperfectioni entis, non minus quam aer lucidus perfectionem oppositam directe tenebris; quia formalitas a se existens directe opponitur enti defectibili et creato ut est perspicuum. At ratio adequata et reciproca entis imperfecti est esse defectibile et creatum: assignatum enim modi ens imperfectum, quod non dicit formaliter ratione sua entitatis

defectibile et creatum, aut econtra assigna ens defectibile et creatum q̄ non sit imperfectum. q̄ formalitas aliq̄ excludens includit ratione sui omnem perfectionē simpliciter simplicem. Cuj argumento etiam ostenditur Deū in Deo unicam esse formalitatem absolutam, realiter inter indistinctam, et rō quare nāa Dei possit distingui realiter intrinsece a personalitatibus Pris aut Spūs, et a singulis reliquis: nō in abstracto perfectionē simplicē simplicem, q̄ nāa Dei habet ordinem ad omnem directe et 1° oppositam imperfectionem: illa a. dicit directe oppositam imperfectioni, que talis est perfectio, ubi carere ab imperfectione in quolibet ente et suppositō. Ita paternitas n̄ est talis perfectio: aliquis filius D. esset imperfectus q̄ n̄ esset P.: talis a. perfectio est ordinis perfectionis simplicis simplex. Patet q̄ discriminis rō.

V simplex. Patet

Sit hinc oritur 1ª ratio n̄ minus efficax inventa a Divo Thoma 1° contrarientes rationes. capitur ad probandū ens unum rerum omnium 1m, Sufficit inquit unum q̄ est unum. Similiter argumentor. Sufficit una formalitas 1ª Dei q̄ est unica Probatum ante, q̄ ubi demonstratum Sufficit una formalitas 1ª ad excludendā omnem imperfectionem entis, et ad nihil aliud poterit requiri formalitas 1ª Divina; hæc enim solum est necessaria ad statuendum ens infinitum, et illimitatum: illimitatio vō formalitatis est exclusio imperfectionis entis: imperfectio enim entis est formalis limitatio entis. Una formalitas 1ª Sufficit, et reliquæ erunt frustra. Dices q̄ frustra erunt personalitates Dei. Nego istam, q̄ hæ non requirunt ad excludendam imperfectionem ab ente, quæ ante ipsas iam est exclusa penitus per dictatem. Sed requirunt utilius conferunt infinitæ perfectioni. Unde ubi dicit axioma Scotus illas petit n̄ ex indigentia ad excludendam imperfectionem, et, ex fœcunditate. Hinc obiter infertur personalitates n̄ posse fieri etiam Deo; q̄ forte non excludunt ab ipsa imperfectionem ullam. Neq. in illo gerunt causam tendunt ad hanc exclusionem, aut ad unionem Divinæ essentiæ cum sua exclusiva imperfectionis. Alia est ratio Divinæ nāe respectu personalitatis, aut personalitatis respectu sui

Dices multitudo formalitatum primarum requiri ad ornamentum non pertinere ad exclusionem limitationis et imperfectionis. Sed 2ª 1° q̄ si existunt multæ formalitates 1ª, singulæ erunt perfectiones simpliciter et simplices q̄ necessaria ad exclusionem imperfectionis, cum tm̄ sit ostensum non esse necessarias, cum una sufficiat. 2° ipsa multiplicitas tollit pulchrum ornamentum bonum sufficientis qualis est formalitas 1ª Sc q̄ sit unica, et unice amabilis. in bono enim necessario et sufficienti ratio unici auget bonitatem et pretium, multiplicitas minuit, et reddit minus carum, et unicum dignum illo amore qui charis

nitas dicit: Sic habenti duos oculos nocet ita charus et pretiosus sinister oculus, quo habenti sinistrum tantus; quilibet enim sufficit ad excludendam caecitatem. Ad habenti sinistrum tantus huic est unice necessus ad videndum. Unde eius iactura multo est maior quo si simul haberet dextrum, quare illum unice amat, et charissimum habet. Sic filius mortuis caeteris fratribus quos unicus magis diligit; quia cum sit filius sufficit ad excludendam orbitatem, et propagandam familiam, et quia est unicus et pauperibus necessarius. Si quis esset multiplex fortitudo Dei una sufficiens ad excludendam imperfectionem periret a singulis vel unica eorum sufficientibus ad illum effectum.

Ex his obiter discis egregium et brevissimum argumentum ad probandum existentiam Dei summam, eius perfectionem et unitatem. Nam imprimis supponitis semiternam veritatis ut ante et postea observavit Augustinus demonstrant, existere necessitatem quandam eternam; semper enim necesse est duo et quatuor esse septem semper est necesse quodlibet esse vel non esse: quo existit semiterna necessitas, et eadem est ratio de possibilitate rerum possibilium, de qua est evidens semper ac necessario existere. Hinc ultra infertur hanc necessitatem esse eternam in suo sensu dicere perfectionem: ita enim suo contradictorio responderet ut in hoc eventu sit absurdum, eius oppositum existere. Quod etiam ultra infertur hanc necessitatem nullam includere imperfectionem; quam iam demonstravimus perfectionem necessario repugnare ex suo ceptu imperfectionem. Quo ut saepe diximus carere aliqua perfectione simplici simplex est imperfectio patet perfectionem necessario existentem includere omnem perfectionem simplicem simplex. Et ea unicum et non habere parem est perfectio simplex simplex: non habere unquam parem non esse, ad quam spectat ea rem excludendi imperfectionem. Quo essentia perfectionis necessario est unica tantum unicus quo Deus ne Deorum copia vilescat, et pretium amittat, sicut pretiositate rerum. Nam ut statuit, quo aliqui bonum est necessarium ad excludendam imperfectionem, copia minuit eius pretium.

Ex his deinceps scis rem quia si existit multiplex fortitudo una, qualibet illarum erit tota essentia Dei vel sui. Nam cuilibet deficiat tota definitio Deitatis. Nam vel Deitatem bonum affirmative exponere, vel negative. Si affirmative, Deitas est quae est talis: est ens illud ego sum qui sum: quare tota descriptio Deitatis cuilibet fortitudini deficit; nulla enim est in posita vel virtus quidem, quae talis existens actu. Si vero negotio exponamus eam Divinam, qua existentia Dionysius et Ioannes praecipua Deum cognoscendi via, necessario intendum est singulas fortitudines esse Deitatem vel sui, nam vel sui quaevis illarum est fundamentum negotium quo ab ea removeri scis imperfectionem dicendo illam esse, quae negative est chimera negativo, negativo mista una, negativo elementum negativo

planta neg. al neg. q^da eorū, qua in sua rē imperfecte et limitate claudunt.
Ad de hc argum.^to alibi fusius.

Valtem duxim⁹ argum.^ta ex rē perfect.^a. Nunc accipe
alia magis metha sumpta ex rē ella, et ex rē existē, et positiū ata, necessitatis
existendi, qua substātia st et magis metha. C^a 5^a ratio sit; q^a si solitas 1^a
st multa, vel una illarum e' ella, et q^uidditas Dei, et cocterarū fortitudum, et in summa
situm Diuinorū; vel singula illarum e' tota ella situm Diuinorū, vel tandem com-
positum, seu quasi totum resultans ex illis e' ella Dei et omnium Diuinorum. 1^m 2da
dici n^q posse ut supra ostendim⁹ a^a RR in 1° argum.^to. Et q^a obuiat D. Thos, ellarei
sparat. ad ipsam ut causa essendi. At una solitas 1^a n^q posse ad cocteras 1as ut causa
sparari. n^q en⁹ essent 1^a. Neg. 2^m dii posse; sequet en⁹ maius absurdum Sc solitas
omnes Diuinas 1as esse sibi inuicem causas; et singulas rē sui ee totam suam essentia
et n^q ee. Neg. 3^m dii posse; q^a compositum n^q potest esse de ella et rē singularum partiū
constituentiū, aut fortitum: q^d tam e' perspicuum, ut probari n^q debeat. Cum q^o constituta
multitudo fortitum, necesse sit aliq^d ex his absurdis sequi, ea constitutio e' falsa.

7^a q^a ratio sit q^a ee 1^a solitas, seu necess.^o
existentem ase n^q posse ee ratio cōs p^dicabilis de multis solitatibus virtute intrinsece distis
Sed ex suo sceptu e' ro singularis indeterminabilis per bella, &c. Et intelligas hanc
huius rōis duo supponenda st in mētha certissima. 1^m e' exist.^a actualem ee rē q^a actua-
litate rei, ut existentis extra nichil; q^d nichil aliud significat q^d nalem intellig.^am
rem exist.^a desiderari debere ut actuantem et determinantē, n^q ut potam determinabile
per aliud p^dicatum ellale, q^d in rebus creatis e' euidentiss.^a, q^a prius per propositas sem-
piternæ veritatis tribuim⁹ rei ōia sua p^dicata ellalia, quam de illa p^dicam⁹ exist.^am
re alia. Sed et 2^dum ad ostendi posse q^a proprius modus p^dicandi exist.^a exercetur
per propositas quas vocant de 2° adiacente, in qq tota res cum ōib⁹ suis p^dicatis esse
tialib⁹ e' propositionis subitum exist.^a ipsa p^dicatum, ut q^do dicim⁹ Deus est. At perspi-
cuum e' p^dicatum videri ut gram^m et actum subi.

Ade ex ipsis propositionib⁹ de 2° adiacente, quas
nata instituit ad p^dicanda exist.^a rei in se aperte ostendi exist.^am ee vel^m actum 2^m esse
ratē rem; q^a q^do aliq^d p^dicatu n^q e' vel⁹ actus significat. ex p^te p^dicati modo apto ut
fiat additio diff.^ae constituentis cum p^dicato illo spem aliqua. Vel si dicas Deus e' ens ita q^d
significat ee ut Station fieri possit ea q^o quale de e' Deo, an rale, an irrale. q^uae q^o
inepte proponeret in propositē de 2° adiacente Si ens, dicas Deus est, quomodo illi quæstio

relinquit locus? qua haud dubiè exigit ut ꝑdicatu abiungi a subo possit, et absolute ꝛiderari, cum tñ id q̃d exprimit per vocem ē n̄ possit a ꝓpõe auelli, cum sit ipsa compositio vl̃a rei secum in dictis ꝓpositionib⁹.

Dices existē sepe concipi ut ꝑdicatum eē trahibile per diff̃as: q̃ n̄ ē vl̃s actus. R. 1° illu, modum sapiendi n̄ eē natum, et esse quasi violentum, et alienum a modo debito ipsi existē. Cuj signu, ē inuenta diff̃a rei recepta prius in eō ut existentis &c. ab⁹ existentis, scrutim intellectum ꝛtituere ex ab⁹ et diff̃a inuenta subum integrum, de quo ꝑdicet existē. Petit 2° existē ꝑdicari ut actus totius rei, n̄ ut actus ipsius incō recepta xa naturā significatā. R. 2° existē in eō sag. tam n̄ eē ꝓprie trahibile per diff̃am formā, q̃, per diff̃as subō existē eo modo quo actum diuidit in hoem et eq̃um albos: quare intellecta roē ab⁹ existentis ut intelligas diff̃a existentia sufficit intelligere quale sit ab⁹, et tunc posteris de illo ꝑdicare existē.

1° Supponendu, ē diff̃a eē actu, vtia cōi, et roēm eōm ꝛiderari ut potentia determinabile per diff̃a, &c. xa naturā et tuam intellectā roēm, q̃ n̄ indiget probe. His suppositis ita argumentor. Si existerent duæ fortes diuē 1ę existerent ase, et necess°, et sequeret. existē illaru, esse vl̃a actualitatē, et n̄ esse: q̃ c'unica tantu. 1a pars antis iam ē ꝓbata in 1a suppone. 2a probat. q̃a posset abstrahi ratio eōis illaru, fortitudinis, qua includeret ut ē manifestu, existē in sua roē. Diffę q̃ qq illa fortes differunt, erunt actus respu illius roīs eōis, ut patet ex 2a suppone. n̄ q̃ existā, ē vl̃a actualitas.

Confirmat. argumtū. q̃a ꝑdicata distę ab existā seu deqq dicit existā possit capi ut n̄ repugnans ad existendum et sola existā in actu exercito ꝛiderata, ideſt ꝛiderata ut existē et ut tribuens denominem existentis non potē ꝛiderari ut possibilis cum ꝓcisione ab existā 2° existā ex suarē ē vl̃a actualitas n̄ q̃ ē trahibilis per diff̃as fortes tang per roēs posteriores ipsa existā, ꝓsertim cū res qualibet petat diff̃a ea latem ut existat: n̄ v. existē ut habeat diff̃a eā latem. Nam ꝛiderat. diff̃a ut possibilis existere intelligit eam rei eā lati inesse. Hoc argumentum inuenit D. Thas lib. 1. sent. c. 42. ut ꝓbaret n̄ eē nisi unum ens necess̃ ase et laude laudat. ut solidum et subtile disp. meth. &c.

Dices fortasse roēm personalitatis Diuinæ eē existentem necess°, et tñ multiplicari. R. 1° personalitatē Diuā virtualit n̄ eē necess̃ existentem ase, q̃, a nāa Diuā, in qua anteq̃ personalitas fortiter existat in se hēt possibilitatē virtuale, et necessitatē existendi, ac proinde ea, in illo priori hēt ea sua ꝑdicata quid

distatiua, postq̃ aduenit existẽ. vel actualitas vlᵃ.

2ª probatis sit dicta ex oppositis cap. et formal. hoc modo. Si essent duo forsitan existentes ade, ipse sibi essent 1ª recepta rei, 1ª q. possibilitas sua et possibilitas sua sit sua mia sua multarum, verum nõ potẽ multiplicari ne birtũ quidem in breue. 2ª ett. Sed ut aggum̃ intelligas tradam hic doctrinã de possibili per varias propositiones 2ª ẽ valde methª, et cum meo iudicio sit euidens parum a multis animaduersa. 1ª propositio ẽ possibilitas 1ª rei et 1ª rei acceptus necessº existens et ase: alioqui existerent ab aliis ante, aqua in illis priori res haberet posse eẽ ante possibilitẽ, qd ẽ absurdum. 2ª propositio ẽ res existit a 1ª sua possibilitate, seu bi ipsius. Cum en̄ res existit nisi qª ẽ possibilis et qª ẽ ens, et quis dubitet bi illã existere bi cuius hẽt esse ens. Unde colligo duo inferes 1m 2ª Duran. Deum immẽdiate concurrere ad oẽa entia; nam ut ex dictis constat Diua essa ẽ 1ª possibilitas rei, a qua qualibet res hẽt esse ens: quid a. euidentius q rem pendere immẽdiate a tea causa, a qua hẽt esse ens, et a qua hẽt esse possibilem; cuius en̄ causa ẽ maior indigª q illa qua rei tribuit ut sit ens ª. 2m ẽ 3ª Scotum ex dicta colligi immensitatem; quid en̄ euidentiꝰ q rem eẽ possibilem et ens essentialit. in eo loco bi existit. Possibilitas qª rei ibi existit bi res ẽ, at 1ª possibilitas ẽ Deitas qª. 3ª propositio ẽ possibilitas 1ª rei ẽ etã possibilitas oĩum requisitorum ad existẽ rei. Patet euidenter, qª nõ intelligit res possibilis nisi intelligẽdo eẽ possibilia oĩa requisita ad rem. Unde inferes possibilitẽ rei sufficere perfecte ut sit possibilis res; quid en̄ amplius ut sit possibilis res exigit q eẽ possibilia oĩa requisita ad eius existẽ.

4ª propositio ẽ oĩa requisita ad rem existentem bi possibilis rei. Na ut patet ex 2ª propositõe, quid qd existit existit bi sua possibilis, et ut ex 3ª patet possibilitas alicuius rei ẽ etã possibilitas ad oĩa qua ipsa requirit. 5ª propositio ẽ, possibilitas 1ª rei nõ potest essentialit. aliqua, alia rem realit. aut birtũ intrinsice distantem comitante; ea en̄ esset requisita ad existẽ, quare existeret a possibilitate rei ex 4ª propositõe, cum tñ ponat eẽ comitans ea distincte, qd ẽ absurdum. 6ª propositio ẽ, possibilitas rei nõ ẽ composita ex partibus, quarum singula nõ sit possibilitas: alioqui pro eo priori inquo intelligit pars possibilis rei intelligeret habitudinẽ ad rem antecedens possibilitatem qd ẽ absurdum ex 1ª propositõe.

7ª propositio ẽ, possibilitas rei nullius entis necessº existens comitatur; nam ens necessº existens ẽ illud, sine quo nihil potẽ existere in ullo euentu; si en̄ esset euentus possibilis, in quo ens illud posset nõ existere nõ esset necessº

dia ꝙ ea singula sunt necessaria et eadem connexione cum quolibet ente necessario. Possibilitas ꝙ rei peteret existentia entis necessarii dicta ab ipsa tanq̃ comitantibus, qd̃ est absurdum 2a 3ae oppositae. Ꝺa oppositio est, Cuius rei unica est possibilitas 1a non solum realitatum, ob. virtualiter intrinsece indistantes: aliaqui quotlibet illarum possibilitates, si essent plures, existerent necessario, et se invicem comitarentur: quare possibilitas rei comitaretur aliud ens necessario existens 2a 3ae oppositae. Ꝺa et vltima oppositio est rerum et realitatum unica et possibilitas ea virtualiter intrinsece indistans: aliaqui diuersae possibilitates diuersarum rerum aut realitatum se mutuo peterent tanq̃ comitantes, qd̃ est absurdum 2a 3ae oppositae. Ꝺ Si dicas singulas eas possibilitates esse rerum, sequetur aliud absurdum 2a 9ae oppositae.

Ex his infertur propositum. Sit nunc tandem probabile 1a Diuina. Nam singulae sibi essent possibilitas existendi diuarum ꝙ solarum duae essent possibilitates 2a 9ae oppositae.

Confirmatur argumentum. Sumo duas solitudines 1as negatiue A et B, quas dicis esse dictas virtualiter intrinsece, probo eas non esse distantes. Existere A est solitudini existere B, et econtra: ꝙ ni distinguunt. Probo ans. Existere A solitudini excludit negotium existentiae B, et econtra ꝙ est. Probo ans: possibilitas A solitudini excludit impossibilitatem existentiae B, et econtra. Sed possibilitas A solitudinis est existentia ipsius A, et impossibilitas B solitudinis est negatio existentiae ipsius B (in aeternis enim et a se existentibus non differunt esse actu et posse atque necesse est) ꝙ existentia A solitudini excludit negotium existentiae B pro maiorem: possibilitas A solitudini excludit totum impossibilitatem ipsius A. Ꝺ, impossibilitas solitudinis B est impossibilitas solitudinis A. ꝙ possibilitas A solitudini excludit impossibilitatem B. Probo min. impossibilitas B est impossibilitas diuinis necessario requisitis ad existentiam A. Ꝺ, impossibilitas diuinis essentiae requisitis ad existentiam A est solitudinis impossibilitas aliqua ipsius A, qa huius possibilitas ut est dictum, includit possibilitatem totum diuinum, quas ei, existentia essentiae exigit.

Confirmatur 2o argumentum. eo ipso ꝙ intelligamus existere solitudinem A intelligimus existere in ipsa includi essentiam eandem cum solitudine B ex qua inde necessitatem et debitum existendi solitudinis B. ꝙ et huius possibilitatis quandam, quae tm non supponat existentiam ipsius B neq. illa includat, ponunt tm has solitudines distare ab aduersario, et mutuo se non includentes. Sed ꝙ a solitudine A solitudinis B possibilitatem et necessitatem existendi, et ꝺ dictum possibilis et entis necessitatem ad existendum per denominationem a solitudine A. ꝙ et existentia sit ab ipsa A; vbi enim necessitas existendi, et ꝺ dictum possibilis distinguitur ab existentia actuali, existentia sequitur possibilitatem, et ides res existit

q.ª e' possibilis et n' econtra : alioqui existª actualis n' esset ola actualitas, et possibilis 1ª, seu to rei sumpto, q.d e' oª duo prima manifesta, quæ st cardines totius physicæ

9ª probo sit quamvis fortitudo 1ª vel sufficiat ptã sibi ad existendu, vel n' sufficit. Si n' sufficit, q.d n' e' ase tanq a sufficientia perfecta ad existendu, q.d existit a alio ; nam ois res existit vi sufficientiæ perfectæ ad existendu. Vl' e' quæst. 1ª fortitudo oª hypothesin. Si vo sufficit : q.d e' brutica, alio qui indigeret alia fortitudine comitante tanq ptã, quam ipsam n' posse ponere : clarum. Vo est n' ee perfectam sufficientiã ad existendu illa, qua n' sufficit ad ois ptis existentiã. Adde perse absurdum videri fortitudinem ase existentem sibi tribuere indigª alterius : ois en indigª ponit a causa.

Vlo argumentor. Oª sequeret ex opposita sententia neutram fortitudinem ee ase ; idem en cuiq existª indiget aliqua ptã comitante diffa ab ipsa, n' e' ase ; e' en aliquo modo ab illis cuiq vi ponit ptis ; ideo en res existit, q.d existunt omnes ptes requisitæ ad existª rei, aut saltem q.d existit virtus aliqua sufficiens ad ota requisita, et q.d existit possibilitas illorum. Imo ideo indiget res aliqua ptã q.d possit repugnª ut existat sine illa ptã ; ridiculu en e' adherere quidq sibi tribuere impotens existendi sine alio seruiente ipsius existª q fortitudo A oz. quæ dicit ee 1ª, cum indigeat fortitudine B tanq ptã existit a virtute ponendi fortitudinem B dest ab ipsa B, et similit. fortitudo B existit ab ipsa A. Oª neutra e' ase. - omitto alia plurima argumenta quæ reperies in nra mata de trinitª. Nam ne essem fortuitior solum volui proponere ea quæ mihi nunc occurrerunt, et eadem causa alia omitto.

Cap. 8m

Obiectiones Aduersariorum dilluunt.

Obijcies 1º si virtus diuina flueret ab essa tanq distincta virtualiter, flueret ab ipsa virtualit. virtualitate physica ; nec enim alia ratione hæc emanatiæ requiritur nisi propt. rationem nisi propt. rem vitæ. At non potest virtualit. fluere sine re vitæ physica, q.a virtualis emanatiæ e' proprie perfectionis immanentis aduentitiæ, et ptãs nata in suo statu nata iam destructa Confirmari posset argumtum ex mente RR, d, ex nra opinione affirmante essa Diuina, ne posse pertici fortit. perfectæ virtut. intrinsecæ emanante ab essa. At altera virtualis pertici fortit. essam q.d n' emanat ab ipsa. Confirmat. 2º a RR. q.d ideo

Deus vi Orcet per ſuperiam Vitalitate phyca, qa e' ſpecietas nata deorta. Hoc argumento Ons Verbo R° ponit Deum viuere vita phyca perfecte natiue et actualit debita ipsi nata Diuina, Deumq. viuere per omnes suas perfectes absolutas tang per vita phycam, qua sit anata emanate virili intrica, aut extrica propria vni entis infiniti qualis a. sit infra dicemq. Neg. enz data R nunc obtendimq Volate distinqui virtualit. et emanare a nata; sed solum falso ab illis negari eam emanate vel si ex ipsorum senta addat distinctis virilis intrica sit emanatis virilis intrica, et vitalis phyce, et vi solum intentionalit.

Obyciunt 2° vi e' necessa hanc emanate et supposita dicte virili intrica; qa neg. illa exigit exista Volationis Diuina, qua cum sit increata pote existere a se et vi anata Diuina, neg. illa exigit distinctis virilis anata Diuina; nam aliunde pote distinqui, neg. e' necessa ut apprehendat nata prior a Volatis; qa pote de facili hac prioritas dra explicate quam ex ipsis adduximus in Solute 1 argumti oppositi antois c. sicd. Neg. ut ndum reddat Volentem, neque ad perfecte nata, ad quid pos. concludunt, requirit hac emanatio virilis. R Ons Vbo ad hac sia numerata ab ipsis ipsis nullo excepto negari, ut satis exditas Sent. tam longe vo abest ut ea qua adumunt in hoc et sicd. argumto suam sentam confirment, ut qa opposita his qua adumunt n possit negari, eorum senta sit rejicienda.

Obyciunt 3. hanc emanate quam ipsi negant existere ex pte rei, et antecedere nrum modum recipiendi. At inquiunt vis emanatis Volationis anata Diua e' rejita, nec pote ee bene. Ad argumtu ita proponunt, ut videant bene posse dari emanate virilem in Divinis ee impossibilem. Sed R breuiter emanate absolute et simplicit dictam Volationis anata Diua ee impossibilem, nec de hac ee vllam controversiaz; emanate vi virilem intricam alicuius Volatis Diue anata ee meo iudicio in Theologia certam, et existere ante opus intellus, qa n eiq ſit eam natam Divina, ee ap te rei sufficientia, perfectissa ad suam et eorum Divinorum exista; si enz causa actiua adequata perfectissa dicit ee sufficientia ad exista effus, qa talis causa exista excludit indigentia, alterius causa otinentis effus aut nata Diua. n erit hac sufficientia sibi, qua ita existit per se ipsam et a se ipsa ut n indigeat aliena virtute otinente ipsam: quare verisse e' a se ipsa tang a pota sufficientia. Et eodem modo dicimq ap te rei catera sia Diua ee anata Diuina tang a pota sufficientia, quorū aliqua virilit intrice distinguunt alia non

§. 4.

distinguat ab ipsa nãa. Unde demanat maxime illorum anaa Diuina nequit amplius deri-
uari q distinctio realis, aut ex nãa rei. Sic q̃ unit. cedat distinctio formalis unitiua
nihil deesse poterit ad rem emanatiuam formalis unitiua Dei ea qua dixerim c. 1.
Ceterum sicut distinctio simplicit. dicta unit. formalis identificatiua est efficax, ita dican-
dum est de emanatiua simplicit dicta, nec video quid ea hac opponi possit.

caput 4m

Vtrum solutio Diuina distinguat. formalit. unitiuã a formalitate Dei, seu esse Diuino

Plures sunt in hac q̃ sententia celebres. 1a affirmat, 2a negat; ma 3a quadam media Mar-
tini Albiz tt. 1. de Deo Dei disp. 2. sec. 6. adherentis licet in Deo sit 1a quaedam formalitas
in existere in illa sola rem esse Diuina, id, in illa etiam sibi perfectionibus absolutis ranga
quas habet ab illa 1a fluere, attamen ad q̃ de nõe requirat dum dicit formalitas attribuere esse
quamuis aequat. 1a formalit. ideo ne esset ambiguitas in ipsa inscriptione cap. significaui
me in hac q̃ nõe esse Diuino intelligere 1am formalitatem Dei, q̃ ipsum infra gradum retro gra-
ui annexis

Sententia affirmans et eius argumenta et Auctores

Sententiam affirmantem formalitatem distingui unitiuam inter esse Dei sequunt RR. quos c. 2.
recitaui, qui multos Auctores citant, id, plurimos incerta fide; nam unit. illos citant Mol. et
Gran. qui ex polle strauiu doant; citant etiam alios qui nõe distinctionis formalis unitiuã
nunquam unitiuam, ut ipsi RR et nos intelligimus: sed illam extremam specialem entis
infiniti, aut etiam minorem. Sed tm dubitari nequit eam sententiam tradi a Tanner de tri-
nitate disp. 3. dub. 6. ab Arriaga 1. p. disp. 22. c. 2. Eamdem sequit. Pasoly in hac q̃ lo.
a. 1. in ment. qui tm nõ est omnino certus A, cum neget formalitatibus diuinis identificatis mi-
neratis sm se conuenire predicata contradictoria. Sed tm absolute censes ei illa sententia, qui tm
pro utraria citat Mol. tum certum est Mol. ea auctoris ut id aduersarii nostri negare
non potuerit. Eamdem sequunt Salmanticenses discalceati tt. 4. disp. 2. et M. Albiz
loco citato, et tt. 1. de Voluntate disp. 2. sec. 2. Eamdem sequunt Scotistae omnes, qui
tm plus affirmant, cum affirmant distinctionem ex nãa rei. Sunt etiam alii RR nimi et ex Tho-
mistis eam seq.tes, plures alii quos egerunt, sunt incerti. Sed videamus argumenta qua hanc senten-

nititur.

1m c' sumptum ex testimonijs SS. Na, Iustin. g. 3. ad gentes Voluntas, inquit, Dei e' ex Subst.a, Substa. n' ex Voluntate: aliud 2o e' Substa aliud Voluntas. et Damas. lib. 1. de fide c. 4. et 12. Bonum, inquit, cultum sanctu. etta huiusmodi naam Dei negamus, ceterum naam ipsam n' explicant; et similia ex alijs adduci possent. 2o qa intellectus distinguit anaa Dei q' et Volu. Atis, ut ex Chrys. hom. 1. de incomprehensibili Dei nãa. Anãa, inquit, e Sapia, n' autẽ ex Sapia nãa. Et eadem fere het Niss. in loco citato ab Arriub. q. 14. Conuentire videt S. Thas 1. p. q. 14. in proœmio. 3o arguit ex S. Tha 1. p. q. 78. a. 1. ubi inquit appetitiua n' obtinere aliquem gradum viuentis. et in hac q. a. 2. fatet velle dei differre sm' rem ab eius esse.

4o qa consa sentia SS docet, quamuis alij refragent. Diuas essam n' obtinere per intelligere aut velle dei videant. dd 1. p. q. 14. et 19 5o qa necesse e' distinguere virtutes in deo ea que solum ut infinitatis identificant. et qua seclusa distinguerent. Ut patet in entitate abstta dei concabili, et relatiua inconcabili. Nã seclusa infinitate nãa substalis et volis idemtificari n' possunt: nulla en nãa substalis finita potest esse sua volitio. 6o in deo distinguunt virtutes intre se. Et eodem argumto probat intellectus et volitio distingui in deo. Quo argumto contendunt SS. virtutem distinctionem entis infiniti occurrere cum distinctione volitionis intra

Et quique; qa aliqua forsitan Diuas absolute distinguunt virtutes intre a nãa et int. se. Sed si aliqua maxe volitio a nãa et intellectu q' etc. Probant mai. RR. fuse auth. SS. et rõe. Ratione qdem qa illa simplicitas in perfectionibus absolutis e' obtinenda, qua melius equipollet distinctioni realis perfectionum creaturarum, deprehendo ex distione q' illa e' perfectionis deling do imperfectio. At in forsitan creatis corpus deus sm' et in creatis n' possibilibus idemtificari, perfectionis e' recipere predicata otradictia, imperfectis distingui realiter: qo illa forsitan abstta cum in Deum transferunt retinere debent potius ad otradictia n' retenta distione reali. Et a. ea potius ad otradictia sine perfectis patet in entitate abstta et relatiua que translata ad deum sine imperfectione seruant otradictia predicata simul cum identitate perfecta. Et quidem perse notum videt hunc modum equipollentiam eam potentiorem; qa hac rõe Diuas entitas abstta equipollet pluribus perfectionibus creatis n' solum quoad munia extrica distis propter ordem ad diuersa obstacula, sed etiam quoad munia intrinseca distis afferentis potius ad predicata otradictia intrinseca. Eadem affirmant authores SS.

qui Diuina Simplicitē extollunt n̄ q.ª ē mera Simplitas, d, q.ª ē simplitas Varietatem perfectū diungens et ditans in idemtē perfectā. Ad hanc locum Sparsiā argumta, qq Scotus in 1. dist. 8. ponit dictē attributoꝝ abesse Dei essentiē.

3ō q.ª Voluntas et intellus Diuinꝫ distinguntur Virtt. intre ꝙ et, Volis et intellectis, q.ª et ana distinguet. Volis, Suis existat in intellectē Sui in aliqua rōne ante intellectē. Sms pt. 1º q.ª Deus Voluntē amat et n̄ intelligit Voluntē, cū tñ intellu intelligat, et illa n̄ amet ꝙ distinguntur Virtt. intre. Prēdicata enī dictā sufficiunt ad Virtem intrīcam dictē. 2º q.ª Voluntas exse ē ꝑsona libera, et libere operatiua ita ut sola infinitas Boni perfecte ꝑhensi possit illi necessitē immutabilis amoris inferre. intellꝫ 2º ē ꝑsona necessē operatiua, et sine libertē exemptiōne rōe. Unde et ꝑsone intellꝫ Diuinꝫ nullo modo potē convenire assensu ab illa Veritē euidēt ꝑpositā quantumuis exigua sit. Aut ē ꝑsona exse liberam, et ē ꝑsona exse n̄ liberam st rōes oppositā quā possit ee Virtt. idem ꝙ ctē. 3º q.ª intellꝫ trahit obūm n̄ trahit ad se, Voluntas trahit et n̄ trahit: q.ª hent oppositas rōes Vires. 4º q.ª pater ęternꝫ intellu n̄ Voluntē generat Filiū, cū tñ Spūm Scī Voluntē spiret, n̄ intellu. ꝙ Voluntī et intellu Diuō Conueniunt ꝑdicata stricta aspectū rei.

5º q.ª intellectus n̄ē Virtt. Voluntis Diuæ: Deus enī deo Vult q.ª intelligit, n̄ econtra. Deinde q.ª si Velle et intelligere essent idem in Deo ex Virtt. intrīcē sequeret Deum Velle peccā. Sicut intelligit peccā, cui modo argumentandi multo similes profert Maironꝫ in 1º dist. 8.

6º q.ª si propt. aliqua rem Diuina nāe non esset a Voluntē dista, maxime q.ª nāa Diuina ē infinite perfecta, et tanq infinitum pelagus stinens sem perfectē, nec desiderans aliam qua perficiat. Sed hoc rō nihil ponit, q.ª sufficit ad perfectē Diuina nāe stricte eminent. sem perfectē, et ee radicem perfectam suum perfectū Diuinarū: aliōqui deberet in suo Sceptro Virtt. includere perfectes relatiuas Diuinaꝝ personaꝝ; nec en maior apparet repugnā inies q.ª expectat aliqua perfectē absē varia, qua perficiat, q in expectatē perfectē relatiua. 7º Ld q.ª si semel Deam nāam Diuina includere in suo Sceptro Voluntē eadem ē rō de oī perfectē simplit. simpla. Unde nulla erit perfectis simplit. simplex multiplicitas. Cum tñ Dī omnes fateant. n̄ Deum tanq multiplicem ee perfectē simplicem simplem in deo. Addi possit his argumtis alia, qua in intrīca Deum solent ad grandes questiones stricturas, ut illa q.ª sumit a definitē distinctionis rōnis ratiocinata, et illa q.ª sumit a diuenientia et disconuenientia Virtt entitatis ad aliam. Sed parcendum

argumtis, q.a tenuia st, et a quolibet in loga dicuntur.

Cap. 5m

Essentiam Diuina, a Solis necessaria, Virtutes intrice nō distingui. Vera et Senta 1.a Solutio ad solutione argumentorum contraria

Hec e mihi efficacissa ponti. Nam si esset distincta virtus intrica int. naam et Volate Dive, cum tot solam ingenia desudauerint vel inuenirent aliq argumenta quo necessete huiq dist.is obarent, idq. tam multis abhinc annis haud dubie inuenissēt aliq, si inueniri potuisset. At nulla hactenq inuenerunt; spetaq. ex quo addximus, st aperta Sophismata: alia ex quo maiore probabilitate pse ferunt 1.a Specie saltem habent Solue cu vel falsa pria sumant, vel ex veris male colligunt. q.d Vt apparat Soluam, ord argum.to v 1.m argum.to meo uultis e vanissa, et eius Vanitate agnouit P. Eirize, na, si quid probaret, probaret eā, bonit.e Dive esse distinctā a Deitate, cu, bn Dionisio 2. de Diu. nom. affirmet primariu nomen dei ee bonitate, et res e manifesta; q.a Diuina ella e radix eis bonitatis: q.e in se e bona: alisq; arabria n bona tam pticulari cruda exhibuerit. In eo.q sensu, quo SS. dixerunt nomen boni n significare subst.a Dei, posset, dicere nomen bonitatis n significare, bn quin bn sit necesse distinguere dist.e bonitatem intricam. Sed bn explicandum e ab his quo sensu dixerint SS. iust.a et bonit.e atque sanctitate n indicare subst.a Dei. R.o q.d potte 1.o explicari SS. de subste ex modo accipiendi fabricata per analogiam ad creat.as, ad quarum similitud.e Deum in hac vita cognoscimus. Et q.d quadam st pdicata cōia Deo et creaturis, quo in creatis semper spectant ad substā creature nec possunt niselle accidentibus, illa ex modo accipiendi distribuunt subste Dei. Sic ee Spūm pertinet ad substā Dei, q.a Deus e Spūs, et in creatis eis Spūs e substa: eadem e vt de pdicato Viuentis, de pdicato mere intellectualis, et de hoc pdicato, naa, substa est. illa vo pdicata, quo cōia st Deo et creaturis, ita bn, ut in creaturis semper sint accidentia distinguant. Ad his tang accida Diuinitatis q.a eo modo accidunt intelligimus, ab illis sumentes exemplar qq Diuina accipiamus. Quam doctrina egregie

v Solutio 1. argumenti

nobis tradidit Cyr. Alex. lib. 11. Thesau. c. unico parum a medio: n' sua, inquit, qua in Deo sunt, et de Deo dicunt: subtilia significant. Religium e' ig' ut voce modoq. dicam accida ee' dicamq, quoniam, modo accidum ea intelligim, i' en, poté' summa nata maius aliquid q ipsa recipere possit de Deo dicere, nobis en propriis modis intelligim, et loquimur ex his qua in nobis sunt quasi per exempla, maiora hic e' Divina intelligtes, sicut qui in minima carta coelestem circulu describunt. Quid expedit, pro nata explicate dici, potest et attente observa exemplu charta; rem en mirifice explicat: na, coelu describitur in charta, cu charta plana sit n' spherica, repsentat: sang superficies plana, et circumferentia coelestiu circuloru, sepe sang linea recta; q necesse repsentant modo ipsius charta seu plane superficiei, in qua coelestis globus describit. Quid mirum ergo in Deo n' sunt accida neq. varij recptus ex pte rei nobis repsentari in creaturis sang varios recptus aut accida.

Hinc patet explicatio Justini. Na, illa oppositio Voluntas e' ex subta, n' ex Voluntate subta Vera e' ex modo recipiendi intelligte Deum per pportem ad analogia, ad creata sang ad exempla nobis familiaria. Est etia alia notio intelligendi Justinu, si incepta, si dicam, et ex pte rei veritas ee' Voluntis Dei n' ee' virtualit intrinsece nata d, a nata, cum tra nata n' sit absoluta. Loquit en Just. de Voluntate Dei, prout hoc nomen etia aphendit voluntem liberam, que haud dubie n' distinguit ellam Dei, d, ab ea fluit. Quia ig' veritas ee' rem Voluntis Dei sue sit necesse sue libera ee' a tota Dei nata, et q falsum e' nam ee' a tota Voluntate Dei, merito illa opposite Justinu protulit, quam n' protulisset si solum loqueret de Voluntate nata ex essali Dei.

Alia intpretatio PP. e' ipsa ee familiare asserre nulla nomen Dei affirmative ei nam significare, d, solum ea qua nam circumstant. Ita exptte Damas. lib. 1 short. fidei. quecumq, inquit, per Theologiam affirmative de Deo dicim, n nam eius, sed ea qua et circa nam intuentur. Nam etsi omnium, si iustum, si sapiens, si quodvis aliud dicaris n' nam dicis Dei, d, ea qua circa nam. Ex qua doctrina PP. nobiles inferre dicentiary sapientia et Bonitate, n' distinguere nam Dei, d, ab ea virtute mirifice distingui, in multa sequent absurda, que isti adversary n' vident. Sequat en. Intellectum nata intellectuale; et nata dicentis distingui virtute intrinseca nata Dei, q sunt nomina que per Theologia affirmativa de Deo enuntiant. Patet q manifeste dum PP. dicunt. nomen Sapientia Bonitatis aut Voluntis n' indicare nam Dei notionale significare distincte virtutem

in

vitr̃ eam. Quid p̃ significarunt. Huic q̃ difficultas n̄ e' propria nrā sed
sit cōis cōtrarijs. Sed tn R° naam Dei hoc here proprium, ut sit penitus ℔ens
illimitatū, cum tn creat̃ nō sint entia quedā varia et limitata: quare quicq̃ conci-
pit ad solutū creat̃ recedit. Concipit instar entis varij et limitati. Cum tn Deum con-
stet per theologiā affirmatiua alit. n̄ possimus q̃ instar creat̃ sit professedū excepto
positivo de Deo amobis in hac vita exprimibile, et ex modo concipiendi varia, et quasi limi-
tata. p̃ prop. limitat̃ n̄ significabit plene Dei nrā, set propter secundū nōs vide-
tur in recepto ut vario neq. ex modo concipiendi erit ella, d, sanq affectio circumstans
naam

3° R° ex Nisseno in lib. quo probat n̄ posse cē
tres Deos nomina qua imponim̄ Deo n̄ significare substā et naam Dia n̄ p̃ aliquo mo-
do multa nomina illa, ex p̃te obi n̄ significent saltem aliquē. quis en̄ catholicus dne
gare posse, cum quis hō nesci insaniat; d, q̃ n̄ ita significant ut n̄ relinquat. Cous
questionis quid sit Deus in se, mente nrā n̄ obtinente quietē, adesiderio illud sciendi
quedam en̄ nomina sūt negatiua ut incorruptibile et immortale, que ut ipse
Nisen̄ asserit, n̄ tam dicunt quid sit Deus q̃ qd n̄ sit; quedam significant efficā
tiam Dia nāe, ut existens, sciens etc., quedam p̃ eminentiā, ut supersubstans
supermtellectuale, quorum nonum nostri cum sumat. vel ab imperfecte, quam
a Deo remouem̄ nobis perse nota, aut ab operate aliqua creata, aut a creat̃ cui Deo
semmet (qua in re a beatis differim̄ qui eminentiam efficatiā et remotione im-
perfectionis cognoscunt in Deitate clare visa, n̄ Deitatem ut nos a creaturis im-
perfecte et obscure denominantes, ab illis q̃. sumentes ut ita loquar nōis ethimol.
n̄ sūt loge long̃ ea nra Deitas, neq. absolute ex modo concipiendi naam Dei signifi-
cant. 4° cum dicunt ℣ nomen obiect̃ Deo n̄ significare naam, n̄ negant ex
parte obi existam ee naam physicē et mētē, sed solum negant significare naturam
loge et ita ut n̄ relinquat. Cous q̃ quid e' Deus, et quare Deus het hoc attribu-
tum, potius en̄ significant hoc non quid possit Deus, quid videat, quid eminent
et quia n̄ sit, cum tn interim aliquale dicat. quid sit Deus, n̄ tn sm̄ vltā, ut
ita loquar resolute loquam. Nec en̄ n̄ videntibus Deum e' penitus impossibile. 5°
merito Deus dicit ineffabilis, et eius essam nullis nōe posse exprimi, d, solum que
loge long̃ circumstant essam. Cum tn Deitas sit nullo nōe ex parte obi posse
attingi essam Dia.

confirmari hac doctrina potest. q^a quidq^d enuntiamus de Deo ē eiusmodi ut possit de ipso dici existere ante et Deitate. Nra Subtilitas Dei vg. a Deite existit. Q^e statim occurrit menti nrā habitudo quedā int. Deitate, et subtilitate quasi subtilitas sit quedam a deitate: illa en habitudo ē int. id q^d ē ab aliq^o et int. id aquo ē aliquid quod habetudo dabit nobis instar productionis effectiue. Subtilitas 2° ipsa accipit necessē ut accepta supponens aliū sensum. Requo ad reddendā rem subtilitatis, et tollenda admiratē illius quasi effis quaerere postumus quid sit illud aquo ē subtilitas, Requo posita aliq^d inuenerit iterum et posteriori iure eandem sine fine q^e instaurabis. Neq. en infinitate unquam exhauries. imo semper admiratio crescet et mentis inquietudo atque suspensio, donec Deitas nobis intuendam se ostendat.

4^a responsio ē ex modo accipiendi. Ie ēdā Dei ideā esse existē actuale, seu ē quidditatiue eum qui ē ex illius ego sum qui sum: caetera predicata ē quasi varia, ut patet ex nra tota de scia dei

Ad 2^m et 4^m argum^tu patet ex dictis. Ad 3^m

R^o mentem d. Sta fuisse appetitiuā reciprocari cū cognoscitiuo et motiuo se inferre ei proinde appetitiuā n' attribuere peculiarē gradū entis distinctum a cognoscitiuo, et quasi inferiorē ut ē sensitiuā ad vegetatiuā, et rale ad sensitiuā.

Ad 5^m R^o quedam ē quae titulo infinitatis perfectionis simplic. simplicis sunt idem realit. q, virtute intrinsica. imo sūa quae hoc titulo sunt idem realit. et q, idem virtut. intrinsica, et solū dicta virtut. extrinsica dicit. spiritualē entis infinitē proprie, quam n' reciprocari cum dicta virtute intrinsica ē n solū probabile, q, euidens; nam in una indole forte solitionis Diuina ingenio vo solitionis, et vo petendi idemtificari cū intellectu; n' en solitio Dei a. sm se ē indifferens ad idemtitatē realem cū intellectu Diuino; et tn una duo res nunq^m in creatis possūt ee idem realit. in ipsa ea intellectu Diuina dicunt. nobis intellectionis et nobis subst.^a; nec en res sua ē accidens: et tn in creatis n' possūt esse idem realit. intellectio et subst.^a. et sic alia huius quae excepta exempla. Nam quae ex dicta virtute spiritualis entis infiniti inferunt dictam virtutem intrinsicam. Facile tn distinguī virtut. intrinsica ea quae solo titulo infinitatis, quae reperit. in ente idemtē infinito coincidā sit idem realit; na quae sit eiusmodi solū licent una, spem

identitatis perfecta, qua vocam. identt. infinita creatis, n'o alteram, qua sibi
in sensu eum predicaturus, quia identitas n'e propria entis infiniti, d, eis creaturis

Sed negas cur ait: in creatis repugnat identitas realis
distinctionis et intellectis. Si vero n'inducunt res oppositas identitati virtuali intrinseca
R.o Quia cum ego ostendam supponere sanctum certum et meritum verum mentis n'poste
re idem cum amore proprio, seu passivo, et spirato. Hoc supposito dico rem esse qa
intellectus et voluntas petunt identificari cu rebus int. se realit. oppositis et distinctis: on-
nis vn intellectus e verum a pte rei, et sua voluntas i spus, seu amor spiratus et passivus
in creatis repugnat vna virtute identificari realit. cu pluribus rebus, seu virtutibus rea-
liter oppositis: n'o in Deo ob Trinit.te misterium, ubi eadem Deitas, imo eadem in-
tellectus et voluntas in fide catholica e realit. idem cu, vbo et spu s.to

Ad 6m. R.o n'esse distinctionem realem, d, etiam ca-
pacitas, identitas virtualis intrinseca inter perfectum simplicitatis simplex et imperfectius, ut infra
ostendemus. Et mirum profecto e QQ illos gne argumentandi vbi. ex illis enim
vel in Divina cogne distinctio ee virtualem intrinsecam gradus homogeneos aut etherogeneos
intensionis, ut sic equivaleat melius intensive cogni creatae. Fieret etiam in destinc-
guendo ee virtualem intrinsecam cognitionem abstractivam a cogne intuitiva, ut sic equipolleat perfe-
ctioni Divinae cognitionis distinctis cognitionibus creatis, qq eas fortiter concipimus. Fieret etiam substan-
tialem intellectionis Divinae distinctionem virtualem ab ipsa intellectione ut ita melius equipara-
leat intellectioni creatae, et subtilis creatae abolita dicta. Patet qd hoc argumentum ma-
le concludere. - Ad 7m vltimum R.o verte esse divisibile simplicitatis Divinae esse
perfectius existere in mera simplicitate rei, d, in divina simplicitate variarum perfectionum
simplicium simplicitate quidem in realitate retinente ex pte Divinae esse aut varietate
virtuali intrinseca (cuius hac in re minime sunt QQ, sed potius ut infra dicemus excludere
quam, si quid de illa dixerunt) sed varietate virtuali extrinseca, et varietate reali retinente
ex pte formalium rationum, quae in creatis respondent, ex qua orit varietas in esse
Divino ex.a modum illas capiendi per analogiam ad creaturas.

Ad 7m nego assumptum de distinctione volantis ab
intellectu Divino. Ad 1a probat. R.o Deum intelligere intelligere, n'o voluntate in sensu
quo formale de virtute ex pte instantis non sumptus, qua exprimit vox voluntas

seu ex p^te modi recipiendi et Volunt^is creata, de cuius statu d^a Diuina recipit. Neg. [illegible]
m, e' illa ppositis in sensu matali, et in sensu etiã forte [illegible] se tenente ex p^te [illegible]
creat intellect et Volunt^is Diuina. D. a. sit diuersitas ex p^te obstatoru, e' perspicuu
I^m en, n' ora qua Deus intelligit Bull. Deinde Volitio passiua realit distinguit. e'
in de ab intellect^e passiua: hac en e' 2ª persona, illa 3^a. Tandem per analo. modo,
ad creat^as diu n^ poste' Deum Volunt^e intelligere, q^a tene instituicat Deum Volu.
intelligere, sicut creat^a Volunt^e intelligit q^d e' bonum, in creata en differt Volu
tas ab intellect et nulla creat^a Volunt^e intelligit ect, in sensu matali, nec si Deus
de Volunt^e radicali, qua n' differt a libera Volentis, neg. ab intellect radicali. Ad
hanc sumit optima adargum^to instantia: nra aia nra in sensu forte [illegible] se te
ex p^te modi recipiendi et obstatoru, n' intelligit Volunt^e radicali, n' intellect, et tn
penetrus idem ex p^te rei. Sic etiã dicere Solem ens propt. bonit^e ee' obum Volun
propt. bonit^e obum intellect n' contra, et tn ex p^te rei bontas et bonitas
ente n' differunt.

Ad 2^am probat^e R^o proprium ee' intellect^us
necessitate quamda, et proprium ee' Volunt^is libere libert^e quamda, qua tn n'
opposita tollim log^ce, d, ni sola creat^a intellect en hanc habet necessitate, q^a
obiecti intelli pbeat assensu, necess^o. Si sit intelligibile proxime, et imperfectis ip
sit n' assentiri obiecto. Si verum sit, seu si ap^te rei existat. Et sic a. videnda
de ree' ob intelligibilis ut sic et proxime n' ee' ut in re tale attribuit. peraltum
propria et totalem intellig^tis et ipsius intellect: imo mere passiue se tenente intel
et intellig^te poste' determinari proxime ad intellig^du obum, n' quidem q^a ipsa intel
n' sit actus intellig^tis, d, q^a n' oportet determinat^e autem hanc machine ee' ab ip
intellig^te ut apparet in recept^e speci impsse. Contra 2^m Voluntas hanc hab libert
ut nung possit agere quin propria et totali actu Volentis eliet per alia, potam q
bum sit obum amabile, nec en amat rem sicte q^a e' bona, d, q^a iudicat obum
iudiciu a. e' actus propria Volentis, n' q^a semper precedat a Volunt^e d, q^a iudi
a subo Volunt^is, qd sicque recipit denominem Volentis. Ex his infert. in
Volunt^e differre ab intellect cum intellect operet saltem circa 2^am pria, q^a obu
intelligibile, quam intelligibilit^e n' sit ab illa actu totali, d, a recept^e spei
ssse. In creatis en differunt intelligibilitas obi et intellectio, hac en ee' sit

ꝓdupponit obꝫ intelligibilitatẽ a causa existit, cui tm certitudꝰ. Sit a se ipsa n' existere
ꝯ differt q' absolutꝫ, qua n' operat nisi circa obiectum amabile ꝓxime, q' in rõe boni
constituit. ꝑ actũ totalem versantem circa idem obiectum circa q' versat. voluntas. Alia
e' ratio in deo, in quo intellectus ꝓte' ee' ab intelligibilitate obꝫ, quam distinguant ab illo
modo, q' intellectio diuina e' ab ipsa et totali entitate. Si 2º intelligibilitas obꝫ sit intelle-
ctus Diuina et totalis eo ipso intellectus erit ab intelligibilitate. Rursus amor Diuinus erit
ab amabilitate qua constituit intellectum quamuis obiecta nullo modo distinguat q' amor
Diuinus e' a se et totalis entitative. Itaq. in creatis necesse e' intelligibilitatẽ ꝓximam, amabili-
tatẽ ꝓximam, et amorem distinguj, q' amabilitas ꝓxima (quam dixim constituere intellectum)
n' e' a se et ab intelligibilitate: amor v' e' ab amabilitate, et n' a se, qua rõe in deo ea
ut ex dictis e' ꝑspicuum.

Alia solutio e', de rõe voluntatis operantis ex ꝑfecta
et deliberata ad tres rectas et abstractiue miraculo ee' operari libere libertate opposita necessi-
tati antecedenti operem voluntatis, seu ꝑfectæ totali operi voluntatis: de rõe vo intellectus esse
circa hoc, ꝓfectam totalem intellectionem necessario necessitate opposita libertati stringentiæ
et indifferentiæ. In creatis libertas anecessitatis ante semper occurrit cum libertate stringentiæ et
indifferentiæ, ut e' manifestum; q' operatio voluntaria creata e' ꝓducta, quare si n' ꝓduceret
a causa indifferente careret libertate a necessitate ante. Non ita tamen res stat in deo, in quo
essentia Diuina stat immutabiliter existendi necessitate, et tm existit libere, imo libertissime
libertate opposita necessitati ante, q' e' a se et n' ab alio, et n' ideo existit necessario
essentia Diuina q' existit necessitate ante aliquid a se existat. imo hanc quoquo entitatem, stat existia
essentia Diuina cum existentia electionis nre libere, q' sicut determinatio quoad determinatum
electionis nre, n' e' ꝓdeterminatio, ita, ipsa existentia electionis, ita determinatio quoad determi-
natum existentiæ essentiæ Diuinæ n' e' ꝓdeterminatio, ita, ipsa existentia. Potest igitur in deo eadem
entitas ee' voluntas, et intellectus, intellectio et voluntio, voluntio inquam libera libertate
a necessitate ante et intellectio necessario necessitate opposita indifferentiæ. Dixi de rõe vo-
luntatis operantis abstractiue miraculo, et ex perfecta deliberatione ee libertate ꝓfectam; q' in
motibus 1º primis necessitate gaudet, potest, et etiam a beatissima beatifica, quæ n' e' naturalis
nec intellectualis creata.

Ad 3ª ꝓbat. R° tractatum voluntatis a bono
et tractatum obꝫ intelligibilis ab intellectu in creatis ee' oppositos, n' in deo. Et ratio dis-
criminis e', q' tractus voluntatis a bono existit ab ipso bono existente intentionaliter
et ꝓsente intelligibiliter, sicut amplexus mutuus quo pater et filius se ꝓsequuntur.

e' abrigo filius existente iam. Unde fit trale Voluntas ee abintellte, qua q
creata n'e'ase p intellectio creata debet ee' distra a trale Voluntas, qua e'abrigo int
stione. In Deo diuersa e' ratio qa intellio e'ase. Unde oppositae trales Voluntes et
intellectuales ee' int. trales passiuas, seu intellcta et amorem passiuum, quales ebt repe
in Deo int. Patrem et Spum Sctm: n' vo inter actiuas, nisi forte identificent Virtes in
trinsece cum passiuis, vel otingit in creatis, n' vo in Diuinis. Rabis a. quare intellio
passiua et amor passiuus differunt e' qa amor passiuus necess e' abintellcte
passiua: nulla a. intellectio passiua e'ase per exclusionem cis spiij realis productiui
ppriis: p intellio passiua necess differt ab amore passiuo. Quare non valet in ac
re et intellcte actiua; na, licet amor actiuus sit ab intellcte actiua, cum intellectio
actiua possit ee'ase ebt Virtes intrinsece, ex hoc cap. nulla difficultas restabunt.

Ad 4am probte respondi fusius in mata de Scia
et de Trine. Nunc breuiter Ro Patrem eternu n' generare filium Voluntate na
turali tang prio realr ipsis filius Voluntas en notionalis includit relatem spiratiuam
a qua filius n' procedit realr, sicut neg. distinguit) neg. Voluntte absoluta ut libere
eligente generte, aut tang prio realr dicto a filio; generare en Voluntte absoluta
essalis, quatenus hoc pcise sonat Voluntas includi realr et Virtes intrinsece in essa di
De Spu Sto falsum e' spirari Voluntte libera liberte indifferenter libere eligente spi
tione, aut Voluntte absoluta tang prio realr dicto abrigo Spu Sto. Ceterum ben
e' spirari Voluntte notionali, hac en, e' ipse spirator realr ab Spu Sto distincto. Sicut
intellus notionalis qui paternitate includit distinguit realr a filio. Unde vbm
concedim, Voluntas notionalis notionalis, quippe cum Pater et filius distinguat Virtes
intrinsece ab intellu notionali spis. Ad nra tenta minime obstat Voluntas
et intellus notionalis n' distinguit Virtes intrinsece ab essa Diuina. Verum etiam e' ipse
Sctus spirari Voluntte absoluta, ut Voluntas includit in essa; falsum en e' hac spi
cie vel Spum Sctm spirari Voluntte, qa Voluntas includit in essa; e' en, ut
peculiaris ratio, qua non valet in filio.

Hinc a. e' qa filius procedit ab essa Diuina
spirante ut se intellum et Voluntte, imo intellcte et Voluntte absoluta, et essalis
non tang prio passiua, id, solum tang intellio passiua. Cum en Spus Sctus procedat
tang amor et prio passiua. Quare obstat. Verum e' procedere a Voluntte absoluta
et intellu Diuino maxime Virtes intrinsece, et forte forsan se tenente ex parte rei

Voluntas

Voluntᵗᵉ et intellectus : n' ꝟ fortiter fortiùs fortiùs. Se tenente ex pᵗᵉ modi accipiendi et enotati; ad qd Dionᵘˢ ella refert sceptrum noster expᵗᵘˢ per vocem Voluntas, aut intellectus : sceptrum en mentalis expᵗᵘˢ per vocem Dia Voluntas directe refert Deam eadam ad amorem passivum, qui e Spūs Stus : et sceptrum expᵗᵘˢ per sceptrum vocem intellectus Dionᵘˢ eam refert ad intellectᵉ passiua, qua e Verbum Diuum, Enotatur ḡ Diuina Voluntᵗᵉ ut expᵗᵘˢ per hanc vocem e Spūs Stus, de quo vide dicī gotē orīri a Voluntᵗᵉ ella Diuina tang enotatum ad qd refert ella et Voluntas Diuina Vt Otrag. per hanc vocem exprimit : qd perinde e atque si dicas Spum Stum procedere tang Voluntᵗᵉ passiua, et in hoc sensu dicī n' gotē Verbum ee fluit a Dia Voluntᵗᵉ, d, ab intellu. Vt en dixim Verbum procedit ut intellectus passiua : quem admodū quamuis Veritas et Bonitas entis sint eadem indiuisibilis et Deitatis intrinsece fortiter sm' rem ; tm qa et enotatu, Voluntᵗᵉ Veritatis ut expressa per hanc vocem e intellectus perceptiua Veri ; et enotatu bonitatis amor prosecutionis boni, Amor dicit versari circa bonu, n' circa verū, et intellectus econtra. N' qa intellectus n' cognoscat bonitatē, (alioqui nec Voluntas eam amaret) aut qa amor n' amet veritatē (quid en veritᵗᵉ amabilē) sed qa amor n' versat circa bonum ut intellectus, qua est enotatum veritatis ; nec intellectus circa bonu, ut amor, qui e enotatu bonitatis. Possent alia infinita exempla aduci. Neq. e inceptum qd dicit sumit a sententia regente distᵉ 8ª Ordinem intrinsecam aīa ab intellu et Voluntᵗᵉ Na, in hac vi aliqua sensu forte intellus e ab intellu, n' a Voluntᵗᵉ, et econtra Voluntas a Voluntᵗᵉ, n' ab intellu, tota stradᵉ pdicatorū de tepente ex pᵗᵉ modi nri accipiendi, et intellectionis et Volitionis. Imo in sententia distinctᵉ ponas, intellus e fortiter ab aīa, ut radicalit. intellectiua, Voluntas ab illa n' ut radicalit. intellectiua, d, ut radicalit. Volitiua ; in sensu a fortiter explicato.

Qa hanc doctrinam duo obijci possit. 1m e ea ratione sententia falso adferi d, Verbum Diuum a Spū Stō, q, hic sit amor passivus illa ꝟ intellectus passiua. Id en Scotus impugnat. 1º qa si Oberg. quidē ab ella ut includente indistinctā intellectum et Voluntᵗᵉ, n' e cur Verbum sit amor, alter ꝟ n' amor d, intellus. 2m qa hoc ipso q, sit intellectus passiua et amor passivus e diffinitus amor en et intellus aliqua, quid sit aliud q id quo nata distinctē intelligens, aut Volens. At ipsum id sit intellectus passiua, et Voluntas passiua, ha en sit qq Verbum distinctē amatum et intellectum ; eadem en res ipsa amat et Verbum amatū. eteadem est

de intellect. patris.

2m q̄ objici potē é RR ita egre tulistē hanc nram solut. ut dixerint dict. n Lorenza, e RR Adrianos Rtes illi dilonati, aut Pater ēternus genuit filiu Voluntē aut necessitate. Neutrum eē bonum responderunt.

Ad 1am obiect. R° rōne nobis eam eē diffa. stituta. Ad 1am impugnatē dico, Sicut xa plurimos aduersarios intellēs et Voluntis Diuina Sc anasta dia, el tn una eē intellēs, altera e Voluntas, et sicut in nobis, quamuis eadem sit alia aqua posta fluunt, una tn e intellus altera Voluntas, ita quamuis ab eadem essa Sit filius et spūs Sc, hic e amor passiuus, ille expnis: in en Bonitas proj arguit Bonitate effus, p̄sertim si effus sint ordinati, itaut unus immte p̄cedat alter mediante 1a effu: alioqui nulla nāa herēt ppietates diuersas ordinate p̄cedentes, q̄ e inepta fridicula, imo nec operēs. Et cōa et premissa, qua oriunt ab eadem alia, imo et posita essent idem.

Ratis a. quare spūs Sc Sit Voluntis passiua n in intellēs, et filius a Secreat. é q̄a intellēs passiua e id quo bene patitur (n solum grammatē, et quatenus oratio Obi passiui refert sepe eum de sensu quem oratio Obi activi) obiectum attributi in rem intellectu et producti in esse repsentato, Sicut Voluntas passiua attributi in rem Voluntis: econtra Voluntis activa e qua quis e amans, Sicut intellēs activa e intelligens. Et a. essa obi Voluntis ut Voluntis et Volentis quatenus Volentis eadem Sicut et intellectis et intellecti: imo nichil e aliud intelligere q̄ bene Vitalē Sue Bonitatis Sue identificata, essam et perfectē essalem intellectis passiua, qua obiectum attributi et producit in esse intellectu, et repsentato, et eadem e opōte de amare patris. Hinc Sit intellectē et Volitis passiua semper eē idem cum intellectē et Volitis activa. Ad tn e discrimen q̄ intellectis passiua e actus identificatus cum intellectē activa et productus per intellectum immte, deest n per Voluntē mediante intellectē passiua: Voluntas a. passiua e actus identificatus cu Volitē activa producto per Voluntē mediante intellectē passiua. Hac 2a dicta Duenit amori creato, et spūi Sc 1o p̄ Duenit omni Verbo creato mentali et filio Diuino, huic en producte nulla alia p̄cedit, cum spūs Sc per filiu producat. Filius q̄ e actus productus

identificatus cu intellect actiua, et per intellectu mouet procedit, et Spus S^ti
c' actus identificatus cu bolite actiua, et producit per bolunte mediante intel-
lecte passiua. Neg. obstat Spum S^ti ee' ex intellecte actiua realit, et filiu
ee' eidem realit cu bolite actiua; Id enim illis dicitur minime negat, sed ab
eo abstrahit. Patet q^o manifeste ratio quare Unus Sit Bolite alter q^o in-
tellectus passiua.

Ad 2^am impugnat^em R^o eam satis dictu esse
quid sit bolite actiua et bolite passiua, quid ex intellectu. Dicat ex dictis
has operes passiue sumptas differre bonitate intrinsece ab actiuis, sicut creatis
et Spiratis passiua differunt bonitate intrinsece a sua essa et nata, q^d in creatis
locum n^m habet, ideoq. Semper in creatis eadem est bonitate intrinsece ratio e' qua pater
bonum amat, et qua bonum amat. Non

Ad 2^am Ob^em Respondi in mata de
Trin^e. Ob^em respondentes illi dilemati Solu. Occurrit Unum n^m procedere abolunte
libere eligente producte filiu, aut tang a pio realit dicto ab ipso filio. Et rem
int^m aliter reddidit Athan. orat^e 3. da Arianos, q^a filius e' bolunte; quo ratio
eodem modo de Spu S^to occurrit. Si qua q^o e' diffa int filium et Spum S^tum
utrumq. per intellectu, et n^m per bolunte, alter vario modo procedant, e' ea quam
iam explicuimus. Nam dicere filiu n^m procedere a bolunte, quatenus hec includit
in' essa tam longe abest ut sit certa doctrina ut sit innumeros theologos asseren-
tes in essa Diuina includi bolunte et ora attributa, et in singulis attributis totam
essam, acty. int^m aliter e' doctrina expressa da S^to Suar. lib. 8. de Trin. c. 1. n. 11.
Ubi tam expresse docet n^m solu filiatem, q. ipsam paternitatem, emanare ab essentia
ut includente bolunte ut nullu expressius dici possit. Et etiam da Didacu Ruiz.
disp. 1. de Bolunte Dei sec. 3. et disp. 93 de Trin^e sect. 4. in oburg. loco
ex professo ostendit et euident. demonstrat ee' doctrina SS. PP. in aliquo sensu
filiu bolunte Dis generari, imo si quem nos dicimus, quatenus bolunte est
nata; hoc enim modo dictu 15^m Toletanu, cum diceret in professione fidei, Sm
essam bolunte genuit bolunte filiu e' bolunte ex bolunte c. 1. post profess^em
fidei expressit has ipsorum dicendo filiu bolunte de bolunte sicut dicit nata
de nata, quoniam cinquit Concilium Sm Athanasiu n^m aliud e' bolunte, aliud
nata Dis. Et obseruandu e' Bened. Pap. 2^m Diua Voce reprobasse prius

eas propositiones Conclusi Soletani, d, postea eadem aprobate audita defensione Iuliani Sorbicis. Soletani, dest audita exposite deducta.

Non obstat nrae Solutioni difficultas 2as de processioni Filij et Spus Sti: quare Si una dicat. ee' questio nāe, et questio nalis altera vr processio voluntis, quare ets una dicab. generatio, altera vr Solus processio. Non e' dubitandu. Utramq. processione, ee' questione nae in aliquo sensu in aliquo tm e' verum Solit. Solute Si tenente ex spte onstatis et modi sapiendi et tm quarundam nāe significate q Solus questione Filij este questione nāe et nalem, et ee Solutse a nāe, quatenq Si nāe nit. alia significat priam natiuitatis, cuiq onstatum, ut e' perspicuum, e natiuitas et natum. Quo Filius procedit ut natus, et eiq processio e' natiuitas, (sp de Spu Sto dici n' potest) recte dicitur Filius procedere ut onstatus nāe tm eam significate nāe; procedit en ut natus. Cur a. Filius procedat ut natus, n' vr Spus Sctus, ratio e' qa Filius procedit ut intellectus patrius, n' vr Spus Sctus. Quam a. vim hui vr reddit explicuimq Lise in mata de trine et de Scia Dei, Siul reliqua nra que ad hanc obiectione spectant. Sed p'cipue Vide disp. 3. c. 9. vbi aperte demonstraui Ges Rtes dilemati Arianoru, Conclusor Solute in sensu a nobis explicato, et in eodem sensu negasse de Spu Sto p'cedere a Verbo.

Ad 2m R. intellectu Diam Virtute intre ee' idem cum Volute. Nec obstat Ides Deum Bella qa intelligit, n econtra; qa hac propositio n' e' vera ex pte vbi Sclusa modo sapiendi; d, ex modo sapiendi fundato in analogia ad creatas, in qa perpetua lege prius e' intelligere q Bella p'tertim Si loquamur de 1o intelligere, na 1a intellecta qua intellus creatus 1o intelligit n' potest' Bella voluntis eiusdem Subi p'cedere. Ad 3m hac propositio Deus Ides Vult qa intelligit formata per analogiam ad creatas insinuat ita rem accidere in creaturis vera e' propositio re en vera ita accidit in creaturis; Falsa vr e' illa Ides intelligit qa Vult, qa insinuat in creaturis ita accidere, cu tm n' ita accidat Licet ets alius sensus inquo illa propositio vera posset' negde exte vera ee' diffne inte Bella et intelligere ut una sit ro quare alter excitat et n econtra; videnda tm ad ipsum de onstatis in obliquo Si de eo passiue intellecto, et de ipso passiue amato: eorum en distinct intellectu passiue per eadem D, amatu vr per Spm

sten aut filius e' ro quare existat, n' econtra. 6° Deus odium e' amatum a Deo, q^a intellectu, n' econtra. Sed hoc n' e' ja nos.

Ad illud q^d objicit ex Mairon. R° argum^tu ce' nimis subtile; sicut si quis asseveret odium existe peccti differre in Deo ab amore n existe peccti ex eo q^d Deus amat n existe peccti, et odio hit existe peccti. Siquid 6° illud argum^tu probat solu probat intellegere et velle rem diuersa instata ut st in rebus creatis.

Ad q^m R° rem q^e naa dra n' e' dista Scibt. intre a totale ce' q^a in se debet obtinere relatt rem perfecte simpliciter simplam, et rem perfecte adequate reciproca identificata cu ipsa: qua ro n' re-cit in perfecte relatiua. Ad 10^m dicim in Deo ce' multas perfectes simplit simples distas n scibt. intrica, d, ex modo accipiendi et scibt. extre.

Ad illa q^d objicit de dist rois ronata R° ce' q^a de noe, et n valde dolem, in qua differat distinctio rois ronata, a dist rois ronantis; quisq en in sua opinione liber et ingune hac nomina int. stati. Ego breuiter dico probabile ce' dist rois ronata ce' illa, qua reperit int. scibt. scibt. distas scibt. virtuale dist intrica, aut extrica, siue ea sit propria entis infiniti, siue sit cois et finiti. Sa hanc sentam n sufficit distinctio motatorum ut in actu ce' producte qua producit scibt, et ce' producte qua producit agens n' e sufficiens fundam^tu addist rois ronata, si bene e' sentia negans brem dist producti actiue a passiua. Q^a vo aliqui docent sufficere dist fundata in motatis ad dist rois ronata, dico post dist rois ronantis ce' illa, qua versat int. tres 2as intentiones, seu qua fundat in tres 2as intentiones. Itaq illa distinctio qua mihi videt distinguit hs ab alis rale, ex eo q^d hs sit definitum, et al rale definitio, e' distinctio rois ronantis in qua n solu distinctio formati are, d, ipsa extrema dista supponunt ce' formata are. 6° distinctio rois ronata erit illa, qua fundat in tres 1as intentionis. Sed ex hac doctra nihil deducit da nram, ut e' manifestum. Sed omitta-mus hac q^a puerilia videnti.

I^a probatio

Ducta anaa perfectionis simpliciter simplicis

Ex hoc cap. ita argumentor. Ista Dia quam iam supponimus ce' 1^a scibtate,

indilem virtl. intre, et rōdicem suum rē sui includit oēs perfectōs Simplicit. simplices pro illo priori inquo ipsa exiitit ante oīa: ꝯ nulla perfectis Simplit. Simplex ac proinde neg. bonitō Dīa virtl. intre distinguit ab ipsa. Probat. ans 1°, qa ella Dīa nō poste ee radix oīs perfectis nisi in se includat oēm perfectē Simplit. Simplē alioquī esset radix perfectioni Simplit. Simplii, cas ām se nō forlit. ō, eminenter tamb. stinens. Hoc a. ē plane absurdū, qa ea ē naā perfectis Simplit. Simplex ut petut in sua causa inclusionē forlem ipsis. Ec 99 oēs, et hōēs experfectē Simplit. Simplē dicata creaturis inferunt per evidentē. Nam in Deo qui ē causa 1a reperiri forlit eam perfectē. Quomodo en causa 1a dedisset bonitatē rebus si ipsa non esset bona forlit; quomodo dedisset bonī cognoscitiua, si ipsa careret bi cognoscitiua ꝯa illud psalmis: qui dedit aures n' audiet? qui finxit oculū n' videbit. At eadē ē ratio de quauis perfectē Simplit. Simplē. Vta en argumentabor. Naā Dīa ē causa perfecta et adequate quare aliquid sit intelligens et volens: ꝯ ipsa forlit ē intelligens et volens. Preterea Si dicas intellectē et volitē Deum ō sequi ad naam Dei, interrogabo quomodo perfectis intellectis, et volitis potuit emanare a prīs qd in se nō habet intellectē et volitē.

Dices fortasse causam actiuā perfectam necessō hre forlit perfectē Simplit. Simplem coicata effectū, ō, naām Dīam nō ee causa actiua attributoru Dei, et volitionis ostra ipsam. Sed Dō qa quicquid perfectionis ē in' causa actiua resp" sui effectus reperit. Seclusa imperfectē in naā Dīa quatenꝰ ē perfecta posita sufficientia resp" oīum qua sit ab ipsa, seu sequunt ipsam. ꝯ Sicut ex habitudē effectus ad sua causa actiua colligit ea perfectis in causa actiua, ita ex habitudē emanantis virtl. ad Dīa tang a posita sufficientia deest tang a quasi causa actiua, exceptis imperfectionibꝰ eadem perfectis colliget. Vides quidem hoc argumtū sophistice poste dici. Sed etiam credo omnes solutes qua excogitari possit, ee sophisticas

Ec pt. idem ans. ens ut sit perfectū, ac proinde naā Diuina ut sit perfecta, et libera ab omni imperfectē indiget qualibet perfectē Simplit. Simplē. Sed naā Dīa ut sit undequaq. perfecta et nullo modo imperfecta n' indiget ulla perfectē existente ipsa; ꝯ nulla perfectis extens naam Dīam (per emanatē sc realem, aut virtlem intrinsecam) ē perfectis Simplit. Simplex. Ec omnes perfectes Simplit. Simplices

in sua ré includet, ita, ut ex dictis stat ocomitantes ee' n possit el virtk intre dista
Maior é' euidens; q^a ut stat ex supradictis c.r. in 3. argum^to 2 classis pbationum, per-
fectio simplit. simplex e' illa, cui^s cara é imperfectio. Min. pbat. Si naa Dia indi-
geret perfecte Ente ipsam ut sit perfecta et nullo modo imperfecta, pro illo priori in
quo existit ante eem perfecte Entem, n haberet perfecte oppositam directe si imperfe-
ctionis. At hoc 2° ctt. Maior tibet perspicua; q^a si naa Dia indigeret perfecte con-
secte ut esset beata, aut sapiens, n haberet pro illo priori perfecte directe oppositam
infelicitati aut insipientiæ: sicut q^a aer indiget luce ut sit lucidus, pro illo priori
ante lucem n habet perfecte directe oppositæ tenebris; 2° idem dicendum é de qualibet
imperfecte, et perfecte illi directe oppositæ. Min. pbat. imperfectio é cara fortis
seu prius perfectis eminent. n obstante, neq. gotessa (q^a si eminent. obtineat, eius
cara fortis n e' imperfectio, ac propt^a Deu ni e' imperfecta quamuis careat discursu)
d, pro illo priori naa Dia habet fortit. et n solu radicalit perfecte directe oppositam
sali cara 2° ctt. Probo min. naa Dia pro illo priori habet fortit. perfectis obtinen-
tem fortit. aut eminent. eem perfecte positæ; e' en, naa Dia idebet 1^a fortitas virtut.
initrice indita, et existens ase radix adequata et perfectissa eius perfectionum, quæ
n st ipsa virtut. initrica, ut stat ex c.r. Sed habere tale perfecte e habere perfecte
directe oppositam positæ cara, ut e' extris manifestum; ita huic q de' ee' privatum
fortit. aliqua perfecte eminent. n possella, debet huic q de' carere aliqua perfecte
fortit. et eminent. quid magis directe opponit q habere eem perfecte fortit., aut emi-
nent.

Atque hinc deducit rõ a priori fundamti, cui
precedens argum^tu innitebat, Sc radicem perfectam perfectis simplit. Simplicis 2°. Sa-
pientiæ obtinere in de n solu radicalit, d, fortit. sapientiæ, et eodem modo quam-
libet aliæ perfecte simplit. simplem, cui^s e radix. Cui^s rei grã nota duæ esse gna
perfectiõ; alia en, st, quarum cara fortis e' imperfectio; q^a cara fortis affert seu
caram eminentis obtinentiæ, insipiens en, n potest eminent. obtinere sapientiæ; neque
n omnia omitate; ut e' perspicuum. Alia st quarum cara fortis n e' imperfectio
d, solum cara eminentis obtinentiæ, ut e' cara discursus. Dicit fit perfecte directe
oppositam imperfectioni 1' gnis ee' eminentis obtinentiæ perfectis: perfecte 2° directe
oppositæ imperfectioni 1' gnis ee fortis obtinentiæ perfectionis. Ceterum brãm verum e'
obtinentia eminente alterius perfectis includere in de fortit perfecte directe oppositam

imperfectioni, qua videnat respa illis perfectis. His suppositis ista argumentor.
Perfectio simplex simplex e' perfectio 1 ginis, et imperfectio e' opposita speciat ad 1m genus; g9 qualibet causa perfecta perfectis simplex simplis eam forlit. obtinet, et n' solum eminent.: alioqui prompt. eminentem obtinentia 1ginis causa perfectis simplit. simplis obtineret in se forlit. perfectis directe oppositam imperfecti 1 ginis sine inclusione forlit perfectis eiusdem ginis, g9 e' 2a suppositio.

Ad oppones 1o 2ae hoc argumtum n' minus directe opponi personalitati Diam imperfectioni omni q nata Dia eidem opponit; e' ens personalitas sm se n' imperfecta n' minus q nata Dia: g9 opposita directe enti imperfecto n' minus q illa. Et tm n' includit hoc suum ens perfectis simplit. simplis. Ad 1o personalitas n' opponi directe et prim. imperfectioni, sed indirecte et valde atq. natulit.; dies ens persona Petri verg. e' n' imperfecta, qa licet eiusm Diam n' ov qa e' Pater: sit ens aliquid sit n' imperfectus requirit. et sufficit ee Deum et n' sufficit ee Petrum, si n' sit Deus: neg. e' opus ee Petrum: alioqui illius Dius, qui n' e' Pater, n' esset ab imperfecte liber. Patet 9o Divinitas ea qua directe et prim. opponit imperfectioni: sicut humanitas n' vo Petreitas ex modo sapiendi opponit directe et prim. irrationalitati, qa ad excludenda, irrationalitate n' requirit Petreitas sed sufficit ea hoem.

Ad 2m personalitas Diam n' opponi imperfectioni directe forlit., sed indirecte et natulit. Cuius rei duplex e' ro. 1a qa oppositio directa forlit. existit in opposite ista, qua bi sua ingne causa forlis excludit imperfecte: quam bim n' licet personalitas ista qa exhalit. Supponit excludam eam imperfecte bi ella Dia, nec per exista ejus priam personalem aliud affert qua subsum recipiens libertate ab bi imperfecte: utitetam per ellam Diam, a qua prius ille prius in quo ipsa existit antea personalitas in se forlit. existat, licet ipsa per sonalitas exista ellalem libta ab bi imperfecte, et intensive n' minus perfectam q e' exista ellalis, et personalis simul. 2a ratio e' qa personalitas opponit dei imperfecta solum per distam a subo ppio imperfectis, n' autem per positionem perfectis qua directe opponit imperfectioni: sicut etiam stya opponit tenebroso n' quidem directe forlit. qa subo sit laudus et bens perfectis directe opposita tenebroso, sed indirecte et natulit, quatenus n' e' diaphanum g9 e' eorum subo tenebroso. Et ro e' qa perfectis opposita imperfectioni directe e' bene forlit. aut eminenter ens perfectis; imperfectis eni e' n' ita bene ens perfectis, seu

care

carere potuit et eminent. aliqua perfect., ea autem perfectio e propria ea dnã
ōia ōmentis, n autem personalit., ut e perspicuum. Confirmari et decla-
rari pot hac solutio, q. subsum p.rium imperfectionis et perfect. simplit
simplis e ea rei, q. q. personalitas, roe sua n e potuit ella in divinis, n mi-
rum roe sui ei incapacem perfect., n quidem q. in se includat perfect. sim-
plit. simplam, sed q. n e subsum capax imperfect.

Oppones 2°. ellam Diam ut sit perfecta
indigere personalit. 3° pot indigere perfect. simplit. simpli. Negs.
ans q., ut e 3ª adxima, ella Dia n petit personalit. ex indig.a sed ex foe-
cunditate et illimitat. Cui, 2a ro e q. ea ōia tenet tang perfecta radix.
Ad 2am rem explicam, que quid dubie videt. ee pulchra et plausibilis, ns-
tandum e q. aliquid petit pluritē rerum, cum tm in una illarum reperiat
plenissa sufficientia, ella pluritē n petit ex indig.a, sed ex quadam foecundi-
tate et illimitat petentis: alioqui si indigeret pluralit., in una illarum n re-
periret plena sufficientia. Observandum est, e naam Diam n ita requi-
rere pluralitē trium personarū Diarum ut identitas cum una n sufficiat
ad plena, perfect. et ōib numeris absolutam in gne entis. Alioqui Pater ēter-
nus qui n e idem cum tribs personis, n esset plene et sufficient. perfectus,
q. e absurdum. Ex hoc etiā infert. neg. requiri a naa identit. cum una
persona Dia determinata, ita ut ad plenam sufficientia perfect. n sufficiat
identitas cum altera; stet en idem argum. Cum q. sufficiat idem-
titas cum una persona Dia ad plenam perfect., et tm naa Dia petat idem-
titatē plusq cum una persona, manifestum e eam n petere ex indig.a, sed
ex foecunditate et inclinat. ad se coīcandū pluribs, si en propt. perfect.
naa Dia cuilibet persona sufficit ad plenam perfect. stet naam Diam
quamuis careat identit. cum reliquis personis: q. a fortiori natta Dia sola
sola sufficit.

Sed dices, esto neg. pluralitas personarum, neg.
ella personalitas Dia determinate sumpta ad plenitud. perfect. requirat.
saltem aliqua bage requirit. ad excludenda imperfect.; ōm; nam omne
n imperfectum e aliqua persona, et bis persona Dia e quid n imperfectū,
sicut 3° q.a omne n imperfectum e Deus, et omne q. e Deus e n imperfectum
Deitas e necessa ad excludenda imperfect., ita de personalit. dicendū videt.

R.°

R° ne bage quidem requiri personalt.ᵉ ad excludendam imperfect.ᵉ; n en, ut accidit aduersario, requirit determinate illa persona, neq. requirit pluralitas, et tm, nam Dia determinate petit personalt.ᵉˢ in singulari, et pluralt.ᵉ personarum aq. idemtificet. Quare si ad perfect.ᵉ nam Dia n requirit determinate personalitas, neq. bage requiret. Si en indiget persona lt.ᵉ n' min indiget hac q illa personalt.ᵉ. Ratio autem discriminis exempli adducti a Deitate ines sistit, qd n' ita postulat Deitas ut sufficiat et requirat ad plena, perfect.ᵉ here tnam tantu Deitate, aut plures deitates identificatas; definite en tna determinate requirit, nec reperit disiunctiu bagæ cadens supra Deitate, et plures Deitates. At ita postulat identitas cum persona ut sufficiat et requirat ad plena, perfect.ᵉ identitas cum tna persona aut cu pluribus; nam nam Dia ut sit plene perfecta requirit caritatem cu P°, filio et Spu S.to, et tm P.er solum petit identt.ᵉ cum P.ᵉ et e plene perfectus. Dixum q° sit tunc exig.ª bagam ee argum.tu indig.ª q.ª exig.ª bagæ n cadit supra tnum excluentibus, aut supra ipsa plura includentia illud tnum tanq sufficiens; ex en ipsis q.ª illud tnum ut sufficiens reliqua abundant. Nec aliq.ª requirat pluralt.ᵉ rerum, quarū singula sufficiunt ad abundantia, requirit, n ex indig.ª.

Et hac doctr.ª in fest. naam Diam n perfici forlit apersonalt.ᵉ Dia. Nam alioqui illam peteret ex indig.ª, nec sufficeret ad excludenda, cum imperfect.ᵉ ee Deum, sed requireret ee trinit.ᵉ ut e ipsa naa Dia; q.ª e absurdum; q.ª hinc fieret naam Diam ut existentem in solo P.ᵉ anter ad filium et Spum S.tum n here plenitud.ᵉ perfect.ᵉ, sed indigere filiat.ᵉ et Spu S.to, et P.ᵉ cui nung concat. fieri identitatem filiatis, et Spiratis passiua, ee imperfectu, q.ª e absurdum.

3ª pbatis antis formal.ᵉ ex pcime dictis q.ª si quis attendat ad rem a priori quare naa Diuina n indigeat personalitate quamuis illam essentialiter exigat, neque illa perficiatur forlit est q.ª e ratio perfecta personalitatum eas perfe eminentissime continens instar virtutis perfectissima actiua, qua usa Philosophos operatur sm q.ª e actu, non ut est imposita ad recipiendam perfectionem. Ens enim perfectum, ex thesauro, ut ita

ita loquar. sua perfectionis perfectionem effectus exprimit, et sic aut fons effundit; non autem recipit nisi agens sit imperfectum et diuersum ab alio agente. Si enim agens sit omnino perfectum et perfectissime continens totum effectum, nō apparet quomodo ab illo perfici formaliter possit, cum perfectibile illud sit quod posse recipere perfectionem eminenter nō obtentam a ipso: si enim subiectum ratione sui eminenter illam contineret, iam esset sibi plenum illa perfectione. At perfici formaliter videtur esse quasi replere vacuitatem quandam (talis enim è potentialitas passiua subiecti subiectum ꝺ: iam perfectione plenum non potest perfici vltra formaliter. Atque hæc è ratio quare Verbum Diuinum nec immutatur nec perficitur humanitate vnita, qª iam antequam humanitati vniretur habebat eminenter totam humanitatis perfectionem, et erat illa plenus. Hoc supposito sic argumentor. Natura Diuina non potè perfici formaliter personalitate Diuina quia illam eminenter continet: ꝺ neque vlla perfectione emanante realiter aut virtualiter ab ipsa intrinsece, qª est eadem rebus. Sed natura Diuina perficitur formaliter qualibet perfectione simpliciter simplici, ut iam vidimus, nec aduersarij negant. ꝺ nulla perfectio simpliciter simplex emanat virtualit. intrinsece ab essentia Diuina, sed in illa formaliter includitur.

4ª probatio antis similis est præcedenti desumpta ex eo quod natura Diuina non potest perfici formaliter vlla perfectione distincta realiter aut virtualiter ab ipsa. Sed probatur iterum ex eo ꝺ perfici formaliter aliquid est elongari ab imperfectione, et comparare formam necessariam ad excludendam imperfectionem, et appropinquare

primo enti, et illi coniungi. Cum enim omnia sint a primo ente et ab illo adequate habeant quicquid habent, tantam entitatem habent quantam ab illo acceperunt nec maiorem nec minorem. Quare quantitas entitativa cuiusque estimari debet sm quantitatem participationis primi entis. At participatio primi entis cum illo coniunctio, et elongatio a nichilo et imperfectione &c. Rursus precipuum caput unde res estimari debet est iunctio cum 1° principio, atque ultimo suo fine et exemplari, a quo adequate pendet. & perfectio absolute e iungi suo ultimo fini et illum imitari aut esse ipsum; res enim non intelligitur absolute perfecta nisi intelligatur compleri ex eo capite unde eius precipua estimatio pendet. Sed de his alibi latius, et fortasse infra n pauca dicemus.

Queniam & essa dia roe sui e imens sicut n° potè intelligi iungi sibi per aliquid ab ipsa distum, ita neq. perfici forlit. Na, potte demtice n° negamus per personalitè, q^a hoc nil significat aliud q potte ee idem cum personalitè que e perfectio. Ceterum sicut n° sufficit ut denominet opp^ta forlit essa dia filius aut ab ipso dicta, essa, ee idem cum 2ª. dicto a patre et ipso opp^to ut aut perficiat forlit. n° sufficit ee idem cum perfecto aliqua: oportet enim ut ei ipsum excludat a se imperfectè, et iungat 1° enti. Neutrum fiet essa dia ab alio nisi a se. Nam ut supra ostendimus ei sua pura exclusam fiet oem imperfectè. Ca & alibi deinceps obiectes RR o^nes hanc dotr^a, nec st magni momenti, eas nunc missas faciam.

Sa spiratio sit, q^a sicut procedit Deo quada sapientia indita Spiritui forlit intre excludens forlit oem ignor^a idest oem imperfectè in què cognoscentis extendens se ad ota ota, ita recti debet quada entitas Spiritui forlit intre indita excludens oem imperfectè in què entis et qua in se splendat oem perfectè necess^a ad hanc exclusionem. At quavis perfectio simplex simplex e talis &c essa. Non esset difficile

cile alias probates cumulare ad confirmat.m antis, sed eas omittimus q.a
facta rem satis persuadent, et ne prolixiores simus.

3.a probatio

Ducta a nata distinctione virtualis intrinseca

Hanc ita explico. Distinctio virtualis intrinseca repugnat int. perfectes adequate et reciproce identificatas int. se, nec distas realit. in 3.o exemplo quo essa et paternitas distinguunt. in filio. Filius enim Deus ejusq. realit. et n.e pater. N.G. posit.e ee distinctio virtualis intrinseca int. abs.as Dei perfectes, quales sunt intellectio, volitio essa Dei etc. Ans ostensum fuit supra probes fuisse in meta de Trin.e: et principua illius probatis e', q.a quocumque e distinctio virtualis intrinseca potest negari negare absoluta de una forlit. aliq.d identificatu cum altero; sed q.d ita negari potest distinguit. realit. q.d etc. Maior probat. q.a si virtualis distinguit virtualit. ab intellectu (et eadem e.to de aliquo) potest negari devolute absolute aliq.d predicatu identificatu cum intellectu, sit ens non possit, d, simplic. sua quo in suum intellectionem affirmari devolute possent, n.i distinguerent virtualit. intrinseca. q.d maior est vera. Min. probat, q.a distinguit duas realit. seu ex natura rei e' unum absolute n.i esse aliud, i.e.st unum posse absolute de alio negari. Ex hac vero evertit fundam.tum principium, cui adversarii innituntur ad probandum n.i repugnare dictam virtualem intrinsecam inter perfectes absolutas Dei, neq. ejus earum perfecta identitati obstare. Sumptum ex eo q.d distinctio virtualis intrinseca n.i repugnat int. virtualites duas perfecte identificatas, ut patet ex Trinit.is misterio. Nq enim paternit. int. essam et paternit.em, v.g. n.i esse identitate reciprocam et adequata, et posse aliq.d predicatu identificatu cum essa negari absolute de Patre: unde fit et ipsam essam aliquo modo negari posse n.i absolute, d, negative relativa, qua se dicat n.i ee idem cum Patre in ordine ad 3.m, d, absolute per infinitam coincat.a, qua int. essam et paternitatem absolute intercedit: n.i vero per ordinem ad 3.m Cui doctr.a e' valde notanda propt. ablatum distinct.is virtualis intrinsecam, qua passim multi RR ad innumera sigm.ta fruenda abutuntur.

4.a probatio

Ducta ex efficacitate Divini amoris

Duplex e' amoris efficacitas, alia e' affectiua, alia simul et effectiua boni q̃ amans amato vult. Verbi gratia cuiusdã amoris amicitiæ, aut nimirum perfecti q amicitiæ e' efficacitas affectiua, qua amans ita sẽ disponitur ut sibi possibile cõcipiat bonum q̃ vult amato. Amare enim (inquit Aristoteles lib. 2. rethor. ad Theod. c. 4. definiens amorem amicitiæ) e' velle alicui quæ bona putat illius non sui gratia, eorum q. altium, ee' quantum possibile. Hinc orit q̃ experimur passim q̃do non suppetit facultas tribuendi per amorem amato bonum volitum: q̃a iam supponit possibilium ante ipsum amorem rigore amantis ad vota destinata, et fictione casuum, qq quasi somniat se habere illam facultatem et ea oti; ipsiq. vita spiritualis Magistri hortant discipulos exercita bona dia, quorum ipsi q̃a sit increata non possunt ee causa, eos actus exerceant qq velint dare Deo bona ipsius interna si id esset in eorum positestate situm. Qua quidem nulla re fieri si cium animis non esset inditum ad perfectum amoris specimen efficacitatis affectiuæ et effectiuæ simul, et defectum ee absque imbecillitate amoris efficacis affectiuam separari ab effectiua: quem defectum supplet quodammodo et quasi tollit illa fictis et votum destinatum: sicut et defectum potæ efficiendi ne extiterit peccatum q̃ iam præterijt quodammodo supplet affectus tollendi ipsam præteritionis speciem ex ipsa suppositæ præteritionis, si id fieri posset.

His suppositis ita argumentor. Amor quo Deus se amat e' perfectus: q̃ e' efficax non solum affectiue d, effectiue respectu perfectionis essentialis Dei, itaut bini heat tribuendi essentialem Deum totam suam perfectionem, non quidem per efficientiam formalem, d, per eminentiam: ita se ut sit amoris, seu absque tanq̃ aposita sufficiente ad existat essentialis Deus sicut existit a se ipsa. Ee neutiquam e' fateri amorem non esse posteriorem essentialem Deum, d, genitus idem cum ipsa. - Confirmatur argumentum. non e' imperfectus amoris ee' creaturam bonum q̃ vult, et multo minus ee' creaturam bonum infinitum amatum; perinde enim apparet ridiculum dicere amorem aliquem ee' imperfectum ingnere amoris, q̃a e' potens dare bonum q̃ vult: q̃o amor Dei hanc potestatem tulit; si enim non haberet causa esset q̃a potentia illa includeret imperfectionem.

5ª probatio

Ducta ab appetitu innato naturæ Divinæ

Negari non potest in naturam Deum pro illo priori in quo existit non dari appetitum innatum

ad ōia bona Diā; nam hic nō appus innati solam intelligīam inclinatē insitam aut essentem ad bonum ueniens henti inclinatē. Vel 2° illa appus Dēus e' natus tantū, vel natus et elicitus simul. Si hoc 2m, causa, obtinet. At 1m e' absurdum qa ōis appus qui e' innatus tanū pendet ab elicito tang ab ordinante in finem ut affirmat D. Thes lect. 15. 1. phy. et in disputatis q. 22. de Volunte art. 1. in corpe. Et res videt satis manifesta ex his; na, ōis appus e' inclinatus quedam et ordinatus in finem. At ordinatus in finem duplicit tanū, attingere pōte, 1° per ordinate propria, seu directe in finē et intentionē illius, et hac nihil aliud e' q Voluntas finis 2° per directe ab alio volente, et dirigente in finē: quo pacto sagitta dirigit in scopum a sagittario, nec pōte in mente alia ordinatus in finē venire, quare nemo dubitat si semel pōnt in effectibus naturis, et rerum ordē reperiri n solum necessitate matē, d, et necessitate finis, et ordinē rerum ad finē, inde posse euident. probari authorem rerum mente et voluntate positum. Vide Stem lib. 12. meth. et lib. 2. phy. de fine: qua collectis n' esset euidens, Si n' esset lumine nāli notum quam libet inclinatē in finem, vel ee' inclinatē elicitum, vel supponere inclinatis elicita. At inclinatis essentialis nāli Dā n' supponit inclinatis elicita, q' ipsa e' inclinatis elicita seu voluntas.

Confirmat. argumtū, et mes uestris euidenter. Oi inclinatis illis qua nata Dā sm se prospendet in bonū, inducit necessitas ad existē ōis boni, quoad exercitiū quidem necessitas ad existē cuiuslibet perfectionis Dā et misterij Trinitis; necessitas 2a quoad specificatē respu boni q' pōte adeo procedere. Ita et oi illis inclinatis inducta necessitas ōis moralis prospiciens bona et phibens mala nalia, imo tam pro illis priori in quo existit ella Dā et ipsa regā, et ordo qui in illis seruari debet; na, cetera leges et regē ab illa pendent tang particula quadam recti ordinis. Q' illa inclinatis n e' innalis, et statuta ceca quadam rōe sine directe intellectus ostendentis bonū. Quam vam qui negauerit, eodem modo poterit negare p'cipua argumta qq haurem a catholicis q bata e' exista prouidentia Dā

Confirmat. 2° argumtū. Productis musca et formica, qa e' ordinata et optime statuta arguit euident. in suo A. intente finis: q productis ētij in Diuinis, et ea productis virtus uictrix cuiuslibet perfectis emanantis ab ella Dā arguit euident. inipsa intente et amorem finis. Pariet Dā; qa hac productis e' multo melius statuta et melius ordinata q productis formica. Hoc argumtū cū

1° illius oppositi euidens ee existimaui, et dixi propt illius solum ita huic sentæ me adhærere, ut nulla rõe sim passurus abea dimoueri. Et tñ RR quida nrum argum. irridebant, eã Rnt optimu ordẽ effluum libere attributu arguere intentẽ finis in causa, nõ autem ordẽ necessẽ et naturalem; huic en sufficere necessitate, nãa. Sed e profecto mirabilis responsio; potius en nrum argum confirmat necessitas ordinis, quam euertit. N en e imperfectio pulchritudinis ordinis necessitas et naturalitas illius, sed potius effluum ea stringẽ e imperfectio. Si 6° perfectio ordinis quamuis secũ admixtam imperfectã stringentia potit intentionis finis in causa: q multo magis perfectio ordinis nulla secũ admixta imperfectõe. Dicere en oppositu perinde e atque si dicas formicam qã e paruum opus indigere sapiente artifice, nõ tñ ipsam Urbis fabricam, qã e opus nimis excellens. Qua rõe discriminis esset nemini ridicula. Et ita sapientes physici dixerunt. Init. quos eorum princeps Ales lib. 12. meth. ex ordẽ Urbis intulit eius prãm ee illius causam ut bonum appetibile et amatum; neq. ille videretur ad hanc deduci libertã et stringentiã ordinis Urbis. Imo ille sua errore celebri deceptus inies lib. Suppnit ordẽ Urbis nõ ee liberum, d, necessã. Patet q manifeste euertiam illa dictio intentionis finis in causa nõ fundari in stringentia effluus, d, in pulchritudine ordinis, et in egregia accommodatõe illius ad finem

6a probatio

Ducta ab infinitate bonitatis Diuinæ

Hæc ita arguit. Infinitas potẽ et bonitatis Dei exigit ut ita ex ipsa essa Dea sit ab ipsa infinita bonitate realit aut saltem intrinsece, aut saltem tanq apta sufficientia: quo facto ex ipsa essa Dea e a se ipsa. Ridiculu en esset existimare id fieri ee imperfectõe infinitæ bonitatis, et nõ potius perfectõe. 2° Similit infinitas bonitatis Dei, et apta quam licet allicienda tanq finis exigit ut Dea existant propt ipsam, et amore q̃q ipsius. Quæ ita nescio qua rõe negari possit. Alioqui esset imperfectio bonitatis ee dignam, cuius amore et grã existant ita bona: q̃d perte apparet ridiculu. 3° ipsa essa Dea existit propt infinitam bonitatem et grã, amore q. ipsius: q̃d fieri nõ posset, si essa Dea rõe sui nõ esset amor sui, d, quid amorem amis.

7ª probatio

Ducta anata amoris et appetitus elicitj

Appus elicitus hoc differt ab innato tantū, qđ illi appetit rem, n'ri cognis neq; qª apparet bona: illa vō vert. in bonū qª apparet. Ista igit. argumentor. Nad Dia prō illo priori in quo existit ante cætera appetit et inclinat. in seipsam, qª sibi apparet bona, et nō solum qª e bona: qđ prō illo priori se appetit appu elicito. Probo añs nō min9 se appetit nad Dia qª cognoscit se ee bona, et virtute cognis, q se cognoscit qª e' intelligibilis, et virtute sua intelligibilitatis, et utrumq; prō illo priori. Sed nemo negare potest, supposito qđ nad sit vē sui intellectiō se cognoscere prō illo priori virtute sua intelligibilitatis; est en, per se ipsam intelligibilis, et a se ipsa; nō ab alio existit: qđ necess. fatendum e' se appetere prō illo priori virtute cognis replentis sua bonitate. Faciliis hoc argumtū rem manifeste probat. Supposita indistincte vgli nad Dia a sua intellectiō. Sicut en, virtute nad Dia existit tota eius perfectio inclusa in ipsa, qª existit a se, ita dicendum e' totam eam perfectē existere virtute intellectus: qđ etiā ipse appus insitus nad Dia. At appus prosequitur bonū virtute apparentiæ bonitatis e' elicitus et nō innatus tantū.

Confirmat. argumtū. Talis Dia vē sui e' motus voluntarius: qđ patet. Probo añs: eius motus in bonū, seu finem ab intrinseco prō ut cognoscente bonum et finem e' voluntarius patet. Sed talis Dia vē sui e' talis: qđ etiā. Maiōr e' evidens, minor probat. 1m en, talis Dia vē sui e' motus maxē ab intrinseco et vitalis ut supra probatum, de qua vide Suar. tom. 1. de essentia dei c. 3. n. 11. et 12, et D. Tham 1. pte q. 18. a. 3. Deinde e' motus in bonum et finem; qª eius motus ab intrinseco e' talis, cum oriat. ex inclinatē intrinseca, cui directe opponit violentia. Vide D. Tham 1.2. q. 6. a. 1. et quid e' opus testimō, cum sit motus talis Dia in seipsam, quæ essentialiter e' summa bonitas, ad quam summe inclinat. Præterea e' motus a cognoscente ut cognoscente talem Diam, id est summa bonitate, qª e' ab ipsa talis Dia, quæ vē sui e' cognoscens et cognoscens istaut nihil includat in suo ente distinctum virtute intrinseca a cognē. Quid? deficit ut sit motus ex inclinatio in bonum ab intrinseco ut cognoscente bonum: imo e' motus liberrimus et maxē spontaneus: n quidem libertate obligantia v. g. libertate a necessitate ante et prædeterminante, id est tali actu motus quidquid perfectionis in actu libero videamus

Secluso eo qd n̄ é perfectis aut é imperfectis

Confirmat. 2° argum^tu. in eo act. 1. docet D. Thas oīa qua se mouent ab intrīco duo here se se mouere ab intrico et se mouere in finem: quedam tn ex his se mouere imperfecte, q^a quamuis h̄eant ab intrico gradum quo se moueant, ut lapis in centru, n̄ tn h̄ent ab intrico ut se in finem agant; lapis en cu careat cogne ut intelligat se agere in centru, tang in finē recurrendu é ad causam extrīcam cognoscente, et ex cogne dirigente eum motu in centru, tang in bonu. qua tn iniquit ita debent ut utrumq. sit ab intrico se qd agant et propt finem agant, horum motus s^t voluntarij. Dum sic argumentor. Ella Dia se agat et moueat ad suam perfectē ellam, tang in summu bonum in eis priori: inquo ipsa sm se ostendat, n̄ h̄et ab alio nisi a se: q^d ille motus ella Dia. Utrumq. h̄et a prīo intrico: q^d é forte voluntarij. Dixistimo hanc é apertam demonstr^e et solum posse eludi lite intenta de nomine voluntarij.

Dices fortalle non gratis suppono ellam Diam roe sui ee cognem. Sed O^a 1°; q^a alibi probauimq ellam Diam ee cognem. O^a 2. q^a supposito qd ella Dia sit 1^a et perfecta radix oīum ee, possibilium, et n dum in eo priori in quo existit ella existentiu in se e^t ex tris nostrum, ut patet ex cap. ob. 1^a disp^a. Fit tn in summa é, q^a eo ipso qd naa Dia é radix perfecta possibilium intelligit. obtinere oīa in se ipsa, et oīa here existē^a quamda, in ella Dia et antequa existant in seipsis. At talis existē^a é intentionalis; facere en, possens qd in se forte n dum e possens per existē^a physicam sorgnia, é presentia intentionalis: quod a. é cognō nisi presentia intentionalis, aut affer quis clariorē cognis defectu.

O^a probabilis

Ducta ab inutilitate volitionis Dentis ellam Diam

Ella Diuina frustra eliceret amorem ipsius ella dictum Dei intrīce ab ipsa qd ipsa é sui amor roe sui. Probatur. Finis amoris é iunctis et quis amandi cum amato. At quis ella Dia secum Deus ellam Diam é frustra q^d etc. Maior é per se nota. Min: probat., ella Dia roe sui secum é in q^dā iunctā; ea enim iunctis qua ella Dia sibi é iuncta omne genus iunctionis et unitatis formalis aut eminent obtinet, cum sit oīum radix. At frustra addit iunctis nouæ iunctionis for-

aut eminent. oēs uiuentes ritinenti: alioqui uiuctioni intentionali amatorie omnes uiuentes eius generis fortit. aut eminent. ritinenti posset superaddi alia eiusdem gruis eam fortit. perficiens. Cr̃ post 1m amorē quo Deus sua essam amat uidendo, esset alius ei superadditus, et post hunc alius et sic in infinitu; q̃d e' absurdum. Ideo en, in Dia cognc et amore intensio graduum Virtt. intrinsce distorum negatt, qa in quolibet gradu Dia cognis uiderett. Summa perfectio uiuctionis et pticipatio intentionalis resp̃ sui obiecti. Si q̃ uiuitt. essa Dia secum e' tota perfectio uiuctionis uigne entis n' e' in eo gne addenda alia: alioqui nulla esset ratio quare propt. eamdē causam n' deberent multiplicari hoc Dia et spūs Sti, et imo et multi Patres ęterni.

9a probatio
Precedentem confirmans

Imo hinc q̃ argumentor. Sequeret ex opposita sentia essam Diam sibi uiungi per gram distam, q̃d e' absurdum: qa potius omne q̃d recipit gram distam ase, quatenus illa afficit. reddit quodammodo diuersum ase; aliud en, e Petrus, aliud Petrus amans. Probatt. 9o Sequela qa omne amans Diam essam per amorem illi uiungitur et appropinquat: q̃ si Dia essa se amat per amorem distum sibi uiungit. per gram dictam. Sed dico n' e' absurdum sibi uiungi essam Diam uiuctt. intentionali per gram dictam: Sicut neg. e' absurdum hoem se amare per amorem distum, et personalitē Diam se cognoscere et amare per cognem et amorem essalem distum Virtt. intrinsce ab ipsa personalitt. ... Sed R. hoem per cognem et amorem sui potius elevari supra se q uiungi sibi sm se. na, per cognem uiungit sibi ut intelligibili, et per amorem sibi ut amabili proxime: ho a. sm se n' e' proxime intelligibilis, d, potius ut includens intellum distum ab ipso hoe, aut ut includens ek ipsem impssam, et tandem ut includens ipsum adequatu, intellectionis, in qua Virtt. Dia otinet. Dico 1tag. hoem dum se intelligit n' se solu quevere, et uiuctt. secum quid en, quevereat q̃d iam tett. d, se quevere ut intelligibili, et in hoc sensu dicit. per cognem sibi uniri, qa Dnit. sua intelligibili participando eius speciem et ho ipse e' qui in orito denominat. in recto intelligibilis quamuis abtr ut intelligibilis aliquid includat diuersum ase. Eadem e' rō de amore, nam ho ut proxime amabilis includit cognem;. Eademq. e' responsio ad obiectt. de personalitate. Non e' eadē rō

de amore dñatis; hic en intendit ostendere amantem cum Deitate simile tang cum vltimante omnes perfectiones: sicut en bis bonitas et bis perfectis nichil e' aliud q vel ipsa Deitas vel participatio quedam Deitatis, ita nichil aliud querendum e' q Deitas, et ee Deum quid. Ee Si amor Deitatis sit perfectus solam Deitatem intendere debet et vnitatem cum ipsa q ipsa Deitas intendere n' poste' per istam dictam.

10 Probatio

Ducta a receptu entis, bonitatis, et veritatis ut sic

Ex dictis sup. et aliis nobis satis stat statum quidditatium rerum n' esse quid factum ante intellectum, d, ee' quid eternum existens apte rei, qd ut stat ex aliis dictis patuit nris n' poste' aliud ee' q 1a rerum possibilitas, 1m q. primum deest ipsa Deitas. Si vero naam status quidditatiui speculemur in illis stat ab id qd est essentialiter, na omnis ens quidditatiue e' ens, et eadem rone bis veritas quidditatiue e' veritas, et bis bonitas quidditatiue e' bonitas. Hinc tria necessario videnti inferri, 1m e' statum quidditatium, vtinere in se perfectissima essendi rationem, qd de Deitate bes dicendum est, et n' e' manifesta, qa propter qd unumqd. tale et illud magis, sed propter ee' status quidditatium ceteris ab stat id qd est, q ett. 2o infert ipsum statum ei cognitum; nam bis veritas ut veritas e' inipso. Ad d inipso e' veritas ut veritas, e' cognitus, et in quo e' bis veritas fortissime e' perfectissima cognitus; q ett. Maior videtur perspicua; ubi en veritas magis fortiter e' veritas q in statu essentialis veritatis. Minor etiam n' e' minus clara; qa ut recte dixit Anselmus, veritas e' rectitudo mente perceptibilis; quis en unquam veritatem percepit nisi intelligendo; n' en in manibus capitur veritas, quippe e' numinis subtilis, d, sola intellecte: et quis unquam noe perceptis veritatis aliud intellexit q intellecte. Patet 2o manifeste id in quo e' veritas tang veritas, ee' intelligentia fortissime; et quamvis aliqua imperfecta veritas, seu postis analoge dicta in sensu reperiatur, veritas tn sempiterna solum poste' ee' in intellecte. Idem probatur aperbis qa plereq. veritates sempiterne n' existunt existentia physica, d, existentia veritatis tantum; 3o in statu quidditatius n' tenent existentiam physicam, d, veritatis; 4o cognitam vere.

3o tandem infert statum quidditatium ee' omnis bonitatis amorem; bonitas en ut bonitas fortiter e' in amante. Sicut en se habet veritas

ad intellig^te ita sedet bonitas ad amantem, p^sertim si loquamur de bonit^e ut intellecta. At bonitas ut bonitas e' formalit^e in statu quidditativo bonitatis tanqua in ente inclinat^e ad ipsa, bonitate, et inclinat^e quide, propria, amantis; nam propria inclinatio amantis e' illa, qua tendit in bonu, intentionale quale e bonitas p^sderata in statu quidditativo.

Confirmat. illatio; q^a si bonitas ut e' in statu quidditativo e bonitas, malitia etc, e' malitia, et malitia moralis e' malitia moralis. De huiq a. roe' e' nung ee faciendu, et debere n fieri. Est igit. in statu quidditativo inclinatio quadam ad bonum obstituens debitum morale n faciendi malum. At inclinatio obstituens tale debitu, scilic e' voluntas dominativa Principis et legislatoris. Quid enim magis proprium Principis q sua nutu obligare, et quamuis aliqui hoc debitum morale debeant obstitui inclinat^e innata rerum, mihi id nung persuadere potuerunt; inclinatio en, innata tanta e' sicut inclinatio lapidis in centrum: quis a credat totam gubernationem parere et administrat^e mundi. Subjci inclinationi simili inclinationi lapidis in centrum et illi obedientia p^stare debere? quamvis credibilius nos obedire debere principi, et nos gubernari nutu Summi Principis, cuiq nutus e' ro totius bonitatis n minq q status ipse quidditativus bonitatis. Sed de his satis

Possent alia argum^ta formari pro mea sententia qua brevitatis causa omittimq, qua coactus fere inuitus omitto dicta q^d sumatur a cor horum sceptione, et S.S.P.P. sententia docente Deitatem essentialit. ee plenitudo totius perfect^is sc simplic. simplex ut nichilu scilic. in ipso; quis en ung dubitauit huiq quid e Deq vere R^ri dicendo ee in finitum, et infinitam quamdq bonit^e, sapientia, iust^a etc., q^d dici n potest si Deitate hac ria n obstituerent. omitto etq essam Diam ee actum purissimu, qui potiq actuat cetera dia q ipsa actuet. Cum q^d q^d actuat volentem sit volitu, ipsa essa e volitu: aliqui in Deomre volentis nata esset quasi subtum et potens velle et alia scilicet actu quasi informans et perficiens naam. Sed argum^ta facta sufficiunt, quae si quis opinionibus n occupatus expenderit, et, ad sinceram veritatis intendens, meo iudicio, aperte videbit ee multo maioris momenti q obtrarie sententie res

A.t Nostra Sententia

Jam sunt innumeri ut tedii lectorem afficerem, si eos recensere vellem, dicte

nram disp. 1. de scia dei c. 2. n. 126. Sed in summa dico nrã sentã salv. criberi omnes Nominales, D. Tham et plurimos Thomt.as, et ex nrã Societate Didacum Ruiz, Gran., Becca. et alt., teste Fassolã 1ª pte q. 4. a. 2 dubb. 7. qui tñ sententiam strictã segiũt, Mol. Balª et Suar. Idem alt. Fassol. fatet plerosq. RR nrã sentã adhęrere. Item segiũt P. Gilg lib. 2. tt. 1. c. 6 7. et 8. qui plurimos Ath citat pro sentã asserente in ista dia includi singula attributa, et in singulis eãm. De Aureolo in 1. dist. 45 n' expus quidquam dicere.

RR quidam cum viderent suam sententiam, quæ tanq certam imbiberant, tanta nube testiũ oppressã conati sũt adhibere aliqua mit. pbatę. Objiciunt 1° sententiam asserentẽ illa, mutuam inclusãe esse et alterius rorum n' ed intelligda de inclusãe vorlẽ intrica. Sed tu vide Ped. Ruiz disp. 8. de scia sect. 8. ubi hanc inclusãe explicat exemplo inclusis entis in rebus. Idemq. pbat Gran. 1. p. trom. 1. tt. 2. disp. 7. n° 10. Ut existimo siquis attente legat Ath nram sententiam aperte ex illis esse oriturum.

2° objiciunt n'nullos ex his Ath posse pdicta contradicta inter eãm et volitã: 3° quia dicerunt distę virilem intricam. Sed profecto melius objicerent aliqui ex illis imo et ipse Fassol negant pdicta contradicta inter eãm et personalitatẽ, videntes aliter rei: 3° negant distę virilem intricam, quam volunt ipsi RR esse inter eãm et personalitatẽ: multo 3° magis inter eãm et volitã. R° 3° eos posse pdicta contradicta includendo aliquem sensum extrinsecum ex pte modi accipiendi instantiarum et analogia ad creata: quo sensu etiã ego nedũ decem intellectus, n' valent intelligere. Sed id nihil refert ad pbandã distam virilem intricam, ut ex dictis e' manifestum.

De 3°. an sequant nram sententiam vide Gilum lib. 2. tt. 1. c. 8. et Aurel. loco citato, quorum testimonia solvere conatus fuit Scotus, sed meo iudicio infeliciter; sententia exposita pro nra sententia: et si per tempus liceret, n' esset difficile pbare.

Caput 6m

Utrum voluntas necessario notionalis distinguatur virtualiter inter anabam dia, et qualis illa sit

Ad 2am ptem q.is 2.o affirmatiue; qa Volis notionalis e' illa qua aliquis est distinct. ex bonitate essentiali et spiratiua actiue aut spiratiua passiua: quare Volis notionalis Vel e' Spirator Vel Spus stus, quos distingui Scriptura inter amata, vel verbum inclusarum perspicuum e'. Eadem vel intellectio notionalis e' instituta ex paternitate aut filiatione et intellectione essentiali.

Ad 2am q.m 2.o Volitio notionalis, qua asp.e e' relatio ne ad volitionem formalem, qua nata Deus se moueat ab intrinseco, et velit ipsa et persona vnigna e' Volis notionalis. Et eadem e' sua proportio de intellectione notionali. Aliunde enim sequeret Spiratorem fore naturalem operatiuum Voluntatis, de est voluntas qua Pater velit Verbum realiter a se operatiue Voluntatis, qua Spus stus spiret. Vnde fieret sine multiplicatione nata multiplicari operantes nales Voluntates personarum, vel ipsarum multiplicitate: quae sequela impugnari potest tanq falsa ex dictis. Agathonis in 6.t Synodo Constantin. sub Agat. act.e 4.: Apostolica, inquit, Ecclesia duas nales Voluntates in eo (dicit Xpo) et duas nales operationes confitetur et predicat, nam si personalis quisq. intelligat Voluntatem dum tres personae in sta trinitate dicunt, necesse e' ut et tres Voluntates, et tres personales operationes (qd absurdum e' etiam impium profanum) dicerent. Sed autem qd fidei Xpiana veritas docuit nalis Voluntas 2 dum e' Voluntas una haec nata dicitur sta et indeparabilis trinitatis, sequent. et una nalis Voluntas et una nalis operatio. Si n' st in duabus personis diuinis duae Voluntates actiue seu fortes qq distinguant Volentes, tales en appellant operationes nales Voluntatis.

Ceterum bene vedi potest spiratiua passiua, et filiatiua et intellectio et volitio passiua, n quidem qua filius intelligat et Spus stus amet, sed qua vba denominent intellecta et amata esse passiue; tales en Voluntio et intellectio n st nales operationes qq quis ab intrinseco moueat intelligendo et amando, de qq Scriptura non loquit. Concedi etiam potest Paternitatem et intellectionem actiuam, n quidem qua Pater intelligat se mouendo ab intrinseco, sed tanq spiratiuam intellectiuam qua producit Verbum est en Pater intelligens et producens Verbum, intelligens qa intellectione Patris et producens a Paternitate, qua propterea e similis actioni qua producimus verbum intellectu qua a multis dicit intellectio productiua n Patris, et aliis intellectiua. Eadem proportione dicendum e' de spiratione actiua

cap.

caput 7m

Infertur ex dictis Solutio cæterarum quæstionum de nata Voluntionis Dñi necessa

Infert. 1o ex dictis Solutio ad illam q.a Vtr. in Deo sit actus 1.s ad Volitē notionalē Rt. en. eē actuum 1.m realem ad Volitē notionalē spirativā; hæc en. primum reale productivum reale Sc Spiratorū, qui media nata Dñi tang. prio reali quo produxit Spm.s Cæterum Volitio notionalis activa n'e' actus 1.s realit., sed sola Volitē intrinsica; na Spiratio activa n'emanat realit ab illo prio, q, tanh. virtute intrinsica a sola nata Dñi dixi a sola: q.a falsum e' q' aliqui aiunt Spirate activa subsequi Virtutem intrinsecā ad Paternitē et Filiatē; posq. en. paternitas et filiatis Sc potentiales virtute ipsa Spirate activa, quod supra rect annotis allatis in nata de trin. alibi nouā nunc plo. Q.a Spiratio activa petit ex sola quadam fœcunditē n ex indiga paternitē et filiatē vtrāq. n simul petit, ita tn, ut in qualibet reat plenitudē sufficientie perfectis. aliquo. actus qui e Spirator et n Spr n'esset plene perfectus. Et eadem e' rō ut dicamo Spiratorem n indigere filiatē. Nam en. illa indigeret n'esset perfecte sufficiens in Spr. Ad e. Cum q.a Spirator vtra petat paternitē ut altior reat plenitudē sufficientie, patet petere paternitē n ex indiga. Nā in. implicat petere ex quada abundantia etiam latente quasi liberalē Sc concandi. Cæterū paternitas et filiatis indigent Spirate activa, cum eis per n Spirator sit imperfectus, et similit. eis filius. Nā paternitas et filiatis petunt spirate activa ex sola fœcunditē, sed e contra. Quare Spiratio activa ipsas antecedit, ut Sc illis concat, ut nata Dñi antecedit eos spers. ut Sc illis concat.

Infert. 2. Solutio ad eam q.a Vtrum in Deo sit actus 1.s realis resp.e Voluntioni necessa absolutæ Dei, et sit realit. aut ex nata rei distus ab illa. Pars en. negativa ex dictis e perspicua. Infert. 3. Solutio ad q.a Vtr. in Deo sit actus 1.s Virtutis intrinsecæ respectu Volitis absolute necessē. Rt. en. negativa, q.a rō talis actus 1. requirit distinctam Virtutem intrinsecam. Similit. infert. in Deo n'ee actus 1.s realis aut Virtutem intrinsecam per modum nata Volitivæ, aut per modum gratiæ seu Voluntis superadditæ aut per modum habitus aut per alium modum quemlibet cogitandum.

Infert. 4. Solutio ad illa q.a Vtrum in Deo sit nata Volitiva, et Voluntas sine metafora. R.o affirmative: q.a in Deo e' nata substialis, aqua Vitalit. sit Volus. Et sit aptitudo Volendi existens in ea, et aqua proxime Vitalit. e' Volus. imo aqua n' potest Vitalit. oriri actus Vitalis distus a Volitē

Unde infert. 5. soluto adeam q.ª vtrum in Deo sit actus volendi virtute entitrice distinctus et prior prioritate et distinctione virtuali propria entitati infinitati. R.º affirmative; q.ª in creatis nece.º distinguntur et ordine habent realis prioritatis nam aqua e' voluntas, et voluntas, aqua e actus volendi, neg. inquem sint ei idem realiter.

Infert. 6. soluto adeam q.ª vtrum in Deo sit habitus sine metaphora. R.º negative; q.ª habitus ex.ª huius nominis vsum e facultas adventitia n' nata; hoc tn minime tollit quin possit methaphorice tribui nomen habitus Deo, cum ex.ª dicat. in tit. de Dui. nom. et ex.ª Tiparisiensis in sua expositione materiaria presertim decade 5. possit Deus per thesl.ª affirmativa appellari nominibus rerum perfectionum creaturæ; sicut sm negantem thesl.ª rebus nominibus significantibus ablatas et negatas perfectiones creatas, seu nobis notas. Sed in hoc notum vsu e' observandum quedam nova sine metaphora tribui Deo, quedam cum metaphora: sine metaphora sm thesl.ª affirmantes dicit Deus sapiens, bonus, etc.ª: methaphorice vt. sol, leo, agnus, etc. Sm neg.tes thesl.ª sine methaph.ª dicit. invisibilis, immortalis: metaph.ce vo dicit caligo, tenebræ, silentium, imo et lumen correptum, crapulatum ebrium et poenitere, etalia ingens. Metaph.ª vo in thesl.ª affirmante e Deum here posse quicquid perfectionis significat. nom.e creaturæ secluso eo' imperfectionis illis noe inhærentia n solum equaliter, sed eminentiori gradu, quippe tanq causam adequatam, coincativa, et derivativa illius perfectionis. In theologia vo neg.te metaph.ª vo e distantia Divina nam e perfectione nobis nota illo noe negata: qua distantia e' maior inter Deum et perfectionem nobis notam q inter significatum proprium illius nois et perfectionem oppositam: plus en distat Deus ab hoc sanamente q distat furens et ebrius, plus a Boce q silentium, plus alme q tenebræ, plus a sapiente et prudente nobis noto q stulto et ignorante. Ce Scripta Deo tribuit aliqd nomen ignorantiæ. nec e hic locus notum alienæ a vsu etiæ Bulgari loqui de hoibus rarosq propter ingenij et pulchritudinis corporis excellentia, admirabile, monstrum solum appellare: cum tn nulli hoes magis a monstris distent q qui sunt huius modi. Nihil tn obstat methaph.ce ita appellari, q.ª sicut monstrum distat per defectum virtutum a Bulgaris nam operibus, et defectibus ita illi hoes per excessum virtutum distant a Bulgari houm substantia.

Dein suppositi di facultas e' quo sensu dicit positi

methaphe nomen habitus deriuã Dia. R° posse nos eo nomine significare aliquam Dei cui habitu in re qua sit Deo et habitat sit eius; nam ee facultas volendi diuturna, voluntati intrinsica, n° aucta ex determinate generantis (videlt n° profluentem tanq naturalem appetitum anaã mente causam sui) e p°dicatum nãe Dia, nunquam ut e perspicuum, et preterea sit habitu creato; es en, ipso q° talis facultas sit creata e facultas volendi diuturna intrinsica voluntati, et n° per modu proprietatis naturalis, d, accidentis aduentitij sue infusi, sue acquisiti. At talis facultas e habitus q° etc.

Imo eadem re dici pote ee in Deo quasi habitu infusum, et quasi habitu acquisitu; quasi infusu quide, q a dat. in Deo ea facultas n° pducta realit. a suo actu voluntis: quasi acquisitum v°, q a dat. ea facultas in Deo ut excitat ab actu voluntis Dei, et actuat n° differenter a distinct ab ea facultate q d in creatis e per modu habitus acquisiti. Multa alia possent inferri, que inutilem in mata de trin. et in sequ dispp plurima alia inferem. Sed hec hic sufficiant: p°terea cum quisq. facile possit per se marte n° fauces deducere plura inferre

Disputatio 3ª

De nãa actus liberi Dei, siue de concordia libertis Dei cum eius immutabilitate

In hac disp. 1m proponam rem difficultis. 2° meam sentiã de hac explicabo, et fusius defendam. Tandem de aliorum sentis iudicium feram, et plerasque defendam, et cum mea collabo, n° nulla alia q. correcte adducta vel notum ee dei ipsig. Neg. en videnti mea facere opere pretium, qui in hac q. da versanti ut q. facilius ee et inutilibus aliorum sentis non recte illis recedis et impugnandis, et in exageranda difficultate, que hic in ipso limine cetotam satis probit, plerumque immorent. De difficultate v° soluenda et explicanda, suaq. firmanda sentia, de parum sint solliciti, ut ne satis explicent quid velint ipsi dicere diuersa a sentis quas impugnarunt.

caput 1m ratio difficultatis

Solitis libera Dei velle intrinsica deo velle extrinsica quapte se e stringens. At nequeunt dici posse videt.; nam si e extrinsica, Deus intrinsice et ab aterno q. nihil creatum et ipsi extrinsicum existebat, nihil volebat velle, q. plane e absurdum.

et dā sacram Script.ᵃ. Si dᵒ ē intrica, vel ē perfectio dīa vel nō ē perfectio, vel ē forsitas quedam imperfecta vel nō; vel potuit deficere vel nō; vel ē dicta realitas dīa vel nō: neutra em, ē in hīs oppositionibus ma, ſtᵃ dādi⁹ eligere. At videt ei manifestum nihil horum dici posse. 1° em, Si ē perfectio, quomodo potuit deficere perfectio dīa? Si dᵒ nō ē perfectio rei sui, quomodo nō ē imperfectio? quomodo potuit identificari realitas cum Deo? quomodo existit necessᵒ realitas? 2° Si ē imperfectio ꝙ nō ē intrica Deo. Si dᵒ nō ē imperfectio, quomodo nō ē summa perfectio? quę em, maior perfectio, q ea qua nulla, nec admixtam imperfectionē, et ipsa petit eē idem cū Deo? quomodo ea potuit deficere? defectus em, ē semper imperfectio. 3° Si nō ē defectibilis, quomodo ē libᵃ et stingens? Si dᵒ ē defectibilis et libᵃ, quomodo nō ē imperfecta? quomodo ē idem cum ente necessᵒ? 4° Si ē idem cum Deo quomodo nō ē perfectio summa in gnē perfectionē moralē et libā? 4. Si ē dicta realitas: ꝙ ē creata, et in tempᵒ existens. Si nō ē dicta: ꝙ nō ē defectibilis, ꝙ, de qᵘ ente necessᵒ, aut si ē defectibilis. Deo ē imperfectio. Quomodo ea nō ē perfectio ꝙ ē idem cū Deo

Caput Iᵐ

Vera Sentia 5 assertionibus contenta proponitur

1ª assertio ē Vol. Abᵃ Dei quapᵗᵉ e libᵃ ē quędā forsitas Deo intrinseca existens ab æterno. Hanc assertionē vellent eligere, si ipsam essent posse defendi. Quare illi ꝓbatis pūnis erit ipsā defensio. Neq. nos aliter eam probabimus, qᵗ posica ē ꝓbanda. Sed ea fundamᵗᵒ oppositio coctera huic nam ꝙ ꝓbabimus.

2ª assertio ē forsitas libᵃ Dīa rei sui et nᵗ inclusa entitate necessᵃ Dei nō dicit perfectionē et entitatē simplicitē dictam. Hanc Aug^ni c. expositionem ꝓbabimus et tuebimur. — 3ª assertio ē forsitas Abᵃ dīa rei sui, et nᵗ inclusa entitate necessᵃ Dei nō dicit imperfectionē. Hanc ꝓbabimus et defendemus c. 4. — 4ª assertio ē forsitas libᵃ Dīa nō posse deficere simpliciter, sed diminute, seu defectu quodam, ita diminuto, ut ita posse deficere nullā afferat imperfectionē Dīa esse aut ipsi actui libᵒ, ꝙ ita deficere ē simpliciter permanere, ꝙ explicabimus et defendemus c. 5.

5ª assertio ē forsitas Abᵃ Dīa realitas ē perfectio idem cū ipsa Dīa, ita tn ut ab ipsa distinguat virtualiter intrinseca.

In defensione harum assertionum sequar modum dicendi usitatum. Nā illa ut ex ipsius artificio stat singulas ꝑtes nrā sententiā refutabat ꝙ videbantur nō posse sibi inter se. Nos autem singulas defendemus ex ipsa coctera ꝓbatione; illam sibi ipsi et tōt concatenatā nostra sententia partes omnes

ut

ut Unius defectus sit eidem et una ablata cæteris adferant. necesse sit. Ita-
que habens quærat ro infirmandi nram sententiam, eadem ro firmandi et
defendendi erit, ipseq. nodus difficultis se ipsum soluet. Si en arguas a termi-
natis ciera dia ni e imperfectis 6a e perfectis, obtenda, ee argumenta debile
ut postrius Stratius Segnatz: et cade erit cæterarum difficultas ro

Caput 3m

Formalitas seu terminatis cia Unius actus ro seu ni dicit perfectio

Nomen perfectionis hic sumimus pro perfecta entitatiua, quæ e magnitudo et
quantitas entitatis cuiusq rei: quare ni e dubitandu perfecta ea ro cuius ens
e magnum ens magnitudo aliqua; licet en perfectio debeat significare propria
totam et integram magnitudem debitam, qua ni e alia maior, aut absolute; aut
in gne magnitudinis nalis et debitæ. Sumi etiam debet et debet pro magnitudine enti-
tatis fundante magnitudinem bonitatis, appetibilitatis, et æstimatis entis; quantum en
aliquid e ens tam e perfectu, nec plus nec minus, et quam e perfectum tam e
bonum in se, et quam e bonum tam e æstimabile.

Ca 2o res aliqua tantæ æstimabilis quantu
cuius præsentia et possessio excedit absentia, et amissione eiusdem, ideo dicendum est
tantam ee magnitudinem entitatis et perfectionis cuiusq rei quantum excedit ipsius exce-
dit ni existentia eiusdem, seu quantu Status existentia rei ponderat, et seminet Statui
ni existentia eiusdem. Minus en profecto esset magnum fieri aliquam rem, cuius existentia tam
parui esset momenti, ut tanti fieret eiusdem ni existentia et queriude aquam rectum es-
matorem esset ipsam excidere et ni existere. At 3o fatium ex quantitate sua
ponderationis et seminentia æstimari debere quantitatem perfectionis rei, nec plus
nec minus.

Sed statim orit difficultas sparate cuius perfectionis
debeat here hanc ponderationem. 2o ut minimu, debere here hanc ponderationem
respu ea rei, seu apud eandem rei utilitatem loquar, qualibet en ea appetibilitas sua perfe-
ctionis magnitudinem perfectionis: 3o sparate ea perfectionis identificata cu ipsa ponderatione
ordinatoria. Et quidem per se nostru videt perfectionem meam plus apud me valere quam
caram, et si ni valet plus nihil valere: sicut nihil valeret apud egrotu medicam

cuius sumptis n' esset utilior ad sanitatem q n sumptio : q° similit. nihil valet apud Stam perfectio, cuius possessio n' é estimabilior q n possessio. Valet ita q° idem apud egrotu, nihil illius medicam^tu valet, q^a ipsum propt. sua, inutilitate, n estimat. pluris q n ipsum, q° etc.

Sed dices q^d perfectio é idem forlit. et virtut. cum essa tunc necesse eé utrilla ponderatio et maior estimatio fiat ab ipsa essa tang in inclinante poti^g in sua, perfect^a q in eius ceram. q^d ex distinguitur forlit. victrice ab essa n' eé id necess^a, d, sufficere si ipsa perfectio prout dista ab essa pluris se faciat et sua, existent^a q sua, n existent^a. Sed q^a q^a hoc ipsum, q^d se aliqua forlitas sua, existent^a pluris faciat q sua, n existent^a, fieri n' pote' quin essa identificata cu ipsa forlit. pluris faciat eius existent^a q eius n' existent^a. Na, inter ea quæ St idem n' St utraria inclinatio, neq : unam itemnut q^d alterum magnu faut : quomodo en, St perfecte unu, qua ita opinionibus et affectibus dissentiunt? Sed res hæc adeo é clara ut a nemine haltenus sit negata neq. posse unquam negari videat.

His suppositis ita probat. assertio : dis perfectio ponderat suo utraditorio modo explicabo separate facta de essam, cum qua identificat. ea perfectio, e dest melius e' essa, cum qua identificat perfectio, vere ipsam perfecte q n vere, aut saltem in aliquo eventu e' estimabilius. At nulla terminatio libe Divini actus ita ponderat suo utradict°. Se quatenus e' tratio, et voe sui forlit : q° voe sui n' e' perfectio. Maior iam e' probata, et e' satis per se nota. Minor probat. : sumat. en, tratio Solutionis creandi mundum si tratio Solutiua creationis mundi ponderaret suo utradict°. Status exist^a illius in aliquo saltem eventu possibili p'eminere status n' exist^a ipsius. At res n' ita se habet, nam status n' exist^a illius trationis includit et statuit nolle libe Dei opposita (neg. en, quam omisse Deo vedo, esto nobis essent possibilia) At status statutus nolutione libe Dei n' pote' excedi ab opp^to statu statuto Solutione cum en, omne q^d excedit estimate sit imperfectius excedente, ille status superatus ab altero esset imperfectior, q^d e' absurdum, q^a q^d e' imperfectius suo opposito e' absolute imperfectus (sicut en, ponderare suo utradict° e' ipsius perfectionis ita excedi et superari a suo opp^to et ipsorum defectus et imperfectionis)

Sed ille status voluntas nolite non potest esse imperfectus; esset enim adeo ipsa nolitio; nam quae sunt idem cum Deo sunt identificata secum perfectae, quae formaliter aut eminenter insunt omnes perfectiones: quare non potest esse imperfectum. Terminatio quae nolitio non potest esse imperfecta neq. superari abolitione magis quam abolitio a nolitione, cum eque sint idem cum Deo. Hoc argumentum accommodari ipsi esse cuilibet tertioni libere; cui enim nulla Deus possit omittere omissione pura semper cuiquis omissio includit tertionem liberam oppositam identificatam cum Deo, ac proinde obstituente statu voluntario non imperfecto, deest cui non praeminet status existens alio omisso.

Confirmatur argumentum: tertio nolitio mundi non magis propendet in existentiam tertionis volitionis quam in suam propriam, neq. illam pluris facit: id, ad quod aequa divina essentia propendet, propendet ipsa tertio non minori, id, equali inclinatione; sunt enim idem perfecte tertio et essentia, et quae sunt perfecte idem penitus inclinante servabunt: ergo essentia Dei non magis inclinat in existentiam tertionis volitionis quam in existentiam tertionis nolitionis. Eodem argumento probabit non magis inclinare etiam in existentiam tertionis nolitionis quam in existentiam tertionis volitionis. Neutra ergo alteri propendent. Nec status existens omnis propendet statui existenti alterius. At status existens cuilibet illarum est status non existens reliqua: ergo nullius status existens propendet statui sui non existens.

Ex 1° eadem assertio probatur, seu postius confirmatur argumentum precedens. Sed notandum est 1° omnem perfectam rei sui rem maiorem inclinatam ad suam existentiam in se quam ad suam non existentiam inde. 2° notandum est ea quae sunt idem perfecte, penitus assentire in inclinatam absolutam, ideoque mutuo eadem sit eorum nolle et velle, eademque inclinatio, et ad eadem. 3° notandum est ea quae sunt idem omni tertio penitus non inclinante ei est eadem penitus inter se non inclinante, non solum negative, quatenus non possunt velle varia, sed etiam positive, quatenus omni non potest velle, quod etiam alteram non velit, seu ad nil inclinet. Quod ex his est perspicuum. His suppositis sic argumentor. Nulla tertio libera divina seu volitio mundi propendet magis in suam existentiam quam in non existentiam tertiam, sed quod rei sui non est perfectio. Sed est perspicua. Ergo penitus tertio nolitio mundi non propendet magis in existentiam tertionis volitionis quam in non ex-

tentia eiusdem; hæc enī nō exist.ª ē ipsa exist.ª nolitiuā tratiōnis: at trātis Voluntiuā mundi prosequēdet et nō prosequēdet equalit. in eadem in que trātis Voluntiua ꝑ nō magis inclinat in sua ⁊ exist.ª q in sua nō exist.ª. Dā ē liquida et maior etc. minor ꝓbat. qª trātis Voluntiua et nolitiua ſt penitus ꝺformes sm̄ inclinat.ª eidem D° Se ipsa diuina propt. identitatē perfectā cū ipsa, ut patet ex 2ª Suppositē qº etc. int. se ſt penitus ꝺformes, et nulla rē̄ ꝑoſt dissidere ut patet ex 3ª Suppositē

obiectiones Da

Assertionem proposita, diluuntur

obijcis 1ª nrām 2ª ꝓbatē nihil ꝓbare qª ꝑoſt duo extrema ēe eadem sm̄ inclinatē tni D. et otraria int. se etc sm̄ inclinatē. Nam appūs inati rerum naliū sunt ꝺformes inclinationi Diuinæ ut ex sup. dictis anotis Satis ꝓbat. Sed appūs inati rerum naliū nō ſt idem neq. ꝺformes sm̄ inclinatē inter se: imo dissident sepe et ſt otrarij, ut patet in aqua et igne; illa enī appetit se esse frigidam, hic vō illa calefacere qª etc.

Et argumtū Soluam notandum ē duplicem esse tnius rei sm̄ inclinatē unam altera ꝺformitatē aliam adequatam aliam inadequatam; adequata ē illa rē̄ cuiꝰ ꝺia bona et mala tnij ſt etc bona et mala alterij ineodem gradu, et in ordē ad eadem circumstās. Dixi in eodem gradu; qª si ꝺformitas ē adequata nō ꝓpter magnū bonum tnij ēe ꝑparum alterij, aut econtra; et eadem ē de malo ratiō. Inadequata ē illa rē̄ cuiꝰ bona res nō vult seu appetit aliquis qd altera nō appetat seu velit, nō tm̄ ꝺia appetit qua altera ſt. Hac inadequatē sepe erit ut malum tnius nō sit malum alterius, et summum bonum tnius nō sit summum bonum alterius; Si enī ego velim me esse diuitem et nihil aliud cupiam meum summum bonum sm̄ hunc affūm erit me esse diuitem. Si vō tu velis nō solum me ēe diuitem, D, etc Petrum et cæteros hōēs quamuis meus affūs actus nō dissentiat, neq. velit qd tu etc nō velis equali et fortassē maiōri affū; tm̄ sm̄ illum affūm, tuum maximum bonum nō erunt mea diuitiæ D. etc: neq. qd ē otrarium tuæ Voluntati propta erit otrarium meæ Voluntati aliud exemplum ē: Si ego velim me ēe diuitem itaut pauperes displiceat

quæ sm̃ huic affum̃ foro nullo eventu placeat, q.ª n.ª videtur. amet ut spensabilis bonis rentē apud me maiorē æstimatē: tu v.ª odio habeas meam paupertatem sm̃ se sicut et ego, ita tm̃ ut eodem affu ames meam paupertatē foro eventu in quo spenset. maiori bonō rentē apud te maiorē æstimatē quam apud mē habet propt. meam ignor.ª aut alia causa: hac hypotesi destituta paupertas foro est eī multa mala in eventu in quo tibi n sit mala eadem mea paupertas, eventm̃ illam p̃ minori odio prosequaris q ego: sed tm̃ q.ª meum odium caret modo posituē restringente ipsum ad casum n.ª spensationis, qua restrictiōe n caret tuum odium. ideo q.ª tibi n̄ est malum mihi est.

His suppositis dico appūs vinator rerum naturalium q.ª aqua et ignis eē sformes inclinationi divinæ inadequate n adequatæ ac propt.ª posse int. se eē straries; aqua en appetit frigiditatē et fugit eius priuationem sine ullo resp.ū et inclinatē ad bonum spensativum illius priuationis, quod sufficit ut ea priuatio semper sit mala aquæ; priuatio en boni absolute alicui rei debiti ut rei adeo sit amabilis nisi habita rōe spensationis, et emendationis, ut ita dicam, peralterius bonum, adq.ª ea priuatio tanq.ª utilis refertē, de qua spensatē res illa propt. suam ignor.ª aut ineptitudinē rectē curet, talis, inquam, priuatio semper est eiusmodi rei mala eodem modo priuatio actionis calefactiuæ et destructiuæ frigoris, id est ipsa perseuerantia frigoris in eventu in quo ignis conatur aquam calefacere e mala igni. sunt q.ª int. se straria aqua et ignis, cum unius bonum sit alterius malum et contra, quin tm̃ inclinatē dissentiant adeo, ut eius e odio priuatio frigoris, et priuatio calefactiuæ actis, ita tm̃ ut simul cum hoc odio habeat amorem illarum priuationum pro eventu spensatis, quo amore careant ignis et aqua. R.ª a. sufficit odium alicuius priuationis, ut hæc in eo eventu sit mala resp.ū rentis odium, nisi odium habeat adiunctam priuationem amoris eiusdem priuationis foro eventu in quo e utilis ad bonum spensans; hic en amor e unica causa quare malum veritatē in bonum.

Patet q.ª ratio quare licet aqua et ignis sint sformes divinæ inclinationi, tm̃ sint int. se straria; q.ª se st̄ inadequate sformes quippe habent odio in opposita mala cum priuatione amoris eorundem malorum foro eventu spensationis, in quo mala est Deus odio affic.t, sed non

crina

97

priuatiue illius amoris. Hac vo ro n' valet in tribus divinis : qua propter summam cum cum diuina essa identitate, st illi adequate, formes, st inclinatis (nam et amicus ut significet suo amico penitus ee formem hoc vocat illum alterum se ipsum, satis intelligit. ita int. illos ee cora et affus) ac proinde n' possit inclinationi-bus int. se dissentire.

Ex hac doctia obtinet 1° omne malum phy-sicum q cumq. tandem sit ee et malum morale obiectiue, si n' aduingat circum-stantia pensationis, qa des e' odio n' solum peccum, sed omne malum physicum nisi sub ea circumsta, cuius tra malitia infert amalitia peccni ineo q malitia peccni sub nulla circumsta pensante e' amabilis.

Infert 2° quare dicat Scriptia Deum n' amare mortem. Ratio e', qa Deus mortem solitarie sumptam sine circumsta vitiositatis ad maius malum compensans cum horrore illius mali n' amat. Vitia infert S. merito dixisse Dion. n' posse a deo velleum malum oriri magis q alicue possit tenebre nam licet mala physica Deo efficiat, n' tn efficit nisi in eventu in quos bona: quem-admodum mercator cautus et prudens quamuis desse magnos sumptus faciat n' dis-tractiones iacturam, et priuare se pecunia, d, potius augere, qa per sumptus tunc se pecunia priuat qd sumptus st utiles ad lucrum: ita vo expendere pecunias n' e' minuere, d, augere peccuniam.

Infert 4. Da Atheistas mala qua in hoc mundo eueniunt n' ee argumtum defectus prouide et summa bonitatis administrantis mundum, et pessime eos arguere, n minus q si quis imprude arguere mercatorem qd magnos sumptus faciat ingenti lucro pensandos, aut imperitia arguere laden-tem latruncatorem lapidibus, qui omnis latruncali iacturam facit totius ludi victoria spondan-da: qd ridiculum esset, nam malis minoribus maxima bona obtinere e' ipsa mala efficere ne sint mala, d, magna bona, qd n' e' alienum a summa bonitate: imo e' illi maxe proprium.

Objicies 2° necesse e' aliquem actum libum Dei existere: qo bonum e' existere, ac proinde perfectio. Da patet, qa nihil melius q qd e' n solum utile, d, necessa in omni eventu excogitabili. Distinguo ans necesse e' aliquem actum libum Dei existere necessitate radicis petentis vage et indifferen-ter aliquem actum libum, aut necessitate veritatis, qua si e' necesso vera hac propositio

aliquis actus liber existit, concedo. Necessitate propria et intrinseca ipsius rationis libe, nego. et distinguo Dsens, bonum e' existere aliquem actum libm bonitate necessitatis ipsius ad existendum (hac en necessitas e'ipsa Divina essentia) et bonitate veritatis necessa concedo: bonitate propria et intrinseca perfectiua ipsius libe rationis, nego. Dixi perfectiua, nam bonitatem obligationis infra illi agademus. — Dixi intrinseca significans perfectionem virtutem inditam ab ipsa; nam dictam virtutem intra illi concedimus, totam se essa Dia perfectionem.

Objicies 3. melius et eligibilius e' existere aliquam rationem libm q nullam existere; q si nulla existeret, sequeret Deum n'existere, cui essentiale repugnat carere oi actu libo: 3° existia alicuius rationis spondendi suo intellectui ac proinde e' perfectio. Distinguo ans: e' melius excessu et bonitate necessitatis data ad existendum, et veritatis oppositionis, Dcdo: excessu et bonitate propria rationis libe designabilis in singulari nego: et distinguo Dcons, existia alicuius actus data et diuinita, qua e' existia actus in sua radice petente ipsum distincte aut in proposito bona necessa spondendi, Dcdo: nego vo de existia determinata alicuius actus designabilis in singulari. Ad rem a perfectio in hac deberet excedere et spondere.

Objicies 4. saltem de ipsa re cui rationis liberae posse dici here perfectionem et spondere: alioqui cur esset necesse aliquem actum libm existere. R° id ee necesse propter existiam libertatis Dinae in actu 1°, qua necessa data in cui vo, et rem cui n'dicere perfectionem nisi vel per mutuum et scibilem, mediante se aliquo singulari, aut potius se mediantibus omnibus singularibus dicentibus omnem oppositionem et definitas rei perfectionem. Sicut si nullum singulare alicuius rei cui esset naturale dici n'posset rei cui here perfectionem salutis. Est ro apriori e', q a nem cui here salutem, pterinde e' actus dicere alicui inferiori ocenire salutem, q a ni ea opposite sumit. ro cui personalis pro aliquo inferiori: eadem e' ro de perfectione qualis et intrinseca et spondendi ad perfectionem necessa.

Sed replicabis multa predicata in esse rei cui, quae nulli singulari insunt, ut occultus in cui ee necessa ad videndum, actum libm diuinum in cui here necessitatem existendi, licet nulli singulari haec necessitas insit: 2° idem dici potest de perfectione et spondendi ad perfectionem necessa: spectare se rei cui rationis libere Dinae licet nulla in sit parte. Nego vtram, q a eodem argumento probari pos-

vñitate, ꝓbere aliqui rõi cõi, quem ueniat illi singulari. Sed ut clarius intelligas solutõ obseruandu e' quadam ee' ꝓdicata, que mediante roe' ꝑticip. in tant rõi cõi: alia vo esse que mediante roe' cõi aut bage sue sit cõis in causando sue in ꝓdicando ueniunt singularibꝫ sumptis in eõ aut bage Ad 1m gen. q. specialat perfectis intrica rei, de qua loquimur, et ꝓponderatis ad perfect. intricam requisita, talitas equinitas etalia id gen. Ad 2m gen. specialat necessitas, quoniam necessitas nõ solu dicit de necessitate intrica, quam hꝫ aliqua res ad existendu, qualem solum Deus hꝫt, d, etiã de necessitate veritatis quam hꝫt res ex ord. ad aliqua ꝓpõit. veram, in qua ꝓdicat. existẽ., et de necessit. quam hꝫt in causa exigente bage bnum ex pluribꝫ. Sic de actibꝫ liberis Diuinis necesse e' existere aliquem, q. a necess. existit libertas Diuina seu liberum arbitriu Diuinu exigens bage bnum illorum, et ꝙ a ꝓpter existẽ. necessariam huius liberi arbitrij Diuini ponimꝰ semper habere rem cum actu liberi Diuini in eõ, et formare hanc ꝓpõit. aliquis actꝰ liber Diuinꝰ existit, que propositio e' necessº vera, cum ei repugnet falsitas, et eius ctradict. veritas sit impossibilis: et in hoc sensu diu poste' rõi cõi actu liberi Diuini inesse necessitatem veritatis, que nõ inest parti. q. se hec propõit. aliquis actus liber Diuinꝰ existit e' necessº vera, cum ẽt hec, hic actꝰ liber existit stringent tanꝫ sit vera.

Q. a rõ ꝓponderationis requisita ad bonitate, entitatula, et estimabilit., que e' mensura perfectis, sit ꝓdicatu immẽ intrinsecus singularibꝫ ꝓbat. 1º. Q. a aliqui sequeret nichil ee' q. perfect. nõ inesset. Nam q. liber et ipsa pecu malia necesse e' esse aut nõ ee'. Si 2º eadem e' rõ necessitatis, et perfectionis intrica rõis cõis existẽ. et nõ existẽ. malie includet perfect., et quidem nõ modicam, cum ad defectum, ut vitiuꝫ simul ꝓtis ctradictionis sequat. defect. existẽ. Diuina ut alibi ostendi.

Probat. 2. q. a necessitas illa qua e' necesse ut aliqua pars ctradictis existat vg. ut existat aut nõ existat malia licet inuoluat necessitate causa potentis permittere maliam, et necessitatem Virtutis que e' necessitas rõis ipsi ẽt existẽ. malie, et nõ existẽ. nullo affert necessit. intrica, cu qualibet in se maneat stingens et ut plurimu affert necessitatem additionale, qua e' necesse si bnu illorum fuerit existat, alterum existere, adequa, necessitate sequit. Veritas necessa

oppositis ꝺ ipsu, distinate enuntiantiꝫ, et aptitudo ut existat affus sue in nobis, sue in Deo quo velim, ut si n' existat unu, existat alteru, et econtra, quiꝫ posset Deus otrariu velle, id a. nr̃ e' amare malum, qꝰ amare ẽd velle bonu, alicui: at velle ut si deficiat cara malia existat malia, idest ut si ipsa malia existat sit malia detestabilis n'e' velle bonu, ipse ut e' perspicuum. Vel dic, et in' idem tandem recidit, amare ee' velle absolute existẽtiꝫ rei, extra in illam inclinari ut ea inclinatio possit ee' prium desiderij aut complacentia propt' presentia, aut doloris propt' absentia.

Probat 3. qª nemo dixerit apud legislatorem ee' velleitatis estimationis rem cum observat' legis et violatorii ex eo sub pecto obligel, qꝺ proinde e' atque velle efficaciꝫ necessitatem ut existat observatio legis aut violatio malia; inde en postius sequit. eum absolute amore ferri in' observatã, odio ꝺ in violatã; qui en vult ut si n' existat observatio existat violatio sua voluntati otraria, quamuis 1ª spe' videat quodammodo amare ipsam violatã quatenꝰ quasi sub rõe eam vult, re tn vera illa odio habet per hunc ipsum actum, eo en ipso tribuit specialem odibilitatem violationi imo omne odium id vult ut si existat qꝺ odio habet, id sit otrarium habenti odium, qꝺ tam longe abest a rõe amoris, ut tale velle ipsissimꝰ odij' rem destruat. Patet qꝺ ille actus, quem orat' disiunctiue exprimimꝰ, et quo quis vult, ut ex duobꝰ oppositis si unum deficiat alteru, existat, et eoª, n' ee' per hoc pcise amorem; ꝺ, postius posse ee odij. Et rõ apriori quam ea diximꝰ qª amare e' velle alicui bonum: velle a. ut si aliquid existat sit malum, aut sit n' bonum n' e' velle bonum, ut e' perspicuum.

Probat 4 qª ex eõi horum receptione bonitas et estimabilitas n' fundat. in illa ꝓponderate gnali, qua melius e' unum ex otradictorijs q neutrum existere, ꝺ, in speciali, qua unum ex otradictorijs alterum excedit. Sicut et malia, et n' estimabilitas rei n' fundat in illa ꝓpositione gnali, qua melius e' unum ex otradictorijs deficere q utrumq. existere aliquo sua essent mala et ria essent bona.

Probat 5 qª qꝺ indifferenter penitus nichil ad utrumq. otradictoriũ ptem, neutram ut utile aut noxiam respiciat, ut si mihi in rõe eum tu idem sit sumere et n' sumere qꝺdam medicamẽtu, neq. sumptio e' utilis

neq. nō sumptis e' nacia, aut eā: q̄d a. nō possēm ego velle, quin vel suma aut nō sumam medicam nulla tribuit ēstimabilitē vi hōis ne sumptionis aut nō sumptionis. Cuius rō apparet nō posse alia eē nisi q̄a ēstimabilitas e' propria singularis, aut cuius pōtis p̄adicabilis disparatē sui oppositi, nec pōt ad rem eandem utriq. pōtē; eo enim ipso q̄d causa solum petat unum ex p̄adictoriis eque se habet ad utrumq. pōtē, et hoc ipsum e' nulla habere ēstimatē illarum.

Confirmat. argumtū. Velle aliquem indifferent. se habere ad utramq. pōtē p̄dictē e' amor quidam ipsius indifferēs, nō tn̄ partium p̄adictis. At quia solum velle equalit. ut hac velilla pars p̄adictionis existat velle indifferent. se habere ad utramq. pōtē q̄ illes nō amat, d, sola indifferēs. Et rō e', q̄a neutri velle bonum expētē sua, sicque ad utramq. se habet eodem enim modo velle existā et nō existā cuius pōtis cum magis amat q odit existā. Sicut q nō vel odio existā, quamuis illam nolit disiunctē; velle enim ut aliqua pars p̄adictis existat e' nolle utramq. simul existere, et velle ut aliqua deficiat, ita neq. amat existā quamuis eam velit disiunctē, si nō addat specialis alia rō inclinationis p̄ferentis absolute existā nō existē. Cōd.a. velle ut aliqua pars p̄adictis existat sit velle ut aliqua deficiat, patet, q̄a unam pōtē p̄adictis existere e' alteram deficere forsitē. Inde ulterius sit utramq. pōtē p̄adictionis existere forsit eē utramq. deficere: quare nō alia rō e' melius unam illarum existere q̄ neutram nisi ea qua e' melius unam illarum deficere q utramq. existere.

Ex hac doctrā sequitur tres obiectes oppositas facillime et sine vlo dubio sequendo necesse eē aliquem actū diuinū libū existere et melius eē aliquem existere q nullum, et existā actū liberi in cōi ponderare nō existē suum. Eadem rōe qua e' necesse et melius aliquem actum libū deficere q omnes existere, et qua pōnderat defectus cuius actū liberi existē suum simul p.a. Solum pōbat necessitatem realem carendi aliquo, et habendi aliquem actum qua nō distinguit ab essa dictā eē bona et perfecta: nō vō pōbat ipsa terminatē eē perfecta rōe sui. Sicut neq. pōbat eē imperfecta.

Obiicies 5. Volūs creandi mundum ex suppositione q̄ existat melior e' q opposita nobis, et ei pōnderat: 5 rōe sui ex ea suppositē hēt perfectē et bonitatem. Probat. ans q̄a e' magis conforme volunti dictā eligenti bonitē pōtē q nolitē. Distinguo ans, volūs e' melior ex ea suppositē

pure intentionalit. dicendo, propterea nego. Dicere enim pure intentionalit. meliorem idem est atque si diceres esse magis electam actu, quod non sufficit ad tribuendam perfectionem: aliquid quoniam Xpi mors fuit ab eo electa propter eius bitam, mors Xpi erit perfectior et maior quod bita. Esse meliorem propterea est habere actum perfectionis maiorem proponderantem suo obiecto separate facta ad eiusdem perfectionis in se existimantem magis et inclinantem ad existentiam perfectiorem quod ad statum non existentiae eiusdem.

Obijcies 6. tractionem libertatis habere bonitatem: quod non sui ipsius perfectionis. Probat. ans. quia est amabilis cum sit ab eo eligibilis. Distinguo ans tractio libertatis habet bonitatem, absolutam distam a bonitate esse nego: inadistam et impropriam dendo. Ad probat. antis R° tractio libertatis est amabilem amore volente ipsi bonitatem esse, non amore volente ipsi bonitatis et perfectionis distam et virtutis intrinsecam a bonitate et perfectione esse.

Dicus amor Divinus non solum tract. ad ipsam esse distae bonitatis. Sed etiam ad tractionem libertatis; sed eam ipsam existere in seipsa et non tractionem existentiae. R° amorem Divinum solum trahi ad bonitatem esse ut ad bonitatem absolute proponderantem; ad tractionem vero libertatis tanquam ad subiectum illius bonitatis, et tanquam ad bonitatem respectivam et utilem, aut necessariam ad finem, quem Deus sibi proponit. Ceterum nunquam trahit ad tractionem libertatis tanquam ad bonum absolute proponderans separationem distae esse. Ubi nota omne amabile est sub ratione bonum latae loquendo quo sensu ipsa negatur. et bona, dicit amabilis, ut mors potest ab eo amari, non quidem propter se, dicit peraccidens et propter aliud; quia eius amabilitas in suum genus non tantum perfectionis: quoniam quod tractio libertatis dicit potest amari propter existentiam mundi potest dici est bona respective, et quatenus potest amari, non eius absolute

Hac et precedens obiectio solui potest per instantiam. Nam nolitio creandi mundum ex suppositione quod non existat nisi est bonum, dicit malum et contrarium Divinae Voluntati quod existat. Sed quemadmodum ex illa necessitate non existendi ex suppositione quod non existat, non fit ut sit mala ea nolitio in se, dicit, ut sit mala ex suppositione idest ut esset malum existere ex illa suppositione: ita etiam ex necessitate existendi, quam habet Volitio ex suppositione quod existat non fit ut sit bona ea existentia in se, seu ut sit bona ex suppositione, bonitate se contraria malitiae, quae in existentia oppositi videretur; oppositum enim malitiae solet appellari bonum. Ceterum

in hac ipsa bonitate ergo amabilitatis existit in ipsa bonitate Dei esse, qua sicut efficit ut sit bonum necesse est ut existat bonitas si ipsa existat, ita efficit ut sit bonitas ipsam existere ex supposito q̃ existat qua tm bonitas forte obstituit addita ella, existente tanqua dicte ipsa exista bonitas, n̄ vt tanqam ore forte, seu quantitate et magnitud̃ bonitatis

Obijcies 7. actus liber Dei cum sit honestus moraliter nec aliqua bonitate et perfectam moralẽ libere existentem. Sit hoc n̄ posse esse nisi terminatis libᵃ qua ista libere existit &c. Distinguo maiorem hoc perfectã moralẽ libere existentem in se nego, existentem libere in tratẽ seu ut cretata tratione existenti in se concedo. Sicut a ut generatis ytis Diuini sit infinite perfecta n̄ e' opus ut bi illis producat ella, et sit identificata bonitati intrinsece cum tota bonitate producta, q̃, sufficit bi illius creari ellam Diam per identitatẽ infinita coicatis equiualentẽ identitati bonitatis intrice; ita ut terminatis libᵃ sit infinite honesta moralit. n̄ e necesse eius perfectã infinitam bi electionis libere in se existere, q̃, satis e' bi eiusdem trationi ipsi utri se existenti libere eam perfectã creari per identẽ infinita coicatis equiualentẽ identitati bonitatis intrice, cuqua equiualãte ab ut termino libᵃ moralit. loq̃do dest in estimatis prudentis, et perquam int. ptatis et bonitatis iuris heat rõe sui perfectã moralẽ sicut identificata bonitati intrice, et libere in se existentem quippe ad eius laudabilitatis ipsius equiualet identitas ella infinita coicationis identitati bonitatis intrice, et potest sufficiens fundamtm ad illa estimatis prudentis

Sed replicabis hac vera fore si Deus n̄ haberet necessitatem suam ellam coicandi equalit. huic aut illi trationi libere Obijcio potest fundamtm ad illa estimatis necesse e excidere libere in se aliqua perfectã moralem. R. duas ee libertates, alteram stringentia et electionis oppositam necessitatis existendi, alteram oppositam necessitati precedenti existãtiæ rei. in creatis ha duas libertates penitus reciprocantes ut sup. dixi, n̄ vt in Deo, cuius ella nullo modo existit stringens, q̃, penitus necessãs necessitatis immutabilitatis sine ulla tm necessitate precedente eius existãtiæ; existit ens ade n̄ adalio ne bonitatis quidem dicto quare existit libere p̃ma libertate; q̃a vo fundamtm imputabilitatis e' hac 2ª libertas, patet tam imputabilem ee finis ella suam existentiã

scilicet imperfectionis

qua nobis non electionis unis multo magis est, illi en. existia imputat. qui 1° asseri necessitatem excludendi ad honestate forlit. et actum moralem vtraq. libertas requiritur qa honestas moralis e' electionis bonitas imputabilis, idest quam nulla precessit necessitas dicta ab ella et bonitate electionis.

Nunc sit ellam Diam pro illo priori ante sua electione libam ni ce' forlit. et actu honesta moralit., quamuis habeat totam perfectam honestatis et imputabilitatis, qa deest illa libertas electionis, seu postius ndum aduenit, actus tm liber Dimus qdo cum in se extiterit erit honestus actu forlit, qa supra bonitate imputabilis, quam hat ella Dia vce sui addit libertas propria electionis: quare laudari potest tang honesta moralit. actu; cur en. actus liber noster e' moralit. bonus nisi qa e' electus, cuius bonitas e' imputabilis operanti seu n' proueniens a necessitate extrinsica, et ante ipsam bonitatem electionis. Actum licet ella Dia n sit vce sui electus moralit. bona, neq. ipsa forlit. loquendo in illo priori, in quo non se existit, sit sanctus tang eligens, tm moralit. loquendo dicendum e' electa Diam pro illo priori existere, et ellam Diam ee sanctam tang eligentem. Et vt qa electus Dia pro illo priori hat sufficiente existia, ut censeat moralit. in se existere multo magis q noster actus liber posita cum priori qui tm postea permanet moralit. et a sapientia estimatus. multo magis existit pro illo priori electus Dia, cum existat ella idemtificabilis cum ipsa electione, et aqua ipsa electus, ut ista dicemus, denominat. pro illo priori simpliciter existens.

Ex hac doctra infertur 1 dicit. actum liberum honestum debere ponderare sua addita qua pte e' liber, intelligendum ee de ponderate actus liberi qua pte e' liber a necessitate ante, et dicta ab ipso actu et eius ella; na, preeminentia excea pte qua e' liber libertate stringentia solum in creatis, ubi vtraq. libertas reciprocat e' necessa.

Objicies 2. Voluntas creandi aliquid et perfectius ejsum e' melior, et amabilior q opposita; q ponderat et e' perfectior. Distinguo ans e' melior bonitate relativa et utilitatis vel do; e' melior bonitate absoluta pro se amabili, nego: hac a. e' ad perfectius necessa. aliquid quoniam, aliqd prodest utilitatem mors e' eligibilior q vita, mors esset perfectio et maior q vita.

Objicies 3. Ideq vce sui n dicit perfectio

ee imperfectu, ut patet in negone: ad tratu lib. dia n' e' imperfecta ℈.
R° aliquid roe sui n' dicere perfecte duplicit. stingere. 1° positiue, et hoc
n' affert imperfecte: 2° negatiue per caram realem identitatis cu perfecte: quo
pacto negões excludunt a de perfecte, n' v° tratu lib. dia et deo illa st imperfecta, n' hac: sic n' dicere perfecte Sapientia positiue n' e' imperfectu ut
patet in personalitate dia ut ab essa specta; cum tn sit imperfectu carere
ap te rei Sapientia

Obijcies 1° tra lib. petere roe sui formalit.
esse idem cum essa dia, imo e' unu sui cu ipsa; d, hac e' magna perfectio
1° q a ideo personalitas filij e' magna perfectio. 2° q a perfectio sumit. a
unite cu essa dia. 3. q a uoi dat. illa exig a n' requirit. pponderatio; na
filius Diuinu n' pponderat sus stradit. alioqui esset melior q n' filius, idest
quam sus Pater. R° exig a identitatis cu essa si iungat. cum pponde-
rat. ee perfecte, et ideo personalite ee perfecte infinita, q a n' solu exigit illa
dentitate, d, q a exigit cu pponderat infinita. Ad 2a pbat. R° duplici
cum ee' iunctu cu essa dia, aliam, qua sistit in hendo aliqua magnitudi
entitatis d' aliquam rem pponderantem coicatam a essa dia: in hac sistit
perfectio, aliam qua sistit in exig a huiu coicationis, hac n sufficit ad rem
perfecte, nisi loquamur de perfecte in fieri et quasi in fieri: hoc modo et n'
alis tratu lib. roe sui e' iuncta essa dia. Ad 3a pbat. R° du-
plex ee' adictoriu genus aliud in' pdicando, ut filius et n' filius, qui n'
poss in Diuinis de eodem pdicari, d, poss simul existere; nam 2a persona
e filius et 1a e' in' filius. Pponderatio ad adictoriu in hoc gne n' requi-
rit ad perfecte quemuis si loquamur de perfecte simplici. Simplici haud debite
ad illa requirit. Aliud e' in' existendo ut lux et tenebre, qua n' poss simul
existere, et hoc modo existe relationis Diuine pponderat infinite sus stradit.
idest sua n' existe cum sit hac imperfectu, et illa necessa roe infinita in-
clinationis quam habet essa dia ad existe filij potiu q ad n' existe, n' quide
tang accipiens a fluate potentiate, et ex indig a ut a illa perficiat fortit, sed
utilit tribuens et ex fecunditate

Obijcies 11: n' posse perfecte sistere in' pponderate q a precium emissionis n' pponderat sus adrit., et tn sit perfecte

entitatiua. R° in peccō omissionis duo ee' et entitatem positiua, alterū, quod e' perfectiū et pponderat, et det. minatē liberi arbitrij in executē priorem ipsa entitate, et ab ea distam, et fortissē liberam, iniqua pcise ratione malē, de qua aliōr ostendi nulla, diere perfectē entitatiua, d, postq ingrē entis simplit. dicti ee privatiuū quid, atque hanc ee brūcam rem, quare nos postumq efficere malām tang adequatā causā illius modo quo malicam causam hēt) nullomodo Deo ad ipsam ocurrente nisi tang permittente quatenō obtulit liberū arbitrium.

Ad replicatōs. Fingamō libtē arbitrium nrūm ee' expeditum solum ad peccūm odij Dei, et puram ipsius omissē, atque pure omittere, hac omissio pponderat malē, idest det. minationi libē ad obuiam, et tñ n' e' perfectiō: 2° perfectiō nō n' ocurrit in pponderate. R° 1° pponderatō ad 2dū requisita ad perfectē sumenda ee' sparate inclinatiōs essa ipsius perfectiōis, cui melior sit perfectio q n perfectio. At omissioni pure n' e' melius existere q n' existere, q̄a cui supponat ee' pura negō, nullū hēt ad se appetibile determinatū, neq. inclinatē. R° 2., et in idem tandem recidit licet perambages; omissē malē pponderare ipsi pponderate debilitatis et bonitate relatiua, qua est aliq̄d mors peminet vitē; in bonitate amabili propt. se, hac a. e ad perfectē necessa, ut sup. vidimō. Dixi perambages hanc solute cū precedente ocurrere, q̄a quidquid e' propt. se amabile hēt ad se et ad sua bona appetibile determinatum: q̄d a. n' e' amabile propt. se, d propt. aliud solum amat propt. inclinatē quam alia res hēt ad ipsum, et quatenō e' aliena inclinationi ocurriens. cui sine propria inclinatē seruit.

Obijcies 22. ex nrā doctrā sequi nullam creatā ee perfectē q̄a status eius existē n pponderat statui sue n' existē, in hoc enī inuoluit necessō aliquis actus liber Dei, cui n' potē pponderare. R° existē perfectiōnis creatē tertiē vel cuiuscūq pponderare suo 2dō sparate sumpte ad eandem perfectiōnis tertiē, cui melius e' fieri sua perfectē existente, q vt fiat quam pponderate, ut vidimō, n' hēt tractū libē Diuinā. R° 2° et resp. Diuinā essa tractē voluntiua, orandi tertiū pponderare nolitiua, n' quidē pponderate fundata in maiori bonitate perse amabili voluntiue q nolitiua tractionis, d in pponderate fundata in maiori vtilitate voluntiua, quia maior vtilitas arguit in ipso tro vtilitatis perfectē propt. se amabilē. Nunc hēt magis inclinationē

exle in' creatæ Angeli q in n' creatæ, n' quidem inclinatæ determinante, et minuente libertæ Dinam, d, inclinatæ afficiente, et inferente sp̃lucentia in exis-tam Angl. perfectiõ si ipsa extiterit.

obijcies 13. ois entitas e' perfectiõ. At tratis libæ e' entitas alicuius ellet nego ẽt. Distinguo mai. ois entitas propria et simplit dicta e' perfectiõ, concedo: ois entitas, et diminuta et pure denominativa seu late dicta, nego. Entitas sp̃ei dicta e' illa que hñt aliqua magnitudẽ et quantitate entitativa, cuius mensura quoad nos e' æstimabilitas et sp̃onderatis entitas late dicta e' illa, que quamuis nulla hñat magnitudẽ æstimabile existat tñ ap̃te rei sine fictione inhærens: hoc sensu ipsa negõs, et multi ipsi sententia citra appellant ab Aste in metñ. hoc modo sedimo tratis nõ sui e' entitatem nec pro-prie e' nego; q̃a utellet nego recte ellet n' hñre secum identificata entitate, sp̃ei dicta ut nec tratis libæ

obijcies 14 quamuis existẽ trationis libæ n' sp̃onderet integro statui sua n' existẽ, hic en includit aliam tratẽ, sp̃onderare tñ sua negõi, q̃ suffiuit ut sit perfectis. R° 1° tratẽ libæ Diam n' deficere per negõem alicuam distam ab omni ente positivo, d, per actu oppositum istam deficere tratẽ Coltivia, mundi sit forlitæ ẽ nolitam efficaciã ab actu opposito: Unde n' e' sequendu sp̃onderare sua negõi. 2° R° ipsam sp̃onderatẽ ad integrum statum ẽ existẽ additorij pertentis illi, essalit ẽ necessẽ, sui dei negõ dista ab ente positivo, sui n' dei. Si a. queras utrum tratis sp̃onderet negõi sic sumpta R^dm e' sp̃onderare absolute loq̃do nõ ella Dia, n' tñ sp̃onderare nõ bonitatis intrica dista forlit ab ella; sp̃onderat et tanq̃ via ad magnam perfectẽ. omitto alia brevitatis causa

Caput 4^m

Terminatio libæ Divina nullam dicit imperfectiõem

Ratio a priori q̃a imperfectis entis e' prius perfectẽ neg. forlit neg. eminenter possessa nulla talis inest trationi libæ Diæ; ẽ en ipsa tratis Deus, et idem realit. cum Dia ella que forlit aut eminent. e' ois perfectiõ. tratis q̃ libæ

Dia nulla inuoluit imperfect. rei sui.

obijcies 1° tratis lib. excludit actus sapientes oem perfect. g° e imperfecta rei sui. Distinguo añs excludit formalit. et positiue sado: excludit realit. et negatiue, nego: sicut personalitas Dia rei sui excludit formalit. et positiue actus sapientia, ostenta etalias, et tm n° e imperfecta in gne sapientia, et ostenta.

obijcies 2. tratis lib. e odibilis adeo, g° e imperfecta. pbat. añs g. potet Deus velle n here tratis Colit. creandi mundum poste g° eam Colit. nolle, ac proinde odille. Nego añs. Ad pbat R° potest velle n here tratis ut existentem simplit. et absolute nego, ut existentem distincte et precise ab esta per exist. breuem et diminuta, concedo. Eodem modo distinguo Cem nolle: nisi a. modo nolle n° e odille; odille en dicit. duplicit. vel q. alicui Colum malum, vel q. eidem nolumus bonum debitum. aut, si latius loqui velimus, q. ei nolumus bonu cuius e capax. Deus per nolit. creandi mundu, nullum malum vult voluntate; nihil en vult otrarium exist. simplit. ipsius Colitionis, nihil et vult otrarium perfectioni debita ipsi volitioni. Nec pote dici nolle bonum, cuius ille actus liber e capax, q. solum e capax boni, q. existit ines q. esta dia existat. Vt en dixim. c. pced. nullum aliud bonum supernaturale here pote.

obijcies 3. Saltem pote velle Deus ne existat in se tratis lib., id v° e malum illi, si minus q. mihi mors et n° esse. R° hoc ee falsum, q. mihi ideo mors et n° ee e malum, q. e n° esse simplit., et post illam nulla mihi relinquit. exist. per quam eam existentem simplit. totum perfect. quam antea dum viuerem habam. At tratis lib. dia quamuis in se per existentiam distam ab exist. esse n° existat, tm eis q. caret illa exist. diminuta existit simplit. per exist. qua existit inse tota eius perfectio.

His tuni confirmati tota mea defensio. Vere nostrum apparet n° ee malum alicuius defectu tale defectu, qui ipsi nullu bonum ob perfect. tollat, sed integram relinquat totam eius perfect., et exist., qua existat omni modo necess. ut existat tota eius perfectio. At talis e defectus actus liberi et n° alius: g. ille defectus nullu malum infert actui libero.

obijcies 4° tratis lib. ee indifferentem, ut ee existat

et n' coïret essa dia, d, hoc arguit imperfect., et capacitate, in tratione carendi summa sua perfect. Distinguo ans. tratis lib. e' indifferens ut ei absolute coïret essa dia, nego. Semper en, ac necess° ea tratis e' dn et absolute et simplit existit per exist.a et dunsem essa Dei: e' indifferens ut ei tang existenti per propria exist.a diminuta, coïret essa scdo: q.d nichil refert, q.a hac exist.a nichil boni aut mali noui affert tationi lib.e ut iam e' dictu.

obijcies 5 trat.s lib.s roe sui ee' ens q.d appetit ee' roe sui: 5.o e' da quis appetum n' existere in se: quare n' existere in se erit imperfectus et defectus. R.o tratis lib.e roe sui e' ens sm quid pure intentionale et denominatiuu, sicut et negatio, et sm aliquos ens rois, et malia specie. scdo: e' ens abs.e et simplit. dictum nego, q.a ad roem entis simplit. dicti requirit ut sit perfect.s; ratio en, quare malia n' e' ens abs.e dictum nec indigens ecursu positis e', q.a n' e' nata neq. perfectio ut SS DD dicant. Hinc nego osam t.a, q.a illud ens appetit ee' roe sui cuius esse e' bonitas et perfectio, aut saltem cuius ee' e' utile ad obtinenda suam perfect.m. At ee' q.d nec tratis lib.e roe sui nec e' perfectio, neq. e' utile ad obtinenda sua perfect.m semper en, absque necess° nec exist.a requisitam ut existat tota eius perfectio

obijcies 6. tratis lib.e nec opp.tu et p.rium sua exist.a, d, hoc e' imperfectio q.e ett. Distinguo maiore, nec p.rium sua exist.a utile ad tendam sua perfect.m nego, nec p.rium sm quid resp.ue existentia inutilis ad sua perfect.e obtinenda, et solum utilis ad coïcandum alijs suam perfect.m aut neg.tu, concedo. Sed hoc profecto n' e' actus illos ee' inimicem p.rios et inimicos, d, amicissos, q.d en, bonis saluandi iudam impedit. absolute, ipsa bonis existit sm tratam sua perfect.m, et roe sui bult non coïcare iuda beatitud.m, imo bult n' existere roe sui, d, solum roe essa, q.d e' profecto miraculos.m, d, verum ut c. seq.ti videbimo.

obijcies 7. imperfectum ee' id q.d alteri sine iniuria postponi pote', d, nobis creandi mundu, postponi pote' bonitati; alteri en, Deus bonit.e p.posuit nobis. Distinguo maiore, imperfectu e' q.d alteri postponi pote tang inferio et mino eligendu, aut in ord.e ad elect.m, qua bnu bonu negetur alteri tribuat. scdo. imperfectum e' q.d alteri postponi pote postposite late et impropri dicta in ord.e ad exist.a aliquam diminutam nichil boni aut mali electo

aut n' eleib afferentem nego.

Cap. 5m

Terminat.e Cb.a Diuina posse deficere diminute non Va Simplit.

Ut intelligat. et post. assertio supponendu, e' 1° duplicem ee existt.a alia é rei forlit. et birlit. intrice existentis in se per se ipsam, hac nullis modo distinguit. ne vrilit. quidem intrice a re existente. Dices thom.s distinguere exis-tentia, ab esta. R.o existt.a late dictam ut hic sumim, nec d. tham et nec thomistas a re ipsa distinguere: nec en illi negant esse ut sperit existt.a illa, quam vocant vl.a actualitate, ab esta distam differre re sui ancillo, et existere per se ipsam forlit. actu actualitate essla opposita nichilo. An vo illa actualitas vocanda sit ipsiss.e existt.a q.o e' dispte. Nos eam hic claritatis gra Salte late log.do existt.a vocam. Alia existt.a e' qua res forlit. n' e' in se, d, in alio realit. aut birlit. intrice dicto per denominem ab ipso existente in se forlit. per se ipsum. Sic res quamuis n' existant in se dicunt. existere in psta in causa p.ssim 1a in psentia eternitatis sm thom.s in cogne, in memoria ect.

Premittenda e' 2° alia diuo existt.a in existt.a rei simplit. et absse existentis, et in existt.a diminutam ab sm quid: existt.a rei simplit. e' illa re' cui existit in se forlit. tota perfectio entitatiua alicuj rei cui qua existit sufficiens ut tota eius perfectio existat in se. Existt.a diminuta et sm quid e' illa qua existit aliquomodo, d, n' ita ut re' ipsius existat in se forlit. tota perfectio entitatiua rei qua hoc modo existit. ex. g.a ls existit in se existit simplit. g.a existit solum in sua causa, aut in fama et cogne existit diminute q.a in priori eventu hit existentem in se forlit. totam suam perfect.e entitatiua, in posteriori n' hit in se forlit. existentem eam perfect.s, imo et post nullam p.te sua perfect.is here existentem in se, d, solum per denominem ab aliena existentia. Hoc nis stare aliquis post quid sit rem deficere diminute, seu defectu opposito existt.a diminuta, et quid sit deficere simplit., et deficere in se, aut in alio.

Supponendu e' 3° nullu ee' q.d semper ac necess. n' existat aliquo modo per denominem ab existt.a Diua essltia, illa en, e' ovium causa

perfectiss.a cognō et p.sentia ęterna, n' qualem dicunt Thom.ta alīqui, ꝺ, qualem nostri intellig.tes roē hui⁹ p.sentiā cognem ęterna, et inuariabilē Dei.

His Suppositis Dico 1°. tratis lib.a Diā n.ꝓtest deficere defectu opp.to exist.ę quam pōte hēre in ella Diā per denominem ab ipsa nichil en, pōte roē modo deficere, ut patet ex 3ª Suppositē.

Dico 2° tratis lib.a Diā pōte hēre defectum oppositum exist.ę qua existat in se formlit. aut virtit., cui en, ut c. Seq.r dicem⁹ tratis libera distinguat. virtit. intrīce ab entitate necess.a Dei p.ter illa, exist.ę quam hēt in ella Diā per denominē, ab ipsa, hēt alia⁹ distam virtit. ab entitate necess.a Dei et in distam virtit. intrīce ab ipsa trat.e, et liberam in se formlit., et qua propt.a pōte' deficere in se, ita tn, ut hac ipsa exist.a formlis tratiōnis lib.ę semper existat in Diā ella, et per denominem ab ipsa: Sicut quamuis pereat exist.a roīs in se illa eadem manet in fama, in memoria et desideriis; nec en, talis interitus, taliq. permanentia int. se pugnant, ut perse e' manifestum, cum ipsa creaturaru⁹, qua nunquam erunt, exist.a in se in roē possibilis sit et permaneat in Diā pōta ex ōnū sent.a

Dico 3. tratis actꝰ liberi Diuini semper atque necess° exist.it exist.a simplit., neque pōte' deficere defectu opposito exist.ę rei simplit. Potest tn, deficere defectu opposito exist.ę diminuta. Probat. adhertis; nam tratis libera pōte' deficere defectu opposito exist.ę qua exist.it formlit. et virtit. roē sui et in se: Sed exist.a qua tratis lib.ę exist.it roē sui formlit. et inste e' exist.a diminuta: g.ꝺ pōte' deficere diminute, seu defectu opposito exist.ę diminuta Probo min. g.a exist.a qua tratis lib.a exist.it roē sui formlit. n' affert illam perfectē, neg. eius defectū illam imperfectē, g.ca exist.a e' diminuta. Ista e' perspicua ex dictis exist.a diminuta et sm quid explicata in Suppositē 2ª.. Et vocē g.a Sicut res creata g.ꝺ exist.it in sola cogne aut fama, aut in causis dicit existere diminute g.a per eam exist.a n' sparat illa, perfectē intricam in se existentę, neg. per eis defectum eam amittit formlit. aliqui mea perfectis intrīca variant. ad varietatē operationū, quas deme roes assignant; ita exist.a illa quam hēt tratis libera roē sui vocanda e' diminuta et sm quid, g.a neg. per eam sparat quidquam perfectis intrīce, neg. per eis caram amittit, quasi perfectis tratiōnis desinat existere in se, Dictum e' en, et probatum late trat.e lib.is neg. ee perfectē roē sui neg. ee imperfectis Patet ꝺ trat.s liberam pōtte deficere defectu diminuto.

Nunc gberg alteram ptes assertionis Scz nr posse
defluere defectu simplic., seu defectu opposito existe rei simplic.; 2a deficere trã
tionem liberam defectu simplic. e deficere defectu opposito existe quam het in Dia essa
sed nr pote deficere tali defectu, ut e ostendum in 1a clone 3e etc. Probat. maior
existe simplic. trationis libe e illa qua existit in se tota perfectio entitatiua alcs liberi
At hec e illa qua existit in Dia essa, per hanc en existit essa Dia, et tota perfectio en-
titatiua Dei, et nulla alia perfectes het alcs liber Divus, ut iam e demonstratum: 3o
existe trationis in essa Dia e eius existe simplic. 4o deficere simplic. trate liberq
e deficere defectu oppositi existe quam het in essa Dia, qua existe utiam e infal-
e indefectibilis

Confirmat. Sumi existit qualibet res simplex et
abse qde existit existe sufficiente ut existat tota sua essa et perfectio intrica
entitatiua et idemtificata cu ipsa, sed qd existit sufficiens sua essa et perfectioni
uitrica. At Dia essa et entitas e essa et perfectio tota trationis libe qd existe
trationis sufficiens Dia essa et entitati e existe trationis simplic. etabde At per-
solam existe essa Dia het tratis libe eam existe, ut e perspicuum, ex dictis 3e etc.

obijcies 1o existe actualis fortis het nr pote
dici existere alio modo quin existat fortis in se, et tribuat denominem existentis fortis
3o Silet existe fortis et debilis trationis nr pote existere alio modo nisi existat in se
Ad solute argumti nota existe duplicat. sumi posse 1o in actu exercito, 2o in actu
signato: Sumi in actu exercito e Sumi ut quod denominandi, et ut predicatum pro-
positionis de 2o adiacente, qualis e hec lux e seu lux existit: Sumi in actu signato
e Sumi tanqua subtum alcuius predicati et denominis, et sicut licet existe nr possit de-
nominare existens Suum Subtum, quin existat in se, pote tñ denominari possibis cog-
nita et desiderata quin actu existat in se, ita quamuis nr possit Sumi sine falsitate
in actu exercito quin actu existat, pote tñ Sumi in actu signato, et ut subtum de-
nominis rei cuius libet alcquam existe intentionalis aut in causa. Hoc supposito
distinguo ans existe actualis het sumpta sumi in actu exercito nr pote dici
existere alio modo nisi existat fortis in se, nego: Sumpta in actu signato nego.
Quid en detat dicere existe salutis inde existere nunc in desideriis et in causis.
Eodem modo distinge de e ostens, et dicendum het nr posse existere tang tribuentem

denominem existentis quin existat inde, posse tm existere bang[ladum] alicuius denominis existentis sumpta ab exist[entia] quasi extrica

Obijcies 2° in creatis exist[entia] in alio seu qua in e' in se ipso, d, in Deo e' diminuta, et exist[entia] qua creat[a] in se ipsis exituntur, e' exist[entia] simplic[iter] et stat. exist[entia] qua tratis libera forlit. existit in se e' exist[entia] simplic[iter], et qua existit in essa Dia, et n in se forlit. e' diminuta. Nego xam, et ro discrimen e', qa exist[entia] qua tratis libera existit in se forlit. e' dista virtl. intrinsece ab exist[entia] qua existit in se essa et entitas Dia, deest essa tratis, et tota perfectio entitativa ipsius: in creat[a] vo n distinguit virtl. intrinsece exist[entia] qua existit in se ipsa ab exist[entia] qua existit essa et tota perfectio entitativa ipsius, qa creata e' idem n solum perfecte realit. cum sua essa, et perfecte entitativa, d, et virtl. intrinsece. Vt enim sepe dixi in creatis n potest reperiri identitas realis et perfecta sine identitate virtl. intrinseca sicut reperit. in Deo inter essam et personalitates, inter entitatem necessa[riam] Dei et tratem liberam,

Obijcies 3. tratis libera e' ro sui ens qa exist[entia] qua existit ro sui e' exist[entia] simplic[iter]. Probo ans ro sui n e' nihil et pote existere realit. qa ro sui e' ens. Distinguo ans, tratis libera ro sui e' ens latissime dictum diminute, sc et pure intentionale et denominativum, d ads, et pariter d ads n e' nihil sprout nihil opponit enti et latissime dicto, e' tm nihil in gne entis simplic. dicti. Sicut malia et prius. sed cum discrimine, qa ista penitus s nihil in hoc gne; tratis vo solum pariter. Concedo etiam existere realit. ro sui sumendo late ly realit. pro modo existendi n fictio et chimerico, n autem sumendo ly realit. pro re et entitate pro exist[entia] rei simplic. dicta

Eodem modo R[espondetur] ad 4am obiect. sumpta abeo qd tratis tribuat reale denominem, unde ee tram realem videt. inferri; concedendum, en e' tribuere denominem realem, idest n fictum quomodo etiam nego et malitia tribuit: neg vo tribuere denominem realem simplic. dictam, idest denominem proueniente a re simplic. reali.

Obijcies 5. malia et prius deficit simplic. et si nulla perfectio desit ea deficiente: qo similit. tratis libera pote deficere simplic. nulla deficiente perfectione ipsius. Nego xam, qa tratis n potest deficere nulla deficiente perfectione ipsius, d, permanente in rerum natura tota ea perfectione entitativa: malia vo deficit nulla manente perfectione ipsius entitativa; nulla, en, hac

ctr, q̃d existit in se

Sed dices saltem malitia in suo gnē existit simplit. et deficit: q̃ sicut tratio in suo gnē trationis deficit et existit in se simplit. Nego Osam, q̃a duo sūt gnā rerū, alia sūt imperfecta, alia perfecta: sicut res existens in gnē perfecti existit simplit. per exist.ā in se tota sua perfectionis essalis et entitatiua, et deficit simplit. per defectū eiusdem; ita id q̃ de imperfectum in suo gnē existit simplit. per exist.ā totius sua imperfectionis essalis et deficit per defectum talis. Nō q̃ omnium malarum deficere et existere simplit. in suo gnē, cum ea deficiente deficiat tota imperfectio ipsius, qua tollit intrice n distinguit. ab ipsa ea vo existente existat tota imperfectio ipsius. tralia essa e in gnē rei perfecta, et ut videmus nunq eius perfectio deficere potē in se.

obicies 6. n equiualet exist.ā trationis in essa Dā exist.ā trationis in se et in essa Dā simul: q̃ ni e cui deficiente in se tollit n deficiat simplit. Nego ans. imo hinc sumit. argum.tū efficax ad probandam nrā tentam. Exist.ā trationis in essa equiualet extensiue, ut intensiue exist.ā trationis in se, cum hac nulla addat perfectionē aut imperfectionē: q̃ e exist.ā simplit; sicut en bonitas sine idemt.ate tollit intrica pertinet ad rōem idemtitatis simplit. perfecta q̃d ea bonitas equiualet idemtitati tollit intrica ut accidit in Diuinis bonitati paternitas e idem simplit. cum essa Dā sine idemtate tollit intrica obligam equiualentia, qua sit ut bonitas paternit.is et essa sit summa; ita exist.ā qua n e in se tollit, q̃ in aliquo n identificato tollit. intrice e exist.ā simplit. q̃d genitus equiualet exist.ā rei in se tollit; iam en tunc dici potē ea exist.ā e summa exist.ā rei, summeq. estimabilis absq.

Sed replicabis perseuerantia moralis bonitatis alio pteriti otritionis equiualet exist.ā actuali in se, et tn tunc n existit simplit. q̃ equiual.a n sufficit ad exist.ā simplit. R.o duas ee exist.as morales otritionis, alia e in cogne Dā qua cognoscit actum extitisse, et in complacentia de hac exist.ā pterita, hac exist.ā n equiualet potenti exist.ā physicæ; na actu otritionis potens actu sanctificat actum simplit. tanq vera sanctitas pro tempe potenti. At existens moralit. modo dicto n sanctificat, q̃a otritio ut existens moralit. hoc modo n opponit ex nāt rei cui, alias pecū mortali q̃d hoc potē otritio nālit. et

pro

ppris Christ poté perpetrare. Alia é exist.a moralis obtritionis in suo esse
seu roé grãe habitualis, et charitatis succedentis actui charitis. Hæc exist.a
æquivaleat quoad aliquos effus, sed n'ita æquivaleat ut perinde sit atque per-
manere obtrit.e in se actu. Melius in, sanctificat. agrã et obtrite simul q agrãe
sibi actuexistente, et obtrite iam pterita.

Dices mala mortalis pterita maculat aiam
et eius p.sentia moralis æquivalet p.sentiæ actuali: q.a et bonitas obtritionis pte-
rita sanctificabit, et æquivalebit. Dessa 1.a p.te antis, nego ~~nam~~ nam: q.a
malã pterita pecte ut p.sentia het oppositu n quidem essentiam, d, tantum
exnaã rei cum iust.a et sanctitate; magnum en miraculum é, et maius q
suscitare mortuum, condmare peccatum mortale. Q.e n mirum illi evenire roem
maculantis aiam simplit. n solu pro temp.e p.senti, in quo existit, sed in omne
tempus futurum. Ad nullu é miraculu hoem semel obtritum peccare postea
mortalit, ubi q. meum peccatum mortale p.sens é ex.a in oppositis exnaã rei
cum sanctitate futura: n.a obtritio p.sens cum peccato futuro. Q.o R.o neg.d
1.am p.te antis. Q.a malgã peccati mortalis ut existens moralit. roé cognis, et
odij Divini circa exist.am pterita, n æquivalet actuali p.sentiæ; hæc en essentialit.
opponit. grãe et obtritioni: illa ex exnaã rei tanti. Ait quis dubitet peccatum
fore hoem sibi malam actualem servaret?. Parum ex refert q.d ad aliquos
effus morales æquivaleat; id en n.e æquivalere simplit.

Corollaria I. Personalitates Dei pro eo pri-
ri in quo existunt in essa antequam in se ipsis actit existant, n.e existere simplit
p.e eadem erit ro de trat. essa. Nego Nam. Et ro discriminis é q.a cui, tratio
Cath. n dicat roé sui perfectæ distam ab entitate necess.a Dei, proeo priori in
quo hæc existit, tota alij perfectis existit in se, q.d suffecit ad exist.am simplit.
Ait personalitas roé sui dicit perfectæ virtit. intrice distam ab essa: quare
dum n.e existit in se n.e existit simplit saltem extensive etentitative. Dixi
saltem extensive etc. Q.a retro dici potè pro eo priori intensive simplit. et essentialit.
existere personalitæ, cum tota eius essa, ac proinde tota perfectio essentialis ipsius exis-
tit, nec sit bonus minus æstimabile resp.u essentiæ dicæ, ac pariter resp.u personalitatis
illi am inclinatæ penitus æquivalere eo modo existere q existere utroq modo simul
se in essa et in se. Fix roé discriminis assignata in fieres quare deficere in se personalitæ
e deficere simplit., et quare hæc defectibilitas esset in personalitæ imperfectio: q.a esset
posta amittendi perfectæ quam n fiet tratio, quis illo diminuto defectu sit defectibilis

Objicies 8. Si Deus volens ab æterno fieret in tempe non volens tratio libª deficeret simplic: ꝯ Simplic. Si ab æterno existeret non volens. Nego Ass̃, qª non ponet Deus ab æterno volens fieri non volens in tempe ni si supposita dicte realis trationis ut in se existentis ab æternitate et ejus Diâ: qua dicta Suppone sequerentur leges aliarum rerum distas a Deo, quæ ex, ut stat existas, si deficiat in se, deficiunt simplic. Cui a ea distinctis trationis ab æternitate Dei sequat. Si deficeret in tempore posita semel existit ab æterno, patet, qª si semel fuit idem cum æternitate perspicuum est eo ipso est æterna. Sed dices multo magis non est æterna. Nego. ab æterno existit. R° Sicut tratio libª duplicem habet existª ita duplicem est æternam eam æterna simplicis existª simplic, et hoc modo non potuit non esse æterna; et ita æterna simplicis existª diminutæ quatenus tratio est existens in se existª virtut distæ ab existª Diæ ejus non distinguit realit. ab ejus et æternitate Diæ: hoc modo potuit absolute non esse æterna, sicut potuit non existere in se formal.; si tñ semel fuit æterna clarum est postea non posse non esse æterna.

Objicies 9. Tratio libª est distæ virtut intrice ab ejus Diâ; ꝯ quod existit simplic existit ut distæ ab ejus Diâ, Ds, non potest existere ut distæ nisi existat in se formal. et virtut intrice ꝯ non potest existere simplic nisi existat in se formal. Distinguo 1m Ans quod existit simplic existit ut distæ in existendo, nego: in essendo et specificative sua rem formam, concedo: et distinguo minorem, non potest existere ut distæ nisi existat in se formal. si existat ut distæ in existendo nego: si existat ut distæ in essendo tantum, aut sua rem formam nego. Sicut etiam creatæ ab æterno existunt in mente Diæ, et quamvis eandem existª intentionalem quam Deus, non distinguntur in existendo a Diâ ejus; tñ sua res formes distinguntur a Deo, licet non possibilit quidem a Deus. Et rõ est quia Deus potest sua cognitione denominare cognitum non solum se ipsum, Ds, etiam creaturam a Deo distam existentem actualiter ex parte Dei dicte actualis creaturarum, seu repugnª ad idem.

Objicies 10. Si tratio libª semper existit simplic ꝯ Deitas et tratio simul existunt semper simplic. At Deum esse nolentem creare mundum et existere Deitatem et tratem nolitionis mundi: ꝯ semper et necessº existit simplic hoc quod Deus est nolentem creare mundum, sed existere simplic hoc quod Deum est nolentem creare mundum, et Deum est nolentem

creare mundu, q° Deus semper ac necess° e' nolens creare mundu. Distinguo 1m cons Deitas et tratis existunt semper simul ita ut tratis denominet Deitate, nego, ita ut Deitas denominet trat^a existentem vcdo, q^a ad 2m sufficit trat^a existere in Deitate: ad 1m requirit ut tratis existat in se entitat. minore, subluenda, Distinguo Deitate, et trat^a existere in se entitat. e Deum ee' nolentem creare mundu, vcdo: Deitatem et trat^a existere in Deitate, seu simplit. e Deum ee nolentem nego. et nego cam.

Obijcies. 11. n' semper ac necess° existit simplit. hoc q^d e Deum ee nolentem creare mundu, q° id ipsum deficit simplit.: quare aliquid Diuu deficit simplit. Ans probat: q^a aliquo semper ac necess^o Deus simplit. esset nolens creare mundum. Distinguo ans n' semper ac necess° existit simplit. hoc q^d e' Deum ee' nolentem creare mundu, si cy simplit. appellat supra bonit^a huius propositionis Deus e' nolens, vcdo. si cy simplit. appellet supra entitatem nego, q^a id significaret deficere simplit. entitatem Diuinam, et distinguo cons id ipsum e' deficere simplit. defectu opposito bonitati propositionis affirmantis Deus e' nolens, concedo; defectu opposito simplit. entitati et esse simplit., quae e' rerum illius bonitatis nego. Ad probat^m antis nego sequelam sequi, si' intellegat ut nos vcdissimus; q^a haec propositio Deus e simplit. nolens n' solum significat existere simplit. totam entitatem Dei nolentis, sed poste existere simplit propositam veram affirmantem exist^a diminutam illius trationis

Ad 1 n huius responsionis e' Deum ee' nolentem n' solum per entitatem et exist^a simplit. ipsius Dei nolentis, sed etiam per existam diminutam trationis, quae licet n' sit exist^a simplit., probet tm fundam^tum ad propositam simplit. veram, quae propositio simplit. redderet falsa ex suppositione n' exist^e diminutae quam affirmat; sic quamuis exist^a hois in suis causis n' sit nisi diminuta fundat tm propositam simplit. veram de hoc: sic quamuis negoes et malae non sint existentes simplit. fundant tm, ut recte dicit D. Thas propositas simplit. veras et certas, q^a ad veritatem talem propositionis n' requirit fundam^tum entitatiuum simplit., sed quantumcumq; sit diminuta et intentionalis et privatiua entitas poste' esse propositis illa affirmans simplit. vera, sed' nihil falsitatis vcdis.

Dices, propositio dicit. vera vel falsa abeoq^d

6

res e' vel n' e' q. si res n' e' simplic. n' e' vera propositio. Distinguo ans. ppo-
sitio dicit. vera vel falsa ab eo q. res e' vel n' e' ut affirmat., nego: ab eo q. res
e' simplic. seu perfecte nego.

caput 6m

Frat. liberam n' ee' idem virtus intrice cum entitate necessa Dei, esse tm idem realit. perfectissime

1a pars videt. ee' manifesta, qa trationi lib. inest predicatum, q. n' inest en-
titati necessa Dei: q. n' tenet idemte virtem intricam. Probat. ans qa trahs li-
bera e' in se stringens aliquo modo, entitas necessa Dei nullo modo in se e' stringens
Deinde velle creare mundum opponit huic q. e' nolle creare mundum, et contra
Ad existere entitatem necessa Dei neutri opponit. Tandem Deus n. poste velle crea-
re mundu efficacit. quin hic in tempa creetur, poste existere tota entitas necessa
quin mundus creetur: q. velle creare mundum et existere entitatem necessa Dei
n' st idem virtus intrice. Ce necesse e' fateri in ipso velle Dei libero includi
aliquid dictum saltem virtus intrice ab entitate necessa Dei. Hec argumta
sufficiant ut intelligas quam sit mirabilis eorum opinio qui 2ariam sententiam
sequunt. Quis en eam capere possit?

1a pars probat. qa ea que n' st idem virtute
intrice possit ee' idem realit. perfecte si fuerint idemte infinita coicatis, ut
constat ex c. 1. sectis disp. ii. Sed tratio Aba het idemte infinita coicationis
cum essa Dia; hec en infinite simplic illi coicat, ac proinde summe in suo gne
q. sufficit ad idemte perfecta. infinitas a coicatis n' difficile probat.; qa tanta
e' huic coicatis bis ut trata haberet ab oi defectu et imperfectione. etiac a exemptis
ab oi imperfectione n' e' p banda ansbis in hac loco sicut eam p bauimus c. 4. huius
disp. ubi en ex idemte eam p bauimus, nunc a idemte ex remote imperfectionis
p bamus. Ce ne petere principium videamur alcunde e' p banda trationis spuritas
ab oi imperfectione. 2a a ita probat., q. licet coicatio Dia esset finita determi-
nate trationi lib. volitionis creandi mundum ut ex existenti in se finiti non
sit necessa, tm bene cog. e' necessa; nec en poste Deus sua perfectione n' coicare

ab

ab æterno, aut rationi voluntatis creandi mundu, aut rationi notionis creandi mundu quam necessitatem Deus n habet si vo eas rationibus liberis Divinis involueret imperfectas; nihil en c includens in suo sceptu imperfectu ad cuius exista et vagam Deus habet necessitate: aliosqui dici posset n ee absurdum si Deus habet necessitate vagam efficiendi aliqua creatura, aut assumendi in unitate personæ aliqua creatam natam; q tm c plane absurdum. Vide ea quæ dixi in 1a disp. nra de incarnatõe. Vbi ostendi fieri n posse ut Deus necessº amet exista alicuius vis vagæ includentis imperfectas. Cum igit Deus habeat necessitatem exercendi sua libertatem per aliquem actu liberum; n en poterit abstinere. Patet eodem modo liberi Divini n involuere in suo sceptu imperfectu: aliosqui haberet aliquem actu liberu Divinum includeret aliqd displicendi monitum, cum tm ad ipsam sit necessus et ineuitabile Deo, q ex supradictis satis constat ee absurdum.

Sed objicies 1o existunt ab æterno multæ negatæ ut immortalitas Dei, immensitas, et alia id genus quæ necessº existunt, et tm hæ negationes non distinguunt ab vo ente positivo sint imperfectæ n quidem respectu sui subi quasi illud reddant imperfectum, vel in seipsis. R. Sentiam de negationibus æternis et necessarijs dictis ab vo ente positivo multi multis abhinc annis ee inuisum, et quo attentius illa considero eo mihi vehementius displicet. Quid en potuit Deus necessitate, aliquo expediendi ab his inanibus entium umbris et cui propt. suam perfectionem libertatem et ad amandas summas creatas necessº cedimus qua vis necessitate amandi existas harum negotium eum adstringeret. Dico 1o. immensitatem et immortalitatem Dei n ee negationem dictam ab vo ente positivo, vel saltem Deum quatenus subest fundamento oppositionis negativæ, aut ipsam mortalitatem et mensuram quatenus sint ab intellectu negabiles de Deo; hanc vo negabilitatem habent forsit ab exista Dei et ita

Objicies 2o Deum saltem habere necessitatem ut existat creata aut cuius negõis, et tm vo eius creatæ et cuius negõis voluntas imperfectus. R. exista creatæ duplicem ee negationem, aliam, quæ sa eam sententiam sit ab vo ente positivo dicta, qa en ens diminutum n ponens forsit ulla perfectu vel, positivo tollens. Hanc negationem ego existimo qd existat inesse alicui subo creato, nec posse extra subum considerare; ridiculum en esset affirmare has negationes per se subsistere, cum n possint accidentia, cum tm solidorum entitatem habeant. Detur qd negationibus satis constat n posse Deum habere necessitatem vagam, ut illa aut creata existant n en possit sine creaturis

existere. Alia st negoes, quarum nata p'cise sicbat in' negabilitate exist.a creaturae hanc negabilitat.em ego fuisse in' non Phys.a obtendi posse. Statui per nolitem Diam, qua Deus efficaciter nolit existentiam creat.ae. De his negotiis habeor Deum here necessitatem ad d. ut creat.a existat deleig negotio, sed no cois tra destruenti talem negabilitatem et creaturae n' posse dicere imperfectae, q.a e' no cois tradition. lib.a Dei, de qua adversarig nung potuit dicere imperfectae.

Objicies 3.o n' sin extrema disiuncti, ad cuius exist.am Deg het necessitatem bagam ce' necessariae libera ab imperfectione. Nam perspicuum e', quidq.d denata negotis dicamg, Deum here necessitatem bagam ad exist.am creat.ae, aut nolitem creat.ae. R.o posset 1.o Deum n' here necessitatem bagam coexistendi ab aeterno creat.ae, aut herdi nolitem illig. Ea creata ex pelgrimos n' potuit ab aeterno existere, q.a nec potuit ce' extremum illig disiuncti ad cuig exist.am aeternam, Deus figit necessitatem bagam. R.o 2. potest Deum n' here necessitatem bagam ad exist.am creat.ae, aut eig n' exist.am ex magnitud.e remotionis ab imperfectione quam het creat.a, seu ex magnitud.e perfectionis qua Deus creat.a coicatae, qualibet creat.a designata potest Deus efficere alia magis bona, a defectibus. Non vta stringit tration. lib.a qua nihil potest ab imperfectione ce' remotius. Cuius signum e' ex Suppositione q.d exultat semel n' posse Deum eam destruere, ut possit si aliquam haberet imperfectionem. Est bona tanta coicatio qua esta Dia illi coicatae ut deligi ex parte Dei resultat ne eam Societatem dissolvat.

3.o R.o et clarig Statum integrum exist.ae et n' exist.ae creat.ae, ad quam disiuncte Deus necessitatem het includere ex p.te utriusque extremi, aut supponere no oppositas, n' imperfectas: licet n' sit necesse ut q.d ad statum utriusq. extremi disiunct.is pertinet, sit n' imperfectum. Non en e' no necessitis in Deo ad alicuius disiuncti exist.am, necesse e' no eorum extremos disiunctionis scindere ab imperfectione. Ex qua sequit. ce' aliqua duo opposita pertinentia ad status oppositos n' includentia imperfectionem, q.a si bonum esset ad imperfectionem liberum, aeternum n', Deus ad illius necessitatem haberet. Absurdum en esset Deum relicta p.te n' imperfecta, opp.ta eligere sino imperfecta.

Objicies 4. trat.e ab.a Solitaria mundi distinguit extrinsecam rei ab essentia Dia, cum hac possit abilla separari. R.o n' posse separari simplic., sed diminute quatenus essa' poste' existere inse, quin tractio existat

frolit. inse, d, vi sola essa, roe cuius simplit. existit. = Sed replicabis hoc ipsu arguere distis, qa essa dia neg. hoc modo poste separari a se, et poste a trate. R° hoc probare trationi et esse spectare predicata absoluta, que in creatis arguant distis reales, n vo in diuinis, ut patet in personalitate et essentia sibi identitas infinite coicatis, dest coicatis libe ab imperfecte supplet defectu identis virtis.

Obicies 5. saltem ipsa trates oppositio solitua leg. et notitiua mutuo differunt, cum sint oppta magis quam persone dia; n en, possit sibi coexistere, nec possit sibi mutuo inesse. R° sicut persone die st vnus deus qa habent vna deitate ita oes trates libe ea vnus ens, n vo entia distia int. se, qa n habent diuersas, d, vnicam entitate et perfecte, cum roe sui n dicant perfecte, secus personalitates que st propte dista entia. Et negamus n posse trates coexistere et simul sine suas entitates. Ceterum fatemur trates oppas distingui int. se n quidem realit, d, minq realit, et plusq pure denominatiue, quatenq si roe sui inuolverent perfecte distinguerent, cum ita de facto opponant ut nihil ad roem distinctis realis illas desit pter entitates.

Dices 6° eadem roe dicendum e' neq virtl. intre trates distingui ab essa, cu n habeant entitate virtl. intre distam. R° dist. ppria dca item 10 meth. ea n identte sentem pro subo entitates. 2a distinctio virtis ppria erit n identitas virtis int. virtles qua sint entitates roe sui. Unde int. trate et essam licet sit n identitas virtis intrica n e' recedenda distinctio virtis ppria dicta nisi nomen distinctis virtis late sumat pro n identte virtis intrica, ut nos hactenq sumpsimq.

Q agabis an due trates libere simul coexistentes pter illa deitate quam habent roe identis entitatis vtriusq. Simile identitati, quam habent persona dia in 3. seu in ella dia, habeant aliam qua dii possint int. se iungi vel immte vel mediante essa? Nam de personalitatibq diximq supra int. se n iungi, nec fieri vnum intrice mediante essa, neq posse in Deo inducere mus, et reddimq roem, qa essa n perficit formlit a personalitatibq. At neque a trationibq formlit perficit. Eadem q erit ro.

R° 1a roem quare personalites n iungunt inter se n ea qa n perficit ab illis formlit essa, sed qa essa n affici formlit abillis dignus a. q d n afficiant e', qa st afficerent formlit, cum sint perfectes illa formlit

perficerent, q̄ n̄ p̄stant: ōs en̄ actꝰ affectuus Sui, Si e' perfectꝰ perficit sortit. Si e' imperfectꝰ inficit, Si Utrag. rōe tamen afficit quidem sortit, q, n̄ immutabil Subiū ad perfectū aut imperfectū. Dicꝰ g̃ Deus sibi afficere sortit. Diam eam n̄ quidem tang actu physicum, deit tang perfectivum, aut infectivum, q, tang actum pure intentionalē, afficientem eam in ordine ad creatas et reddentem illam prospensam et Deitatem intentionalit ipsis, dest amantem ipsas, et q̄a iam exigūs incipiunt ee' materia bona Dei, n̄ quidem q̄ Deus indigeat, q, q̄ Deus magis sibi beneuolo. Hoc g̃ sufficit, ut mediante eā se mutuo afficiant et diungant inter se; ita on̄ ygarat actꝰ liber tang actꝰ Dei esse ut si per impossibile esset perfectiui illa perficeret, esti esset imperfectiui illa inficeret, quo differt a personalitē et humanitate Xpi; na personalitas licet sit perfectiui n̄ perficit sortit eam Diam et Deitas licet inducat imperfectiui, illa sortit n̄ inficit eam Diam, neque personam, cui Deit.

Caput 7m

De aliorum Sententijs iudicium

Ita Sentia sit fere innumera, et plures sit sit illarum, quos reperies apud Alarcon disp. 4. de Uolunte Dei, apud Ruiz disp. 13. et apud Salas 1.2. tt. 3. disp. 1. sect. 8. Ego ōs Sentias ad duo capita reuoco 1m e' eorum qui docent Deū liberam ee' penitus Deo intricam. 2m e' eorum qui docent n̄ ee' penitus intricam. Ad addere Lugo etiam Diam talem positiue obiecti creati. Hanc 1 Sequit. Alarcon loco citato Sequitur Aureo. Arriaga. Barg. Ariza, Gran. et Basil. Legion. Alioꝝ etiam citat qui posit 2am viam docent. Dus sit huius Sentiæ fundamta. 1m e' et sapuum motus difficultatis qua vīa impugnat; nulli en̄ e' dubium quin defendens esset adeo penitus intricus si' posset defendi aliqua probabilē rōe. 1m e' q.a esta Diā rōe sui het totam perfectē cognis et amoris, cui propta notitiā posse' deus ppter obi positū ut hoc denominet amatum aut cognitum: si en̄ Deus het perfectam cognem Petri eo ipso q̄ intelligam Petrum existere intelligam Deum here cognem perfectam Petri qui existit, et eo ipso q̄ intelligam Petrum n̄ existere intelligam Deum here perfectā cognem Petri n̄ existentis. At here perfectā cognē Petri existentis e' nullo modo illū ignorare. At ignorare illū existere e' illum aliquo modo ignorare. g̃ Deus eo ipso q̄ intelligat here suam essiam, et existere Petrum intelligat

git. n' ignorare hoc qd e Petrum existere: q° intelligit. cognoscere de ipsum q° ut Deus intelligat Petru, existere n' e opus alio q Dña essa et exista Petri.

Mihi tn hac sentª displicet, quamuis n sit penitus impossibilis ea pte quadoat Saluari in Deo denoñe cognoscentis ipsius existere Petri, et ex ei positionis obi nulla alia forsitª obª intrinsa Deo inclusa in hac denoñe, qua dere fortassis inesse n nulla dicem. Et q. similis hac sentia illi sentª asserenti denoñem Simulis Petro albo prouenire solu, apposite sua albedini et apposite albedinis Pauli inesse tempª: esto et alia denoñs similis per nexum intricam prouenirat a rebª intrica, cui alia eidem rñs in Paulo respondet, ne pte mundi sint inordinata tanq sepa dissoluta. Ceterum meo iudicio n poste negari in Deo ea aliquid intricum aqua dicat. Volens videre, et ea cognoscens. 1m q a videbit cum e nata notum quemlibet amantem affectu intricie aliquomodo erga amatum; reddit eu q a illu affectu amore hispane afficionado. Deinde q a dixim paulo ante Deum n posse here necessitatem vagam de existª alicuius distinctei, cuius vtrum extrum dicat imperfectª. Aut oppositum sequit ex ea quª sentª Deus eu necessº suam libertª exercet, et n poste n eligere unam pte ex dictis. Si 2° Deus pt poste se determinare per actu intricum necesse e hanc determinatª fieri per aliquid extricum et a Deo dictum, qd eo ipso erit imperfectum. 3° et Valdiosse q a de fide e Deum creasse obª ab æterno: nam Paulo dicit Deum nos elegisse ante mundi constitutª: qd falsum esset ex a hanc sentª. Deus eu ab æterno nullam habuit electª obª intricam, d, solam suam eidem indifferentem ad electª et n electª: positis. a. obi aqua vel denominati eligens e ini tempª n ab æterno.

Dices fortasse denoñem eligentis sumere Deum n ex positis temporali obiecti et presenti, d, ex positis futuru quia ab æterno futurum fuit. Sed ex a q a de hac ipsa futuritª ego interrogo quid sit: e ne aliquid distinctum a positis presenti obi, vel n? Si hoc 2m dicas nihil respondisti. Si 1m, rogo ab an sit aliquid æternum annexum cum positis obi temporali: si en sit statim subscribo q° an sit Deo intricum vel extricum, Si extricum q° ab æterno existit obª aliquid qd n e Deus vel positivum vel negativum. De positivo res e penitus absurda, d, et de negativo: p Scotum cu aduersarij pernant hanc negem ut per illa Deus suam libertª ab æterno exerceat. Cui a, ong cogitauit denoñem Dei nos eligentis ab æterno constitui per solam negem, et actu obª Dei in sta negre

existere. Adde ansbis iam ee impugnatos negotes eternas absolute positivo dictas si a. dixeris futuritas nec quid eternum connexum cum posite temporali, et adequate dictum ab ipsa, argumentum suam vim retinet, et nitum e quam egregie allucinent aduersarij circa naam futuritionis qua ad suam opinionem excitant. Supponunt, qd certissima futuritas existat temporalis ee eternam, eamq. sufficere adaliquam denominationem presentem, et tantem tempe ipsam existat dei futurae; idem enim nam videt ee notum, cum eo modo quo loquendi dicamus rem nunc ee futuram, ac proinde nunc existere futuritas, postea tm hoc ipsum videnti euenire dum cognoscitur ex sua sententia dicere nichil ee ab eterno qd sit rem futuritionis; Hae enim e connexa cum obo futuro, et ex eorum sententia fit nichil ee ab eterno connexum cum obo futuro Male qm a futuritate obi sumunt denominationem presentem, quam tm in nra sententia recte possumus defendere: quippe in tempe presenti existit nego dei eras incepturo existere et preterea existit actus intrinsecus Dei connexus cum existentia creatina. Sed de hac sententia hac satis sint. Primo ei argumento iam e dilutum, et ex 2m, qa hoc ipsum qd de futurum ee existentia Petri non ee verum ab eterno, si non det futuritio ab eterno, quae mea sententia nullo modo poste dari.

Sentam affirmantem actum liberum ee Deo penitus intricam Varie defendunt Itt. Na Cajet. 3. p. q. 1. a. 1. docet actum liberum esse perfectionem liberam, qua tm sine eo modo potuit defluere, qa expensaret perfectionem oppositam liberam. Hanc sententia coit rejiciunt DD, et sibi ipsi repugnat. Na ex ipso qd dum actus liber expenset oppositum non ee perfectius. Quae fortassis Cajet. re ipsa non erravit, d, nomine perfectionis fuit abusus: na si hoc nomen secludas, et ea qua hoc nomine decantat addidit Cajet., ei sententia e ipsissima nra, qua tm e in loquendo et explicando multo cautior. Eandem sentam sequuntur Ponse. et Salas nisi qd negant actum liberum ee perfectionem et solum velunt ee modum quendam identificatum cum Deo, et prohac sententia innumeros refert Salas loco citato. Haec sententia penitus e eadem cum nra et solum differt in nullis. loquendi modis: na Salas non ita caute loquit de defectibilitate actus liberi, quem concedit potuisse produci Deum si ab eterno non extitisset Nos vero sicut dicimus non potuisse non existere simpliciter ab eterno, ita dicimus non potuisse non ee Deum.

Alij Itt dicunt actum liberum non addere entitatem, d, denominationem aut effectum formam volendi. Alij addere respectum, qui non est realis, d, rois, aut tertiam pure intentionalem, qua non sit ens reale sed rois. Nec desun

qui dicant addere entitatem complexe tanta significabile, idest quae possit fundamentum propositionis simplic. vera, quam tm habeat entitate simplic. dicta quare dicunt malam ee ens complexum nec vocant incomplexum. Nec ct desunt qui nolint addere talem dictam virtutem, seu nominem virtutem inter eam et tractatum lib. De aliis his sententiis pter vram, quae penitus intelligi nequit, mihi videtur eas non distinguere amplius. Nam clarum e tractatum liberum, et nram sententiam ee ens pure denominativum, ac proinde solam addere denominationem; ee ct ens rationis, quatenus ens rationis sumitur late pro eo quod cum nihil omnino simplic. potest accipi instar entis simpliciter dicti: nam in hoc sensu malum et negationes dicunt entia rationis. Cognitionem cum tractatus liberum sit rem esse verum ens simplic. magis possit fundamentum ut cognitum ee rei sui ens. Eodem modo accidit tractatum lib. ee respective pure intentionale, et ee ens complexe significabile, et existere simplic. complexe, idest posse fundamentum ad propositionem simplic. veram; non tm existere simplic. absolute. Et si quis recte rem perpendat, tandem aperte videbit nram sententiam mihi esse ee communem. Videat Salas loco citato.

Paucis ante annis inventa e alia sententia asserens actum liberum semper necessario existere, dum non existere semper ut virtute intrinseca dicitur ab deo; et entitatem necessariam dei ee indifferentem simpliciter ut distinguatur virtute ab actu libero, et vi hac actuali dicta existere exercitium libertatis dicit. Haec sententia duobus dicere potest, alterum e tractatum liberum semper existere simplic. Exempli gratia volitionem mundi, quae duobus modis potuit existere, 1° ut indicta vi existendo ab ella dicta 2° ut dicta virtute inexistendo, et quod hoc modo existit existere libere. Si hoc dicat haec sententia recte dicit, et ee eadem cum nra. Sed cum auctores huius sententiae nram impugnent, aut nram attente non legerunt, aut aliam secuti sunt, quae mihi placere non potest. Ella enim dicta neg. actum neg. posita distinguitur a se virtute tractatus libera saltem posita distinguit virtute ab ella: quia in sunt illis necessario praedicata praedicabilia. Respondeo ea praedicata praedicta ee reflexa et respectiva ad alia praedicata praedicta, et perfecta dicta virtutem: quare non dum ee dicta virtutem actualem sed in posita, et inchoatam. Adhibent exemplum matris dei, cuius partum distinctum vi aliquorum septa quaerit virtute aquantem; quare inter ad quantum nullam ponit dictam actualem, sed solum inchoatam. Sed quod 1° quod doctrinale exemplum est falsum. Quod 2° quod praemissae mater ut dicta in praedicta sententia, quaeritur, num se non get

Sentia Pis Martinez

explicatur

refellitur

distē, in clebunt alia, quam distam a parabilis, sm se: q° ella dia et alia liber ut alii tentes distē addunt aliquid p̄ter ipsam essam et actum sm se, de qua q̄ addita redibit tota questio. 3° q^a vel pro illis priori inijus existit tota entitas necessa dei indifferens ad elect^m lib^m existat tota forsitas electionis veln. Si existit q° vel dicta vel indicta b̄rilet intrica, neq. apparet quid addat libere electiō si n̄ addat nouā forlet^a. Si 2° n̄ existat: tunc sic argum^r entitas necessa bolitis e p̄ricū Spus S^ti, id q^d ducunt entitati necessē post electionē n̄ e' p̄ricū Spus S^ti: q^d directe illis ducunt p̄dicata 2^a dict^a. Confirmat. electiō libera n̄ e' p̄ricū Sps S^ti; n̄ en e' q^d e libera bolitio creandi mundum, d, neq. si Deus omitteret eam elect^m facere na ante hanc ipsam omiss^m e' p̄ricū Spus S^ti &c^a. Restat q° ut RR nobiscum sentiant, et defendant idem^t b̄rilem intricam inexistendo, n̄ autem in' ellendo, q^d supra explicuim^s.

Appendix ad p̄cedentia

Excidit mihi e memoria p̄cipua obiectio, quam solui in mata de trin^e 2^a nram sent^a de actibus liberis, et 2^a alia nra p̄pria, cui^s mentionem aliquam facere oportet. Dixim^s sup. dist^e b̄rilem intricam duaru, forlet^a spectare dist^e realem utriusq. in 3., cum quo una ellarum identificet, altera v° minime identificet realit: q° n̄ possum^s saluare dist^e b̄rilem intrica inter essam et tria libera. Respondeim^s huic obiectioni reperies in disp^e 1^a de trin^e. et in summa e' duplicem ee' dist^e b̄rilem intricam, aliam simplit^r dictā entitatiua, q^a extrema s^t entitates simplit^r, hac petit distinct^e realem in 3. et bonam oppositē inentitatibus: alia e' distinctio b̄rilis sm quid, q^a alterum extremum n̄ e' entitas simplit^r, hac etiā distinctis petit oppositē in 3 quatenus unum extremum, p̄te' coexistere 3. ut existenti in se, alterum v° n̄ p̄te': v.g. ella dia et bolitio lib^a mundi distinguunt hoc modo b̄rilet q^a ella dia p̄te coexistere nolitioni mundi ut existenti in se, bolitio v° mundi ut existens in se n̄ p̄te' nolitioni ut existenti in se coexistere. oppnit. q° bolitio nolitioni, et ella n̄ opponit. Hoc q° sufficiet ad dist^m b̄rilem quamuis n̄ sufficiat ad dist^m realem bolit^a et nolitionis, q^a qua libere

entitatem

n' hent dent^a. Utag. in gne n' oes distinctis virtus ~~de~~ intrica late dicta petit oppos^te reale in 3. Petit tm oppos^te in 3. aut reale aut denominativam prout fuerint extrema et 3^m ipsum: Si oia sint entitates simplic nichil poterit ad dist^em realem deesse, et ideo vere anobis dictum e' dist^em virtualem intrinsecam perfectionum diarum arguere dist^em realem in 3°; secus accidet si extrema n sint entitates simplic.

Ex hac dotr^a infertur n posse distinguj virtualit intrinsecam et late dictas entitates ab^es diis quia sunt mutuo inseparabiles, q^a n possent habere oppos^tem in 3. et illa denominativa, et late dicta. Et hac sint dicta hac q^e satis dicta.

Articulus 2us

Utrum Deus velit alia a se

R^t D. Tha Deum velle se esse et alia, sed se ut finem, alia v° ut ad finem: quare hic differendum e' de amore obiecti creati et increati.

Disputatio 4^a

De obiecto increato Divinæ volunt^is

Supponimus Deum se amare et oes suas perfectiones. De modo se amandi et ista difficultas: et q^a diximus ex D. Tha se amare ut finem, de hoc 1° quæremus prius tm rem finis ex propria sent^a exponamus.

Caput 1^m

Definitio finis et causa finalis tum realis tum virtus intrinsece

R° breviss^e ad amari ut finem, q^d gra sui amat^i: ad amari ut ad finem, q^d gra finis amat^i. Sed hoc ipsum quid sit gra sui amari petunt aliqui ut explicet: amplius. Nam licet fortasse id ab oibus intelligat. aliqua rone, nstra, ea finis e perse nsta, tm n ita e' oibus numeris absoluta hac definitio ut

profundiori aliqua n' desideret, que nam finis clariorem nobis reddat, et exqua
promptum sit multas proprietates finis deducere absq; allucinat^e; hoc en desse
sepe effundit cum alijs que revera n' sint desses finis, tm ita parum abhinc dis-
tant ut sepe confundant. Referenda e^t alia, que clarius dicet a falsis de-
finibus finis, n' quidem q^a allata n' dicet, d, q^a n' satis clare dicat, et allucina-
tionibus e' obnoxia.

Dico q^o breuit^e (nec en e' necesse opiniones alio-
rum recensere) amari aliquid gratia sui et propt. se, ac proinde tanq finem
nihil e' aliud q ferri amantem in bonum tanq in id quo obtento delectetur
et quiescat, quo n' dum adepto in ipsum moueat. et desideret, aut de eius absen-
tia doleat; hoc en e' finem e' centrum ponderis amantis, et trium motus amo-
ris. Et de hoc melius intelligas obserua in voluntate e' triplicem affectum q^a
bonum; alium quem vocamus quietis et delectat^e atque vbi amantis animi affectum; alium
quem vocamus anxium, solicitum, inquietum negotiosum, et vno verbo desiderium
ad q^d spectant spes et desperatio et alij cogeneres affectus: alium quo ita afficitur
voluntas q^a bonum ut bi ipsis quiescat et delectet. Si bonum obtineat, si n' obti-
neat ad ipsum moueat. per prima media, et desideria inquieta et negotiantia de
nec ad vltimum negotiorum perueniat: sume exemplum a egroto, qui sanita-
te obtenta delectat. et quiescit a desiderium et solicitudine. qua sanitatem quae-
rebat, n dum vt adepta illis desideriis solicito et anxio tenebat, et vbiq. affectu ori-
ebatur amore sanitatis; cur en desiderat nisi q^a amat, et cur delectat nisi q^a
amat sanitatem. Patet q^o manifeste quadam ita amari et e' amoris vehe-
mentia aut rete amoris si n' obtineant. pariant sui desiderium, si obtineant, de-
lectat^e. Dico q^o que ita amant. amari ut finem et gratia sui et propt. se.

Ad 2. amoris recte definitus sit finis patet
aperte, q^a nra definitio e' clarissima, e' vera, e' cois oibus Scholis, et ex qua
facile innumere clones et proprietates finis possunt deduci: quis en n' satis clare
intelligit aliquem percipit delectatem, et inquietudinem desiderij, et vbiq. striui aqui-
dam animi ponderis et affectus que solum quiescere poste' obtento quodam bono
fugiendo en e' qui melius in se hoc n' senserit expertus. Ad 3. Sit vera pbat.
1° ex cois horum receptione 2 parantium finem centro; patet en ex hac desse ps. com-
parationis; amor en e' sicut ponderis, prosecutio boni sicut motus tendentis in centrum

adsecutis finis sicut pervenientis lapidis in centrum, delectatio ē sicut cessatio a motu, et quies lapidis in centro: q° ex.a nram dictorem patet clarissē ppositus motus amantis in finem ad motum lapidis in centrum. Neq. potē excogitari de finibus qua clarius hanc ppositē demonstret.

Probat. 2. q.a experimento deprehendimus amantē n quiescere, nec cessare a solicitud.e querendi et negotiandi donec finem obtineat, qd si eius spē privet: dolet, et adhac privatione voluntatem quamdam patit. Semper accidit in medijs, cuius adsecutis quidem n affert, nec prius dolorem, si credat finis alia ratione obtineri posse. Itaq. hac diffā ē inter medium et finem, qd in hoc volumus quiescere ubi ad ipsum sine medijs pervenimus, seu ubi nulla memoria medij persevenit: contra vo in medijs nullomodo volumus quiescere sine spē finis.

Dices 1° absentiam medicī afferre egroto dolorem et desiderium, ppsentiam gaudium: et desiderium ee animi inquietud.em: gaudium quietem, et tm medicum n ee finem. 2° objicies sanitatem ee finem egroti; et tm eius ppsentia n afferre quietem cum perseverent inquietudines circa beatitud.em adquam vle refert. Sanitas.

Ad 1m 2° ppsentiam medicī n afferre quietē et delectat.em simpliciter, d, quietem et delectat.em sperantis spōrie, qua potius inquietior redditur animus circa bonum speratum, magisq. illud desiderans; quiescit quidem animus spē accepta ob ppsentiam medicī ab ea inquietud.e et solicitud.e qua medicum quaerebat, qua erat ei solicitudo et cura sanitatis; n tm ab ōi solicitud.e profecta ab amore sanitatis et medicorum ad ipsam, ut ē perspicuum. Nos autem q.do dicimus proprium ee finis quietem afferre, loquimur de quiete plena excludente ōem motum et solicitud.em amantis, q.a obtento fine nihil amplius expectat, aut quaerit d, fruit tanto dulcedine finis tanquam dulcedine fructus dui expectati.

Ad 2m 2° in egroto duos ee amores alterum circa beatitudinem ut finem totius humanae vitae, alterum circa sanitatem ut finem curationis morbi. adsecutis sanitatis n affert quietem priori amori, d, posteriori: amans en sanitatem ut finem quatenus illam amans ea obtenta nihil amplius expectat. Quare de ea delectaret: ei si cogitatio beatitudinis evanesceret. amanti en sanitatem ut finem proxime ut talis est sufficit ipsa sanitas. Alia est ratio de ppsentia medicī, aut sumptē

pharmaci, qua catenus delectat quatenus ex illis concipit spes sanitatis. spes autem posti & prium inquietudi nouæ, nec se ipsa e ostenta. Itag sanitas delectat et sine expellat beatitudi. Medicus & Solus amet ut medicus, et stolus et n' ut amicus n'

v delectat sine expulsione sanitatis

3 gbat. ga hinc apparet rō quare finis ipse ret. trō actis agentis. Nam agens cessat ab actu obtento trō et amans obtento fine cessat a negotiis solicitudi et cura. vnus n' desunt qui dicant finem nihil ei aliud g trum actis suis physica & suis intentionalis

Nunc definiendus e causa finalis, et dicendum finalis causa ee finem qui causat mouendo ad amorem et effectu alicuius rei. tang finis eius amoris et effectionis. Itag rō causæ finalis vsi finis sibam addit antecedentiæ n' quidem qua ut in se existens antecedat, d, qua ut existens in intentione, dest amore vel tuente ipsum in re fina, aut certe in cogne antecedat.

Dices hoc n' ee fine, causare, d, eius cognem ee causam. R' causalte cognis seruire fini finis en, in ōi gne e cui seruit. Sicut seruus regi spectanti occisionem hostis in ea occisione seruit, qa rex spectat e finis executionis cepti) quare causalitas cognis pstus tribuit fini quasi eius nomine cogno agat g ipsi cogni. Sic occisio illa facta a seruo potuit tribuit regi g seruo, qa licet rex parum efficiat physice, efficit tn vt finis eius sionis, qd sperinde e atque si solus ipse occideret, ita quamuis finis nihil ph sic agat, qa tn, e finis, cui seruit cogno in motione voluntis sperinde se ret atque si efficeret; quare pclare dixit Ales metaphce mouere et efficere et pemirere in causando ipsi efficienti; ipsius en finis e actio magis q agentis res en absolute dicit ee sui finis, et hic e quasi domin, cui seruit causalitas finalis, quasi cogno esset instrumtu finis aut tang bitrij quidā, aut procurator. Hinc obiter inferes quare Sacramta Xpi pcipue officiat, et ministri illis nomine qa sc administrationi sacramentoz, quam Xps instituit, ipse e finis, nec vr minister.

Ex dictis inferes de rō cuiusuis finis esse mouere, n' a. ee causam finalem, mouere inquam pprie mouere et moueri latissc sumunt. et pprietu bitalē increato. Et rō e aperta, qa quilibet ens e a cogne tang a causa efficiua et dirigente, vel tang a potā sufficientiā, quatenus e idem cum cogne, quæ e ase, qd supra fuse explicuimus. Est igit a cogne

tang amouente. At n ꝓté cé a cogne ut mouente quin eo ipso sit a fine tang
a mouente; ſicut en n ꝓté ut motio cognis n tribuat ꝓ̄ſque fini. ois q̄
finis é obiect motiuu, n vo é necess causa finalis ipsi⁹ amoris, q̄ amorem in-
creatum n antecedit ꝓrioritē reali; imo nec birtē intrica cogno, ut ex supra ot
tendim⁹

Finis diuidit in finem adequatu et in finem
inadequatu quam diuisionē ide affero. q̄ é ad sequentia birtis, sicut et ista
diuisio amoris tradita in hoc cap. : finis adequatus é ille qui sufficient. mouet;
finis inadequatus qui mouet n sufficient., sed indiget alia causa finali. Mouere
sufficient. é ita mouere ut ex ui motionis excludat indig. ois alteri⁹ causa finalis
Vnis ne quis offendat in voce mouere possum⁹ dicere finem adequatum ee bonum
illud amatum, cui⁹ ui excludit indig. ois alteri⁹ rei, que sit causa finalis: Sicut
en dicim⁹ diam illam ee birtutem et sufficientia perfecta, ad sua exist., q̄ roē
sui excludit indig. ois causa efficientis, ita dicendu é bonu ee sufficient. alicuius
q̄ hēt talem sufficientia, ut roē ipsi⁹ excludat indig. ois alteri⁹ causa finalis

Explicata de roē causa finalis realis, et finis
adequati, definire aggrediar causa birtis intrice finaliztante. Quoniam q̄ finis
est id qd amat tanquam bnu quietis amantis, et cui⁹ possessio tanquam suffi-
ciens ipsi excludit birtis inquietud., et anxia desideria; et quoniam id qd ꝓcise
amat tang qd e ad finem, é qd n amat tang finis, d, tang ueniens fini. Dico
q̄ cognitio bonitatis finis sit causa realis amoris ipsius finis, aut amoris cui⁹ q̄ é ad fine
tunc finem ee causa finalem amoris, cui⁹ é causa cogno. Proportionalit. q̄ si cogno
sit causa birtis intrica erit causa birtis intrice finaliz̄ans: q̄ si finis excludat
p sua motionis indig. alteri⁹ causa finalis tum realit. tum birtis finaliz̄antis, tunc
finis erit adequatus realit. et birtis intrice Quoniam vo alig̃ int. obiecta e solu
distinctis ex modo recipiendi, et similit. int. cognem et amorem, si distinctis ex modo
recipiendi eis perueniat ut sit birtis extrice, instituenda é causalitas finalis birtis
extrice ex modo concipiendi, sicut supra instituim⁹ causalitē actiuā birtem extrice
int. formalitates birtis extrice dictas et n intrice.

Capit I^m

Deum habere plenissa sui amoris quietem ꝓcise rat.
Deitatis

Hoc probat 1°: q^a quies Diuini amoris n' e' distâ Veritat. intrice ab ipsa Deitat. ...
ella en perfectis amoris Diuini ut supra Vidimo e' idem Veritat. intrice cu Deitat.
Sicut f° ro quare Deitas se ipsam sed existente, e' ipsa Deitas sola, ita etz ratio
quare ipsa splendide sit quiescens e' ipsa Deitas, n' alia. — Confirmat. argumento
Si Deo esset alia ro quiescendi n' esset perfecte quietus pro eo priori quo sola Deitate
possidet: d, pro eo priori e' perfecte quietus; f° ete. Maior videt. manifesta; q^a nemo
ait donec requiat causam sua quietis, et illam bonum in quo solum gaudium, et
luptate, colloquit; e' en quies, ut patet ex supra dictis. Sicut cessatio moti in lapide
Vens exista in centro; nec intelligi potest lapidem quiescere in centro tang centro
ambeq obtineat ipsum centrum: imo sis altis et motis ans exista in centro e' quasi
desiderium centri, et expectatio ipsius centri: g^o neq. possumo intellegere amante
quiescere seu cessare a motu amatorio in centrum sua bolunt^is nisi iam illud ob
nuerit.

Dices fortasse n' esse opus ut bonum q^d e' obum
quiescentis animi possideat re ipsa in eo priori in quo existit quies, sed sufficere
si possideat cognite. Sed d° q^a amans n' quiescit cognitem, d, rem ipsam: f° n' quies
Ellis modo donec rem ipsam obtineat: quies en n' e' actus quærentis, et negotiantis
obum, d, actus possidentis, fruentis et obtinentis. Ad^m perinde ee' delectari de
n' dum existente, atque delectari de ceteris n' quitatis * Minor patet e' perspicua
ex nra doctr^a; na quies Dia bolunt^is e' perfectio simplit. simplex ipsius bolunt^is
Dia essa; nulla en in bolunte manifestior perfectio qua boluptas, quam propt.
omnes appetunt; Stulto en esset qui dubitaret quare placeat boluptas; est en ipsa
quasi flos et pulchritudo operis perfecte. Ad^m si aliqua bolupt^s sit prava n
e' existimandu, ipsas pervse ee' pravas, d, propt. inordinatam et circumstas, et q^a impe
diunt alias maiores et Dias circa oba honesta et Dia. Cum igit. dictum amoris ad
omnem perfectam simplit. simplem ee' indistâ Veritat. intrice a Dia essa, patet ex
nra Doctrina ee' manifestum pro eo priori in quo existit Dia essa ante actum ad
existere totam splendidam delectationis Dia.

Probat 2°. Bonitas Dia essentia est bon
perfecte sufficiens amori Dio: f° ipsa e' trus quietis amoris Diuini. Ad ete est ma
nifesta. Cursus Deus esset inquietus obtendo bono perfecte sufficienti sus amori. Ad
probat q^a in primis independent. a creaturis Deitas e' bonitas ~~sufficiens~~ sufficiens
abiqu

aliqui illis ad perfectã sua Beatitud.ẽ indigerent, et ex quadã cupiscentia eas quærerent sibi. Deinde nec bonitas increata Sola esset Deo tam bona et delectabilis q.ꝫ Deitas et creat.ª Simul. Tandem neq. Deo bi amoris essentialis quo suam bonitatẽ increatã amat, maneret perfecte liber a dexist.ª et nexist.ª creat.ª cum bꝫ ita maneat liber, ut sui illa existant sui nexistant, retineat totam suam delectationis perfectã. Sed prosecto frustra probamꝰ q.ª omnes euident. Euident. Difficilꝫ e probare Deitatem sui amori ee bonum sufficiens indepedent. a perfecte relatiua increata. Sed hoc ex dictis supra clare colligit.

1.° q.ª essa nõ petit personalitates et relões, ut illis perficiat. forsit. q.ª supra ostendimꝰ, neq. ex indiq.ª, q, ex fecunditate petit eã manquamq. Vg. essat ex suppositõ q.ª in reliquis, quas necessº habet reperiat. plenitudo perfectiõis et sufficientiæ. aliqui essa in Patre sibi nõ haberet plenitudẽ perfectiõis, et oẽs Diuinitatis diuitias; q.ª e absurdum; q.ª inde sequeret. Patrem ee imperfectum, et pterea nõ posse filio et Spũi S.to dare tanq. primum perfectum oẽs Diuinit.is diuitias, et sufficientiã perfectam. Nemo en, dat q.ª nõ hꝫ antequam det.

2.°, et e argumtũ observatte dignum, amor Patris æterni, adest quo ipse amat, respicit ut bonum sufficiens sui amori bonum aliq.ª intrinsecum ipsi Patri; adest identificatus cum ipso: aliqui nõ sufficeret Pater amori sui. Deinde q.ª respicit amor filij, ut ipsi amori sufficiens e intrinsecum filio, et q.ª respicit amor Spũs S.ti e intrinsecum et idem cum Spu S.to. Item Dursus bonum q.ª respicit amor Patris ut sibi sufficiens e necessº idem cum bono intrinseco q.ª respicit amor Spũs S.ti et filij ut sufficiens ipsi amori; q.ª ibi nõ e triplex amor, q, amor e idem; nec potẽ prouariẽtate Suppositorum existente invariata eorum naũ et ipso amore, mutare eorum æstimatiõ ab ipso ut sufficiens. Amor igit. Patris respicit ut bonum sibi tanq. amanti sufficiens bonum q.ª sibi e intrinsecum, et filio et Spũi S.to. Tale autem bonum Sola est essa Dea; hæc en sola e cõis, et intrinsecã oẽbꝰ personis. Ex hoc argum.to infertur misterium Trinit.is intr. alia hoc breve mirabile, ut in illa quasi republica personarum Diarum, Unaquæq. persona intendat bonum cõe, et intendat simul nil minꝰ principue bonum ita sibi proprium, ut sit idem cum ipsa. Atqui ita nihil quærunt nisi q.ª suum e, et nihil quærunt nisi q.ª e cõe oẽum: illius ee habent a Seruitute, hoc vº a discordia

3° q.ª si n.ª sufficit essa dia. nihil sufficit
Dio amori; q.ª essa sola equivalet obo ex aggregato ex ipsa et coeteris resultante propt. eminentia, qua dia stinet; et q.ª quidquid ipsam stet e summe perfectum, et quidquid ipsa caret, e imperfectu, q.ª de nullo alio dici pote. Paternitas en. bg. sine essa n.ª sufficit ad plenitud.ē perfectionis, neq. e necessa cuilibet: quare sp dicit. Paterpitas ee tam perfecta, et estimabile, q essam roe sui forte intellig.ª du e de estimabilitate boni ut n.ª includentis imperfectu, et stemphibilitatis seu brittatis; n.ª a. de estimabilitate boni ut necessi ad perfectionis plenitud.ē, et obtinentis alia bona. Quid 3° causa ex posset cur Deus suam felicitate et sufficientia in alio obo collocaret et n.ª in essa sola. Presertim cu haec sola sit necessa, et reliqua nec sufficiant sine hac.

caput 3m

Utrum et quale sit obum forte motivum et finis Divini amoris

Ventuint oes alqui ee obum forte principale Divinae voluntatis. De hac dubitari pote Ut. sit finis resp.ū amoris Divini. Sed en. si nome finis accipiat ut nos cap. 1. explicuimus nullu pote ee dubiu, quin sit aliquis finis amoris Divini, n.ª quidem tang medij, q, tanquam intentionis et affus constituentis sua requiem in fine tang in centro. Dixi quo etiam stat posse appellari obum motivum sumpta motione late in eodem sensu quo dicimus Deu de ab intrinseco movere.

His suppositis 1.ª sent.ª quam sequit Ferre tt. 2. disp. 13. c. 2. et disp. 15 c. 3. docet n.ª solu Diam bonitate, sed etiam creata ee obum forte motivum Divinae voluntatis, distinguit q. plurimos actus dilectionis se forte intrinsecos, ut alij Diam bonitatis, alij creatu, ut obum forte respiciant.

1.ª sent.ª docet solam Diam bonitatem esse obum forte motivum Divini amoris. Haec sent.ª bnos aut altero excepto e communis DD, ut patet ex Didaco Ruiz disp. 3. de voluntate Dei, et ex Alarcon tt. 3. de voluntate Dei disp. 2. quos vide cu propt. angustias temporis n.ª liceat mihi calamos ad effigiere, q.ª ad sequentia dictu velim. Plerique huius sent.ae AA dolent solam eandem Diam ee obum forte motivum, ut stat ex Alarcon, et Didaco Ruiz sec. 3. citata disp.ne. Ipse tn. Ruiz tuli personalitas Diae

et eli trahes liberas dias ee obium forte, quem sequuti st Doctiss. Rd. Omitto sentas quasdam medias aliorum, ut eorum qui distinguunt actus lib.os et necess.os Dei, qe et libertis accidunt creatas ee posse obium forte; et eorum eli qui distinguunt int. actus imperantes et imperatos Dei, et secundum istos accidunt obium forte intrinsecum creatum, et tri eosdem actus adhaerunt respicere Deum tang obium forte extrinsecum. Sed has sentas et alias quas assignari possit probate mea sententia bna opera omittabo.

Solam Deitatem

Vt distam a personalitatibus et aliis prædicatis ee obium formale motivum et finem tis D. amoris, vera e sentia

Hac dis creatas manifeste excludit, quas motivum e aliquem n excludisse cum sentia negans eas a Deo propte ipsas amari in ipso Magistro Thesis docet ex Aug.o a Magistro, quem sequuti st ceteri Scholastici, in 1.o dist. 1. ubi eni ex Aug.o docent 3as et Magister frui ee amore intuitivo alicui propt. se, ubi b.o ee amare aliquid n propt. se, d, propt. aliud et ibid. ex lib. 1. de doctrina xpiana c. 31. et 32 docet Deum nobis uti, n frui. Verba st.i expressissima patet p.o nos n posse discedere a nra sentia nisi discedamus expresse ab Aug.o a Mag.o et ceteris Scholasticis qui eum st. int. stabi.

1.a ro pro nra sentia e. Ea sola deitas e tus, atque centrum delectationis et quietis amoris Divini, ut c. p.ced. ostendimus: e ipsa sola e finis et motivum forte Divini amoris. Ans patet ex c. 2., 3a ex 1.o

2.a ro e qa amor primarius essentialis Divinus se ipsum, idest Deitatem essentialem (aqua deitas intrinsece n distinguit. ut Ordinus disp. 2) respicit ut finem adequatum; e eni ex c. 1. huius disp.is finis adequatus illud bonum amatum, cuius bri excludit indigentia alteris causæ finalis. At ille amor sola sua bri excludit hanc indigentiam. Nam sicut ro sui e a se ita ro sui excludit oem dependentia a causa finali; hoc eni n potest suam finalem causalitatem exercere circa amorem nisi media cognitione, qua ingnis efficientis p.cedat ipsum, ut eodem c. 1. Ordinus; licet eni causa finalis n dum in se existens metaphorice tanta efficiat

et moueat, ista tñ metaphora fundat. in vera efficientia qua cognis influit in obiectum amoris tang virtus quadam ipsius causa finalis. Sicut q° q^a essa Dei ac pinde amor essalis Dei ex se sui excludit oem indigentia causa efficientis dicit. se penitus esse tanquam aptã sufficientia, ita q^a ex se sui excludit oem indig^a causa finalis dicet. se penitus propt. se tang propt. eius sufficiente allicientem.

Hoc supposito facile patebit poté oem amorem Dei esse propt. Deitatem tang propt. finem, seu motiuum forte, nam amor Dei vel est essalis, vel alius secundarius. Si q° essalis amoris finis est Deitas, necesse est idem dicam, de amore cuiuslibet obiecti: dis en, amor cuius existat vi essa Dei qua essa rei sui est amor sui tanquam finis et cognis eius bonorum, ut scientium Deus. De omni ig^r amore Dei verum est dicere ideo Deum illum vere q^a se amat tang finem, et q^a cognoscit eius illius amoris est sciens Deitati; idq. n per accidens, ut solet obiici contra innobis in actibus imperantibus et imperatis spectantibus ad diuersas virtutes, d, per se et immte. Si qua est huius argumti solutio, eam infra videbimus.

3^a ratio est q^a dis finis amoris dicitur ab ipso est causa finalis illius, vel realis vel virtus intrinsece ex^a naam distinctis. At nulla est causa finalis amoris essalis Diuini dicta ab ipso amore. Author huius argumti est D. Thas 1. 2^ae gen. c. 74 qui his verbis argumentat. Principale volitum (dicit finis et motiuum forte) omnium volenti est causa volendi; cumen, dicimus volo ambulare ut sanem causam reddere arbitramur, et si quaratur quare vis sanari procederet. in assignate causarum quousq. perueniat ad vltimum finem, qui est principale volitum, q^d est causa volendi. Si q^r Deus aliquid aliud velit principalit q se ipsum sequit. q^d aliquid aliud sit ei causa volendi. Sed suum velle est suum esse, ut ostensum est, q^d aliq^d alia erit ei causa essendi, q^d est 2^am rem primi entis. Dices D. Thas solum excludere creat^as. Sed 2^a q^a eius ratio eodem modo probat de personalitatibus Diuinis ut negem ipsas virtl. intrinsece esse fines amoris essalis Dei; q^a 2^am rem primi entis, q^d est 1^m n solum realit., d, virtualit. intrinsece est vere primum bonum, quale oportebat esse 2^am rem D. Thã personalitates si essent fines dicti virtl. ab illis amore.

Dices 2. nihil est vere finis dicti n dum in se existentis est causa finalis. d, solum mouere, q^d facere poté, si eius cognis mo

uear

ueat. Negari a. n posté ex a nra pria cognem qua Deitas ad sui amorem mouet: ee cognem personalit[a]. Dicru el oium creaturaru. Creat[e] g et personalit[er] Did ut existentes in cogne Dia posterunt mouere ad amorem sui et Deitatis: aliqui nulla esset rs quare Sanctus n[r]dum existens in se, d, solu ut sui cogne mouere possit ad sui amorem, et obum solu existens in spe imitta sui possit mouere ad cognem. R[n] motiue, vbi n[r]dum in se existentis solu, ibi ee locum vbi amor aut cogno n[r] s[t] penitus a se; si en amor sit penitus a se nullu e fundamentu, quare eius exist[a] dicat. virtute alteri ex opere. illud en, virtute alteri existit q[d] n existit vi sua. In nobis amor noster n existit virtute sua, d, sua quem causarum est cognis: quo statuto nullu erit absurdum asserere existere virtute finis dicti n[r]dum inse, d, in cogne existentis. At amor Dius deguerlonquimur penitus e a se nulla ig[r] roe videndum e existere virtute finis distincti: qua en virtute finis existeret amor, an virtute dicta ab ipso amore? n[r] g esset a se an virtute indicta? quis n dicat si virtus qua amor existit e penitus ab ipso indicta posig existere virtute sua g aliena.

Confirmat. q[d] amor existit virtute finis dicti n[r]dum existentis inse, vera e hac causalis; ides existit amor q[a] finis existit in cogne inbentionalit. per exist[a] ipsig cognis. At q[d] amor e a se. hac causalis n posté ee vera; nam tunc existere rem in cogne et existere in amore idem s[t] penitig sicut q[d] dicu n posté ides existit cogno q[a] obum e cognitum per eamdem cognem Sed econtra. dicu n posté dicu ides existit amor a se q[a] obum e in cogne indicta ab ipso amore. Atque ut uno verbo dicam res res dicties ab ella Dia ides s[t] in illa per denomnem ab ipsa pro illo priori in qua ipsa sola existit, q[a] existit ella, n econtra. At ella Dia formal[e] e cogno et amor a se existens q[a] ebt. In nobis recte intelligit. ides existere cognem. q[a] existit obum in spe, et ides existere amorem q[a] existit obum in cogne, q[a] spes aliud e a cogne, et cogno aliud a amore. Si g amor ellalis Dei respicit se ipsum, et ellam Diam ut finem posté eumde finem here ceteras affus Dios ut iam antea intulim.

4° possit probari q[a] cu amor Dius et operatis qua ipse existit At adequate a ella Dia nec perfectiss[a] titulum, utillam operat[e] et amorem dicat ee suum: quid en alicui rei magis suum ipsig q id q[d]

Unice ab ipsa e. At si amor Dias haberet finem a Deitate distinctum, amor ille magis esset ipsius finis q Deitatis. Quietus nullus amans quærit finem adæquatum q̃ sibi sufficit plenissime. Præterea sicut ad perfectam ellam Dei spectat eã adæquate diffinire a qua sint cætera, ita ad ei perfectã spectat ut sit bonitas propter quam sint cætera. Adde amorem accipere aliquid a fine dato. At amoris Divini essentialis id e ipsius Deitatis nõ e accipere q, sibi dare. Insuper si daretur finem amoris Divini esset ipsius Deitatis ea personalitas Dias sequitur nullam personam sibi sufficere, cum qualibet indigeat altera tanq̃ fine suo. Sequitur etiã ellam Diam petere personalitatem ex indigã, et ut ab illis ipsetur, nõ ex sola fecunditate sed et illius nimium urget, si Deitas nõ sufficit ad allicienda Dias bonitates nihil sufficere, q Deitas equipollet cæteris, cum omnes bonitates forlitur aut eminenter obtineat. Concederis 6° e amor Dius, cuius finis adæquatus sit Deitas qui profecto nõ potest alius ea nisi ille essentialis. Si a. huius finis sit sola Deitas, cæterorum affectus Diorum qui ab illo exoriuntur necesse e sola Deitate ea fine, ut stat ex dictis. Infinitum esset ista argumentã persequi, quare ad diluendas obiectiones me feram, præsertim cum proposita sufficiant

Caput 4m

Obiectiones ad dotrinã Capitis Superioris diluuntur

1a obiectio sit nõ posse Deitatem ea fine adæquatu amoris essentialis Divini; q hui amor ex natura sua e genitus ipsa Deitas et sibi infinite. Amor igit Dius e sibi finis adæquatus, q libet absurdu. 1° q increatis nunq accidere potest ut amor sit adæquatus sui finis, q libet ex ra amoris ut sic profluentis. aliaqui deberet nõ discriminis int creatu, et increatu amorem. 2° q ut docet D. Thas 3. p. gen. c. 26 in rebus potentiis quæ possunt operari in suos actus prius oportet q actus illius potentiæ sit in rebus actus, et post modum sit in suu actum: aliaqui daret amor qui nihil esset aliud q amor amoris quin posset explicari qualis esset amor, nam qualitas amoris pendet a qualitate obiecti, cuius desideratio quoad nos est prior q desideratio peculiaris dilectionis amoris.

Huic argumto 2° nem discriminis ea apertam

vit. amorem creatum, et increatum 1° q.ª q.ª dicit. actum n.ª posse sui ee finem
intelligi dne: e' de actu amoris qui pure e' amor, et bonis amantis cum amato; n.º 2°
de actu amoris qui n.ª solum e' amor, d, ipse amans; nda en amantis, cum sit nda
intellectualis ket amabilitas per se, et a se ipsa pste respisci ut finis q.ª sui ut
amantis: quare si ipse n.ª solum sit amans, d, amor, gbet respisci ut finis amo-
ris qui e' ipse. 3.ª 6.ª amor creatus e pure amor n.ª mirum si se ut finem adequa-
tum respicere n.ª possit, possit a. amor increatus, qui e' penitus idem cu nda
amantis, et amor perfectissc subsistens, et n.ª solu per modu bonis, et modi le
kendi mis ad alios. 7.° q.ª finis delectationis create necess.º distinguit. a ipsa
delectate: Na delectatio vera semper existit virtute sui delectantis, nam ab
obiecto in se existente, et repsentato intuitive eam ut psente, et n.ª ultra expectan
do virtt. delectatis. Cum q.ª delectatio creata, ut dixi in similibs dixim n.ª posse
existere a se neq. virte sua, d, penitus virtute alterius patet necess.º distingui a
suo obo delectabili ea roe q.ua quies lapidis in centro differt a ipso centro. Alia
e' ro de amore increato qui penitus existit virtute sua, cum sit penitus a se et
virtt. intrinsece. Semel a. dcsto finem delectationis create necess.º a ipsa distingui
idem dicendu e' de fine amoris dicti a gaudio; et en amor sicut inclinatio in centru
aque virtt. quies portt sustentum centrum: pergrecuum ro e' finem delectationis n.ª ee
inclinatio ad centrum magis q.ª centrum quietis lapidis inclinatio ad centrum
Deinde amor p.cedens gaudium e' q.ª dam pondus si cui bonum sequi finem quan-
tum e' ex p.te mea; amare en ut dixit Ales e' velle bonu et ee activum illius quan-
tum pste'. At repugnat amorem creatum ee activum sui: q.ª repugnat ee finem
sui. Divinu a. amor cum sit a se e' eminenter maxime activus sui. Ad 6.um 8.uos
ee fines, alios quoru existia quevat amans incitatus a cogne finis, alios quorum
n.ª existia, d, ut plurimu secundu aliqua aut bonum: finis 1.ª generis movet ad amo-
rem persecutivum sui, et ad sua existia medio amore, itaut existia illius finis sit ab
ipso amore. Amor creatus si esset finis sui esset finis 1.ª generis, quare existeret a se
q.ª e' absurdum. N.ª e' a. absurdu amorem increatum ee a se. Ex dictis patet ad
p.mu 1.ª assumpti, ad 2.am Statim Ad 6.

Obicies 2° ni intelligibile, ee amore, cuius obum
adequatum sit ipse amor; sis en amor explicari debet per obum q.ª non sit amor

ipse: 6° in intelligibilis e' amor, cuius obiectum formale motivum, sit ipse amor. Rō ad 6um
adequatum
anti negō xiam; et quidem aīs mihi e' verum, ōs ens amor vele creatus, vel increatus. Si e' creatus iam stat here finis dictum: Si vō sit increatus dem dicendum cum
huic n solum sit amor Deitatis, ꝙ, et creatas possibiles amet, et necessō ut infra ostendemus, et respiscit obiectum a se. Ratio a. dicitis quia ghat eum amorem respicere obiectum dictum e' q[uia] nāq cuiuslibet amoris e' nobis ignota nisi referat ad aliquod obiectum, de cuius re n sit ee' amorem, q[uo] patet ex experientia: quare euidens e' eum explicat[is] amoris resoluenda, ee vel ad aliquod obiectum qd n sit amor, quo obiecto ut basi explicat[is] instituto poterit facile nāq amoris explicari, et eius nāq modi tendendi, quo in suum obiectum tendit, et cum eis intelligi recte poterit in se ipsum ferri hoc vel illo modo. Non e' autem opus ut obiectum illud, qd tangua basem explicat[is] instituimus sit semper finis; n ens semper ea que sunt nostra et gratia quoad nos sunt nostra et propria sunt naam: et obseruanda e' hac doctr[a] ut possemus infra amorem essentialem Dei ethia ee' amorem creaturarum fortiri.

Dicitur

obiectis sumpta ex virtutibus moralibus Diuinis

obijcies 3. in Deo n solum ee' virtute charitatis, ꝙ, alias morales: 2° n solum respiscit ut motivum Deitatem, idest charit[is] motivum, ꝙ, et subleuat[is] miseria exercitium liberalitatis, gratiarum, et remissionem iuris cuiusq, idest alia virtutum moralium, que includunt aliquid creatum: 3ª ipsa a. difficultas in hac re e' illa que sumit ab amicicia Dia; nam ex nra sent[a] sequi videt Deum n here veram et perfectam amicicia cum creaturis talibus; nam vera et perfecta amicicia postulat, ut amicus amet amicum n grā amantis, ꝙ, amati. Si 2° Deus solum
grā sui ōs creat[as] tales amat, n amat amore amicicie, ꝙ, amore benevolentie: quare Deus n erit perfecte amicus noster; ita en nos amabit sicut nos amamus seruos vestes et cibos, quos propt nram vtilitatem aut voluptat[em] amamus, n a. gra ipsorum.

Et huic argument[o] Rām premittenda e' distinctio duplicis finis; alius e' ens finis simplic dicti et vbi quies e' centrum amantis et vltima quietis, atque 1m amoris motivum, de quo hactenus dictum: alius dicit

finis p se quatenꝰ amat: et nꝝ propt: alius bonu efficiendu ab ipso, idest nꝝ p se ut bonu, bntle p̃prie loq̃s a. bonu, bntle p̃prie et stricte dictum id p̃ quod efficit: aliud bonu aut voluptas; qua en amant: nꝝ ut p̃ ipsa efficiat: aliud, qꝫ magis p̃ eisque amamꝰ, d, quatenꝰ desiderant: ut in se bona honesta aut iucunda nꝝ amant ut media, d, ut fines quidam. Quam doctꝝ Ales 3. ethi. c. 2. his verbis explicit: amabile, inquit, aut bonum (idest honestu) aut iucundum, aut bntle é; atque id bntle dicit eé p̃ qd efficit aliqd bonu (idest honestum) aut voluptas: quare fit ut amabilia amabilia sint ipsa bonu (idest honestu) et iucundu ut fines. Quasi dicat qꝫ solum bonum bntle é quod amat: quatenꝰ p̃ ipsum efficit: aliud bonum aut voluptas, qua p̃ eisque amat: inde profecto fit qꝫ libet aliud bonum videlicet honestum et iucundum amari ut finem; qꝫ qlibet aliud bonum ita amat: ut nꝝ expetat: alius fructus p̃ducendꝰ ab ipso: nꝝ igit ut medium, d, ut finis et fruitꝰ quidam amat:

Qꝫ autem finis qui grā sui amat, idest nꝝ p se ut bntle bonum, alius é finis qui; alius é finis cui, ut egrotus é finis cui amat: sanitas, et hac é finis qui amat: egrotꝰ. notandu é duos eé fines qui alius é quo finis cui indiget vel simplr, vel ut melius se habeat, ut egrotus sanitate, et hs voluptate; alius é quo nꝝ indiget, ut deus creaturis: qꝫ quis amat finis cui finem qui dictum quo ille indiget, tunc finis cui dicit: amari amore amicicie, finis a. qui amore cupiscentie; et qꝫ omne bonum bntle indiget é tale quo indiget his cui é bntle, postet etꝫ ois finis qui appellari bonum bntle si eo indigeat finis cui. Hoc dictum int: Phylos: amari aliqd bonu p se ut bntle, siue bntlitas stricte siue late dicat, nꝝ sufficere ad vrem amicicia; hac en é causa quare spes theologica, quamuis amet deum ut finem vltm: summe iucundum et honestum nꝝ sit amor amicicie, d, cupiscentie erga deum, qꝫ sc. per spem illum amamꝰ tanquam finem qui nrum, quo maxime indigemus.

Ex hac doctꝝ infert: alia dicit finis, in finem sc accipientem bntlte, et in fine qui nulla accipit bntlte ab eo qd ipse amat: seu qd propt: ipsum amat:, qualis finis é solus deus, qui nullo omi dicit a se indiget. Unde fit quamuis deus creatas amet ut venientes sibi et sua inclinationi eas nꝝ amare ut bona sibi bntlia, siue bntlitas stricte siue late sumpta, in primis cum ipse sibi sit in causalitꝝ nꝝ ipse é excitare bonu, per qd ipse deus

officiat. Deinde cum eminenti debeat sua bona, n. potè melius se habere possidendo suam et creatam bonit.ª q. possidendo suam Sclam.

His suppositis dico Deum posse amare amore amicitiæ creatas tales, q.ª se eas amet propt. se ipsum tang propt. finem ult.m n. tn eas amat, ut debites sibi, d, qua ipsarum modo explicato, n. en eas amat propt. se ipsum tang propt. finem accipiente bonitatem et amoditatem, d, tanquam propt. finem dante, et se liberalit. conante: id. v. suffragil ut dicant amari adeo tang fines quidam operat.is dicd ad extra, et tang perse bona. Eadem solutio accommodanda è cæteris virtutibus moralibus.

Ad replicabis 1.°, medium debile debitate debite dicta si amet. p.cise ut tale n. amat tang perse bonum: g. neg. g.d amat p.cise ut deuenions Deo amat ut perse bonum, Nego ass.m, q.ª licet medium proprie debile habeat bonit.ª in aliquo sensu dictam a bonit.ª finis quatenus per suam entitatem potè amorem terminare, n. tn. habet bonitatem perse estimatam ab amante Deo. a. bonit.ª perse estimata ab amante eam cuius exist.ª amans sibi opposito referret, et si alia via fine abstineret. Patet q.d manifeste mercatorem non sperare ut eligibiliorem pecuniam mercium, n. pecuniam prodeuente inquisitam finis media proiect.ª desiderare. Alia è rō de bonis, quæ alio modo sunt deuenientia; licet en. sanit.ª et sapientia, amem q.ª mihi sint deuenientes et propt. me ipsum, ita tn. amo, ut et, suppositā mea exist.ª debitam. malim q. earum carum, et hinc è sapientia et sanitate ce mihi perse bonas et n. per accidens sicut è medium dg. pharmacum, labor studij et alia id genus.

Replicabis 2.° amari amicum ut modo p.cise euenti rem amicitiæ, et si n. amet ut talis p.cise: g.d et amari ut deuenientem. Nego ass.m, q.ª amari amicu, ut modu, et dependent.a a modalitate minuit eius amorem: amari a p.cise ut deuenions Deo n. minuit, d, potius auget amorem.

Replicabis 3. Nego amem Petrum propt. me ut finem et illum p.cise ut deuenientem mihi n. exercco amicitiam q.ª illum nisi imperfecta, et tale dicta: g.° neg. si Deg amet Petrum propt. Deitatem tanquam propt. finem. Nego ass.m. Et rō è q.ª amari Petrum propt. me è illum amari propt. me tang propt. finem accipiente bonitatem aut modalitatem, et è illum

amari p̃ se ut vtile, aut ꝺmodu, q̃a e amari ut bonu, ꝺueniens creat̃a. Et bonu, ꝺueniens creat̃a e illi ꝺ hoc ipsum sine alia rõe vtile aut ꝺmodum, q̃a qualibet creat̃a indiget bono sibi ꝺueniẽti ut melius se heat. Q̃a ꝺ Ales 3 ethi. c. 3. excludit arõe amicitia perfecta amorem quo amamꝰ amicum p̃ se ut vtilem aut iucundum, ꝺest ut ꝺmodum, patet aperte ratio quare amare Petrum p̃ se propt̃ me rem perfecta amicicia euertat. Alia e rõ de deo ut patet ex dictis.

Replicabis 4. q̃ ego benefacio Petro ex liberalitatis virtute, n illi benefacio ut accipia, ꝺ, ut liberalis operar: quare tunc sum finis tang ꝺans, n tang accipiens, et sic n exerceo amicia perfecta: ꝺ simil. quamuis Deꝰ benefaciat mihi propter se ut ꝺante, n exercebit amiciam. Distinguo ans, in eo euentu n benefacio ut accipia pecunias aut alicui bonum distinctum ab exercitio honesto liberalitatis ꝺicto, n benefacio ut accipia ipsum liberalitatis bonum nego. Nam ꝺare liberalitatis e bonum meum, et bonum vtile, seu amabile ex scientia tang bonum quo indigeo ut melius me heam. Alia e rõ de Deo, cui quidem ipsum ꝺare bonu e, ꝺ, p̃ se ut ꝺanti, n ꝺ ut accipienti aliq̃ ꝺmodum aut vtilitatẽ ex ipsa ꝺonatione liberali: quare merito Deꝰ appellat liberalissꝰ et qui ex mera liberalitate largit.

Replicabis 5: Si ego amo Petrum propt̃ Deum n exerceo amicia, q̃a Petrum et sic n amo illu propt̃ finẽ accipiendi vtilitatẽ aut ꝺmoditatẽ a Petro, cum Deꝰ Petro n indigeat: ꝺ similit. si Deus propt̃ se ipsum Petru amet n exercebit amiciã, q̃a illu. — Antequam argumtũ soluam, obseruandum e n posse dubitari charitatẽ qua Deum propt̃ eius infinitã bonitatẽ amamꝰ, et proximu propt̃ eandem posse appellari amicia, q̃a proximum. Si en Ales vere amiciam diuisit in tres spes, quarũ duæ ob vtilitatẽ aut voluptatẽ fiunt, cur nobis n licebit appellare amiciã mutuum amorem qui fit ob diuinum bonu, p̃sertim cum hic amor charitatis inferat et ingerat illu mutuum amorem, quo amici se propt̃ se ipsos amant. Adde n e inuisibile, ꝺ, probabilissimũ hanc ipsu amorem ingeratu oriri ab habitu charitatis in Deu, et n aliunde, si respiciat proximum ut participem et sortem Diæ nãe, et illu amet propt̃ gratiã habitualem. Quadere alibi dicemꝰ, et reddemꝰ rem discriminis quare diuersus habitus deferat cultum Dei et sanctis, et idem deferat amorem charitatis. Obi summa ratio est

qª cultus exhibitus sanctis nō ē participatis cultū exhibitū Deo, ideō rōnem formæ
finis virtutis nō ē participatis ubi formis alteriꝰ, Deus enī nō ē rōnem formæ religi-
onis, ꝺ, cultus dei. Ad 6ximū qm habituale ꝑdictus ē eximia quædam partic'ipa-
tiō Deitatis: quare rōnem formæ charitatis in 6ximū ē eximia participatiō rōnis
formis charitatis in Deum. Circa 6ª mirum Deum qui voluit secum nos ad perfectū
bonum, voluisse etiā ut eadem esset charitas qª ipsum et qª nos, nam hæc vinculū
per quam Dei nobiscum ē tam magna, tantamq; affert cognatiō: ut sicut colores
propt. affinitatē quam habent cum eadem luce petunt eamdē potiam, ita etnos
petamus eundem habitum dilectiōis quem petit Deus: Lex his patet nō ē rōnis
charitatis qª Deum ad perfectā amicitiā qª 6ximum.

Cæterum si rigide loqui velimus dicendum ē amo-
rem illum quo alium amo ex charitate scilicet q ē ueniens meus amicus sc Deo
nō ē amorem amicitiæ hōc rigore dictæ. Et rō ē qª 6ximum ꝑ illum amorem
amo ex respicientia ut bonum vtile aut ꝺnabile, nō quidem Deum in se, ꝺ, Deo
ut meo amico, et tenti mecum coniunctæ bonorum; licet enī Deus in se nō possit a 6xi-
mo, quem propt. Deum diligo accipere vtilitatē aut ꝺnabilitatē vllam, potē tñ coniū-
ctiō et amor meus qª Deum accipere vtilitatē incrementi et perfectiōis a Deo; hic enī
amor et coniunctiō involuit aliquid creatum. Si 6ximum amem propter hanc coniunctiō
amabo illum ut bonum vtile aut ꝺnabile. Ad ita se res hēt qª amo 6ximum
propt. Deum, qª nō solum amo illum propt. Deum in se, et ut venientem Deo, ꝺ,
propt. Deum ut meum amicum, et ut venientē mei amori et coniunctiōni amatoriæ
ea rōne qua quis amans aliquem finem media remotiora amat nō solum propt. finem
ꝺ propt. propinquiora media. Ratiō: apriori ē qª scopus amicorum ē ipsa chari-
tas et coniunctiō bonorū, et amici cooperantur amant propt. ipsum quatenus se
amare et efficere ē charitas quædam et coniunctiō bonorum: huius rei signum ē ea magis ama-
re amicos qua magis ad hanc coniunctiōnem ferunt, ut versari et simul viuere, et mutuo
se aspicere, et qª amor ē præcipua coniunctiō, propterea ꝺnat amicus amico post
amicum nihil pluris faciunt q amare et amari. Utrum. ē Alei ꝑplexus lib. 9.
eth. c. vl. his verbis: aut ab amantibus (sc ex libidine aut quos lusiones vocant enā-
morados) amabitur ē ipse aspectus, magisq; hunc sensum q cæteros expetunt, pro-
pterea ꝺ per hunc maxime ē alterius: erit amor, sic et amicis maxime expetibile est

uersari simulq. viuere, amicitia namq. cōiunctio é. Dicit huic doctrinæ Augo lib. 8. de trin. c. 4. Vbi dicit qui fratrem diligit ex charitate &c, ipsam dilectionem ipsique diligere. Faciunt etiã D. Thas 2.2. q. 25. a. 2. Vbi dicit charitas é illud bonum q̃ optamꝰ cõsequamꝰ quos ex charitate diligimꝰ, et licet q̃a possent obijcere aliquis huic sequi amorem charitatis reflexi supra se, pmiserat ipse D. Thas incod. art. amorem ex sua vtilitate supra se reflexi his verbis. Amor ex vtilitate spectans siue habet q̃d supra se reflectat, q̃a é spontaneꝰ motꝰ amantis ad amatum: Inde ex hac ipsa q̃d amet aliquis, amat se amare.

Sed dices n̄ quemlibet amantē, velle intendere cōiunctionem, ut patet in matribus, quæ gaudent amando, nec curant a filijs amari neq. hereditem cum illis cōiungi. Nam plurima suos filios tollendos dant vt habeant. pro Regis filijs, aut alicuius Principis, qq eorum vxores alios hac fraude imponunt. Tunc matres hi id faciẽs n̄ potẽt n̄ curant ut amentꝰ a filijs nec ut cognoscant; et tñ gaudent, si eos videant in prosperitate viuere. R° matres ut minimum hoc euentu intendere amorem filiorum quo amant filios: amorem a. quo amant: n̄ hoc intendunt. Illud. a. 1m nobis sufficit sc in desiderando bona filijs a se amatis suo amori indulgere.

Confirmant hæc dicta. Qui propt. amicum aut amatum alios amat, magis se amare videt q̃ illos, quos propt. amicum diligit; nam illos amat propt. amicum tanq̃ propt. bonum ipsorum, et suo indulgens affectui; amicus en̄ per amorem fit bonum ipsius amantis, ut e' ipsius proximum; et recte Ales docuit lib. 8. Eth. c. 5. cuius hæc et verba: amici volunt ijs bona, quos amant illorum grã n̄ per accidens, sed talium, et amantes amicum ob amant q̃d sibi ipsis é bonum; hoc en̄ bonus facius amicus bonum fit ei cui iam é amicus vterq. q̃ et ob q̃d sibi bonum é amat, et par redditur voluntate atque iucunditate. Dum q̃ amicus vult bonum amico quatenus amico sibi vult bonum aliud quodammodo. Si Petrum amo propt. Deum meum amicum, et propt. me ei amo Petrum, q̃d repugnat si amicitia q̃a Petrum stricto rigore sumpta. Sed dices: q̃ tibi q̃d Deum amo ut amicum me ipsum amo, ac proinde amicitiam n̄ exercco. Sed R° tunc me ipsum et meum amorem amem referri ad Deum tanq̃ ad p̃cipuum amatum: n̄ ergo D° vt aliud q̃m amo propt. Deum me magis p̃cipue amo; q̃a Deus tunc vti-

derat

derat magis ut bonum meum q ut illius.

Replicabis iterum. Deus eth refert ad suum amorem q creaturas, quas amat: q° neg. amor Dei erit amicitia q creatas. Nego ŷam; q a amor Dei n' accipit statum a creata, sicut meus. Idq. Verum e eth de actu lib. Dei, qui simplr potuit existere, et tum totum suum perfectr sine creata. Et obiit nota q dicit Deus capere voluptr ab aliqua creatura n ee id intelligi de voluptr ut perfecta et ut reddente Deum felicem. Sed ut fluente excita diminuta, et trans.

Ia argumenti Solutio

R° 2° ad rem amicitia satis ee si quis amet eo fine sibi pposito, ut amet bonitatem per se amabilem, amici nullum finem primum et motivum sibi proponens diversum simul ab amore et bonit amici. Ad 2m bonitas ipsa amici sit motivum et causa amoris, aut n sit, nihil profecto referre videt. Satis en ee ipsius cognitum ea rem amoris, dum modo illum ames, ut ames. Iam en eth ut proverbium apud hispanos celebrat ea perfectum actum amicitiæ amar por amar, idest amare propter amare. Cæterum e observandum p clarum discrimen int Deum et amantem creaturam, quod Deus potest amare ut amet quin aliud bonum sit motivum cui tributa excitat amor, et tum tamen amor iste sit finis adequatus, q minime quadrat amori creato qui n potest se respicere ut finem adequatum sui, q multis rationibus supra ostendimus, et nunc breviter iterum patet; q a eo ipso q amor se respiciat ut finem adequatum, sequit ee ase, nam eo ipso sequit ee voluptr et delectatr, ut ex 10. eth. Voluptas nihil e aliud q operatio amandi perfecta. Dicit 2m operatio perfecta illa qua iam e suum finem adeuntis, nec in illa, quasi motus quidam et expectatio tendit. At manifeste stat amorem n tendere ut respectum tanq motum quendam, sed, tanquam in eo q iam e adeptus. Si q e sibi finis adequatus erit [illegible] operatio perfecta, et suum finem iam adepta: ita voluptas et delectatio qua in fine tanq in centro conquiescimus. At delectatio talis ut supra vidimus e ase seu obiectabile: q illa amor e ase: absurdum q e asserere amorem creatum se respicere ut finem adequatum. Hoc discrimine aliud erit valde notandum, se n ponit aliquis per

amorem creatum amare plura possit ut ea amet, tam ut respectus singulorum ve-
niret n' vere alia, rem amandi p' ipsum amore singulorum; nam et ipsa
oba s.t rō amandi: quare resp.ne singulorum n' potē verificari n' vere voluntē
rem amandi distam ab amore et obiectis singulis: d' ē perfectissē reperit.
in amore dō, qui n' excitat ut existant oba dicta ab igno, neq. propt. illa
ut motiua, d, propt. se ipsum: quare de singulis obis per se bonis verum e
deum ad amandum q' libet, eorum n' vere rem distam, qua semel sit dicta
ab amore et obo, nam rō dia amandi e solum ipse amor. Sm hinc infert.
nulli amori euenire magis perfecte rem amicia q dic; nullo en e magis spon-
taneus, et coberi licet alia causam amandi p' amorem. At amori dō nica
et adequata rō amandi e amare. Cui ō ita te amat ut solo amore impellat.
ad amandu, nulla alia causa in bllo gre occurrente amicissē te amat.

Alia obiectiones

Obijcies 1.o finem n' potuisse ex sua rōe antecedentia, q.a potē personalitas
dē ex fini amoris increati, aut si ob defectum antecedentia n' potē, neq. po-
berit esse. R.o fine, ut sic n' potuisse antecedentia, nec in se neq. sm aliquē
suum statum, d, potuere q.do finis e distus, q.a aliquo ut supra dictum n' potest
amor existere virtute finis. Et rō a priori huius solutionis e, q.a finis adequatus
ut sic quatenus e rō coīs fini dicto ab amore, et fini indicto e bonum amatum
sufficiens allicere in sua, i deste e id q.d amat. tang bonum, cuius bi et suffi-
cientia excludit indig.a alterius causae finalis, seu bni, q.d e prius amabile q.dam
existat amor, huius en excit.a sm aliquem statum potest: per gratiam autem et
amorem existentem a se, n' bi alterius, d, sua tantum existere independent. ab omni
causa finali: tunc en bna res bi alicuius rei existit q.do hac rōe sui forlit. excludat
indig.a alterius rōis a priori antis illa. In increatis sola rō a priori adequata rōe
sui forlit. excludit hanc indig.a, nam ipsa res creata cum forlit. rōe sui indigeat
rōe a priori, n' excludit forlit. hanc indig.a, alia e rō dia essa, quae rōe sui
forlit. licet repugn.a ad eam rem se ipsorem, sue realit. sui forlit. intrice sit prior
quare ipsa forlit. rōe sui, et quidquid e idem tis creatu forlit. intrice cum ipsa excludit
talem indig.a. Hoc supposito patet finem prim.m dictum ab amore q.m antecedere

si en, ni' antecedat, nullo existit Status ans amorem alicuius pro illo priori. Illius Status antis exist.ª amoris possibilis esset amor finis et finis ipse esset amabilis. quare finis esset causa finalis et antecederet 2ª hypothesin. Si 2º ni' antecedat finis amor e' ase, ac proinde id cuius sola bi excluderet indigª alterius causæ finalis ac proinde finis sui adequatus. nihil 2º dictum posset ee' ex parte libt. finis: aliqui ipse amor ni' esset finis sibi adequatus et totalis.

Obijcies 5. ni' repugnare personalitatibus ee' obium sorte; nec en, ex eo q̃ ella sit tale, neg. ex eo q̃ obium sorte debeat specificare, neg ex eo q̃ debeat antecedere. R.º obium sorte primarium et specificativum primarium ei' d bi cuius exist.ª amor, q̃ sine antecedentia ni obiecto dicto defendi non potest, quamuis ni obo includo possit ob rem dictam.

Obijcies 6. personalitas ee' obium sorte q̃ª st dignissima, qua amenti propt. ipsas amore infinita perfectionis; q.ª oppositum multa decore de diuinis perfectionibus dicit. R.º personalitas Dias ee' dignissimas qua amenti propt. se ut distas ab ella, quatenus by propt. se excludit rem amandi mediantem, et ett finem ultimatis. ni' vo quatenus by propt. se excludit finem dantem et ab amore frenetu indistum, et ett indistum ab ella personalitatu: nihil vo indecorum dicit. Si dicam, personalitas ee' infinite amabilis solum propt. ellas bonitatis ipsarum. Obserua hic me asserere personalitas immte amari, q.ª licet amenti propt. ellam Diam, cum tu ella ni' distinguat virtt. intrice ab amore ni' e' vo vere medians ex q.ª obiecti, et int. posita int. amorem et personalitas. Unde poter inferes breuem illam soluendi difficultes 2ª amicia Dei et virtutes morales. Dic en, licet amet Deus propt. suam ellam oba sorte virtutum moralium ea tu immte amare ni' int. posito ob formali inte amorem et ipsa oba, nisi quatenus de int. ponit. ficta ellas ex modo loquendi, q̃ nihil refert. In exactis vo cum obium sorte primarium semper sit ab amore distum, semper int. ponit. int. ipsum et oba secundaria. Qua doctrª e' valde notanda.

Obijcies 7. rectes ut dista ab ella st sorte infinita perfectis. 2º digne st propt. quarum amorem excitat amor Dius. Distinguo claritatis gratis, st sorte infinita infinitate varia derivata ab ipso amore Dei dcto, infinitate primª, et antt ni aliquo statu amorem, nego et distinguo vers, st digna propt. quarum amorem excitat amor, itaut amor sit

finis prim⁹ propt. quem existat amor, vedo; ita ut personalitas ipsa sint id cuius bi existat amor, nego. Nam nō essent infinita perfectio relativa, si pō supponerent in sua essa eam perfectam simplic. simplex. Sola sua bi existentia una a. ex perfectionibus simplic. simplicibus e' amor Dius.

Obijcies 8. bonitas et perfectio e' iusta rō amandi: q⁹ bonitas et perfectio infinita e' iusta rō infiniti amoris. Distinguo ans bonitas e' iusta rō amandi motiua, aut terminatiua, vedo: est iusta rō amandi motiua cuiuslibet amoris nego. Et distinguo 2dam. infinita bonitas prim⁹ e' iusta rō amandi prim⁹ infiniti amoris, vedo: bonitas infinita varia e' iusta rō prim⁹ et motiua nego. Dixi n⁹ dem bonitatem ee' iustam eodem motiua, cuiuslibet amoris, q⁹ licet creata bonitas possit ee' motiuum amoris creati, n⁹ tn amoris increati existentis a se, et idem dico de bonitate relativa Dei, que tn realit. et identice e' motiua, vt dem⁹ cum essa. Sed adhuc replicabis n⁹ ee' imperfectē in amore here pro motiuo bonitate infinitam relativa. Sed N° ee, q⁹ n⁹ pote id here nisi amor qui n⁹ existat a se amorem a, n⁹ existere a se e' imperfectio. Sed adhuc iterū replicabis liberi imperfectis ee' personalis, n⁹ ee' digna, que amet propt. se. Sed Da q⁹ id n⁹ here maiorem difficultē q⁹ dicas personalis n⁹ ee' digna, que forlit. et propt. se prim⁹ honoret. ita ut titulus honoris sit personalitas: loquor enim de honore qui ob beneficentiā tribuit. benefacienti ut benefacienti; n⁹ enim personalitas dia ut ppria causa absolua e' benefactiua, sed ipsa essa e' ppria benefaciendi. Eodem q⁹ modo dicimus n⁹ ee' digna, que prim⁹ et forlit. amet propt. se amore nulla here sui caritam ster se ipsum, qui e' ratio ipsis personalitatis. Esse digna, ita amari perinde e' atque ee' digna, que amaret tang id q⁹ e' forlit essa. Sicut q⁹ n⁹ e' absurdū asserere personalis n⁹ ee' digna, que amet tang id q⁹ e' forlit essa, ita nec e' absurdum asserere n⁹ ee' digna, que amet tang motiuum primarium, q⁹ se sit prim⁹ virtualit. intrice, nō realit. et identice e' haud dubiē prim⁹. Imo si oppositum affirmes, sequit. nullā personā Diam ee' dignā, que amet propt. se; nam ex illa sent⁹ sequit. totam Trinit⁹ esse obiectum integrum et totale Diuini amoris, et singulas personas ee' partiale obiectum. Quare meo sensu qui partes dicunt n⁹ intendi propt. se, d, propt.

totum: vta dicendu esset nulla persona Dam vn parte amari propt se, q propt totam Trinit, que realit e dicta adsingulas personas: quare nulla personalis realit esset obium prim Dei amoris; cum econtra ex nra tenta Sequat singulas rone esse ee obium prim adequatum

Objcies 9. quod respicit ut ol et bonum respicit ut finis vn en respicit ut vtile scripte dictum. Personalitas Dae bonum, et personalitas Spus Sti e ol bonu Dum: q respicit ut finis. R bonu ol ee fine motivu q de e xplem tu perficiens forlit suae extrice, suae intrice intentione amantis, et ipsam causam et rationem ol boni. Ad eam sepe dixi-mus esse Dam n perficiforlit personalitatibus.

Ad objcies 10 et replicalis, Si neg creat neq personalit perficiunt forlit esse, neq abilis esse quod accipit: q n possit amari propt esse vtile en vtilis illo afferunt, et q mihi nihil boni affert n solet propt me amari. R ut aliquid amet propt aliud satis ee si sit illius inclinationi Oueniens et Sentanea: e autem duplex inclinatis altera ad accipiendu, altera ad rendu, et se dicendum liberalit. Dia essa inclinat het ad se dicendum, et hoc modo participantia eius bonit st Sentanea illi in-clinationi: quare poterunt propt ipsam amari: propt ipsam, inquam, ut obtine-atur et participet. ab illo, n ut ipsa quod habeat.

Objcies 11. Pater qlem amat filium, q talis e: q Platis e obium forte motivu. Distinguo ans Pater amat filium q talis e in se, aut in corpe ante amorem, nego: q talis e, de q talis apparet tanq perse bonus et n solu vtilis, vide. Ad a. esset motivu opporte-ret apparere perse bonu cum antecedentia apparentiæ. tam v sup explicu-mus q differat perse bonu ab vtili scripte dicto. Vini obit. inferes quo sensu concedi possit Deum amare creat q st bona, sensus en suppositionis n e earum bonit ee motivum formariu, q, eas Deum amare q ita apparet ut perse bona.

Objcies 12. Deum gaudere de exist personalit et creaturaru: q in illis sua quietis centru collocat, ac proinde st fines Dae dicta a nobis superius define. R de creaturis et personalitatibus Dicimus ut exis-

tentibus ni essa dña delectari Deum delectate reddente Deum felicem et
percepta a illa exista; nego tm here Deum ulla delectatõe qua reddat illum
felicem perceptam a personalitate aut creata ut existentibus in se, itaut ipse sint
obiectum aequo exercitat ea delectatio; na illa delectatio dta procedit personalitate et
creata. Sed e hic inter obseruanda differentia inter delectate qua Deus de exista
in se personalitate gaudet, a gaudio de creaturis ut existentibus in se, q a illa
delectatio e essalis Deo: hae vo non e, d, libera propte tratu. Ceterum qa tratio
aba ni affert vllam perfectõe quamuis diu posset Deum delectari de creata qa
existit in se sm tratu liberam, et quatenus delectatio sumit pro quolibet affu
tratu in bonu ptens; tm non e dicendum delectari Deum qd existunt creata de-
lectate reddente ipsum felicem, et quiescentem in suo centro. Vide Aug. lib. 4.
de genesi ad litt. c. 25. et 26. qui hanc doctra egregie explicat.

Obiicies 1a Lege dña Deum efficere bnum
ut fiat aliud, quod non pte intelligi si creata non sit finis. R hoc pbare
creata aliquas ee perse bonas, et ut tales ee tros de fines alicuius operis dña
ad extra; non tm ita ee tros et fines, ut non sint secundarij et subordinati supre-
mo fini ni a solu e finis operis externa d, et dña interna. Sed de hac
qui
q hac sufficiant; de industria ni retuli aliorum dicta ut brevitati studerem
et qa mea sententia pbatis sufficiat ad dias refellendas.

Caput 5m

Quali affectu ferat Deus in se ipsum

Stat Deum se amare, nec se odisse. dis enim affectus bruntis qui non e odium
vocari solet late loq de amor: sicut odium vocat late dis affectus qui fert in ma-
lum ut malum. Ceterum qa amor late dictus diuide solet in amorem gaudij, in
amorem desiderij et in amorem stricte dictum, queri solet utrum Deus feratur
in se ipsum amore stricte dicto, ut aliqui modi distinguit. a desiderio et gaudio
Ad vo difficultatis in summa e qa amor stricte dictus hoc solum differre videt
a desiderio et gaudio, qd gaudium fert in bonum ut ptens, desiderium in bonum
ut absens: amor vo stricte dictus abstrahendo a ptentia et absentia. Atnulla
affectus dius abstrahere pte a ptentia et absentia diuinitatis, ferte in affectus

Dias in Dinet. q. e' infinite bona. De rõe. a. infinitu boni é existere necess. et ade. Morum é quantum torserit ingenia Rõ. argumtu, de cuius inuentione Martinus Albia gloriat: cuius ego difficultate nulla, ei censerem, si alijs ni credderem dicentibus se difficultate sentire. Ut pateat definiendum é amoris quid sit amare Dei Aliam 2. Reth. c. 11. Sit igit. inquit, amare velle alicui q.a bona putat, illius ni sui grã, eorumq. actiue, ee quanta pote. Certu é ad eorum delectationis, et gaudij ni requiri ulla actiuitate in affi, é en, desiderij gaudij quies in rõe tang in centro: quies a. magis e centro ipso iam existente et possesso q centru ab ipo. Vo q. delectationes n postulat actiuitate cu bn rõ amoris cam postulet.

Sed rogas qualis actiuitas sit de rõe amoris. Rõ requiri vel actiuitate veram et effectiua, vel affectiua, et imbratica: Imbraticam et affectiua Dico illa dispõnte animi, qua quis vellet effigie bonu, q. vult amato, si illius effigiare in sua esset potte situm, qua actiuitas et adimpossibilia extendi pote: siquidem pcntes possit desiderare destruere si possent hoc q. é peccatte, nec en talis affus repugnat magis q ipsa imaginatio qua imaginemur nunc ee in nra potest situm impedire peccatu pteritum. Deinde amorem ee priuem desiderij rei, aut gaudij, seu ee id a qua existit bonu q. é quadam affectiua et imbratica actiuitas circa ipsum bonum: sicut en per tristitia de peccto pterito quodammodo destruum pterite peccta per gaudiu quodammodo etiam prudenter estimatte veneamq existis rei voluntas en pro facto reputat, et nobis innatum é amare aut odisse letantes de nro bono aut malo sicut authores ipsos nri boni et mali.

Confirmat. tota hac doctrina ex D. Tha Lib. 3a gentiles c. 91. n. 6. ubi docet de rõe amoris ee ut priuem sit desiderij aut delectationis: ibid. etiã n. 5. docet ex Dion. proprium amoris adinuicem mouere idest agere ea qua opportet ut bnis ipleat: Itaque D. Tha de amore scribto é perspicuum. Nõ autem 4. expsse docet n ee 2am rationem amoris ferri in bonum pter sensitiuã. Dixum q. sit amore scribte dictum idem ee q. velle bonum alicui, et illius boni ee actiuum saltem affectiue, seu ita velle bonum alicui, ut ab eo bonitate et virtute ipsius existat desiderium aut gaudium: nã recte Aug. Lib. 4

de ciuitate c. 7. ait amorem fieri cupiditate cum n. fruit. bonum, et cum liet. letitia.

Ex hac doctr.a q.a nm. soria manifeste infert 1.o Deum amare bonitate sua ella amore stricte dicto: uta en illa amat sibi ut amor sit actimus ipsi ella eminent. quatenus Dia ella e' abiecto amore Dei n. mi.s q. e ade; cum en amor n. distinguat. virtl. a ella, sicut dict. existere ase, dici pote ela existere a sui amore. Deinde uta suam bonitatem amat Deus ut amor ipse sit principium delectationis sumendo nomen ppij late pro eo cuius virtute existit aliquid.

Infert. 2. in nobis semper distinguj amorem stricte dictum a delectat., et proprie ee Dei n. distinguj ela virtl. intrice. Ratio discriminis e', q.a ois delectatio, qua se pure sit delectatio, de hac en loquimur) existit virtute amoris quo voluntas amat, et n. expectat finem alium, aut certe n. expectat finem ipsum de quo delectat: imo nullum, si e' pure delectatio; qua en p.e expectat q.e delectatio. At delectatio existere virtute sui, si creata sit implicat contra., si sit increata n. implicat: q.a delectatio creata qua versat. circa obiectum amatu, amore stricto, distinguit. necess.o ab ipso amore; q.a de increata n. e' necesse dicere.

Infert. 3, amorem Dei ee' amorem stricte dictum ela, quatenus fert in bonitate Dia ella ut existente, q.e ella Dia existit ab amore sui ut existentis, amorq. ipse Dei ut existentis e' actimus sui, et ipsius Dei: actimum dico ut agere et operari, absque motione de arbitrio attributum. cuilibet existenti ela. Deus. De quo significabo plura locum iam allegando.

Nunc videamus breuit. quid alij in hac q.e dixerint. D. V.o in suis de bonitate Dei manuscriptis docet amorem stricte dictum ee affectum illum, qui fert in bonum sm sua p.dicata ellalia tantum p. intendendo ab alijs: gaudium ee' affectum qui fert in bonum ut existens sue existe.a sit ellalis ut in Deo, sue n. ellalis ut in creaturis. Hinc infert acute amorem q.a Deum ut existentem ee' gaudium et amorem stricte dictum simul, q.a et respicit bonum, ut existens, et n. respicit p.dicatum q.d n. sit ellale. Secus v.o in creat.is accidens ut e' perspicuum. Patit. hac sent.a aliquas difficulte.s. 1.a e' q.a quem gaudium et delectatio habet. versari circa bonum amatu, p.ute q.a existit: amorem vo

purum stritum versari circa obm solum ob hanc rem q.a e bonum. At q. D.o n satis explicat quare hoc in Deo obtingat, ut amor Dei q.a se ipsum sit hoc modo gaudium et amor; cum tn in nra sent.a clarius explicet; nam verisim.e Deum n posse aliam rem se amandi distam ab exist.a; posse en Deum existere n differt ab esse, et in ista Dia ne virtus quidem, neq. sm status diversos. Preterea n potest Deus aliam rem se amandi siter hanc q.m eius sit bonq, q.a non differt in Deo ullo pacto etiam Diam ee bona, ab eoq.m esse Dia existat. De creata bonitate diversa e ratio, q.a aliud e sanitatem ee bonam, aliud e diere sanitatem existere. Unde sit postqua amari sanit.e q.a e bona me posse delectari de illa, q.a iam existit id q.d ut bonu amari, et in hoc n. affm ob immut. placentia n e sanitatem ee bona, q. sanitatem existere quam amari. 2.a difficultas e rem affm charitatis qui vult in Deum ut existentem ee quorum gaudium, quamvis tenat in Deum ob hanc rem q.a e bonus n rem prius amatus: cu tn gaudium semper sequit pro rata amorem bonitatis existentis.

3.a e eundem D. Tham ex quo sumpsit P. M.o amorem stritum ferri in bonum sm se, dixit et, requirere amorem stritum ad suum oppositum q.d sit gaudij quo gaudem de bono amato stricte. 4.a e q.a excludit a Deo M.o sequi videt odium ee affm q.a malu sm se, et tristitiam affm q.a malu ut existens, proportionem servans amor et delectatio ad odium et tristitia. Deus q cui displicet peccatum ut existens tristitiam ab illo patiet.

Sed huic 4.a obiectioni R.or facile potest n rem displicentia rei p.sentis ee tristitiam, q illa, quae directe opponit illi delectationi qua quiescit anus suo bono tanq in centro: quae tristitia e corruptiua bonae dispositionis amantis. Simulat n rem displicentia, et delectat.e ee directe oppositam et respondentem proportionalit. tristitiae; sed illa tanta qua forte perfecte amans quiescendo in bono ut in centro. Ne Deus de sola sua essa hoc modo delectat, n vo de creaturis, de quorum preterea absentia tristari n potest, sed solu de p.sentia delectari sumendo nomen delectationis n proportionalit. ad tristitia nomen sed latius.

1.a sent.a distinguit subtem cui volumq bonum ab ipso bono bonitatis, et asserit subtem semper amari, bonu a ipsum ee q.d sed illas diffas ut vult amorem stritum aut gaudiu. 2.a q. De Bonitate sua essa

ut existentē amat tanquam bonum ipsīus dei, hui affus ut trāt. ad ipsum deum tanquam subum illīus bonitatis erit amor: gaudium vo ut trāt. ad se tanquā ad bonum bolutum. Cd.a. amor ut trāt. ad subum, cui bns bonum, n̄ sit ꝓpria desiderium aut gaudium ꝓt. 1. qa per desideria nobis desideranꝫ bna degq postea gaudemꝫ; et tn, vterq. affus ad nos trāt. Ia rō e' qa ipse amor nr̄i tang subi, cui bolumꝫ bonum, pōte' eē prīum desiderandi nrum n̄ exista, ut patet in damnatis qui bellent nung extitisse ex amore sui. Amor qr sui ri e' delectatis de sua exista sōlit. Hāc tn sentia difficultē n̄ bolut. Nam tota quēstio e' de ipso bno bolito. Adde quōd sit de illis affu damnatorum, pōte haud dubiē subum, cui bolumꝫ bonum eē matum gaudiꝫ, et semper eē quoties ipsa eius exista desiderat. ut bna.

2a sentia e' eundem affum diuum eē amorem strictum et gaudiuꝫ; amorem quidem quatenꝰ se deus amat qa e bnꝫ: gaudium vo quatenꝰ sciamat qa existit. Sed 2a hanc sentiam obijci pōte gaudiū nrum, qd ri e' stricte, amor ferri in suum obm qa e bonum: quare qr gaudium dicem erit amor strictus? Ceterum poterit haec sentia si aliquantulum emendetur defendi diendo amorem strictum esse illum affectum qui fertur in bonum, qa bonum e' pōte. Boca. ferri in bonum qa bonum e' pōte n̄ ferri in bonum qa existit virtute alterius affus, quo fruit amatꝰ bonum qa bonum: gaudium vo e' affus qui fert. in bonum pōte qa existit. Boco autē ferri in bonum pōte qa existit, ferri in bonum qa existit virtute amoris stricti. Ex his dictis pōte defendi pōte' prīum affum diuinum eē amorem strictum et gaudiuꝫ; quia tn pōtit in creatis id accidere qi amor et gaudiū stricte dicit. Ex hac 2a doctia obit. inferꝫ amorem strictum esse prīum affum circa finē: gaudium vo eē trum vlm affectum: quippe existit virtute amoris et post gaudiuꝫ, nihil amplꝰ supereste dicit. In deo primus affus e primus et vltꝰ: primus quidem quatenꝰ e' eius introductum, a quo sit dia: vltimꝰ vero quatenus existit a se, seu virtute sui, ita ut nullus alius affectus expectari debeat circa finem tanquā perfectum amabilis. Itaq. Diuina essa quatenꝰ e' actua sui e' amor, quatenus a se ipsa recipit seu trāt esse e' gaudium.

4a sentia sit n' dem affum qui fert. in bo

num

rum ut existens ee' gaudium n'se ferat in bonum ut possessum; distinguit
etiã. Scribt. in tre amorem Dei quo quis perfectus ut existentes amat ab amo-
re quo. illas amat ut possessas. Distinguit en. hac sent.ã perfectionem ip-
sam a possessione etiam in Deo. Nam perfectio ut possessa videretur in creãs
ut includens subsist.ã absoluta, aut relativam. Sed hac sententia mihi n placet
1° q.a hinc sequit. Deu n amare scribte se ipsu quatenu e inf.tem et indequaq; p.fectu
q.a sub hac rõe includit possess. 2. q.a a nobis reputata e distinctio scribt. in
actibus Diuinorum. 3. q.a ella Dei in se e seipsam et nos perfectes
simplic. simples possidens. 4 et meo iudicio efficacissime; q.a si Deus gau-
det de perfectõe a se possessa, gaudet sti amoris scribti, quo eam possessionem
amavit. Vel q.a amavit possessionem existente, vel erit possessa cum p.tis abeqũ
sententia abitus. Hoc vltm n' videtur; q.a 1m: amor in Deus scribte dicto versat. cir-
ca perfectõem Diam ut possessam.

5a Sent.a Sit. Cum amare sit velle aliqui bona
et ei eorum adsint, quanto potè, Deum se vere amare amore scribto, q.a
scribto velle creata bona, quorum ipse amor Dei q adsint. Sed 2a q.a non
salvat hac sent.a ptipue se Deum amare scribte quatenu scribt. velit bona in-
creata.

6a Sent.a quam ego scribam defendere e amo-
rem scriptum ee' qui fert. in bonum n Suppta prius cogne absentiã, aut p.sentiã
ibi: gaudiu 2us ferri in bonum ut existens, desideriu ipsi bonum ut absens
ex hac in fert. 1° gaudium ipsum Dei ee' amorem scriptu, q.a licet sit a
cogne Christi, tm n Supponit cognm ut sese diximus, cum amor sit a se
ctis bonis mentis. 2° Seqnit. in creatis esse amorem scriptum p.sindere posi-
tiue a p.sentia et absentia, q.a Supponit aliqua cognm eadem. Vel ipa cogns
illa abs repsentat p.sentiam rei vel absentia, vel neutram. Si hoc vltm
causam obtinet. 3m et 2m diu n potè, q.a ex defectu n esset amor scriptus
Haec sent.a nihil falsi tenet; tm, mihi n placet ratio; q.a n adhibet distinctu
amoris scripti tradita, a scholis; sed solu ostendit Deum amorem et creatum
scriptu posse in aliquo peccato ipsius Dei et amoris scripti, q.d de nulla
alia creatura p.dicari potè. Ut eadem vel facile esset ostendere Deum nu-
nquã speculariter cum qualibet creatura, et amorem Dei speciatim posse cum
desiderio. Nam vlt. assus creatos solum desiderium hanc appetibile het, ut n Suppa

nat cognum exist.ª neq. cognem ꝑ scindentem ab abstentia et ꝓtentia, q̃ dictu de amore Dñi dicu' poss.' quippe nichil supponit adiectu, tang ad posterius.

Ex his patet quam sent.ª quam initio ꝓponimus ceteris eq ꝓferendam. Patet eã n' recte S. Tome dicentis in Deo n' esse amorem stricte, respu sue essie. ad quod exemplo ducto a scia abstractiua, qua Deo negam. Sed dt. Sciam abstractiua in sua rõe ꝓtere ne intueat. Simili' e' in se excit.ª rei, de rõe a. amoris n' ee' negandum, d, solum ut velit bona alicui, quorũ quantum poss.' Set actiues. Multo sent.ª ture. negantis amorem distum a gaudio excitato ꝑ eis amor distus a desiderio Vel delectatio et ꝓplacentia qua eorum nobis placent nosq. delectat. Na, assumptu ee' falsum patet: na, ex his ipsis aliud e' inclinatio amor et pondus in obiectũ alicui quies in ipso: in Deo fatemur has duas rões solum ex modo intelligendi distingui. in creatis tñ nung idemtificant. quare st dicte rões, quas sm ꝓprios earum conceptus reperiunt in Deo p' mum q̃ intellectus et voluntas, quamuis ut dicte solu in intellectu ofingte dicte reperiant.

Obiicit poss.' 2ª dicta ꝓpositio ee' in sensibus exterioris reperiri delectatõ de obo sensibili, et tñ in eis n' ee' amorem dictam a delectatõe: q̃ n' e' de rõe delectationis excitare ad amoris. R.º duplicem ee' delectatõem, alteram perfectã, talem per modu gaudij q̃ de fine peruenitur alteram imperfectã sensibilem aut similem sensibili, hac ꝓsecutis poss.' a solo amore innato, illa semper ab effectu intendente aut obtinente finem in rebus sensibilibus, in quo amans requiescat tang in centro ponderis amatorij. De hac delectatõe per modu gaudij non habem loquuti sumq.

Obiicit poss.' 3.º ex nra sent.ª videri sequi nostrum amorem charitatis q̃ Deum n' ee' amorem stricte quatenus Deus bonu interna cum illorum in set actiues. R.º ee' actiuum affectiue 1.º q̃ possum ego desiderare perfectes dias ut venientes essentiale Dei n' desiderando actuale exist.ª illarum ex modo intelligendi exequo sed ut postea desiderando exist.ª de illis gaudeam. 2.º q̃ amor charitatis n' fertur in Deum ut bonum, d, per modum cuiusdam inclinationis, que iuncta cum visione magnam voluptatis parit, et iuncta cum fide magnum Dei desiderium, idq. sufficit ut censeat.ª ee' actiuus affectiue: ꝑsertim cum minime repugnet nobis velle facere ut Deus set Deus si id esset in nra potestate constitutu; possum, en, multa sub hypothesi ficta impossibili velle

obiect. nota hanc eandem inclinat.ē charitatis, quam in patria exercem⁹ et exercere beatos in patria nec ea repugnat ut fides beatifica moueat ad eundem amorem ad quem fides, licet repugnet ut fides moueat ad gaudium beatitudinis, aut fides ad desiderium.

Ia questis e' quali affu amet Deus personalitates suas? Ratio dubitandi e', q.ª amor diuin⁹ p.cedit ipsas personalitates ex natura sua sent.ª C.ª Videt. n' posse ea' gaudiu. Sed R.º sicut cognos.ª qua amicis p.cedat personalitates e' illaru⁹ intuitiu, et immed.ta quidem quam ei⁹ obiu⁹ formal n' distinguit ab ipsa intuitione / ita amorem, quamuis p.cedat, ea' gaudium nam tam gaudium q' intuitiu ex immed.ta possit p.cedere suum obiu⁹ tamen licet nung possint primariu⁹ nam amore gaudiu⁹ et fides intuitiu excitat tribute obiecti primarij ut ini se existentis.

Questio 3ª sit Utrum se Deus amet amore concupiscentiæ? R.º Ad distinguere amorem concupiscentiæ ab amore amicitiæ quatenus amor amicitiæ dicit resp.u finis cui, et amor concupiscentiæ resp.u finis cui⁹ grā, quem sup. nos finem qui appellauim⁹. Media etiam dicunt amari amore concupiscentiæ. Sed hoc intellig.dum e' dum modo finis cui⁹ grā distinguat. a fine cui, et hic ille indiget, et eadem e' de medijs ratio. Ex quo sit Deum n' se amare amore concupiscentiæ, neq. sibi alia bona velle amore concupiscentiæ, q.ª suam essam amat ut finem prim.um; ceterum licet amet propt. essam, n' tn amat tang ea qq essa indiget. Non Deum creat.ª amet propt. aliam amore concupiscentiæ, questis e' denominationis negarem, q.ª nomen n' e' satis decorum, et videt. capiendum rone habita ad finem prim.um n' ad varios.

Questio 4ª Utrum Dña persona se mutuo ament amore amicitiæ itaut filius sit amicus Patris et Spus.ti? R.º ibi nihil posse deesse ad rem amicitiæ mutuæ personaru⁹ diaru⁹ p.ter dilectionem, complacentiam et amorem, de qua e' questis denote obiu⁹ ad amicitiam requirat. Nihil videt requiri 1º q.ª eadem distinctio requirit ad fidelitatem et iustitiam. 2º q.ª ad amicitiam requirit redamatio et quasi recompensatio amoris pro amore. 3. q.ª eis amicitia petit ut minimum duos amicos. At Pater et Spus n' sunt duo amici: aliqui tres personæ Dñæ essent tres horum amici. Dices quas Deus se amare amore charitatis q.ª et amicitiæ communis propriè. Nego ea

seq^{a}, q^{a} nomen charitꝫ latiꝫ sumi' poste' q nomen gnicie. Adde dilꝫ
Item asserere amorem amicie perfecte ee ex electione.

Questio 5^{a} e' vtrum Deus exerceat desideriu
q^{a} scitum, aut spem quatenꝫ se vult creaturis? R^{o} Deum circa nullu
obiem posse exercere desideriu: q^{a} desideriu ex sua roe dicit absentiam ob
mihie v^{o} poste ee' absens resp^{u} Dei volentis aliquid vt volentis: nam velle
opponit obiem ut existens in aliqua diffa temp^{is}, velut nullomodo existens
vel ut possibilis prescindens ab exist^{a} et n^{o} exist^{a}. Si hoc vlm n' poste' desi-
derium terminare. Si 2^{m} multo min$ꝫ$ q^{a} Deꝫ n' poste' velle ut existat aliꝫ
ex supposite pt nunq sit extiturꝫ; frustra enꝫ vellet. Si 1^{m} iam n' exercebit
desideriu. Sed replicabis aiã purgatorij desiderant et sperant beatitud^{e}, et
tñ vident eam extituram in aliqua diffa temp^{is}: q^{o} poste Deꝫ desiderare creaturas
n' dum existentes, ꝫ futuras. Nego ciam; q^{a} Deus eodem modo afficit q^{a} creat^{as}
pntes, et q^{a} futuras; neq. poste' affus mutare pro varietate temporum. Distinguo
q^{o} ans videnti beatitud^{e} cognie intuitiua, nego: videnti cognie expectatiua beatitud^{is}
respiciente ipsam ut futuram, ccdo: hec autem cognio et affus ei' respondens mu-
tat. necess^{o} aduenie beatitud^{e}. Quinta e' vo omnis dies, qua dia futura vel
ut pntia in eternit^{e}, ut pntia, inquam, n^{o} tñ illam pntiam quam aliqui'
distinguunt ditam ab obiectiua; sed tñ illam pntiam, qua intuitu Diuina cuiꝫ-
libet rei e' eterna et inuariabilis: quam recte explicuit D. Thas q. 14. 1. p^{ti}.

6ª Questio e', vtrum Deus se amet necess^{o} ne-
cessitate quoad specificat. et quoad exercitiu, et necessitate oppta sine stringentie
R^{o} affirmative; q^{a} necess^{o} licet sua essam nullo modo ditam a sui amore.
Ceterum iam supra explicuimꝫ quo pacto Deus persua essam libere se amet liber-
tate a coactione, et libertate a necessitate artis.

7ª questio e' vtrum per vtutes libas suam
essam Deꝫ amet. R^{o} quodammodo per illas se amare, quatenꝫ per illas sibi
vult bona externa, et creaturis bonꝫ Dium vocare; n^{o} tñ ita ut sibi velit bona
interna. Huiꝫ rei ratio nota amantem duo includere. 1^{m} e' motus interni vitalis
2^{m} e' habitudo quedam huiꝫ motus interni identificata cum ipso, qua respicit obiꝫ
et cum ipso omittit tang cum existente aut possibili aut futuro. In creatis hec
duo nullo modo distinguunt. In deo distinguunt quatenꝫ amat creaturarꝫ exist^{as}

q[a] motus uiberm[o] vitalis, aquo sortit perfect. nãa dña e tota sua essentia habitudo v[o] e' tratiu libã ad ella virtutem ad ella. Utrumq. horum potẽ dña amor et voluntis, d, p[r]aeque 1[m]. Notandum 2[o] e' habitud[o] superueniẽte amori ut respicienti eam per se ipsa, suum obiu ut existens aut possibile, nullo modo ee' amorem; q[a] n' oneat actum cum obiu ut existente aut possibile, aut im' aliquem actum: mittere en, e' diungere quodammodo, et diungere e' tollere sortit distinctionem quã iam supponit abstracta. His suppositis infert tratus libis n' ee' amorem dña ella im se; n' en, per modum motus vitalis neq. per modum habitudinis cum per suam essam, et per amorem essalem se respiciat ut existentem. Et eadem rõe tratus libera n[o] st amor personalitatum, aut creaturarum ut possibilium, q[a] amor essalis dei illas essalit respiciat ut existentes, has ut possibles. Potẽ tm dici, Deus per tratum libm se ipsum amare creaturis quatenus per habitudinem illas se ad creaturas quodammodo refert, n' autem se ipsum libm q[a] neq. seipsum ad seipsum refert per tratum libm.

Disputatio 5[a]

De obiecto creato Diuinæ voluntatis

Caput 1[m]

Utrum Deus necessario amet creaturas possibiles

1[a] Sententia multorum Thom. negat. 2[a] affirmat. Aut Ortiz q. 5. de apud Dñm cum Ruiz disp. 6. de Voluntate Dei. Negantis fundamentum hoc. 1[m] ella verum ut possibile nulla, nem bonitatem in actu, ut colligit ex q. 5ha 1. p. q. 6. a. 3. 2[m] e' q[a] hs differt verum a bono, q[d] verum abstrahit ad existentia, non bonum. Nemo en potest accurrere 5 thas intellectum ee' altiorem potiam q voluntem q[a] ille respicit obiu abstractiu. 3[m] Bellã amor e' liber vel necessarius. n[o] 1[m] q[a] p[r]imo quocumq. actu libo creato et possibili. n[o] 2[m] q[a] e' ja libertate diuina quidquam per se necessario amare diuoqui' equalitate alia amaret et suam essam q[a] et eque necessario. 4[m] e' q[a] deus posset amare creaturas possibiles. Independenter diuina potentiam ne eas necessario amet. 5[m] q[a] amare e' bella alicui bonum, et amare Dei, e' bella n' ctiosum: q[a] ei quem amat necessario communicat bonum. At non

cōcat creat[a] possibl. C° q[a] belle ut res sit possibl n' e' amare rem ipsam: alias
qui' Deus pecca amaret.

Opposita sent[a] mihi placet, et probat. 1° distinct[e]
duplicis bonitatis. Alia e' bonitas amabilis amore stricte dicto; alia e' bonitas ipla
centrā per modum gaudij. Ita g[r] argumentor. Licet creat[a] possibles n' haant
bonitatem amabilē gaudiō, habent tn bonitat[e] amabilē amore stricto. Non amor stri-
ctus n' exigit bonitat[e] existentem in re amata, sed sufficit ei' bonitas abstrahens ab exis-
tentia. Confirmat. Creat[a] possibles habent bonitat[e] amabilē amore et inclinat[e] innata
Dīā: aliōqui Deus n' haberet inclinat[e] innatam ad se cōcandū, q[d] e' absurdum. At
amor elicit[s] stricte dict[s] p' postulat maiorem bonitat[e] in obj[o] q amor innatus, sed so-
lam addit cognīs directivā: g[r] Deus potē exercere amorem q[a] creat[as] videratas ut
possibles. Imo hinc inferr. Deum, meus[s] amare amore elicito creatas videratas ut
possibles. Et en sup. disp. 2. ostendim, eis inclinatis innata nat Dīā e' beatus
et ex cogne, ac proinde elicita. Hinc patet ad 1m argum[tum] adversariorum:
Concedo creatas possibles n' habere bonitat[e] qua sint in de actu bona dum st possibles
tantū. Sed ad n' e' necess[a] ad amorem strictum; ad hunc en n' requirit[r] ut ha-
beant bonitat[e] beatificā, qualem, d, qua actu terat amorem strictum; et in hoc sensu
possit dici habere actu bonitat[e], qualem bonitas sumi potē proco[d] e' amabile aut
actu amat.

Probat. 2. q[a] licet veritas abstractiva st quam
bonitas qualem, perfecte res potē cognosci quin existat: aliōqui melius et clarius
cognoscerent[r] ades creat[a] existentes q possibles) et qualem n potē perfecte res amari
quin existat (aliōqui tam vehement[r] Deus amaret hoc possibles q existentes) Et
ob apriori e' q[a] perfectio et magnitudo cognīs videnti sm perfect[e] objecti, quam
intelligens ad se trahit, eam triens eminentia et equival[a] quadā. Perspicuum
a. e' perfect[e] Divini intellectus n' crescere ex creaturarū existē; perfectio vō seu
possibilis magnitudo et vehementia amoris videnti sm id q[d] amans cōcat amato
et sm efficatia, qua trahit bonū amato: quare quando meus cōcat aut interdit cō-
tare amato meus illum amat: unde evident. patet creat[a] possibilem meus a Deo
amari q ipsam existentem. Quamvis, inquam, hæc vera sint, n potē negari
creatas possibles habere bonitat[e] saltem inchoatam, seu bonum aliq[d], n' quo in se sint
bona, d, quo possint ee bona in se, se suam possibilitat[e], qua ex scientia sua bona
ei rei possibili ad existendū, et effici ut bonum sit eam existere: nam dem e' bonū
ei possibile et expedire q[d] ipsum existat: sicut idem e' possibilem ee sanitatem, et

et bonum esse quod sanitas existat, et dicm est possibilem esse possibilem ei implete precepti Diuini est bonum eē atque expedire vt existat, qđ ex paris patet, qa idem e malū ee possibile et ipsum ee fugiendū, et malū ee ut existat, seu debere et expedire ut ipsum nō existat. Omne q bonū possibile bonum e actu n bonitē intrinsecā, q, bonitate qua expedit ipsum existere esse modo quo res precepta a deo dicunt bona, et prohibita mala.

Ista q argumentor. Nil minus e amabile qđ habet bonitē, qualiscumq illa sit, siue perfecta siue imperfecta, q e cognoscibile qđ habet veritatē. Sed qa possibilia sūt bona possūt cognosci a deo: q bona possibilia sūt bona, possūt amari, imo necesse amantē a deo: quippe illa ipsam bonitē ab ipso habent. Cum possibilitas rerum sit ipsa essentia diuina, qua e a se ipsa. Patet quidem bona possibilia nō eque posse amari, atque possūt cognosci; res en possibiles possibiles esse tam p̄sentes deo intellecti, q existentes. Vocat en ea qua nō sūt tamen ea qua sūt et ea hac p̄sentia existit in perfecte quadā intellecti, nō in perfecte et bonitē obiecti. Et voluntas nō ita potest ferri in bonum possibile atque in bonum existens neq illi ee tam p̄sens atque in illo viuere sicut in existente, qa hac p̄sentia voluntati ad bonum existit in quadam coniunctē qua tribuit sibi bonum aliquod ipsi obiecti. Clarum vō e bonum possibile nō ee participes tantū boni quantū e bonum existit; qa licet possibilitas sit bonum quoddam ipsi rei possibilis (multi en boni e ee possibilem, et posse fieri multa bona) nō tn tantū e bonum quantum e ipsa possibilitas diuinitus cum exista: aliquin nō esset melior exista q nō exista: quare nullo modo res esset bona: omne en bonum p̄ponderat suo oppositorio.

Confirmat argumtū: Possibilitas boni e finitū bonum ipsius: q qui vult perfectē possibilitē rei bone vult bonum ipsi rei bonū. Et hoc e amare rem ipsam: aliquin nulla esset ratio quare deus tribuens sufficientia, et libertē ad operandum bene et obtinendā vitam eternā, eo ipso cum vult velle bonam operatē, et ipsam salutē eternā, qđ e absurdum. Rursum a. e meritū deum sibi tribuisse facultē bene operandi creatē, et eas ex ipso n amari et tn nō posse n amare bona que in mea libertē statuit

Dico his solutā sūt res aduersarius. Patet en ad 1m quomodo res possibiles habent bonitatē actu. Patet etiā ad 2m quare abstracte Et veritas q bonitas etc. respū dei; et tn res possibiles habent aliquā bonitatem

qua se expedit ut existant; n' vō cuiq; perfecte amentᵗ: Aut vō veritatis perfecte cognoscunt. Ad 3ᵃᵐ patet amorem illū ec' necessᵗᵃᵐ; illa en sola necessitas amoris pugnat cum libertᵉ perfecta qua illa detᵐinat ad exercitᵃᵐ boni finiti: n' autem illa qua voluntᵃ relinquit infinite liberam ad existᵃᵐ. Eadem vō inclinatio innata detᵐinans ad existᵃᵐ boni finiti pugnat cū libertate infinita; et tᵇ deo inest inclinatio innata ad benefaciendū, et ad veri innata ad fruiendum.

Sed dices, ego propt. meam libertᵉ possum n' amare bona possibilia & et deo. Futile argumᵗᵘᵐ; qᵃ eodem deludent. Deum se n' amare necessᵒ. Et vō ē qᵃ n' amare bona inevitabiliᵃ, et ponit circa ea exercere libertᵉ erit ex imperfectᵒ libertatis n' amantis perfecte istam dijam qua ē possibilitas istum verum. Amare autem necessᵒ est ista diam et perfecte n' ē sa libertᵉ, que sistit in libertate a necessitate ante, et in libertate ad omnia ista stringentia amanda et n' amanda efficaut.

Ad 1ᵐ patet ex dictis; qᵃ licet Deus n' possit vere necessitatem amandi efficacit aliquid a deo distum; potē tᵗ vere necessitatem ipsum amandi inefficacit. quatenᵗ licet necessitᵃ amandi efficaut. se ipsum, id ē ipsam possitatē verum. Itaq; ut plurimum potest n' ponit deum habere necessitᵃ amandi efficacit possitatē distum a deo ipsa vita. Ad 2ᵃᵐ facilime nos defendimus qui eternam posse vitᵉ, et negativa, istam a deo ante negamus. — Ad 3ᵃᵐ R° Deum creaturis possibilibus velle aliq; bonum; qᵃ velle illis existᵃᵐ n' quidem efficacit, nec inefficacit; ut velle ois homes salvos fieri: quia voluntas ē efficax respᵘ possitatis, sicut voluntas salvandi Iudam fuit etⁱ voluntas efficax tribuendi media, qua facerent possitatē salutem Iude.

Ad 4ᵃᵐ R° n sufficere ad amorem alicuius rei amare possitatē ipsius, nisi amet possitas ut bona ipsi rei, et veri ordᵉ ad existᵃᵐ. Deus igam odit, idest possitatē peccati n' amat ut bona ipsi peccato, et ini ordᵉ ad existᵃᵐ peccati, nec, potius amat illa possitatē ut oppositam et inimicam peccato: possitas en peccati n' ē peccato bona, nec, potius mala; nam vō illius possibilitatis solum fuit ut expediat peccatum n' existere: idem en ē peccatum ee possibile et peccatum vetere n' fieri. Eadem vō lex prohibens aliquid possitam facit violationem (nam vbi n' ē lex n' ē prevaricatio) n' tᵗ ad positat tanq amica violationis sed tanq inimica et oppositia ipsius. Unde velle legem, dest possitatē violationis ponit ē velle violatē q amare ipsam. Alia ē vō de possitatē boni, cui necessᵒ sua

possibilitas e' bona, nam exui hac possibilis het, ut debeat aut expediat ipsum existere.

Vlo hinc nra sentia confirmat. Deus necessario het peccum: q necessº amat bonitē creatam. Jdē ista 1º qª dixit peccum e' bellē 2ªriam bonitē. 2º qª sola existª peccī e' mala, et tm potē trahe odium dum e' possibilis: q similē existª creatura. 3. qª ides Deo necessº odit peccum qª necessº amat possibilitē peccī, seu de eorum ne fat, dq. e' bellē malum peccī at mala ipsius. Cum qr Deo velit necessº bonu creatū bona ut bonum ipsi vult eam, eo possibilitē necessº creatā amat.

caput Iᵐ

Vtrum Deus bona creata amet qª sunt bona aut eaª ides sint bona qª amat

Qº hoc affirmatiue, et ex nris prijs deducit evidēter. Qª bonum creatum ides essendi e' bonum, qª e' mexis essendi eterna inuariabilis neq. generabilis neq. corruptibilis int. bonum et se ipsum: quod mexis Ly e' rei recipiens; ides enim quaerit rō apriori quare res sit ho et eguus essendi sit eguus, qª nihil e' ex mexione prius: idq. e' ordo evidentissimus: aliquin n' esset qº ridicula quarere quare albedo sit essendi albedo petendo eam apriori mexionem. At hec mexio eterna p' diuersorum essendia, cui libet rei, ut alibi ostendimus, nihil potē esse nisi sola essentia Diā, qua sola nihil e' prius ne cōstituit quidē intrinsece. Patet q quare bonum e' bonum et creatū bonū sit essendi bona e' ipsa essentia Diā. At essentia Diā penitus e' idem cum amore Diō qua se amat et sua bona possibilia qª etc.

Jmo si quis attente ptemplat, et sine natiua nate naam boni videbit aperte illā rem qua essendi bonum e' bonum esse amorem. Loquor en de illa rē eterna et inuariabilē, et qua ex oium horum receptione recipit tanquā 1ª, et qua nihil e' antiquius: rō en qua bonum essendi e' bonu recipit ut inclinatis quadam ad bonu: fieri en n' potē ut ea rō n' recipiat tang id, cui sui expedit bonum existere: expedire a. ut bonum existat recipit tang inclinatis quadda ad bonu; quid en evidentius q bonum esse expedire et nuncēns illi rei qua 1º et unice sit ut sit expediens et conue-

nien.

niens bonum existere. Quorsus igitur et unde is ellatis sumpsit ut presentia quedam intentionalis, idest ut presentia qua res exit in suo quidditatius statu, siue existat in se siue non existat. Sicut enim cognus non potest amoris intelligi in re cognis quin intelligat tang presentia quedam et existentia ei, rei cuius obiectum aliquomodo est presens et existens, siue existat in se siue non existat in se, et hoc est cognem ee presentiam intentionalem. Ita status ille sempiternus et quidditatius rerum non potest intelligi quin intelligat tang presentia quedam eterna rerum siue res existant inde siue non existant inde, semper enim tria et quatuor et septem, et hoc est aliquale, id est. ab oculis nobis intelligat tang existens et presens, non tanquam presentium aut futurum, nunquam enim periit hoc quod est tria et quatuor ee septem, neq. id expectatum tang non dum existens, id, futurum. Patet quod euident. Statum quidditatium rei cuiusdam ab oculis nobis tang presentia intentionale. Fieri quod non potest ut aliquis despiciat statum quidditatium rerum quin ipsum despiciat ut cognem. Nam idem videre est cognis et presentia intentionalis, et necesse est qui hoc negat ignorare boam cognis aut presentia intentionalis; rem enim ipsam negare non potest. Patet quod rem illam eternam, qua bonum est bonum, non potest intelligi quin despiciat tanquam aliquid, ac inde ut aliquid existens, et quin despiciat tang cognis boni et tang inclinatis ad bonum. At per se notum est inclinatis ad bonum, qua est cognis existens a se sola bi cognis inclinari ad bonum; idem ex his patet. At inclinari ad bonum ecciu cognis, est quia presse apparet bonum est ipsa amoris definitio. Quod si quis recte et attente res obtemplet ex his ipsis manifeste videbit rem qua bonum est bonum ellatis ee amorem, ac inde amorem ei rem quare bonum est bonum. Eodem argumento ostendi poste cognem eternam ee rem quare verum est verum.

Confirmat hac doctrina; quia omnes physici et oratores, imo et fere ses homines in eo sermone necessitatem nam ad suos ordinatos motus, et necessitate illam inuariabilem et eternam, qua tenemur segui bonum et fugere malum, et qua eis nam debet fieri bonum et carere malo, significat tang legem, et vocant legem metaforam sumptam ab ipsis legibus nris significantes ee quid potentius et maioris authoritatis quia et ipse leges humane quod non different si esset nam in animo persuasum non fierent illa eterna necessitate nolum includere cognem et obligare, id, in hac quae maiore authoritate obligat.

g cognit. et voluntis, qua caret sua Essat.

Ad hanc disp.m spectabat agere Vtrum Deus amet bonum creatum propt. ipsum, Vtr. de illa gaudeat et delectet. Vtr. illum desiderare possit. 2.e de eis adm. dolere n. possit. Sed ha ses ex dictis dispp. p.ced. s.t definite

articulus 3.us

Vtrum Deus ex necessitate velit

Disputatio 6.a

De libertate et necessitate Diuinæ voluntis

De libert. sua tria prius inquiri. 1.m e' an Deus habeat libertatem, q.d tanqum certum et facile e' a nobis supponendum. 2.m e' qua sit nata actus liberi Diuini? De hac re iam egimus fuse disp. 3. 3.m e' quænam sint obia in qq libertas sua versat., et quos actus libere exerceat. De hoc e' a nobis hoc in loco agendum.

caput 1.m

Vtrum Deus possit relicto honestiori actu eligere minus honestum moralis.

De hac q.e et n.nullis seqq diversi fuse in mata de incarnat.e, Sed ne in hoc loco desiderent., eas in.spendiu redigam., ita tm, ut n.nulla addam ad maiorem difficultatis lucem. Vtaq. verbis tractatus huius q.is erit brevior q in eo loco, rebus copiosior. Brevitatis causa a citate Aut abstineo, et a singularum sententiarum impugnat.e, p.fertim cum intellig.a et probatis vera sent.a futura sit falsarum impugnatio. P

R.o q.e negative ad q.m, quam, bono vel altero excepto, existimo eam Dd sentum. Ad q.d facile demonstraremus, si per angustias temp.is id mihi liceret. Probat. Vnico argum.to, ad q.d supponendum e' q.d supra ostendimus, in Deo n.ee puras emotiones. Deus q.r n. potest elicere actum positivum, et n. potest omittere tenendo aliud oppositum. At ses actus liberi Diuini sunt equales honestatis moralis n. vtrum intensiue, vel extensiue sumtæ. Minor pt. quoad 2.am p.tem; nam ut disp. 3.a ostendimus

nullo actu Dius ret aliam perfect. moralem p̃ter perfect. Dĩe essĕ, quæ penitus e eadem in quolibet actu libero: in quo enim actu liber a bonis sola tratis libera differt, quæ tratio ut ibi fuit et meo iudicio satis aperte ostendimus nullo in casu ret sua forlit. perfat.ẽ. Patet q̃ nec extensiue bonum actu excedi ab alio: si enim extensiue excederet, cum alter actus solam addat tratem liberam, hæc esset perfectio aliqua, q̃d e absurdum.

Neg. Solues argumtum. Si dixeris tratem liberam n ee perfect. entitatiuæ, esse tñ moralem, q̃a perfectio moralis semper e æstimabilis. Ratio autem quare tratio libera negauimus perfect. indistum bonum fuit q̃a fuit quam nihil æstimabilitatis ret sua forlit. affere. Q̃e clarius potat n esse perfect. morale, q n ee perfect. physicam. Deinde perfectio moralis e illa quæ reddit bonam et æstimabilem dignam naam talem: bonitas enim et malitia sola morales e iqua nos simplic. bonos aut malos reddit. Ad naã Dĩe n potest forlit. reddi bona ab ipsis trationibus liberis, ut e perspicuum, p̃sertim in nris spriis, qui dicem neg. ab ipsis personalitatibus naam Diam forlit. perfici, cum tñ sint in se magna perfectionis physicæ.

Caput 2m

Dilucidat. 1a obiectionis reddita ratione quare libertas tantum ad actus equales ad honestatem moralem in Deo sufficiat et n in creatis

Ad hanc doctrã n pauca obiici possunt. Et 1o quidem obiectio nobilissima ingenio vehementer bouit. Sit 1o. Si actus Diuini sint equales honestatis moralis, inde sequitur nullum esse honestum morale, q̃a n quilibet libertas physica ad honestatem moralem dignam. Laudo sufficiat, d, requirit moralis, ea scilicet qua possis eligere int. malum et bonum, aut int. bonum et minus bonum. Neg. enim homo cui esset imposita necessitas eligendi int. actus charitatis sint equales, laudem propter hoc illorum electio mereret magis q̃ hypocrisum rusticus excoriatus in carcere perplexitate distractus, ut existimaret eligere malum n audire sacrum die festo, et eam audire perseuerante excoriatione, aut magis q̃ gratiarum actionem his qui necessitate compulsus tibi daret bonum et centum aureis equalibus hunc eligeret. At ratio apriori stat ex, q̃a bis actus honesta et laudabilis humana existor

mis rōi suadenti ipsam, turpis a. e' dissentanea rōi ipsam dissuadenti; nam talis
Ale lib. 1. retth. ad Theod. c. 9. eadem e' mata laudis et admonitionis, cum ea
gesta laudemꝰ, qua antequam fierent suaderemꝰ, suadere a. ut inquit ipse Alēr
eod. lib. 1. c. 3. e' quasi ad melꝰ hortari, et dissuadere e' quasi a peiori deterrari
ijr antequam eligam digna laude aut vituperio ꝑcedat necesse e' ꝺ̄ dictamen rōis
proponentis vna ꝑte tang melioren, aut tang peiorem.

Sunt obiectiones, omnibus aliorꝰ solutionibꝰ, quas
in mea disp. 1ª de inca. solvi, Rō in creatis admitti posse requiri ad ho-
nestē moralē libertē ad inaequales actꝰ, et diversam ee' roem in Deo. Ca honestas
moralis consistit in conformitate actꝰ cum ōi fine eligēte seu ꝑpendente in vna
ꝑte electionis faciendæ postq in reliquam. Hæc conformitas e' duplex, alia per
identē cum ipsa electē et ꝑpensione ōi finis, alia per obedientiam ōi electionem
qua quis libere conformat ōi fini: suadenti, aut dissuadenti aliquid. Re-
cipienti aut consulenti suasione aut dissuasione ante ipsam liberam conformitatem
obedire en, e' sequi nutum alterius ante ꝓmonstratum. In creatis sola e' conformitas
ad' ōnis; cum en creatꝰ n' sit ōꝺ finis, ejꝰ electio n' e' idem cum electē qua ōꝺ
finis eligit: quare necesse e' ut antequ eligat sit definitum vtra pars electionis
sit melior; illa en e' melior quam Deus suadet, illa deterior qua dissuadet. Qui en
suadet (inquit Ales loco citato) hortatur quasi ad melꝰ, qui dissuadet quasi a
peiori deterrat. At Deꝰ n' ꝓtē hortari ad aliquid quasi ad melꝰ nisi id re-
uera sit melꝰ, imo ipsa suasio ōia dicta reddit tale. Ga libertas creatē et hones-
tas moralis exigit libertatem ad melꝰ, (dest suadibile et ad minꝰ contrm. Deus e'
dicendum de ōia libertē, cuꝰ electio e' conformis electioni ultimi finis per iden-
titatem n' per obedientiam: quare honestas moralis ōia n' exigit hoc antecꝰ, quæ
ꝓcedat vnam ꝑtē alteri. Unde sit quamvis possimus adeo petere aliquid non
posse nos quicquam illi suadere, imo nec de ipsum Deꝰ suadere posse ante fact
electionē, Ga neutra pars e' melior absolute: quamvis Ga altera pars ꝓtē e' melior
creatura, possit ee' petitionis mata.

Objicies 2ª hanc solutē bonē et malam ne-
gatam n' sumi ex ordine ad vltimū finem. Multi en peccant aut recte agunt
sine ōideratione ōi finis. Et omnes qui peccant aut recte agunt cogitare
actu de vltō fine ut huic aliqua notis inclusis in' quibus ōis rōis recta dicta-
mine dictante aliquid ee' fugiendu, aut sequendum. Hoc en ipsum e' dicere

aliquid ee malu, aut bonum absolute et simplr. Dicere a. aliquid ee malum simplr e dicere ee p[ro]pue p[ar]ticu alicu fini, cuius p[ar]ticu e malu simplr. At esse finis cui p[ro]pue opponit malu simplr e esse Deum et ee ult[imu]m finem: solus en Deus e cui p[ro]pue opponit malu simplr, malu en simplr. Unde illud gl[ossa] semper e fugiendu et nung ab illo amandu. E dissentiens n huic aut illi nat[ur]e rali, d, cuilibet nat[ur]e rali, tanq[uam] eis nat[ur]e ralis illud debeat n amare d, odisse. Q[uo]d n male dixe quat quidam malum morale opponi toti rei. rali ut malum morale. Ratis q[uo]d e q[uo]d opponit fini totius rei. rationis: alioqui cui quilibet nat[ur]e ralis illud quantumcuis sit bonu[m] tenet fugere, tanq[uam] si illud ampectat[ur] intelligatur odii malu nisi q[uo]d eis res mala intelligit ee talis propt[er] principium relationis ad suum finem, ut medicinu malu is e qui e ineptus ad efficiendu sanitatem medicina finem: mala autem et domu que habitationi, que e finis domus, e inamoda. Mlti q[uo]q[ue] homo, malu Angelu, malu etc ex hypothesi impossibili deu erit qui n recte ad suum finem se habet. Finis q[uo] cui opponit malum morale hoc e malum simplr, e finis n huius aut illius nat[ur]e ralis, d, omnium. At finis omnium naturaliu rationalium e solus Deus, deus en cetera e finis propinqui, ad hoc ordinata neg. en Deus aliter p[ro]pter se respici ut suum finem potest, ut satis supra demonstratu[m] fuit.

Neg. hic valet responsio acuta quidem, sed que hac nra doctrina facile refutat, nobilis recentioris affirmantis, et nro argum[en]to obsti: malum quidem morale intellectu ut tale intelligi oppositum fini Dei nois qui ponitur aut negative sit ens; quare n ea necessitate ut intelligat ee oppositum Dei, qui e ponitur ens finis, sed satis ee ut intelligat ut oppositum finis recti et motivi virtutis, caritatis Dei. Beatitudinis etc. Sed q[uo]d q[uo]d Deus nullum nat[ur]e rat finem ult[imu]m sit etc negative p[ro]pter se ipsum intelligi debet malum morale ut oppositum ordini nat[ur]e ralis, et fini ipsarum, ac proinde ut oppositum fini Dei; malum en morale e q[uo]d ab ordine et semper e fugiendum, et nunquam amandum ac proinde q[uo]d e p[ar]ticium fini cuilibet nat[ur]e ralis: talis autem finis solus e Deus, et finis simplr ens.

Hinc obiter infertur malum morale esse dissentiens nat[ur]e rali ut talis e; neg. en malum morale mendacii etc. ame prosequendi et fugiendu ame et n amandum, q[uo]d sum hoc et q[uo]d sum rationalis

talis en, e' ea malia, quam et Angeli et Dei ipse fugere debent et n' amare, ita q. Deu meum ipsum mendatiu, et n' solum suum Deus debet n' amare. Unde fit manifeste cam maliam opponi fini nata talis, ut nata talis e', et finem cui opponit. ee finem cui libet nata talis, qui solo Deo ee' possé.

Soluit et, inferes facilem solutem illi difficillima 1ª, que differat bonum malum morale a reliquis malis, nullu en reliquorum e' dissueniens nata talis ut talis e', et p'inde q. e' talis. Sed forte dis e' dissueniens ut talis p. morbo, spiritus malis ut amentia dissueniens e' homi ut homi, n tn quatenus nata talis e': aliquis esset dissueniens Deo qui naam talem habet, et illa deberet odisse, et nullo euentu eligere. Mendatiu a. prolatum ab homi e' dissueniens homi ut n' solum ut homi, d, ut habet naam talem; q. a nulla e' nata talis, cui n' sit dissueniens tanq id q. debet ab ipsa odio haberi et n' amari, idq. in omni euentu. Idem en e' forte mendatium ee' malum atque ee' malum absolute, dett q. atque ee' absolute n' amandum sine limitatione ad hunc amantem aut illu, d, spectando omnes qui possunt amare.

2º Idem p'bat. ab absurdo si omnem peccantem contare de Deo: negari en n' potest malam morale ee' p'priam Dei quatenus ipsi displicet. Cuius q. ab. debet p'ria Dei e' peccanti voluntaria et culpabilis, et inde fit cognosci ipsam ut Dei p'priam, vel n'. Si sola malia p'rem ett culpabilis, debet q. dign odio Dei peccans ob maliam p'priam rei, et n' ellet odio Dei digna ob maliam Dei p'ria, tantum en e' bonum odium, quanta e' malitia culpabilis. Id ee' absurdu, q. n' potest Deus ab homine q. e' ipsi p'rius, et displicet ob hanc ipsam rem, q. e' ipsi p'priam. Imo propria ratione odii Divini hai debet ee'. Unde fieret maliam inculpabile ee' peccatum odio Divino rem perinde atque si peccatum ratione odii Divini q. homicidium Sacerdotis ett occisio ut Sacerdotis quæ voluntaria esset in re occisionis reus et voluntaria penitus in re occisionis Sacerdotis et clerici, q. profecto e' euident falsum.

Idem p'bat. q. malum morale intellectum ut malum simplicit intelligit ut semper fugiendu et nunq. ullo amandu, ac p'inde ut semper p'riu alicui appetitui et inclinationi, cui semper debet illud malu, n' inferri nec amari. ita ut si inferat aut amet, potest p'ria ratione q. illi inclinationi debet. Est q. ea inclinatio semper existens. Nam enim n' existenti resistere debet, nullu en ius habet propter q. ipsi fieri iniuria possit; e' en ius quasi

q̃dam meritum ebdignitas, ac prompta ipsa voluntas dñi ordinata occidendi hoẽm, qui n'occidit, neq. ḡng occidet, ad hæc dñe si existerent, n' é' 3a de q̃ illi hoi debet, sed 3a de q̃ alicui existenti debet; debitum en, et ius actuale subtum actuale iuris postulat: perpetuum igit. debitum patet inclinatiõ semper existenti, et cui cæra male debeat. At hæc inclinatio é Solus Deus q̃ ett. Confirmari hæc ota potest; q̃a omne malum morale é' 3a sinderesim rois, sinderesis autem é' oppositio sempiterna bonitatis, eademq. in obo hoibo ponens malu, ee fugiendu absolute, q̃ perinde é' atque enuntiare malum morale ee' malum simplit. At 2a dicta superius in hac ipsa rõe claudit. Dius amor et ogno. Lex his patet ad argumtũ Solutio. Dicimq. en, n' oes qui peccant aut recte agunt actu cogitare de Deo ut Deq exprimit hac voce Deus, aut his vocibo significantibo, creatore suum, ult. finis ett. Pote en, quis facile ignorare quid hæ voces significent. Nego 3o, n' cogitare de Deo, ut pote Deo aliis vocibo significari, et ut significat. indivisibile hac voce malum simplit. aut illi equivalenti, et ut significat. in qualibet oppositõe sempiterna veritatis enuntiata ut p̃sentis et invariabilis.

Objcies 2o 3a eande absolute. Sto malũ et bonitas moralis dicant rõe ad Deum relate compitum: 1o 3o inde sequitur hanc honestã moralẽ existere in determinate per obedientiã, et turpitudẽ moralem in' determinate per inobedientiã. Nec en, ut cognoscam aliquid ee' malum simplit., dest ut opponitur bono simplit. et fini suum ultimum valium, necesse é' illum finem recipere ut hentem recipiendi auctoritẽ, et quodlibet obedientiã exigentem siue per proprium preceptum siue per constitutum. Nam constitutum q̃ d superioris adminiculum, et propt. ipsum superiorem mandato equiparatur. 2o omnes qui peccant cogitare actu suam malitiam ee' 3a sinderesim, qua dicat malum ee' fugiendu, et bonum ee' fac.du. Sinderesis autem est pro obo eterna illa veritatem, qua semper é' verum malum morale semper ee' et talo obo fugiendu: talis autem veritas é' bonitas cuiusdam legis eterna; cuiq en é' nisi legis, aut certe quasi leges, here dim ut aliquid sit faciendum, aut ne sit faciendum inducendo debitum oppositum nate valis. Confirmat. responsio Cuicumq. peccati videtur et sentit se ee' obligatum Deo inducto ad illa veritate ad relinq.du malu, et elig.du bonu, q̃ sentit legem eternã; lex en sola ligat hoem. Imo nihil aliud é' lex nisi vis illa, qua ho vta constringitur

ut si aduersat. ipsi peccet. 2° n̄ pot̄ ignorare hō qui peccat se agere cōtra legem. Neg. cōmodū, stando Cōtrum huic legi ꝺueniant res meritrix dōris legis, quas tradunt Lapin. et Isidor. et alij AA. nobis sufficiat ꝺuenire cū lege huā quatenꝰ ē hō quadam ꝓscribens quid sit faciendum perpetua et stabꝫ cōis.

Sed dices hanc doctrā meritō Ꝺiderij miram; qa qui cogitat actu de lege, cogitat actu eē natam talem tenentem auctoritatē ferendi leges. Vt autem appareat quare quicumq. peccat Ꝺideret de nata tali, cui seruire debeat; sufficit en ad peccatum cogitare illud eē turpe, in qua cogitat. nulla apparet mentis talis nata talis. Cui me Ꝺidere libenter ad peccatum nullā aliam cogitatē requiri; Sed in hac ipsa dico includi cogitatē actualē nata talis qua sit finis oīs nata talis, imo et oīum rerum, Summumq. Bonum, imo et infinitum, qd n̄ alia rō potat apertiꝰ q euoluendo hanc ipsa cogitatē. Nā. imprimis patet ex dictis in hac cogitatē inuoluī actu cogitatē finis oīs nata talis. Deinde dico necessō includi Ꝺideratē nata talis cui seruire debem; Ꝺiderat. en actu illa nata, et illa finis, cuius malum e malum morale qa morale dest qa Voluntarie et Scient. factum atque culpabile. Malia autem ut Voluntā et culpabilis n̄ pot̄ eē paria ab hac rem, neq. cogitari quidem eē paria nisi nata talis; hac en sola e capax iniuriā, id est talis cuius iuris vōlatis e ipsi mala, qa Voluntā et Scient. facta, qua desinit eē mala ex defectu Scīe et culpe. Cui a. n̄ rideret cum qui diceret malum Voluntarium qa Voluntarium eē malū, lapidis. Quā ipsa illa rō eterna Ꝺiderat ut potentia quadam eterna et inclinatis, qd iam diximus perinde eē atque Ꝺiderī ut intellectē et Volentē: nulla a intellectis et Volitis cogitat. sine intellectē et Volente. Ex hoc manifestū e Ꝺiderari a peccante summum qddam Bonum et infinitum. Ꝺiderat en illud Bonum, cuius malum e malum simpliciter, id est cuius malū e semper et ab oībus fugiendum, et pro nulla re faciendum, quantumuis illa sit magna: nam nullus e Velens ruinam, qui n̄ existimet nihil esse faciendum pa rem. Putat qd Bonum illius cui opponit. malia moralis eē summum et quid mirum cum cogitet tanq finis oīs nata talis, id est oīum rerum, nam nata talis e finis cōtentorum. finis qd nata talis e oīum finis. Sed de hac qa alibi latius, et si pleura Velis Vide meum Mata Incarnat. Ob. defendi-

mus n' solum de peccum ee in obedientia, d, et iniuria, fiat. 2a personam infinitam ut infinita, idq. a quolibet peccante cogitari actu, n' quidem cogitate et adequate tam expresse ut verbis phyleticis exprimit. d, alia signifi-ri sed equivalente quoad effus morales sentibs, quos poetica phyleticis verbis exprimit: tales sentus e' illi finis bis nad talis qui incidit in eo dicta-mine rationis malu e fugiendu: ineo en, involuit nostro bonu, cuius malum ex eo q' est malu, ipsis e' malum simpliciter, idest malu ab omb et semper fugien-dum tang d q' e' malum et culpabile. tale a bonum solu e Deo; solus en Deus e', cuius malum semper e' culpa, qua sola Deo offendit, et nullu aliud e' bonum, cuius destructio aut malu, aliq do n liceat.

obijcies 8. Si Deus het necessitatem eligendi q' e' magis conveniens vel finis p' n' e' Deo laudi tribuendum, et im-putandum q' eligat d q' e' magis conveniens vel finis, sed solum q' eligat hoc aut illo modo. R° illa, ipsam necessitate, Deo imputari tang ipsi liberam libertate a necessitate ante, neg. en, Deo illa necessitate, het aliunde q ex sua ella, idest ex sui amore, et amore omnis honesti. Hic amor bis honesti impu-tat Deo sm se ut quid liberum libertate anecessitate ante, quatenus ro concretus alcui libero ut existenti in se imputat ut liber libertate indiffa, idq. perinde e' atque si amor ellet sm se liber libertate indiffa. Sed de hac supra egimus disp. 8. Hoc exprimimus quando quilibet actus Dei ponderet sus oppos. et adiuncta imputabilit. Deo. Sed observandum e' ex hac doctra posse dilu facillime obiecta papua, et reddi roem discriminis quare in huius n' suffragat libertas ad actus equales sicut in Deo. Quia in Deo ipsa necessitas eligdi inter actus equales e' libera anecessitate ante dicta ex nada rei a ipsa electe. In huius necessitas eligdi inter actus equales n' e' libera ab hac necessitate, et ortum het ex alio prio, cui debet imputari. Cuius doctra e' valde notanda ad reddendas simi-les roes discriminis in aliis rebus. Exempli actus liberi nostri magis impu-tat Deo tribuenti liberu arbitriu nobis q hoi nobis suadenti: utrilli eligamus. Nam licet accedamus amorem charitatis nobis liberum ex supposite actus primi n' esse forlit. liberum Deo et hoi suadenti e' tn imputabilis Deo, q a eius esta e' prium illius necessitatis, qua necesse e hoem constitutum in actu 1° ordinis ad electis actus liberi charitatis sam n impediri a Deo actu impedim.to ante: talis a necessi-talis n' e' prium hoi suadens, e' en, etorna

obijcies 4. licet honestas moralis Dei n' existat in conformitate cum vltimo fine per obedientiam, existere tn in conformitate cum dictamine Dei sapientiæ differente actu suo oppmo. Hoc autem dictamen præcedit electionem; eam enim dirigit. Quia ante quam Deus eligat quidq e' definitum vnam pte electionis esse meliorem sicuti in huius. Ad honestatem Dei non existere in conformitate cum ipso dictamine per identitatem eidem intrinsecam: idem en e' Deum eligere, atque dictare qd eligit ee' melius; Deo en forsitan e' liberum ipsum vbis dictamen destituere vnam pte electionis ut meliorem, cum ante electionem, et dictamen liberum vtrag. pars electionis esset in actu 1o et ipsa melius, vti actu neutra, electio ipsa e' qua determinat vtra sit melior, qua electio e' identificata virtute cum ipsa sapientia dei iudicante pte electa, ee' meliorem actualiter. Cum en non differant in Deo re virtute quidem intrinseca cognio et amor actualis n' e' necesse habitus amoris extrinseci Dei ad suam obm ut existat differre inter se. Sed dices fortassis habitudo libere affectiua ee' a sua libera Dei et ab ea dirigi; affectio en e' a cognie ut supra diximus. At actus liber Dei non potest ee' ab

Ad n' ee' necesse ut habitudo affectiua dirigatur quasi actiue a terminante cognoscitiua, sed sufficere si actus Dei, quatenus e' motus interna vitalis affectiuus nata Dei dirigi actiue a cognie Dei quatenus hæc e' motus interna vitalis cognoscitiua; directio en et motio actiua finis mediante cognie requirit ut moueat. Voluntas en suum obum, non potest ut referat ad ipsum vbi nec distinguit amatu. At Dei nata absolute nec sui e' sufficiens motio ad intrinsecum, et quantum e' ex se sufficiens affectio in obum ex eius oppositu, nec aliter expectat q tratu ut obum denominet amatum et cognitum, autorito habitum. Sed n' apparet vlla necessitas prioritatis aut directionis actiue inter terminatiuam cognoscitiua, et affectiua, q do sint motus inseparabiles; si enim sint separabiles vtra ut una tratio ab altera pendeat, non contra, intelligetur directio quasi actiua. Sed aduerte quamuis hæc sint vera, vidi posse actum liberum Dei ex modo sapiendi dirigi a cognie ut liberum et ex contra sine diuersis videntes. Nec nec debet inferre voluntatem efficacem Dei deducta alicuius rei fortuit ee' cognitam ex ipsius, et ex gaudium: qua sententiam non pauci sequuntur, et q dixim de placentia et gaudio Suar. approbauit

obijcies

Cap.

Caput 3m

Aliud obiectiones

Obijcies 2. 9 aprum principia asserte nr posse actum liberum nihil creandi eé equales honestatis cum actu producendi hunc mundu et operandi misericordiam incarnationis hic en potentiorem effectum physicum illo en nullu, sed, n moralit. loq, et ex prudentu, estimatis; estimatis en prudentu n fundat. in eo q quis externe facit, sed, in eo q quis agit interne Deus a. n minu bonu inberne agit q nihil facit externe q q aliquid facit semper en agit bonam infinite perfecta, quia n distinguit. ab ipsa diuinitate bonaq. Deo quamuis mundu n faceret n esset otiosus; nam ad infinita bonam ageret infinita, et non ejs virtute specia diuinitus tribueret. Quis autem vocet otiosum eum qui agit ut Deus sit Deus, et obtinet.

Sed dices hanc bonam Deum n agere libere sed neces. R agere libere libertate a necessit ante, quamuis eam n agat libere libertate indiffa nisi loquamur de ipsa bona ut coniuncta actui liberi in se exeunti: quare iam includit libertate indiffa et moralitatis: quare hunc non solum imputat ipsi Deo q sit Deus tang liberum anecessit ante, sed etiam imputat ipsi q illa bonitatis notitionis qua creandi ut in se existens sit Deus tang liberum libertate indiffa et effectiua bonaq. imputat Deo ut agenti libere et moralit. q aliquid in se excitans agat bonam infinite perfecta, qua bona nulla melior excogitari potest.

Obijcies 3. n posse Deu intendere tantum bonum per actum nihil producendi quantu per actum producendi mundu: sed per illum actum nullu videt intendere bonum. R Deum velle ea tantum bonum, quantum e Deo et creata simul. Cum q per actum volendi quid qua creare hoc Deo allequat ut ipse sit existat patet per illu actum n minu bonu inberdi et obtineri a Deo q per alteru. Sed replicabis hoc q e Deum solum existere nihil aliud addit supra Deitate sin se nisi bonitate bonu infinita efficaci rerum creaturarum. Sed hac bonitas nullo modo e bona; n en e bona bonitate per se estimatiu, et tang perfectio, ut nos sup. diximus deinde n e bona bonitate respectiua et vtili posito en impedit ea bona ad qua possit actu diuini ea vtilis. Unde videt velle illum actum nullo modo ea honestum. dicere vero ea honestum q ipse actus e quadam impletio diuina

voluntis seu ipsa voluntas diuina, dicitur videt. ee', qa quamuis vere dr, sit voluntas Diam ee' regas morum et rerum honestatis moralis; quoad nos tn ratio honestatis moralis voluntis Dis pendet et explicari debet per honestate ipsius obi: sicut etiam supra diximus, licet amor castalis dei se ipsum sciat pro obiecto motiuo, quoad nos tn cuius notiam pendere ab aliquo obo distincto ab ipso amore qd quidem aplr rei e posteriq et nata ignotiq, quoad nos tn notius et prius sit etiam Dia essa e'rb rerum creaturum, res tn creata quoad nos 1a notiores et ex illis ad cognem Dis ea manuducimur. Signari q debet obium alicui illius voluntis n creandi mundum, qd sm estimatem prudentis ipenset bonitas existe mundi.

R° posse hoc obium assignari n ejusdem tale qd prosequat deus, sed qd fugiat: stat. a fugere obium dignum fuga equipollere ipsecutioni boni. Dico qr deum per notate mundi fugere a malis culpa, qua mundo secum affert, quia mala merito deo fugit propt. sua maiestate. Sed replicabis, deus potest impedire ista mala culpa et eoq pericula illorum tribuendo impeccabilitate suis creaturis rationis mundi. Sed R: 1° n posse deum tribuere impeccabilitate creatis rationis suis nisi euertat libertate nalem illarum. Istanc a. euersione libertatis potest deo fugere merito obtus ipsum qa e' euersio libertatis nalis. Si autem n euertat libertate nalem corpis apparet periculum peccti et indigna tractionis Dis maiestatis. R° 2° Quas ee' vias impediendi pecca, alia per quam deo nihil creet; alia per quam deus operet ea exija nata, et vtrumq. ee' bonam propt. impedim tn malis.

3° possum, Re creatas rere defectus, et desse h esse dignas, qq deus creet. et hoc ipsum ee honestum obium maiestate Diam n negatis ad creatam cum creata. Nam ex qo qd existat creata et ut n sit exista de qq deo curam gerat, sint cuncta perfecta, et sine defectu. Cum tn ex eoq nulla creata debeat sequat. nihil ee' in rerum nata, qd n sit deo et summe perfectu. Ee potius videt prudta inclinari ut uideret melig ee deum nihil creare, ut ita seruet decorum dei, cum n videat admodum Dis maiestati dignu curam gerere formicæ et vermiculi: n'en poste negari ee' admodum et magis dignu, qd deo gerat curam muscarum, imo et reis et Angelis; quid en hi sint deo vparati. Presertim cum ad reas creatas sequat. necessio creatio pulcherrimarum rerum. Ee hoc ipsum e' a nobis soluendu, quomodo deus honeste agat creando mundum

Dum

aqd videat Dña maiest.: otrariũm. Q.º ſieri ꝓpensatę propt. bonitatem Diam; tanta e' en bonitas Dei quanta maiestas, maiestas petit ut nihil ꝑducat, bonitas ut ꝓducat; ambę sunt pares eque bene Deo acceptę ꝑducendi et nõ ꝑducendi. Hoc ꝺ̃ eque gię explicat Misterium incarnatis. Dicen, maiestas petit ut dignitat abhuiꝰ tanq indigna coicatę adeo intima et familiari, atque ideo postulat ut illud opus sit natis ꝓ impossibile ꝑ eius spem et stupendu, atque sm̃ naę vires incredibile cum econtra bonitas Dña postulet, ut propt. ipsam indignitę huiꝰ naę eam deo allumat et ut illa oẽs difficultes superent; quo en difficilior e' incarnatis, ignominia, mors et sepultura Dei eo melior Deo apparet, et g.ª nos benignior. Patet ꝙ manifeste ita ꝓparari ꝺ̃a opposita, et exigentia adeo, ut semper fiat ꝓpensatis si en bonum illorum e' melꝰ ꝓfice, ipsum merit magis Dñ̃ bonitati ꝓsentaneum propt. maiorem bonit is Dñ̃ coicatę. Si ꝺ̃ alterum sit meꝰ bonum eorũ ipsi maiestati Dñ̃ magis ꝓsentaneum ee videt. et quantu detrahit quantitati eoꝝ castanus bonitati Dñ̃ tanto addit decoro maiest.is Dñ̃, ꝙ postulat eos intra se ostineat. et apud se suas diuitias ꝓtineat, nec nimiũ cum creaturis coicet Cum ig.r sint pares maiestas et bonitas nõ ꝓste' nisi fieri ꝓpensatis. Quamuis hoc ꝺ̃ Solutis diuersa videat. a 1.ª, et nõ dubium quin aliquo modo sit diuersa, ꝓste' tn ad idem ꝓrium redeu; bonitas en et dignitas creatę rationali nisi in eius peccabilitate ꝓsupe, ceteraru a. rerum bonitas ines q.ª seruiant naę peccabili. Decet ꝙ Deus ita odisse peccatum ut ex hoc ipso odio velit habere coicatę cum naę tali creata, n quidem in illis bonam, q, ut Deus maius odium exerceat in peccatum, q.ª saltem in ꝓsta ꝓnet inquilibet naę tali creata. Si recte rem expendas, libertas Dñ̃ fundat impossibile permittendi peccata mala g.ª arguit. ꝺ̃a bonitas Dei ex eorũ ꝓsunt pecta permittere; ꝓstigen si non posset, n esset sancta, neq. haret libertę ad exercendas virtutes; nulla en iusta causam haret nihil creandi. Hinde n appareret tanta bonitas in creatę; quanta en significatis bonitatis e' summa maiestatę ex inclinatę ad se coicandu bene facere naę quam illa ꝓste offendere, et beneficia in ipsum authore torquere. Singula pecta quę ame ꝓssit fieri erant sufficiens titulus ut me Deo otemneret, neq. mecum familiaris. adiret. Sunt ꝙ infiniti tituli in me ne Deo mihi beneficeret; et tn eius bonitas has omnes difficultes superauit

Objcies 1. impossibile ee ꝓpensatis quia qui libet alius liber Dñs eque ꝓlleat exa prudę regis suo ꝓsilio; na ꝑ bolitę

ercandi mundu et operandi misterijs incarnat[is] exercuit plurimas virtutes misericordie &c. liberalitatis et iust[e] &c., quas n' exercuisset si nichil dilexisset. R[o] et distinguo si nichil dilexisset deo eas virtutes n[o] exercuisset exteris scilicet; n[o] exercuisset interne, et sm affectu perfectiss[us] q[a] opa illarum virtutu, nego. Dca enim essa ut sup. vidimus e' sm se amor dis bonitatis creata, n quidem efficax, sed, inefficax, Deumq. inclinans ad illa procuranda q[de] et prout oportet, quin ei amor ut sit actus virtutis misericordie iuste &c. quidq desit; quamuis eorum forte motivum sit Dca essa; q[a] licet amet ut fines secundarij, amant tm imperfecte et pcise ut amet. et n' ut relati ad motivum accipiens abstracte a virtute aliqua ut supra explicuimus. Cum g[o] quilibet actus liber Dei identificet cum hoc amore patet quem libet actu liberu ee' amorem perfectum honestatis moralis cuiuslibet virtutis, quam Deus exercere potest. Hoc tm discrimine habito q[d] quidam actus liberi s[t] amor efficax et absolutus, alij s[t] inefficax et subordinatus: Dca en essa quasi subordinate amat bonitatem creatam subtrahendo se ipsa quoniam debita a deo, et n' obstante via electis et ordinatis Dei Sapientie.

Dices, ille amor essentialis n' e liber libertate indifferentie g[o] n' e honestus moralit. Distinguo ans, n' e' sm se liber libertate indifferentie, nego: ut coincidat et identificatur tractioni libere in se formaliter existenti; nego.

Dices 2. amorem inefficacem et subordinatu virtutis n' ee tam perfectum moralit ex parte rei q efficacem. R[o] neg[o] assumptu. Si causa inefficacie sit pure ordinatio Dei Sapientie. Si obediens qui obedientia superioris contra omittit opera externa aliarum virtutum, qua tm subordinate amat et inefficaciter absolute loq[do] egregie pensat efficatiam amoris efficacis illorum operum; et quamuis alio[do] hac pensatio n' fiat q[a] intellectui et voluntati create n' ponit in opere ut amanti subordinate tanta arduitas quanta in opere ut absolute eligendo: Si tm ita perfecte ea arduitas ponderet n' dubium quin fieret pensatio. Cum g[o] Deus ut perfectiss[e] cognoscat oia n' indigeat eorum existentia habet in ipso actu subordinato Dei ponte tantam perfectionem, quam in absoluto. Quod doctrina mihi videtur vera doctrina de actibus liberis Divinis: horum en tractio libera ex nra tentam, nullam includit perfectionem solum q. amor essentialis, qui respectu bonitatis creata e' inefficax et quasi subordinatus includit totam perfectionem actus Divini: quare illum amorem reddit efficacem, nichil facit ad eius perfectionem moralem

Objicies 5 ipsas tratas Abtis ee perfectes mo-
rales nre Tui, cum propt. eas Deus sit laude dignus, et laudabilior sepe propt. unas
q propt. alias. R5 in laudabilitate de morali duo ee, alterum e perfectis laudabi-
lis, alterum e moralitas et libertas indiffa. Dato propt actum Abtis Deum ee
laudabile, dato ut tratis narrat ad laudabilitatem tang moralitas et libertas; n tm
tang perfectio. Nego Ds Deum simplit ee laudabiliorem propt. unum quam propt. alium,
q a semper apud se het infinita eadem et eam; sed tm potest q
creaturis ee laudabiliorem propt. unum actum q propt. alium, quatenus quidam actus
plures st causa laudis creata et alie eam impedirent nichil creando.

Caput 4m

De necessitate Dei ad optimum erudissima Sentia Didaci Ruiz proponitur

Da Didacus Ruiz in hac re singulare Sentiam e sequutus, eiusdem mira eruditio illustravit, opere pretium me facturum censui, si eam hic proponerem, et eruditum de illa sermonem, deinde ita. vi opendium quod ipse tradidit disp. 9 et 10 de voluntate Dei. Quamvis enim illius probationes n omnino sint efficaces ad id quod intendit; st tm obligat ad ea quae nos ex propria Sentia tradidimus. Disp. 9 quaerit an Deus semper infallibiliter velit optimum, et sect. 1. docet n ee q de optimo ex suppositione electionis dici, per principium enim e id quod e Deo voluntum efficaciter, eo ipso preminere omnibus aliis cogitabilibus verum, quae st Deo nolita, et continet omnibus cogitabilibus quam hent res in se independenter a voluntate Dei: q ita. ee de optimo quod e talia in se, et ante voluntatem illam Dei. Deinde dicit q n ee de optimo et conveniens Deo ad ultimum finem efficaciter a Deo intentum sub ea mensura et modo sub quo efficaciter a Deo finis intentus; q a certum e Deum n posse n velle optimum in hoc sensu. Sed neg. q ee, addit, de eo quod separatum a serie et ordine Universi apparet in se melius, sed de illo quod separatum de Universi creati ordine reperitur ee optimum et conveniens ordini.

Sed. 2. statuit tang certum Deum in aggregato generibus perfectionis n velle id quod e optimum, quoniam in eis nichil e optimum, sed potius quicquam. Perfectio data possibilis e perfectius maius et maius in infinitum, ut in multitudine numerorum, in extensione graduum, antiquitate infinitis mundis actualis ordinis

Sect. 3. tres statuit classes. 1a e Deum liberi-
me

me potuisse eligere q^d ex se min^s e' bonum. I^a cla e^t qua fere e' eadem cu 1^a, absolute loq^do n' fuisse necess^m Deum eligere magis bonum et magis conveniens magisve rationabile, ut infra explicat. 3^a cla e' Deum semper act. infallibiliter velle illud bonum q^d in ord^e ad Universitatem rerum e' simpliciter optimum. Explicat sua cl^one de ea gne perfectionis in quo possibile e' optimum; quoniam in illo n' dat. progressus in infinitum, sed certus perfectionis status, et de illo fine creato qui' inter ad electe. Diam per Deum simplicis intellig^a. 4^a ponit ut perfectius, et accomodatissim^e ad maiorem Dei glam et ostensionem suum attributorum, et attentis omnibus circumst^is preteritis presentibus et futuris tbi e' maxe conveniens. Huic fini bonitat^e efficacem licet sit absolute libe. docet moraliter ee infallibile et necess^o Deo Vl.a explicat quales sit hic finis, adhibet exempla ex incarnate. que init. fines creatos e' optimo ex gne, et ex create Angelorum, horum alium, et predestinate aliquorum: que gna bonorum dicit ee optima cum eorum oppositis separata.

Hanc sent^a probat Did^s Ruiz Sect. 4. ex hoc. docente credendum e^t Deum fecisse q^d melius eo ipso q^d vera roe ut melius ostendat: cui assentit Gricor.; et ex Nasian. docente Deum duxi ad melius; ex Athanasio dicente indignum fuisse Deo n' incarnari ad reparate gnis hui.; ex Clemente Rom^o. apud quem Nicetas ait Deum n^m posse immensum stiari, et cessare a benefaciendo: ex Nicen. tribuente bo Divino electe, potentioris, q^a ad cui dest melius n^m poste' in bonis numerari: ex Basi. affirme nihil Deo volente accidere malum aut tale, ut melius illo aliquid excogitare possim: ex Clem^te Alex^o. aciente q^d Deo cessante ee Deum, si cessaret bnqua benefacere: ex Damas. inferente ex eo q^d Dei voluntas sit provida divino necesse ee illa sua a dei provida fieri ut n' sit ea melius fieri. Cui assentit Nemesius docens necesse ee ea que provida Dei sunt divinitus fieri, neq. ee melioris ordinis capacia: ex Theodoreto reprehendente hanc insanos eos qui' ambitiosius posse inveniri omnibus melius q^d agendum sit: ex Cyrillo Alex^o. idem affirmante sepiuse, et ex eo q^d Pater nihil poste' et meliora vult inferente consubstantialem sibi nasci filium. Hac tenet Didacus Ruiz illa sect. 4.

Sect. 5. occasione huius testimonij Cyrilli, et alius dicentis futurum fuisse inutilem Patrem, si eum posset n' genuisset filium, tractat quomodo hec cohereant cum generatione substantiali filij Divini, cum filius potius sit per intellectu n' per voluntatem. solvit q. difficultatem exco q^d Cyrillus

et Aug.o arguebant ad hoem d.a Arrianos intendentes Deum boluntate ee genitore
in quos retorquent argum.tu deberille se Deum generare filium sibbstalem,
si boluntate genuit, cum meliora semper velit. Sed quidem hoc int. p.tatis n.
placet. Nam hi PP. apertiss.e docent filium ee genitum a Patre, q.a id n. potuit
n. velle; cum sit melius et opp.tu sit malum. Quare melius eos int. p.tabimur lo-
cutos fuisse n. de boluntate eligente celebre, q, de boluntate essentiali et nali Dei.
Obst. tm, Did.s Ruiz hoc testim.o q.a eo supponunt PP. Deum velle semper
meliora ne appareat inuidus. Hac digressione facta prosequit. in eadem sede tes-
tim.a PP. Hieron. affirmantis opera Dei ee plena rōe et consilio, Eusebij
approbantis verba Platonis qui ait n. potuisse Deum gubernat.m mundi negligere
pernitiosa desidia. Prosperi dicentis certiss.me ee nihil aliud Deum facere de-
buisse q. fecit, Maximi et Theodori Garci tribuentium prouid.e Dei
meliora et optima effectui. S. Paulini deducentis ex eo q. Deus sit Author
boni bene ee dicent. ut opa Dei facta pulcherrima sint. Lactantij cuius haec
st pulcherrima verba desiderans dnt, rerum intelligi nihil aliud fieri debuisse
factum e, ut n. dicant potuisse q.a Deus poste alia; sed necesse e q. illa proui-
dentissa maiestas id effecerit q. erat melius et rectius. Concilij etc Francof. huic
adria. Portantis ut credamus Deum alia velle quae meliora st.

Sect. 6 agit de mente Anselm. qui sabis aper-
te docet stare in Deo quantumlibet parua, insequens sequit. impossibilitas, ita
quamlibet parua, rem si maiori n. cineti, sequi necessitatem, et Deum ne-
cessitate bene eligendi id q. e melius. Ex his testimonijs ita argumentat. Didac
Ruiz. Certum e PP. n. agnouisse necessitatem ullam ut Deus eligat q.
e optimum Crto creato. et tm agnoscunt magna, quamda, necessitatē, q. Deus
habet magna, quamda, necessitate, qua n. poste ee rectus moralis seu moralit. in-
fallibilis ea rōe qua ho sibi relictus necessitate habet omittendi aliqua
pecca venialia. Dicit a. q.a haec necessitas quam PP. agnoscunt n. poste
intelligi res.u grūis rerum, in quarum perfect.e n. poste. Vtrum certus termin.
patet intelligendos ee de optimo quem agnoscunt illud Pagius Ruiz exposuit.

Sect. 7 et 8. ostendit q. PP. Hereticos
reprehendentes opera prouid.e Dei demonstrare meliora et rabiliora ee ea quae
Deus fecit, q. quae n. fecit, q. sect. 8. ostendit ex quadruplici exemplo Dei
prouid.e sumpto ex creatione rationis peccati ee Lapsuum, ex collatione libertatis; ex
misterio incarnationis; ex proportione aequalitatis, quam Deus seruat in paratu capacitatis

nales.

Sect. 9 refert. Solutis quorundam ad testimonia adducta perspicue dicentium, in cognitione rerum eius perfectissimum habet Deum non semper eligere quod optimum simpliciter, sed tantum quod in ordine ad finem a Deo prescriptum cum tali modo et mensura fuerit optimum medium ex suppositione talis intentionis: non ex huius intentionis suppositione Deum non solum moralem, sed methaphysicam necessitari ad eam eligendo talis potius.

Ad hanc solutionem tetigit Didacus Ruiz hanc clausulam. Non tantum in ordine ad finem intentum, quod simpliciter Deus ad optimum licet necessitate morali inevitabili, videlicet talem ut cuius oppositum credere, et nobis persuadere Deum fecisse optima, id quod probat 1° quia aliqui euanescerent principia laudes Diuinorum operum ex SS. relatae desumpta ex necessitate quam Deus habet ad optimum: nam timentes essent illas qui laudarent. Demonis aut huius operis, qui sibi quendam finem proxime et scienter et prudenter voluit talem modum et mensuram operis, et exequi mandauit. At vitat SS. maiores laudes tribuisse operibus Dei prout sunt: aliqui cur ut ea vindicarent a reprehensionibus Hereticorum tantopere desudassent in ostendenda eorum magnitudine et utilitate in ordine ad finem cum sufficeret Regi Deum intendisse opera qualia facere, et maiora potuisse, si vellet, facere? cur reprehenderent tanq blasphemum eum qui diceret posse excogitari modum alium rationabiliorem et meliorem gubernandi mundum: cum ipsi manifeste dicerent non esse alium mundum rationabiliorem, idque ostendunt productis singulis operibus, dequo demonstrant, si alter factus fuisset, minus bene faciendo fuisse. Preterea quae dictura esset de probandum Deum voluisse aliquid, nisi ea quae sumit: ab eo quod Deus vellet id quod est melius, si esse melius idem est ac Deum id velle.

Hoc argumentum egregie confirmat Sect. 10 ubi innumera exempla adducit operum quae ponunt et persuadent SS. et Theologi facta fuisse ades excessu deceant magis et sint meliora et consentaneum rei sit Deum fecisse id quod est melius et habet plures congruentias ut existat, talia et optima mundi rerum gubernatis, collato liberi arbitrii, incarnatis, assumptis natura humana potius quam Angelica, integritas et sanitas corporis Xpi, dilatio incarnationis usque

ad

ad p̃finitum tempus, natiuitas Xp̃i ex Virgine, p̃seruatis Virginis a peccato originali, 1ª apparitione, post resurrectionem fulsum fuisse Virgini beatissimæ, resurrectis Virginis, creatis Angelorum, intelligibiles spes Angelis infusa, gra distributis facta sm̃ proportione perfectionis natæ Ang.ce, poenitæ cuis Angelis n̄ uersus, immortalitas aiæ, et alia in numero, quæ Theologi et PP conantᵒ persuadere ex indicijs probabilibᵒ, et quæ probant ea opera faciendᵃ fuisse, n̄ quidem methaᵉ necessitate, sed moralᵉ.

Sect. 11. proponit credibilitatis misteriorū fidei prouidentiæ, bonorumq. fructum ex malis colligendᵒ, quæ PP ebant roᵇ ordenda ee; cum tñ n sint methaᵉ sed moralᵉ ostendentes si oppositum fieret, min̄ bonum futurum fuisse deum q̃d e euidenᵗ incredibile fieret absolute sit possibile.

Nihil deest

Sect. 12 probat ad fallendū magis q ad ueritatem confirmandā destinari multas causas diuinorū operum, si Deus n̄ elegit id q̃d simpliciᵗ melius: egregiè ponderat hoc in loco PP ostendisse peculiariᵗ melius fuisse fieri opera dia ctᵃ bitissa q n̄ fieri supponentes id ee melioꝝ gloriosq̃ Deo rationabiliq̃: frustra a. ita desudassent si ordo alioꝝ rationᵒ et melior fuisset possibilis. Sect 13. probat istam denominē a solite Dei n̄ offerre eam perfectionē quam scripta et PP affirmant diuinis operibᵒ inesse

Sect 14. probat q̃d Scripturarū uaticinatis

multa euanescerent, nisi Deus semper q.d e' optimum eligeret, q.a in Scripta inueniunt. multa ratiocinantes bini illationis abstinentes ad inferendam aliquam veritatem pendentem a libero decreto Dei: quonjam hac non posse inuenient: intelligi nec in illis poste illationis bas prima videtur nisi supponat. Deum velle semperq. facere q.d e simplic. melius et nobilius operatis Trin.; asserty. 2. posse in ea loca qq excipe reprehendit. eorum ignoratio vel ignorantia, qua talem illationis bini non animaduertunt. Huc spectant plurima loca Scripta, qua sect. 25 probant qq persuadet. aliqua facilia dicta adeo aut dicta ex eorq quadam Deum decent, et quadam a Deo ipso aliena impossibilia vel coacta.

Sect. 26. Suam sentia hac re probat: quolibet voluntas inclinat magis ad volendu efficacit. illud obum q.d sibi magis placet, et qua e' magis proportionata multa gaudij, sed bonitas sua, Deum creaturis talibus creare e' tale obum q.d est. minoris ibi facile probat. Sect. 27. idem probat ex eoq nihil e' q.d impedire possit in Deo determinatis inclinatis ad maius bonum; quia nihil est ex e' tale ex p.te minoris boni; qua ex ra motiua ex p.te illius ita Deum allicit ut retrahat a meliori bono; neq. ex p.te Dei, cum in Deo nulla sit imperfectio. Tandem disp. 28. Suam sentia confirmat authoritate Scholasticorum et aliorum docentiu, naam semper facere meliora, et semper motiri optimum: ibidemque obiectes dissolvit. Hoc e' spendium eruditissimi disp.is Didaci Ruiz, cui maxe attendo gra, q.d q.a ad alios fere ptes nulla ita p.clare illustrauerit

Caput 5m

Iudicium de proposita sentia

Illud ego primum proponendo duas asserties. Dico itaq. 1° Deus licet necessitetur aliquam ad id q.d e' melius et nobilius. Hac assertio ut patet ex Did. Ruiz nullus negare posse, cum illi faueant exempla et innumera testimonia SS. Dico 2° Deus licet necessitetur moralem d, methaph ad eligendu id, cuius electio e' nobilior et melior. Hanc negant Didacus Ruiz et Granad. sed immerito nam testimonia SS sabis aperte illi probant; cum dicant, si Deus non faceret meliora et nobiliora Deum non futurum fuisse Deum. Sed hac assertio stat ex dictis a nobis tribus capitibus precedentibus

vbi probaui ōē adeo eligibile ei equale resp^u Dei eligentis cæteris ab ipso eligib-
libus.

3ia poss^t 2^a hanc adsert^m ex testimonijs adduc-
tis allatis objici. 1^m e' q^d SS PP aut et script^a asserere quadam fecisse Deum, q^a
eorum opp^tum s^t indecora et indigna deo. hoc e' minꝰ bona, et speciatim Athan.
orat^e de incar. et dnien. verbi hanc rem incarnat^is affert. Sed ad hoc argum^tum
R^o SS PP q^d dicunt aliqua eligibilia adeo ex indecora significare, ea esse
indecora quoad nos; q^a ex^a nram modum intellig^di, et occurrentes circumst^as
præbent occasionē, suspiendi opinionē, Deo minꝰ digna, et suspicandi imbecillitatem
aut incuriā sue creat^e Legat. Athan. loco citato. 2° R^m potē sepe script^a
in SS loqui ex aliqua suppositē supponentes id q^d fauta credunt nōs Deum de
facto interdixisse manifestat^e sua Comitatis, prōe et sapientiæ faciendā, modo in-
tellig^di humano et hūno perfectissimo quadam rōe ita ut nihil in hoc gñe desit eo-
rum, quæ debent. nāe humana et hūna post elevat^e ad statum supernalem. Hoc
autem fine libere adest Deitati multa s^t revera indecora, et Deo indigna, quæ
absolute n^n s^t, et talia e' n' incarnatio, et alia id genꝰ. si en. Deꝰ assumpsisset na-
turam hūnam et n^n aliam præcedisset quidem modo intellig^di hūno: n' autem mo-
do nali intellig^di huic; hic en. ex proprietate sua a minimis ascendit ad summa
a sensibilibus ad insensibilia. Et si verbum elegit Angelos nobile hisce in ipso
sensibile, neq. accomodatu quidq affectibꝰ huic, cum tm interim nāe sensibilis
assumpta a verbo n^n impedim^to Angelis, qui et insensibilia recte calent ad frue-
dum hoc misterio assumptionis nāe creatæ. Finis & intento a deo necessario
penitus incarnatio. Et observa hanc doctr^am attente, q^a e' cardo totius voluta-
tis doctr^a de providentia Dei, et de mediis qq ibi tract^a. Vide Dion. Areop.
in lib. de cœles. hierar. et in lib. de eccles. hierar. ingg egregie explicant
hos fines Deo provid^os in administrat^e mundi.

2° objici potē SS Antistes affirmare
Deum quadam fecisse, et quadam n^n fecisse hac rōe ducēs q^a semper fa-
cit melius. et tm libere alia fecit et alia n' fecit. R^o rectē id dixisse PP.
et eorum sent^a nobis magis placere. Cæterum observandū e' duplex. posse dici
Deum velle melius. 1° ita ut intelligam, nōe meliores omni illud, cui electio e'
meliōr: in hoc sensu dicimꝰ SS semper adesse Deum velle necess^o id q^d
melius. 2° ita ut intelligam illud bonum, q^d Deꝰ creavit ita e' melius

ut sit debitum subst.is creatis, et in hoc sensu verissᵐ. ē Deum plurima facere melora, imo semper qᵃ licet aliq. oppositum faciat ut qd impediat finem debitum conitu a substione, id faciat omittendo bonum nāe debitum in alius potentius in debitum, qd ē equivalent. satisfacere nāe debito.

3ᵐ ē 2ᵈ asserere Deum here ad plurima necessitate moralē, qd dici n posset nisi ea pars adquam dicit. Deo necessitē stringi esset probabilior et melior. Rᵒ Deum here aliquam necessitate ex suppositē productionis Xti ad faciendū id qd ē melius respᵗᵃ Xti, n qᵃ sit melius quoad honestē electionis, neq. qᵃ ē melius utrumq. Q qᵃ ita ē sueniens nāe ut oppᵗᵘ sit dissueniens. Eadem roē dicendū ē in ord Supernali facere Deum id qd ita ē sueniens ordini Supernali ut oppositū sit dissueniens, et in suma semper Deo fauit id qd res exigunt. Q si aliq. bonum rebus infert negᵗ id qd ipsis debet, tale malū semper spensat maiori bono ut propᵗᵃ dicendū sit semper Deum tribuere bona id qd ipsum exigit: na licet n semper tribuat id qd forsit exigit, semper tn illud tribuit vel forsit vel plusq equivalent. Ita Deus qd Xpo agtauit corpus passibile et mortale cum tn immortalitas et impassibilitas deberet. Id maiori Xpi glā operatus est. Eadem roē quamuis in Xpi corpore permanserint cicatrices vulnerum, imo man et pedes perforati, qd ē 3ª nāe pulchritudē Xpo debitam, ita tn id Deo fortitū ut pulchritudini nāli maiori alia succederet.

Dico 3, Deus nulla nec necessitē methaph. nec moralem absolute, et sine vlla facta suppositē ad incarnatē aut ad productē alicuius entis supernalis. Haec adstrictis ansis probata sunt in mata de incarnatē et probat.; qᵃ se ens cuius productio ē necessᵃ moralē, nec anteq existat aliqua determinatē ad existendum roē cuius probabilius ē existurum q non existurum, ita nullum ens supernale ē huiusmodi qd ē. Maior patet ad ipsos Dd. Quoad Min. pte. Si existᵃ incarnatus non se esset probabilior q non existᵃ, vel esset probabilior respᵗᵘ intellectus Diuini, vel respᵗᵘ intellectus hūi et humani. Non qᵃ intellectus Dei nequit poste probabiliter iudicare, sed vel n iudicat vel iudicat euidenter methe: poste quidem dicere aliquid ē probabile nobis, non tn sibi ē probabile. Sed neg. 2ᵐ dici poste: intellectus enim humanus et quilibet creatus potius euidenter euidentia physica iudicat nullum ens supernale existere, sicut euidenter iudicamus sub qqlibet accidentibus panis latere substantiā panis, et nullum corpus ēe

in duobus casibus. Nulla gr roe dici pote exista entis supernatis ee sm Sc nos probabiliora q n exista; q neq dici pote ee necessa moralit.; postius enim esset n exista ee necessa natalit, id e plus q moralit quam exista. Sit natalit impossibls et coribus nae incredibilis. Implicat autem aliqd exista alicuius rei ee necessa moralit idest ee nimis credibile, et ee natalit impossibile, idest nimis incredibile.

Idem pbari pote alia roe mea iicditis satis efficaci: q a negari n pote ex pduct incarnat is et entiu supernaliu segui dilla cultiua, ordinis natis mundo debiti. Sequunt. en statim ad incarnat m multa miracula; debent. en Xpo opera qq suam Diuinit manifestet debito modo tanta dignitati; q fieri n pote sine magna ordis natis mutat, qua licet sit melior q ipse ordo natis, e tn illi aria. Cum q nae rerum necessit heant ad suum ordem natem, et Author illaru eas creando sibi quodammodo eam necessit imponat, patet fieri n posse ut ditor mundi necessitatem habeat adincarnat et pduct entium supernaliu: inde en fieret author nae necessit here neq ad q nae debet: q profecto ipsi nali lumini repugnat; quis enim dicret dum authorem nae necessit here n ex suppositi, absolute creandi aues sine alis, ignem absq calore, et alia idgen; postius en si necessitas e adstruenda ad oppositum adstrui debet. Quanta autem mutatio sequi debeat adincarnatione, colligi pote ex eo q de facto stringit: nam tandem hic mundus finem haberet, cessaret motus rerum generes, et coelorum motus: ridiculum a. Godet. asserere si Deus ee necessitatem ut cessent coelorum motus et generes alium, et annua arborum viciss des abs pugna elementoru. Patet q Deum n here necessit ad incarnat, ex qua tanta euersio ordis natis sequit, ppensanda tn maio ri bono. Atque hoc bellum intelligerent aduersarij aliud ee maius bonu, aliud magis necessu: bonu nae dicitur ee magis necessu, mu tn excellens: bonu vigesimale e substantia, sed mu necessu.

Dico 4. Deus nullam here necessit ad optimum ordinem creatu: Colligit. ex dicendis ex precedenti assert: q a nulla here necessit ad creatione, Suppo ca.

Dico 5. Deus quoad exercitium nulla here necessit ex morali ad pduct bellis ordi. Patet assertio; q a hanc necessit aliquis posset afferre vel no iudicans eligi pduct is ordi ee meliorem, vel certum quis intelligam pduct deberi ipsi Deo aut creaturis. 1m iam e refutatu

neg. 2m dici poste, q[a] cum Deo nulla re indigeat, n poste dici hoc debere produc[i] mundi, sicut dicit debere igni calorem: Sequeret en Deo ee malam n produc[i] ac proinde penitus impossibilem. Multo autem minus dici poste creaturis deberi earum produc[i]; nam antequ producant. nullo existunt q si n producant. nulla eis hoc[a] poste, neq. illis ut recte Dionisius, bonum malum accidit; nam omne malum supponit subjectum existens cui debeat oppositum bonum. Sed dices Deus licet maiorem inclinat[a] ad produc[i] mundi q ad n produc[i] nam per produc[i] confert suam bonitatem: q. licet aliqua necessit[a] ad produc[i]. Distinguo ans licet maiorem inclinat[a] efficiente, sed: determinantem nego. Dico licet maiorem inclinat[a] efficiente; q[a] produc[i] mundi e bonum per se amabile, et Deo ad illam inclinat. tang ad tale bonum. n produc[i] autem n[e] bonum per se amabile, sed tang fuga mali aut defectuum. Ceterum infinita libertas Dei et independ[a], atque suprema illa maiestas efficit, ut hui excessus in roe efficienti inclinat[is] n afferat maiorem determinat[a]. Sed de hac re longa disputatis fusius dicemq.

Dico 6 Deus licet necessit[a] saltem morali quoad specificat[a] ad optimum mundi possibile resp[u] Orbi, hoc e. Deus n poste producere quidq quin producat aliqd Orbem substantiarum malum, cui tribuat optima ex mundi possibilia. Dico per miraculum illi Deo negat optima, debitat[a] mundum ei possibilem, id n facit sive dispensat. Hac assertio n videt indigere probatione quis en, dicat n hinc Deum necessit[a] aliqua ne decernat producere solas muscas et ro e manifesta q[a] orbem ex solis muscis relatum e manifeste mutilum et petens complem[tu]. Deus autem semper nam tribuit id q[d] ipsi debet. Semper cuum et videt mundo substantiarum tam multis possibilem ee destitutu aliqua mundi quia sit optima mundi. Nulla en ro cogit abire in infinitum. At hoc e possibile destitutis optima mundi ea debet. a suo Authore nam.

Dico 7. Deus saltem quoad specificat[a] licet necessitate quandq producendi orbitate substantiarum perfectam et completam sibiq sufficientem. Loco autem orbitate sufficientem et completam, eam quae indiget alia substa, cuius prius caret mala resp[u] Orbi dicti. Assertio hec videt ee manifesta, q[a] mundo debet id cuius prius e mala. Ut autem dixi semper Author nam tribuit id q[d] debet. Hinc infert. Deum licet necessit[a]

quod specificate producendi creatas rales. Nam illis mundo indiget. Debere et eas creare in aliquo magno n°, ut rempub. talem sibi sufficiente distituant cu tanta bonorum copia, ut irrabile sit cum anxietate alia bona expetere. Inferturr ex Deum hoc necessitatem quandam, quod specificate distituendi creatas rales tanq finem cui Orbi. Ch en. St nata rales, illis cetera seruiunt; ipsa autem creaturam distituunt et rempub., liberaq. St sm ius nale, neq. possit cogi seruire alteri q ipsi Deo.

Unde ulterius infert. q nata rales huic Orbi Angeli et hoes finem huius Orbis ee rempub. oppositam ex Angelis et hoibus bonis. proinde teneri ad faciendu id q ee optimu, nalit. possibile resp Angca et sua nata, deinde q, ubi sua dispnere ut huiq. nata essent conuenientia. Hinc infert explicatis Rl defendentiu Dei prouida a calumnijs hereticorum, qui opera ei reprehendebant. Nam hucusq fuit ut ostendebat Didacus Ruiz asserere dum fiere necessitate ad faciendu optimu, quod non posset aliud melius fieri creando alias nata rales. Si forte illo St possibles cum diuersitate specifica ab existentibus. Sed eorum scopus fuit nullu ee in hoc Orbe Ordinem, et distinctu mundi, dispositione q. naarum ralium, que de facto sunt dicta et perfectum rempub. distituunt, ee optima, qua nulla nalit possibilis ee melior. Unde euidenter ferebant, si aliqua mutatio fieret eo ipso fore deteriorem, ut Dionysius recte dixit recte adeo bonum. Solum ee dictum, nam si duos dixisset, quis horum talium eorum estus ferret: et eadem e de ceteris ratio. Nichil e enim in uniuerso, cui si q addas vel detrahas, n incedas statim in malum, a quo ea abhorret. Ita D. Thas egregio exemplo explicare solet Citharæ optime temperatæ ad certum sonum. Si en optime e temperata, qualibet intensione et remissione corda dissoluit optima harmonia. Idem ego dico de mundo optime ee temperatum in ord ad nas rales ditas: quare vel cuiusa mutatione facta necesse e illig corrumpi optima harmonia.

Ceterum obseruari oportet hic posse moueri rimas ardua quidem et rimis difficile, Sed scitu quidem dignissima. cui nobis sufficiet facere satis per sectiones. Nam res fidei rimis recondita, et qua omnem meum ingenium superat. Sed tm n erit reprehensione dignum si eam proponam, ut alij eam diligentius excutiant, et suis ingenijs magis illustrent. Dixi autem q. de hac distinctis mundi et substantiarum, que de facto existunt sub optima

absolute init. nalit ipsi possibles. An solu ex suppositᵉ q̄d nō existant alia
substᵃ. Possit en aliquis tendere postuille Deum creare totum ex positum ex
substᵃ quæ de facto existunt, et alijs superioribus Angᵉ, qui de facto nō sunt
ades creati, et essent perfectiores creatis de facto, et in eo euentu nō solu totum
illud totum, sore melius q̄ q̄d actu existit, sed etiā hoc ipsum totum substantiarum
q̄d de facto existit, et tunc esset pars illius substantiæ totū melius se habiturum
Qᵒ tū mihi probabile est hoc totum q̄d de
facto existit nō se habiturum quidē tunc melius, sed deterius: Sicut si ex regnū
Venetorum et alijs foret integra monarchia, in qua nō imperaret ipsa respub
Venetorū, existeret tunc respub. quædam, seu regnum substantiæ veneto; sed
tū ipsa veneta respub. nō se haberet melius, q̄ forsitan deterius, cogeret. en ser
uire illi monarchiæ et bono illius neglecto proprio, cum tū modo subiectio
ciat, neq. seruire cogat. Dem suspicor tunc quidē euenturum, q̄d Angeli
qui de facto existunt amitterent imperium, et illi alij cum illis nō starent
tantæ societati et cognatæ. Sic mihi persuadeo suspitione ee veram, q̄d
aliquid totum q̄d de facto existit nō esset perfectum et olis numeris absolutum
cui indigeret ad suā perfectiōē maiorem, et ad melioriem dispositionem natu
possibilem alijs substantijs, quæ nunc nō existunt: quare sibi nō esset perfectus
Suffrians q̄d dicit ee 3ᵃ mentem Pl, quos sup. ex Qᵒ Ruiz attulimus
et 3ᵃ eam recte philosophiæ sensum. Aliqui cur laborasset divinus in pro
do unicum solem recte datum quidē aptes, cum integra perseueraret q̄ q̄
ades nō sint dita illa substᵃ perfectiores.
Dix hæc doctr. Si per tempora liceret mira
quædam inferri possent. Sed tū totum aut alterum nō permittit, q̄d rem
presentem plurimum faciunt. Huius rei gra supponendū ee possibilem ee
deoli sentᵃ in 1. dist. 44. oēs substᵃ possibiles pertinere ad totum et
totum. Nō q̄d existimem illum vere censuisse impossibilē substantiarū ee
nec dari progressū in infinitū, sed prospt. alias rōes, quas ille affert, et
alias quas ego brevitatis causa omitto. Cæterū hoc ē probabile sit ex dic
anobis p sup. et in hoc loco mirabile quidē, sed meo iudicio probabilissimū
totum se q̄d de facto existit. Loquor autem de ipso nō attendendo ad ipsi
supernalem, de quo statim dicam) ee ex hac imperfectissima et ex alia ee
meum, si hoc optimi intelligam, optime se habens in se et in suis partibus,

n repugnant inter se, sicut neq. repugnant homem claudum et egrotum melliorem esse quam equum nullo in suo genere tendentem de recto, et ita hic optime se habet in se et in suis partibus, ille autem non male se habet. Probat. 2° nra illatio, q.a debet aliud totum separat. quoq; totum respu huius, et addit naas perfectiones dixim. enim sup. in 1.a dist. omnes naas inferiores supmo Ang.o existente in gnde sumptas in indiuo, q. in spe, ee. de quibus nr.es dicites, aut certe existere in bonitate causarum naturam, quae si libere ab aliqua causa creata non impediant. tandem producent. 3.° hoc totum e. imperfectius q. q. debet aliud possibile. Sed dices Deus de Deum efficere ut pars huius totius existentis esset totum, si non crearet aliquam multitudinem Angelorum, quam de facto creauit. Sed da.a q.a creatio totius e. opus ab Authore naae non creasse nisi eas naas quae necessario ad totius boni sufficientis; quae enim de nos conjit afferre alias dixille. Deinde reperimus saltem aliquantulae quare operatis Dei adhuc debuerit in illos Ang.os, sine quo multum esset totum, et quo posito iam esset non sufficiens. Experimur enim defendimq. semper Authorem naae operari attendendo ad aliquam rerum indigentiam boni dat. sufficientia nihil vltra agere. Signum 2.° e. ita ee. dictum totum pars 2.° huius totius non potuit ee totum, sicut neq. pars hominis potuit ee homo sic forte mutilus aut mancus, presertim cum satis receptus sit hominem ee microcosmum idest mundum minorem seruant enim mundi et hic quandam analogiam, et proportionem, non cuius hic ex se potest quodammodo meliori totum. Sicut pars hominis non potuit ee homo perfectus sed mancus aut mutilus, ita neq. pars totius potuit ee totum perfectum.

Quod autem hoc totum solum optime se habeat se et in suis partibus probat. Nam credibile e. ita se habere hoc totum simul perfectum, in quo optime se haberent eius partes q.a separata a toto deberent se habere: 2.° partes huius totius deberent se habere sicut toto prompte quamdam clarum rerum mirabilem nexionem. Pro.a ipsum totum 3.° de facto existit alterius se haberet. Si esset pars alterius totius, ut iam dixim. At q. debet aliud totum e. totum respu huius aut similes. Nullum igit. e. totum possibile super hoc quo eius partes optime se haberent. Quia 2.° hoc totum optime se habet in se et in suis partibus

Unde inferes Deum in hoc Ordine tang Auth[em] nalem semper rabilit. et iuste agere non solu, quatenꝰ honeste semper agit, sed quatenꝰ semper agit ex quoda debito ipsis creaturis. Deꝰ quidem nullu, hꝫ debitum absolutꝫ nullamꝰ necessitatem; operatis tn ipsis externa aliqua ponit oriri ab aliquo debito, cuius causa fuit ipsa voluntas Dei, et aliqua creata pendens ab ipsa: ponit autem creata fundare debitum dupliciter. 1° uniqnꝫ causa efficientis aut ex pte eorum que sequuntur ex pte efficientis; 2° ex pte causa finalis; utraq. enꝫ causa est prior natu cum hoc discrimine qꝺ ea que sequuntur ex pte efficientis sunt in esse aut executione priora. Cumꝰ aut priori naturaliter possit deberi posteriꝰ tale debitum ut tꝫ una possit concludere posteriꝰ ex priori tang faciendum ab Auth[e] nata potest operem Diam ponere ꝺ debitum hanc rem, ac proinde ponere eꝫ naturaliter et iustum non solum quatenꝰ a sententia Dei Sapientis sed quatenꝰ est sententia tui huius potenti concludere ex priori posteriꝰ sm duplicem necessitatem quarum altera requirit finem, altera efficientem aut ea que sunt prioria in executione. Totam hanc doctrinam habes apud D. Thom. lib. 2. 2ae gen. c. 29.

His suppositis ꝓbat. aperte Deum naturaliter agere et iuste modo explicato, debuit enim Deꝰ producere ꝑtes Ordinis ex quas producuntur defacto non quidem absolutum sed rationato debito, quale est omne qꝺ desiderat non solum finem libere intenti: finis autem authoris nati libere abipso intentus fuit Ordo eius ex nata sua optime se habens in se et in suis partibus, ad quem producte necessario sunt ꝺes ꝑtes substantiales huius mundi. Ratio qꝰ hua ex methodo rectitudinis ex dictis potest ex supposito qꝺ esset producendꝰ colligit producendas fuisse ꝺes ꝑtes. Rationabiliter Deꝰ has ꝑtes produxit. Rursus naturaliter rabilit ab his substantialibus non produxit, qª illa optima, illa totius et partium constitutiua euertere non utram dixing. Rabilit. ꝯ quasdam ꝑtes produxit et quasda non produxit. Idem ro ex supposito qꝺ produxit natam spiritualem debuit producere corporalem qª nata spiritualis est digna cui seruiat corporalis, et possens illa mouere ad fines intentos a nata ipsa spirituali. Rabilit. ꝯ et ex debito ꝓportionali ad causa efficienti produxit Deus natam corporalem. Similit. ex supposito ignis non adest calorem. Rabilit. qꝰ Deus igni dedit calorem, et eadem e deberi naturaliter. Semper enim ro huius in prioribus reperiet causa quare sibi ꝓpria debeatur.

talem effum sequi posti q nō sequi. Ita autem e Dei bonitas, ut nolit hoc
alli, sed posti ita operari ut ro huiā progrediens a prioribus ad posteriora
rum attingat. Atq. hanc ob causa, semper aut fere semper fuit posteriora
uere prioribus propt. necessitā quandā prioris cū posteriori, quā nexū aliq.
ndat Deum infallibilē, medice, alq. physice infallibilā, alq. possibilem

Ex hac doctra solvunt ota argumta desumpta

ad 1. Dicim. ea, eos solū dixisse Deum semper operari q. e rationabilius, si
ic nō intelligam. n'is q. faciat honestiorem electē. Quam, sed q. faciat magis
finem ro huiā colligenti posteriora ex prioribus. Dicim. etiā operari sem-
per optima, quia si talia ante fabricā Dei electē, si nō optimi intelligam
q. e' optimus in se et in suis partibus modo explicato

Restabat nunc dicere quomodo regerat Deus
ordē supernaturalē rerum. Sed ne plura dicere simus, dicendum e' Deum
fuisse ut Author supernalis mutaverit optimā dispositē naturalem cui ipse fecit
modo supra explicato; tū frequentius operari modo quodam quasi naturali, seu
ordinato ad ordē naturalem rerum, et rationem, hoc e' ordinatum ro huiā
fieri ex prioribus posteriora. Hoc patet authoritate ss PP qui de rebus super-
naturalibus ipsorū ferunta ad naturales differre solent. Ita q. Reges valde honora-
re solent et exaltare suas matres, ideo q. faciunt fere infallibiliter, idem
dicim. de Xpo Rege, Deumq. ut Auctē Supernaturalem eam inclinante Xpo
humanitate sicut dedit ut Author naturalis filius q. parentes. Eademq. e' deceter-
minatio rei ro. Hanc assertē meo iudicio manifeste probant testimonia, quae supra
adduximus. Quia autem aliq. in ipso ordine supernaturali fit aliqua
mutatio varia dispositioni rationabiliori seu quasi magis naturali ro ea excluderet
ne fuisse mortalem et possibilem) sicut ne mutat naturalem dispositē sine
miraculo propter maius bonum, ita par est credere Deum facere in ordine supernaturali

Ex his infert. 1° Deum ne quidem quoad exer-
citium, quoad specificatē ea, quae sunt necessitē moralis ad incarnatē, hoc e', ut
inducere ordē supernaturalē debet inducere incarnatē. Patet q. a Deum ele-
gisse ad statum supernaturalē optimum secundum in se et in suis partibus postulat
incarnatē, et sine illa e' mutilum quodammodo; esset enim sine suo modo
perfecte. At Deus ut Author naturae necessitē licet quandā quoad specificatē ad

optimus in eo sensu. &c etc.

Hinc infert. 2° Deum ut Auth.r Supernalem beatitudinem quoad specificat.m ad optimum simplic. intensive loq.do, q.a incarnatis inhaerentem opera creata simplic. e optima. Et ad hanc tenet. &c etc. Et nota discrimen ordinis supernalis et nat.lis, q.d in hoc optimum in se et in suis partib.s n.r recedit a procat. cum optimo simplic. sicut in illo. Ex his confirmat. nra doctr.a de incarnat.e extitura etc. Si Adam.s p.r peccaret, quamvis ex eadem n.a erat difficilis deducere alteram p.te nra doctr.a de incarnat.e n extitura, Si Adam.s n.r exponendo peccandi periculo. Sed de his pro executate temp.is hac sint tantum.

Caput 6.m

Utrum Deus possit exercere suam libert.m per pura omissionem

R.dus e' negative; quem supra altulimus. Et pote' confirmari exemplo intellectus Divini qui n.r pote' ex imperio libero suspendere cognitionem circa futura et contingentia. N.r e' autem maior perfectio cognitionis libert.s q.m voluntatis libera. Ad omissionem liberam sive quies adeo dictum, ac inde exercitium imperfectum libertatis, cum tn.m a nobis sit dictum mone exercitium libertatis Dei e' imperfectum et honestum.

Unicam obiect.t Suppona, q.a e' nova et n.r nullo modo difficilis e' vita. Supponunt ei.s Auth.s dem altu.m Dei voluntatis ee' imperfectum ab alio. Ex hoc pro.o probant actum imperantem potuisse omitti pure a Deo: alioque omitteret. per actu.m positivum resolutionis imperij; de actu imperativo huius resolutionis redibit eadem q.o, et facile concludet. progressus in infinitum nisi cedat. pura omissio. Sed hoc argum.m facillime solut. neg.do dem.m ab Auth.e Dictum ee' imperabile, cum id neg. probabilit. suaderi possit: imo certius videat. Deum posse here aliquem actum liberum ut l.m sue libertatis exercitium et ei.s ut unicum, qui reflexe dele.r ut unico gaudeat. Adde n' ee' impossibile Deum in multis ordinem posse exercere plures unicum actu liberum, tn.m ex modo sapiendi, n.r autem simplic. intrinsece sit multiplex. De quo in c' agendum. Sed replicabis implicare videri actum ee' n' imperabilem

nam bellid ñ̄t ex ꝓpria nā̄ bell ex accidenti. Si ex accidenti sal̄t ꝑ scindet
intentum. Ad 2ñ̄ dicet. Posse ex ꝓpria nā̄: alioqui ipse actꝰ esset causa im-
peditiua imperij sui, q̄ est impeditiua suæ causæ seu eius rei qua esset causa
ipsius si existeret. Ad actum 1ñ̄ imperabilem dicere ex ꝓpria nā̄, nq̄a
eius nā̄ ut existens in se sit causa impeditiua imperij, nullꝰ en̄ effectus ꝓsteq̄
sit causa impeditiua suæ causæ, si scilicet sit causa simplr̄ aut esset si
simplr̄. Sed q̄a ex nā̄ sua pendet a causa 2ñ̄ patiente seruum imperium. Sic
adhuc esset libera et impꝰdeterminabilis, nq̄a ꝙa tollat ꝓdeterminatē, sed
q̄a causa ipsius necessº tollant, et etiã ipsa actus 1ñ̄ ut existens in se actu, ꝙ
ut existens possibilit. in causa 1ª cui repugnat esse ꝓdeterminare ad actꝰ
libertatis liberum.

Caput 7m

Vtrum possit aliqua creata existens ee magis bona quam amet. a Deo

Certum est, hac q̄ ad 1ñ̄ dicam. Potest en̄ dubitari utr. Deus possit ne-
cessario amare aliquem amorem et complacentiã creatã existenti. Nobis en̄ sæpe occurrit
et nullo modo amem, aut parum id q̄ est maxe amabile; potest ne igit. Deus
cum multum amabilem parum amare. Ad 1ñ̄ negatiue; q̄a nulla res crea-
ta potest ee magis bona q sit bona Deo. Sed ee bona, Deo est esse amata a Deo
sicut. Maior est per se prima q̄a Deus est finis sui bonitatis, et q̄a huic nō re-
pugnat de bonitate utrumq. Sed de bonitate absoluta, vel cuius aliquid est
simplr̄ amabile, nō alterius aut altero, sed a quolibet cognoscente illã bonitatem
impossibile est, bonum simplr̄ non est appetibile a qualibet voluntate saltem
per aliquam complacentiã. Bonum q̄ absolute tale dicit. respectu finis boni
amabilis a qualibet voluntate tanq̄ finis. Sed talis finis solus Deus est potest.
enim solus Deus et finis suæ voluntatis. Nihil q̄ a Deo est finis cuiuslibet voluntatis
alioqui voluntatis Dei finis, nisi esset Deus solus q̄ a nobis est sæpe repetitum
Et quantitas boni æstimet a quantitate proportionis ad suum finem, pa-
riter quamlibet rem non ee magis bonam, q est bona Deo. Nunc patuit est
minor. Et creata ee bona, Deo idem est q̄ ee amatam a Deo. Nam creata
bona, Deo est ee suscientem inclinationi Dei, idest amori Dei. Dixim⁹

en. sup. quamlibet inclinate. Ita esse ee fortiter inclinate electam tendentem in bonum q. apparet tale. At ee' sueniens amori Dei' e' esse amatum: q. creatu. ee bona, Deo e' esse amata.

Dices fortasse hoc argumtu, posse creatu. exhibitem ex hac suppositte necessario terminare amorem ethale, dia esse, q. e' inefficax, neq. e' actualis complacentia in existtia creatu.; actualem complacentiam Dei. posse Deo suspendere. Sed contra q. implicat manifesta addictte dicitte produci a Deo ex amore quo ipsum amat, quin ei' existtia agnoscat, et minus complaceat ctra gradum illius amoris, presertim ut sup. dixerimus, amorem complacentie nihil addere amori Dei' pter respectum ad rem ut existentem, qui respectus in potentia obiecti si res existit.

Hinc infero 1°. non posse Deum hominem facere iustum quin contra illum exerceat amorem complacentie, cui e' dignus. Alia enim no de amore benevolentie, quo Deus potest hominem iustum bona gratie stringere ipsam iustitiam.

Infert. 2. Deum non posse non odisse peccatum ita ut eius existtia ex suppositte q. existat necessario displiceat. Hoc eadem ratione probatur. Potest tn suspendere odium malevolentie et non infert suppositio, quorum peccatum e' dignum.

Infert. 3 implicare addictte simultte gratiam et peccatum mortale. implicat enim addictte Deo eque placere hominem iustum et peccatorem. At si gratia et peccatum mortale existerent simul sequeret non minus placere Deum in hoc peccatore q. in hoc iusto et sancto gratia ornato et puro a peccatis. Id autem probatur. q. homo peccator gratia habituali prædictus terminaret totam complacentiam diam, cui e' capax ho gratia habituali prædictus, non ut talis bonus e', et quantum habet de bonitate tanta terminat de complacentia dia, sicut ctra ho peccator et Angs. malus terminant totam complacentiam diam, cui e' capax ho ut ho, et demon ut Angs: qua e' eis ita. At a homem iustum non habet Deus maiorem complacentiam q. a homine ut gratia habituali prædictum, non enim habet alia bonitate pter bonitate gratia habitualis et naturalis, idem supponimus. Dices hinc carere peccati. Sed contra q. carere peccati e' quid distans a gratia. separabile q. ab ipsa, non e' bonitas ulla neq. complacentie bonitatis. Unde perspicuum e' in sententia aduersariorum non esse meliorem hominem iustum purum a peccato actuali, q. hominem prædictum gratia habituali eodem tempore

De constitutivo peccati habitualis.

Soluuntur argta ôbta per Donett.

Objicit 1°. Denominatio exprimens permanentiam & modum essendi fixum & quietum, sumi debet nec potest a forma quæ est transiens, & se habet ex modum tendentiæ & motus, nam inter fram & eius denoñ debet dari ꝓportio quoad modum essendi fixum & quietum: Sed denoñ iñmpti & peccatoris dicit aliquid permanens fixum & quietum, peccatum vt actuale est quid transiens & fluxum, dicitq. motum & tendentiam in aliud. Ḡ. peccatum habituale non ponit in peccato ſtante, Sed in aliquo termino permanente habitualiter in peccatore, quali est priuatio gratiæ, qua per iustif. auferatur.

Dquo Illa: a forma qua est transiens physice nego, quæ est transiens moraliter concedo: Et Dquo Illi: fixum & quietum moraliter concedo, physice nego Illi: Et consequ. quamuis igitur peccatum actuale præteritum sit transiens physice, moraliter est ſra fixa & quieta donec reponatur est iuxta æterna ira & indignatio divina, et in æstimatione Dei et rerum perinde est peccatum præteritum ac si actu duraret: quare forma moralis permanens ḡ. semper meretur ñ condonatur permanendo qua pereuenit moraliter habitualiter, & iram æternam pœnasq.

Ingiterna, & ideoq. tali dignitas censetur æterna. Explicatur sicut offensa infinite gravificatur ḡ. respicit Deum tamquam subtum morale & ſram aggravantem, vel ḡ. meretur infinitas pœnas, quare non fuit moraliter æterna & permanens, ḡ. respicit duratem permanentem æternam divina ira & pœnarum.

Initatur in humana iniuria, in voto, in contractu reali & illis qua sunt denoñes morales permanentes, ratione actus præteriti manens nihil physicum permaneat in subto. Item in peccato veniali præterito quod per sacramentum remittitur, quin aliquid intrinsecum remaneat in subto eius remissione, nexum infundatur: ait enim Donet illud peccatum reuiuere in priuatione conformitatis ad legem: quid in sacram. contritionis intrinsecum incompossibile & tali priuatione, quod extra sacram. illud deleret? certe nihil: Ḡ. non mihil in aliqua priuatione permanenti.

Objicit 2°. Ita se habet quoad prælens denoñ peccatoris & iniusti, ad ſram ex qua oritur, sicut contraria denoñes iusti & sancti ad formam unde sumitur: Sed hæc 1ª denoñ ex eo quod dicat statum permanentem & fixum ñ potest sumi ab aliquo actu 1°, vel operatione transeunte, sed a forma permanente in gratia: Ḡ. nego primam ab actu peccati transeunte desumi posse.

Ad 2°. permissa Illa: nego Illi: tum q. 1ª. grauissimos theologos potest sanctificari per actum strictionis qui transit physice: tum q. licet in hac sententia vt est de fide sanctificetur anima per gratiam extriam et definit tridentinum, ḡ. in alia providentia 1ª. gratiam extriam grauissimos theologos potest sanctificari tum per gratiam extriam & valorem animæ, sicut principes accidentia valorem addit, instituere

Ad 2°.

R/ 2º. Dño Illi: seruatis seruandis concedo Illa: n
uatis seruandis nego: & Dño q. dixit statum fixum & permanen
physice secdo, tm moraliter nego Illi: & negz. Fuerunt ita
gratia & peccatum in eo quod utrq. fra graviter denoem qua
est ex se fixam & permanentem, q. sicut gratia exigit durare
in subo, ita peccatum exigit aternam indignacoem & penam.
Disconueniunt in eo, quod peccatum vt reddat subum odibile n exi
existere physice in subo. Et retorqueber argum 1º. In
in quo datur peccatum actuale denoat subum iniustum & peccato
vt certum est, quamuis sit actus transiens, 9. denoão tanch
iusti n oritur ab aliqua fra transeunte q. utrq. denoão n debe
comparari aqualiter ad suas formas. 2º. Denão iusti & tan
n præsupponit aliquem actum sui efficaciter causatiuum, vt patet
din prima gratiâ: at denoão peccatoris habituali præsupponit a
quem actum efficaciter causatiuum talis denoacois vt liquet q. n se
bent aqualiter ad suas formas. 3º. Denoão iusti et tanch tal
oritur a gratia, vt seclusa oi alio tali gratia sit dignitas amic
Dei & beatitudinis: at denoão peccatoris talitr n oritur a priua
gratia vt hæc, seclusa peccato sit dignitas iræ & pœnæ, si enim
afferret gratiam depoa abe ab hoc iusto n est ideo dignus in
citia Dei: q. non aqualiter comparantur ad suas fras predicta
denoacoes. Denigz instatur arguum in vobis iuramento, tract
de qua dicunt permanentiam, quamuis in actu prælerito cessant,
de peccato veniali etc.

Obycit 3º. ab habitu vel forma permanente n pot
sumi denoão imediate exprimens tendentiam vel motum; q.
ab actu vel fra transeunte potest oriri denoão permanens fixa &
aquali vt denoão peccatoris, & denoão amicitiæ. R/ 1º. Dño Illa
exprimens denoacõem tendentiam vel motum physicum secdo, mora
nego añs & negz. nam moraliter & in æstimatione prudentum
habituale æquivalet actuali ac proinde singulis instbg transit
in sequenti instaurabit denuo: & explicatur instantia. in fur
iniuriâ, vobis, iuramento, matrimonio etc. R/ 2º. concedo a
& nego consequentiam disparitas est q. licet habitus contineat in se actu
& motum, eum continet physice, qualemus potest producere actum;
n potest denoare subum motum nisi mediate, ich mediante actu
at actus est moraliter permanens intrinsece q. ex naa sua est di
æternæ pœnæ & odij, ideoq. per se ipsum potest denoare permanen
subum, vt facit subum, stratus humanus, iniuria prælerita etc.

Obycit 4. paritatem peccati originalis.

Non conuiuit in priuatione gratie.

Obijcit 1°. quod primo & per se excludit̃ per iustificaõ
et macula peccati seu peccatum habituale; sed quod 1° & per se
excludit̃ est priuatio gratie, cum eius infusio sit trũ ad quem,
iustificatio q°. peccatum habituale in priuatõe nitoris ponit. Ergo
Alia: tanquam trũ a quo adequatus nego, trũ inadequatus reddo
et eisdem trũ dgus Alijs: & nego coam. In iustificatõe datur
duplex trũ a quo nimirum peccatum habituale quod moraliter est quid
positiuum, & priuatio gratie (si non etiam ponens peccatum habituale
formaliter a priuatõe gratie) & vterq. trũ excludit̃ per iustifi=
catõem aque primo, q. iustificatio n est vtcunq. mutatio, sed conuersio
boij ad Deum, vt scripturæ, scitia, & Pss. passim loquuntur, conuersio
autẽ dicit duplicem trum a quo alterum positiuum, alterum nega=
tiuum, nẽq. unus identificatur cum alio: sic conuersio ligni in
ignem habet duplicem trum a quo transit mãa ie. ad frã ignij,
videlicet à fra positiua ligni & a priuatõe ignis ad frãm ignis: et sicut
hæc n est legitima rẽq. nimirum q. fra ligni est priuatio ignis
quamuis strictq. sit trũ a quo ignis; ita silr n tenet rẽq. peccati
& priuatio gratie est trũ a quo iustificatio q. priuatio gratie et
peccatum. §. Et initatur in peccato veniali remisso per sacramentum: §.
nam per eam remissionem transit peccatum veniale a statu peccati ad
statum meliorem, & n excludit̃ aliqua priuatio physica et liquet
ex præfatõe remissionis eminenti illud n consistere in priuatõe gratie
vel alterius fre etc. q. per. Quare sicut in remissõe veniali
datur mutatio venialis moralis cuius trũ a quo est trũ quid morale
ita in remissõe mortalis datur mutatio physica quatenus excludit
priuatõem gratie, & mutatio moralis quatenus excludit peccatum trũ
moraliter permanens. Iterum initatur in iustificatõe peccatoris
actualis cuius trũ a quo est etz peccatum actuale, dr peccatum actuale
& est priuatio gratie, q. nẽq. peccatum habituale et priuatio
gratie, quamuis sit trũ a quo iustificatij.

Obijcit 2°. Per illud rõnitur homo peccator habitualiter
& iniustus, cuius oppositum conuiuit illum iustum & sanctum
quam denotet opposita a frũ oppositi ortum ducunt, dr gratia
sanctificans conuiuit hominem iustum & sanctum formaliter q. eius
oppositum rõnit peccatorem. & nego Alia: & retorquetur argum
2°. per illud rõnitur homo peccator actualis per cuius oppositum
redditur actualiter sanctus: dr per graam redditur homo actualiter
sanctus, sicut pariet reddit actualiter albus per albedinem q. per
charitatem fratia redditur actualis peccator. 2°. per illud redditur
homo odio habens per cuius oppositum redditur amans: dr amor reddit
amantem q. omissio vel car. amoris reddit odio habentem. Quapp
charitatis gratiã dgus Alia: per cuius oppositum priuatiue & drastice
redditur iustus nego per cuius oppositum contrarie & positiue etc nego reddo.
Istud. cum detur medium scz status puræ naturæ, inter gratiam et peccatum
habituale

habituale, n̄ seq̄itr p̄riuationem gr̄ie ee̅ peccm̄ habituale ut patet ex.plis nuper adductis ad 1am obiectionem.

Obiicit 3°. paritatem peccati originalis: ceterum eiusdem argumenti, quibus g̃batur peccatum habituale personale n̄ ponere p̄riuaõe gr̄ie ita ꝑ̄ ponit originale n̄ ponere in p̄riuaõe gr̄ie. Dum q.ª potest dari unum peccatum originale gratiam alio, item diuersæ speciei, sc̄z odium Dei, item unum peccatum originale supponens gr̄iam amissam; iursus originale veniale; denique originale in statu nãe purę. Tandem originale et personale nr̄m, sãt explicatur per actum p̄teritum nobis voluntarium in capite, et non ꝺonatum a Deo sine intrinseca ꝺonõe:

Præterea modo non disputamus de essa peccati originalis quæ specialem ꝛ̄net difficultatem; nobis sãt est ad præsentem conclusionem defendere, tale peccatum n̄ ponere in p̄riuaõe gr̄ie nec̄. reatu ad pœnam nec̄. habitu vitiosi in posteris et animæ ꝺgenito, ꝺm. n. opus est paritatis peccati originalis eludere et tueamur essam peccati habitualis personalis.

Aduerte Conet inconseq̄r. procedere dum ait peccm̄ veniale ponere in p̄riuaõe seruoris Charitatis; et aliunde ait ꝺ S. Th. dict. 16. q. 2. a. 2. quæstiunc. 1. ad 1. ait veniale n̄ tollere pulchritudinem animæ sed tegere, sicut pulvis pulchritudinem faciei tegit, n̄ auferens. Sed ꝺ 2ª feruor Charitatis est quid intrinsecum animæ, q. eius p̄riuatio n̄ tegit sed tollit vel impedit pulchritudinem, sicut morbus n̄ tegit sed tollit pulchritudinem q. macie et pallore oris venustatem deformat. Ergo pulvis est quid positiuum, q. et peccatum veniale habituale ponit in p̄riuaõe.

Obiicit 4. ex ꝺ. Thom. hic. q. 86. a. 1. ad 3. Macula n̄ est aliquid positiue in animâ, nec significat p̄riuationem solam sed significat p̄riuationem quandam nobilis animæ in ordine ad suam causam, quæ est peccatum. — 2°. et in 4. Dist. 18. q. 1. a. 2. Macula, inquit, quantum in se est, nihil ponit de essa sua, n̄ p̄riuationem gr̄iæ, sed ponit ut eãm obstaculum peccati, quod ꝑ ad gr̄ae receptionem et ꝑ hoc ex macula tenebra ꝺicitur. q. 3. de pot. a. 6. ad 2ꝝ. Dm̄ qꝺ macula in anima n̄ ponit nãm aliquam, sed solum gr̄iæ p̄riuationem, tñ ꝺ Deum ad actum p̄cedentem, qui huius p̄riuationis eãa fuit. Ad 1um R. ex ꝺ non conuinci quod essentia peccati habitualis consistat in p̄riuaõe, quod illam p̄riuationem significet, ut arg. th. quare p̄riuatio gr̄iæ est effectus significatus per peccatum inducens gr̄iæ p̄riuationem, sicut tamen significat extensionem quam infert. Ad 2ꝝ. maculam ponere p̄riuationem velut effectum subsequutum, et ꝺicitur tenebra q.ª est eãa p̄riuationis gr̄iæ, sicut sol vocatur lux q. lucem causans vel q. physice n̄ est aliquid positiuum, sed tñ moraliter, et alium ꝺcit gr̄iæ opponitur non secus fere, ac si p̄riuatio esset. Ad 3. patet solutio ex responsione ad 2ꝝ.

De condonatione extrinsecâ.

Diluuntur argumenta ex Zonet.

Obijcies 1º. Macula peccati habitualis consistit in priuatione gratiæ, sed hæc priuatio nequit auferri per extrinsecum Dei decretum, g. nec. macula peccati per condonationem extrinsecam. Ma: supponitur: Mi: probatur nam priuatio debet intelligi in subiecto donec aduenial forma opposita; Rº per extrinsecum decretum vt nos vtro concedimus non aduenit aliqua forma opposita priuationi gratiæ, alioqui tale decretum esset infusiuum gratiæ g. etc.

R. 1º. negazi Ma: ea facilitate qua supponitur abaduer= sarijs, q. peccatum habituale non nihil in priuatione gratiæ, vt patet ex impugnationibus adductis contra prædictam sententiam. R. 2º. permissa Ma: nego Mi: ad cuius probationem dgo Ma: si subiectum maneat capax forma recte sinon maneat capax recte Mi: et nego conseq.am Priuatio xt. eius defini= tionem est carentia forma in subiecto apto et capaci; quare si subiectum desinat ee capax, priuatio desinit ee priuatio et transit in negationem: vnde liquet priuationem deficere non solum quando aduenit forma opposita, sed etiam quando subiectum desinit ee aptum et capax habendi formam priuationi oppositam.

Propterea quamvis gratia opposita suæ priuationi non aduenial subiecto, priuatio deficere potest, q. Deus potest reddere hominem incapacem gratiæ, et sublata aptitudine vel capacitate hominis ad gratiam, huius priuatio transit in negationem, ac proinde desinit ee priuatio. At capacitas hominis ad gratiam consistit in statu elevationis seu in decreto et ordinatione extrinseca Dei elevantis hominem ad finem supernaalem gloriæ, vel saltem capacitas ad gratiam attribuitur ex hac elevatione; quare si Deus nolit hoem iam amplius post peccatum amissum, esse elevatum vel ordinatum ad vitam æternam, desinit homo ee capax gratiæ, atq. adeo desinit habere priuationem gratiæ, q. defectu capa= citatis subti priuatio transit in negationem: Quocirca si peccatum habituale maneret in priuatione gratiæ, inde sequeretur posse tolli talem priuationem sine infusione gratiæ, q. posset Deus priuationem mutare in negationem, quæ ad essam peccati non sufficit.

Ratio est q. priuatio in qua maneret peccatum habituale non est solum priuatio pure physica, sed moralis, tum q. post amissam gratiam peccatum Xi. commissum xt. aduersarios est priuatio, non quæ= dam physica q. hic presupponebatur in subto g. est priuatio moralis quatenus scil notat Xm peccatum. Inmo vnum peccatum est grauius, est grauius alio, et diuersa ratione, sed hæc diuersitas non nihil in priuatione physice sumpta, sed in priuatione moraliter sumpta. Si ergo xt. aduersarios peccatum habituale maneret in priuatione morali, nulla est ratio cur non posset tolli sublata tantum aliqua moralitate, nimirum ordinatione extrinsecâ Dei ad gloriam.

Dices 1º in tantum est moralis privatio gratiæ quandiu remanet voluntaria : sed sine retractatione intrinseca non potest tolli quod sit privatio voluntaria Ꝙ. sine eadem non potest tolli quod sit mo
Rp Negando Ma: et nego Mi: 1º q. sine retractatione intrinseca po tolli voluntarietas peccati per solam infusionem gratiæ Vt fert pro babilior opinio, Ꝙ. potest auferri voluntarietas illius privationis per ad hionem alterius requisiti extrinseci sch non donationis extrinsecæ, quæ reddit peccatum permanens habitualiter. 2º q. in hac providentia non tollitur eiusmodi voluntarietas per retractationem naturalem, imo neque per attritionem supernaturalem extra sacram., nec. in alia providentia per attritionem, ni non est forma sanctificans, Ꝙ. ad tollendum voluntar peccati non requiritur essentialiter retractatio intrinseca : si enim re tractatio non requiritur essentialiter cum carentia peccati, nulla certe ratio cur peccatum non maneat essaliter cum carentia retractationis, i Vt nequeat auferri peccatum nisi tollatur carentia retractatis.

Deinde instatur argum. 1º In tantum votum est morale quandiu remanet voluntarium : sed sine retractatione intrinseca nequit tolli quod sit voluntarium, Ꝙ. neque quod sit morale. 2º in iuram. etc sicut itaq; minor huius syllogismi est falsa q. pot relaxari votum et iuram. sine ulla retractatione voluntis, ac proin sublato voto auferatur eius voluntarietas, ita iter de peccato Dicendum etc. Et quidem hæc est mala conseq. Vt aliquid existat requiritur quod sit voluntarium. V.g. ut censura incurra requiritur quod sit voluntaria incursio, q. non incurritur a innocente, vel ignorante : Ꝙ. ut auferatur requisitus retractatio mala req. q. ablatu potest a censura homo etc inuitus.

Dices 2º quamuis homini possit Deus adimere ordinationem ad finem supernaturalem, non potest facere, ut ille qui ordinatus ad talem finem peccauit non fuerit ordinatus ad finem supernaturalem, q. ad præteritum non datur potentia : sed ut carentia gratiæ maneat in ratione privationis moralis, satis est, ut quando homo peccauit fuerit ordinatus ad finem supernaturalem, quamuis talis ordinatio auferatur, Ꝙ. sublata ordinatione non transit privatio in negationem. Rp Nego Mi: Vt qui peccat 2ª legem, sufficit existere legem tempore peccati etsi postea revocetur, Ꝙ. ut maneat peccatum 2º finem supernaturalem satis est hoc fuisse ordinatum ad finem supernaturalem tempore peccati etsi postea auferatur talis ordo Rp Nego Ma: nego Mi: ad probationem Negando ans et nego cons Discrimen est q. lex est conditio se habens ex parte obiecti, quatenus illius reddit prohibitum, quare sufficit eam existere tempore peccati actualis : at ordinatio ad gloriam est conditio requisita ex parte subiecti, quare debet perseverare quandiu perseverat peccatum, si homo in privatione ponit, q. statim ac subiectum redditur incapax formæ, de habere privationem formæ. Explicatur; licet Deus facere neque quod

Disputationum & capitum

Index.

Disp. 1. de existª Divinæ voluntatis. Cap. 1. De fide est dari in Deo voluntatem. . . . . pag. 1.
Cap. 2. Vtrum D. Thomas recte probet Deum habere vōaℓ. . 2.
Cap. 3. Efficax est probāo Divi Thomæ . . . . . 5.
Cap. 4. Vtrum absolutè sit verum omne illectum q̃ ē volitum? 10
Cap. 5 Diluuntur objectiones contra Dnationem illectivi & volitⁱ. . 19
Cap. 6. Alia probāones existentiæ voluntatis Divinæ — . . 24.
Cap. 7. Esse per se notum quoad nos existere voluntatem quandam supremam, et causam sq habere illectum et vōaℓ. 30
Disp 2. de Nāa voluntatis, et volitionis necessariæ Dei.
Cap. 1. Suppositiones quædam de Distinctione, et productōe virtuali intrinseca . . . . . 33.
De prioritate virtuali intrinseca 37
Cap. 2. Vtrum volitio nāalis Dei sit frālitas distincta virtualiter ab essentia Divina non fluens virtualiter ab ipsa? 39.
Refutatur solutio argti, et ostenditᵗ Deum vivere vitā physica 42
Alia probāones . . . . . 44.
Cap 3. Objectiones solutæ 52
Cap. 4. Vtrum volitio Divina distinguatur virtualiter intrinsecè a 1ª formalitate Dei seu Essentia Divina?
Nā affirmans, eius argta et rōnes. 54